Wisbech's illustrerede Almanak

Udkom fra 1852-1939 med indhold gældende for det kommende år.

Om almanakken på: https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p104813.htm

Udarbejdet 2024 af Niels Jensen

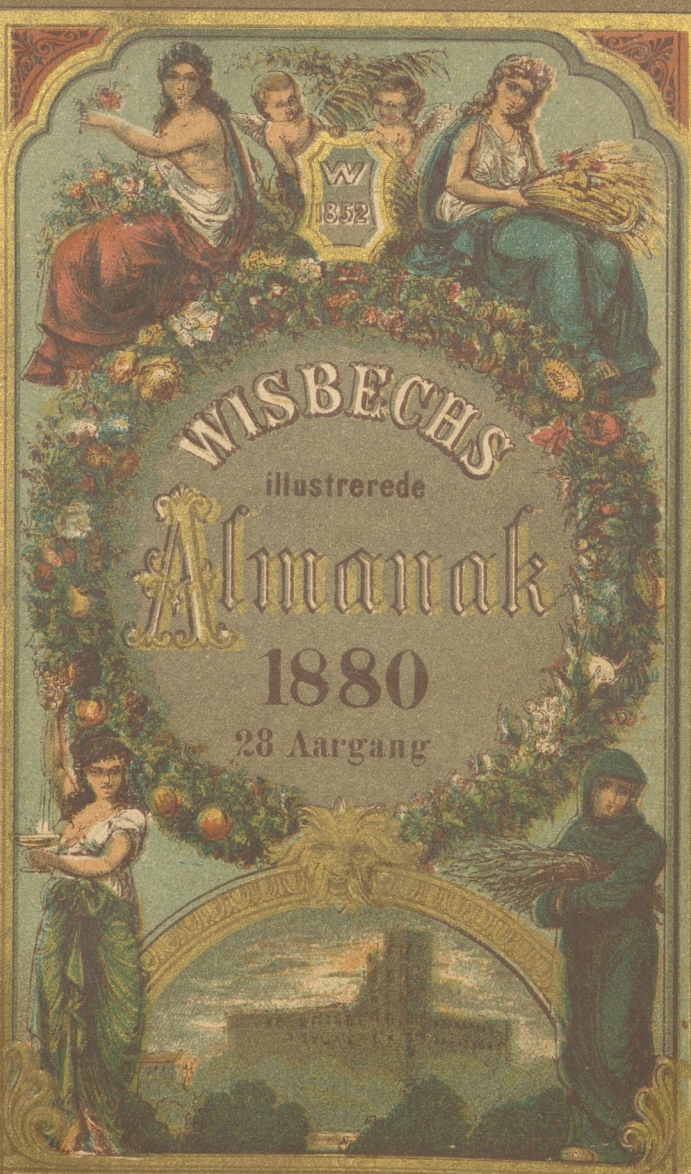

Forlagt af Brödrene Wisbech
KOLDING

TILLAST AF UNIVERSITETET

Almanak

for det Aar efter Christi Fødsel

1880,

som er et Skudaar;

beregnet til Kjøbenhavns Observatorium

af

H. C. F. C. Schjellerup,
Professor.

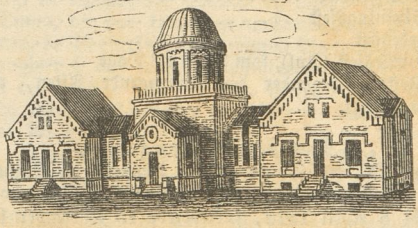

Kjøbenhavn.
Trykt hos J. H. Schultz.

For usolgte Almanakker, der tilbagesendes til Ombytning efter **15. Januar 1880** fradrages for Almanakkens Hæftning henholdsvis 3, 4, 5 og 7 Øre for hvert Exemplar à 50, 75, 100 og 125 Øre.

Nærværende Aar
regnes
efter Christi Fødsel 1880.

Efter Verdens Skabelse	5847.
I den julianske Periode	6593.
Siden Reformationen	363.
Siden den Oldenborgske Stammes Regierings Begyndelse i dette Rige	432.
Siden vor allernaadigste Konge, Kong Christian den Niendes Fødsel	62.
Fra Kong Christian den Femtes danske Lov	197.
Fra Danmarks Grundlov	31.

Imellem Jul og Fastelavn er 6 Uger og 3 Dage.

Mosaiske Festdage 1880.

Purimfest	26	Febr.
* 1ste Paaskedag	27	Marts
* 2den —	28	—
* 7de —	2	April
* Paaskens Ende	3	—
* Ugefest (Pintse)	16	Mai
* Sammes 2den Festdag	17	—
* Fastedag, Templets Ødelæggelse	17	Juli
* Nytaarsfest (5641)	6	Septbr.
* Sammes 2den Dag	7	—
* Store Forsoningsfest	15	—
* Løvsalsfest	20	—
* Sammes 2den Festdag	21	—
* Sammes Slutningsfest	27	—
* Thorah-Glædesfest	28	—
Templets Indvielsesfest (Jul), som feires i 8 Dage	28	November.

Enhver Festdag begynder den foregaaende Aften, og de med * betegnede feires strengt.

Det danske Kongehus.

Kong Christian IX. til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg, født 8 April 1818, successederede 15 November 1863, formælet 26 Mai 1842 med

Dronning Louise Vilhelmine Frederikke Caroline Auguste Julie, Prindsesse af Hessen-Cassel, født 7 Septbr. 1817.

Børn:

1) Kronprinds Christian Frederik Vilhelm Carl, født 3 Juni 1843, formælet 28 Juli 1869 med

Kronprindsesse Louise Josephine Eugenie, Prindsesse af Sverig og Norge, født 31 Oktbr. 1851.

Børn:

1) Christian Carl Frederik Albert Alexander Vilhelm, født 26 Septbr. 1870.
2) Christian Frederik Carl Georg Valdemar Axel, født 3 August 1872.
3) Louise Caroline Josephine Sophie Thyra Olga, født 17 Febr. 1875.
4) Harald Christian Frederik, født 8 Oktbr. 1876.
5) Ingeborg Charlotte Caroline Frederikke Louise, født 2 August 1878.

2) **Alexandra** Caroline Marie Charlotte Louise Julie, født 1 Decbr. 1844, formælet 10 Marts 1863 med **Albert Edward**, Prinds af Wales, Hertug af Cornwall, født 9 Novbr. 1841.

3) **Georg I.**, Hellenernes Konge, (Christian **Vilhelm** Ferdinand Adolph Georg), født 24 Decbr. 1845, formælet 27 Oktbr. 1867 med **Olga** Constantinowna, Storfyrstinde af Rusland, født 3 Septbr. 1851.

4) **Maria** Feodorowna (Maria Sophie Frederikke **Dagmar**), født 26 Novbr. 1847, formælet 9 Novbr. 1866 med Storfyrste **Alexander** Alexandrowitch af Rusland, Storfyrst-Thronfølger og Cæsarewitch, født 10 Marts 1845.

5) **Thyra** Amalie Caroline Charlotte Anna, født 29 Septbr. 1853, formælet 21 Decbr. 1878 med **Ernst August** Vilhelm Adolf Georg Frederik, Hertug af Cumberland og Brunsvig-Lüneborg, født 21 Septbr. 1845.

6) **Valdemar**, født 27 Oktbr. 1858.

Oldefaders Sønnesøns **Kong Christian VIII's** Enke:

Enkedronning **Caroline Amalie**, Prindsesse af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Augustenborg, født 28 Juni 1796, formælet 22 Mai 1815, Enke 20 Januar 1848.

Oldefaders Sønnesøns **Kong Frederik VI's** Døttre:

1) **Caroline**, født 28 Oktbr. 1793, formælet 1 August 1829 med Arveprinds Frederik Ferdinand, Enke 29 Juni 1863.

2) **Vilhelmine Marie**, født 18 Januar 1808, formælet 19 Mai 1838 med **Carl**, Hertug af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Glücksborg, Enke 24 Oktbr. 1878.

I nærværende Almanak antages Dagen overensstemmende med almindelig Vedtægt at begynde ved Midnat og regnes indtil næste Midnat, saa at de 12 Timer, der gaa foran den mellemliggende Middag, benævnes Formiddagstimer, de 12 efterfølgende derimod Eftermiddagstimer. Ethvert Klokkeslet er angivet i den saakaldte Middeltid eller den Tidsart, som stedse bruges i det daglige Liv, og som derfor alle Uhre ere indrettede til at vise. Da denne imidlertid er forskjellig fra den Tid, som Solskiven angiver, bliver det nødvendigt for Enhver, som vil stille sit Uhr efter Solskiven, at kjende den Forskjel, som finder Sted mellem Uhret og Solskiven. Herom erholdes Underretning ved Hjælp af de Tal, som findes paa den Side, der følger efter Decembermaaned, og som angive, hvad et Uhr paa de forskjellige Dage af Aaret bør vise i samme Øieblik, som det efter Solskiven er Middag. Saaledes betegner f. Ex. 12. 4', som findes ved den 1 Januar, at paa denne Dag skal et rigtigt Uhr vise Tolv og fire Minuter i det Øieblik, da Solen angiver Middag. Disse Tal kunne anvendes uden Forandring over hele Landet.

Den tredie Række paa enhver Side indeholder Angivelsen af Klokkeslettet for Maanens Op- eller Nedgang, forsaavidt som Kundskab derom kan have Vigtighed i det daglige Liv. Maanens Opgang er betegnet med O. F. eller O. E., eftersom den indtræffer paa en Formiddags- eller Eftermiddagstime. Ligeledes betegnes Nedgangen med N. F. eller N. E.

Den sidste Række paa enhver Side betegner Angivelsen af Klokkeslettet for Høivande paa Jyllands fri Vestkyst, hvormed maa sammenholdes den Forklaring over Beregningen af Tiden for Flod og Ebbe, som er meddelt efter Tabellen for Tidsforskjellen.

De, der ville benytte Solcentrets Op- eller Nedgang til derefter at stille deres Uhre, kunne, naar de befinde sig paa et Sted i Danmark, der ligger lige Vest for Kjøbenhavn, betjene sig af de i Almanakken anførte

Klokkeslet. For de Steder derimod, som ligge nordligere eller sydligere, er beregnet den vedføiede Tabel, der viser, hvormange Minuter man skal lægge til eller trække fra de i Almanakken anførte Klokkeslet for at erfare, hvad Uhret bør vise ved Solens Op- eller Nedgang. De anførte Tal gjælde imidlertid ogsaa for dem, der ligge omtrent lige Øst eller Vest; derfor anføres her saavel disse som ogsaa de, der kunne rette sig efter Kjøbenhavn.

Kjøbenhavn... Roeskilde, Holbek, Kallundborg, Veile, Varde.
Helsingør .... Hillerød, Nykjøbing, Skanderborg.
Randers ..... Viborg, Grenaa.
Aalborg ..... Nibe, Løgstør, Thisted.
Ribe ..... Christiansfeld, Hadersley, Asfens, Odense, Nyborg, Korsør, Slagelse, Storeheddinge, Christiansø.
Nakskov..... Tønder, Flensborg, Sønderborg, Maribo, Saxkjøbing, Stubbekjøbing, Nykjøbing.
Slesvig ..... Husum, Ekernførde, Burg.

	Lag til Opg. Træk fra Nedg.								Træk fra Opgangen. Lag til Nedgangen.								Lag til Opg. Træk fra Nedg.			
	Jan.	Febr.	Marts.	April	Mai	Juni	Juli	August	September	Oktbr.	Novbr.	Decbr.	September	Oktbr.	Novbr.	Decbr.	Jan.	Febr.	Marts.	April
Helsingør .	6 20	3 17	2 16	0 30	1 28	2 27	3 25	4 22	6 20	7 17	9 14	11 12	12 9	14 6	15 3	16 1	7 21	8 23	9 26	10 28
Randers ..	6 20	3 17	2 16	0 30	1 28	2 27	3 25	4 22	6 20	7 17	9 14	11 12	12 9	14 6	15 3	16 1	7 21	8 23	9 26	10 28
Aalborg ..	6 20	3 17	2 16	0 30	1 28	2 27	3 25	4 22	6 20	7 17	9 14	11 12	12 9	14 6	15 3	16 1	7 21	8 23	9 26	10 28
Skagen ..	6 20	3 17	2 16	0 30	1 28	2 27	3 25	4 22	6 20	7 17	9 14	11 12	12 9	14 6	15 3	16 1	7 21	8 23	9 26	10 28
Nibe.....	6 20	3 17	2 16	0 30	1 28	2 27	3 25	4 22	6 20	7 17	9 14	11 12	12 9	14 6	15 3	16 1	7 21	8 23	9 26	10 28
Nakskov ..	7 6	5 3	4 2	2 1	1 0	0 1	1 2	2 4	3 5	4 7	5 8	6 8	7 7	8 6	9 5	10 4	11 2	12 1	13 0	14 0
Slesvig ..	7 6	5 3	4 2	2 1	1 0	0 1	1 2	2 4	3 5	4 7	5 8	6 8	7 7	8 6	9 5	10 4	11 2	12 1	13 0	14 0

	Træk fra Opg. Lag til Nedg.								Lag til Opgangen. Træk fra Nedgangen.								Træk fra Opg. Lag til Nedg.			
	Jan.	Febr.	Marts.	April	Mai	Juni	Juli	August	September	Oktbr.	Novbr.	Decbr.	September	Oktbr.	Novbr.	Decbr.	Jan.	Febr.	Marts.	April
Helsingør .	6 20	3 17	2 16	0 30	1 28	2 27	3 25	4 22	6 20	7 17	9 14	11 12	12 9	14 6	15 3	16 1	7 21	8 23	9 26	10 28
Randers ..	6 20	3 17	2 16	0 30	1 28	2 27	3 25	4 22	6 20	7 17	9 14	11 12	12 9	14 6	15 3	16 1	7 21	8 23	9 26	10 28
Aalborg ..	6 20	3 17	2 16	0 30	1 28	2 27	3 25	4 22	6 20	7 17	9 14	11 12	12 9	14 6	15 3	16 1	7 21	8 23	9 26	10 28
Skagen ..	6 20	3 17	2 16	0 30	1 28	2 27	3 25	4 22	6 20	7 17	9 14	11 12	12 9	14 6	15 3	16 1	7 21	8 23	9 26	10 28
Nibe.....	6 20	3 17	2 16	0 30	1 28	2 27	3 25	4 22	6 20	7 17	9 14	11 12	12 9	14 6	15 3	16 1	7 21	8 23	9 26	10 28
Nakskov ..	7 6	5 3	4 2	2 1	1 0	0 1	1 2	2 4	3 5	4 7	5 8	6 8	7 7	8 6	9 5	10 4	11 2	12 1	13 0	14 0
Slesvig ..	7 6	5 3	4 2	2 1	1 0	0 1	1 2	2 4	3 5	4 7	5 8	6 8	7 7	8 6	9 5	10 4	11 2	12 1	13 0	14 0

Januar

eller Glugmaaned. 31 Dage. 1880.

Christi Omskjærelse, Luc. 2.

		Maan. O. E.		Høiv.
T. 1	Nytaar	8 22	Solen nærmest Jorden	1 56
F. 2	Abel	9 42		2 29
L. 3	Enoch	11 2		3 5

Da Herodes var død, Matth. 2.

S. 4	S. e. Nytaar	O. F.	Methusalem	3 45
M. 5	Simeon	12 28	◖ s. Kv. 7. 39′ Form.	4 37
Ti. 6	Hell. 3 Kong.	1 55		5 42
O. 7	Knud Hertug	3 26	Sol. op. 8. 30′ u. 3. 43′ Tusmørket varer 52′	7 9
T. 8	Erhard	4 57		8 42
F. 9	Julianus	6 19		10 5
L. 10	Paul Eremit	7 24	☾ nærmest Jorden	10 57

Da Jesus var 12 Aar gammel, Luc. 2.

S. 11	1 S. e. H. 3 K.	N. E.	Hyginus	11 45
M. 12	Reinhold	4 50	● n. M. 11. 30′ Eftm.	0 7
Ti. 13	Hilarius	6 21		0 48
O. 14	Felix	7 48	Sol. op 8. 24′ u. 3. 54′ Tusmørket varer 50′	1 26
T. 15	Maurus	9 11		2 0
F. 16	Marcellus	10 29		2 34
L. 17	Antonius	11 46		3 10

Bryllupet i Kana, Joh. 2.

S. 18	2 S. e. H. 3 K.	N. F.	Hert. V. Mar. Prisca	3 49
M. 19	Pontianus	1 3	◗ f. Kv. 7. 31′ Form.	4 36
Ti. 20	Fab. Sebast.	2 18	☾ fjernest Jorden	5 35
O. 21	Agnes	3 30	Sol. op 8. 15′ u. 4. 8′ Tusmørket varer 49′	6 50
T. 22	Vincentius	4 38		8 7
F. 23	Emerentius	5 38		9 14
L. 24	Timotheus	6 27		10 11

Arbeiderne i Vingaarden, Matth. 20.

S. 25	Septuagesima	7 3	Pauli Omvendelse	10 57
M. 26	Polycarpus	7 30		11 35
Ti. 27	Chrysostom.	O. E.	○ f. M. 11. 2′ Form.	12 11
O. 28	Fred. 6 Født.	6 9	Carolus Magnus Sol. op 8. 4′ u. 4. 22′ Tusmørket varer 47′	0 28
T. 29	Chr. 7 Født.	7 29	Valerius	1 0
F. 30	Louise	8 51	Adelgunde	1 33
L. 31	Vigilius	10 15		2 7

Februar

eller **Blidemaaned**. 29 Dage. 1880.

De fire Slags Sædejord, Luc. 8.

		Maan. O. E.		Høiv.
S. 1	Sexagesima	11 41	Brigida	2 41
M. 2	Kyndelmisse	O. F.		3 23
Ti. 3	Blasius	1 10	◖ f. Kv. 4. 29′ Eftm.	4 14
O. 4	Veronica	2 38	Sol. op 7. 51′ n. 4. 37′	5 20
T. 5	Agathe	4 0	Tusmørket varer 46′	7 0
F. 6	Dorothea	5 11	☾nærmest Jorden	8 33
L. 7	Richard	6 3		9 49

Christi Daab, Matth. 3.

S. 8	Fastelavn	6 39	Esto mihi Ovinquagesima	10 46
M. 9	Apollonia	7 2	Corintha	11 30
Ti. 10	Hvide Tirsdag	N. E.	Scholastica	12 9
			● n. M. 12. 8′ Eftm.	
O. 11	Aske Onsdag	6 42	Euphrosyne	0 26
T. 12	Eulalia	8 4	Sol. op 7. 37′ n. 4. 52′	1 1
F. 13	Benignus	9 22	Tusmørket varer 44′	1 32
L. 14	Valentinus	10 40		2 4

Jesus fristes af Djævelen, Matth. 4.

S. 15	1 S. i Fasten	11 57	Quadragesi. Invocavit	2 37
			Faustinus	
M. 16	Juliane	N. F.	Jul. Sophie Concordia	3 13
Ti. 17	Findanus	1 12	◗ f. Kv. 4. 36′ Form.	3 57
O. 18	Tamperdag	2 22	Sol. op 7. 21′ n. 5. 7′	4 50
T. 19	Ammon	3 26	Tusmørket varer 43′	6 0
F. 20	Eucharias	4 19	☾ fjerneſt Jorden	7 22
L. 21	Samuel	5 1		8 39

Den kananæiske Kvinde, Matth. 15.

S. 22	2 S. i Fasten	5 31	Peders Stol Reminiscere	9 41
M. 23	Papias	5 54		10 30
Ti. 24	Skuddag	6 11		11 10
O. 25	Matthias	6 25	Sol. op 7. 4′ n. 5. 22′	11 46
			Tusmørket varer 42′	
T. 26	Victorinus	O. E.	○ f. M. 2. 12′ Form.	0 3
F. 27	Inger	7 56		0 37
L. 28	Leander	9 24		1 10

Jesus drev en Djævel ud, Luc. 11.

S. 29	3 S. i Fasten	10 53	Oculi Ollegaard	1 46

Marts

eller Tordmaaned. 31 Dage. 1880.

		Maan.		Høiv.
M. 1	Albinus	O. F.		2 24
Ti. 2	Simplicius	12 23	☾ nærmest Jorden	3 8
			☾ f. Kv. 11. 56′ Eftm.	
O. 3	Kunigunde	1 49	Sol. op 6. 47′ n. 5. 37′	4 4
T. 4	Adrianus	3 3	Tusmørket varer 42′	5 18
F. 5	Theophilus	3 59		6 51
L. 6	Gotfred	4 39		8 22

Jesus bespiser 5000 Mand, Joh. 6.

S. 7	Midfaste	5 6	Lætare Perpetua	9 34
M. 8	Beata	5 25		10 27
Ti. 9	40 Riddere	5 41		11 9
O. 10	Ædel	5 52	Sol. op 6. 29′ n. 5. 52′ Tusmørket varer 42′	11 44
T. 11	Thala	N. E.	● n. M. 1. 37′ Form.	0 0
F. 12	Gregorius	8 17		0 33
L. 13	Macedonius	9 35		1 4

Gabriel Engel udsendes, Luc. 1.

S. 14	5 S. i Fasten	10 51	Judica Eutychius	1 37
M. 15	Zacharias	N. F.		2 9
Ti. 16	Gudmund	12 4	☾ fjerneſt Jorden	2 46
O. 17	Gjertrud	1 11	Sol. op 6. 11′ n. 6. 6′	3 28
T. 18	Alexander	2 9	Tusmørket varer 42′	4 17
F. 19	Joseph	2 55	☽ f. Kv. 1. 27′ Form.	5 20
L. 20	Gordius	3 30	Jevndøgn, Foraar begynder	6 35

Christi Indtog i Jerusalem, Matth. 21.

S. 21	Palmesøndag	3 55	Benedictus	7 55
M. 22	Paulus	4 15		9 4
Ti. 23	Fidelis	4 31		9 57
O. 24	Ulrica	4 44	Sol. op 5. 53′ n. 6. 20′ Tusmørket varer 42′	10 41
T. 25	Skjærtorsdag	4 56	Mariæ Bebud.	11 18
F. 26	Langfredag	O. E.	Gabriel	11 56
L. 27	Castor	8 28	○ f. M. 2. 14′ Eftm.	0 14

Christi Opstandelse, Marc. 16.

S. 28	Paaskedag	10 1	Eustachius	0 52
M. 29	2 Paaskedag	11 31	Jonas ☾ nærmest Jorden	1 31
Ti. 30	Quirinus	O. F.	Balbina	2 15
O. 31	Fred. 5. Fødsl.	12 51	Sol. op 5. 34′ n. 6. 34′ Tusmørket varer 43′	2 3

April

eller Faaremaaned. 30 Dage. 1880.

		Maan. O. F.		Høiv.
T. 1	Hugo	1 55		4 0
F. 2	Theodosius	2 39	◖ s. Kv. 7. 3′ Form.	5 10
L. 3	Nicætas	3 10		6 35
	Jesus kom ind ad lukte Døre, Joh. 20.			
S. 4	1 S. e. Paaske	3 31	Ovasimodo Ambrosius	7 58
M. 5	Irene	3 47		9 8
Ti. 6	Sixtus	4 0		10 0
O. 7	Egesippus	4 12	Sol. op 5. 16′ n. 6. 48′ Tusmørket varer 44′	10 41
T. 8	Chr. 9 Fødsl.	4 23	Janus	11 17
F. 9	Procopius	N. E.	● n. M. 3. 57′ Eftm.	11 51
L. 10	Ezechiel	8 32		0 7
	Jesus er en god Hyrde, Joh. 10.			
S. 11	2 S. e. Paaske	9 47	Misericord. Dom. Leo	0 40
M. 12	Julius	10 56		1 13
Ti. 13	Justinus	11 57	☾ fjernest Jorden	1 47
O. 14	Tiburtius	N. F.	Sol. op 4. 58′ n. 7. 2′ Tusmørket varer 45′	2 24
T. 15	Chr. 5 Fødsl.	12 48	Olympia	3 3
F. 16	Mariane	1 26		3 48
L. 17	Anicetus	1 55	◗ f. Kv. 8. 5′ Eftm.	4 41
	Christi Bortgang til Faderen, Joh. 16.			
S. 18	3 S. e. Paaske	2 17	Jubilate Eleutherius	5 44
M. 19	Daniel	2 34		6 58
Ti. 20	Flyttedag	2 49	Sulpicius	8 11
O. 21	Florentius	3 1	Sol. op 4. 41′ n. 7. 16′ Tusmørket varer 47′	9 13
T. 22	Cajus	3 14		10 7
F. 23	Bededag	3 27	Georgius	10 51
L. 24	Albertus	O. E.	○ f. M. 11. 40′ Eftm.	11 33
	Den Helligaands Sendelse, Joh. 16.			
S. 25	4 S. e. Paaske	9 1	Cantate Marc. Evang.	12 16
M. 26	Cletus	10 29	☾ nærmest Jorden	0 38
Ti. 27	Charl. Amal.	11 42	Ananias	1 22
O. 28	Vitalis	O. F.	Sol. op 4. 25′ n. 7. 30′ Tusmørket varer 49′	2 8
T. 29	Peter Martyr	12 36		2 58
F. 30	Severus	1 11		3 50

Mai

eller Maimaaned. 31 Dage. 1880.

			Maan.		Høiv.
L.	1	Phil. Jacob	O. F. 1 36	Voldermisse ☾ f. Kv. 2. 43′ Eftm.	4 50
		Beder i Jesu Navn, Joh. 16.			
S.	2	5 S. e. Paaske	1 53	Rogate Athanasius	6 0
M.	3	Korsmisse	2 7		7 17
Ti.	4	Florian	2 19	De lyse Nætter begynde	8 27
O.	5	Gothard	2 31	Sol. op 4. 10′ n. 7. 43′ Tusmørket varer 51′	9 22
T.	6	Chr. Himmelf.	2 42	Joh. a. Port.	10 10
F.	7	Flavia	2 56		10 49
L.	8	Stanislaus	3 13		11 26
		Naar Trøsteren kommer, Joh. 15.			
S.	9	6 S. e. Paaske	N. E.	Exaudi Caspar	12 1
M.	10	Gordianus	9 48	● n. M. 7. 7′ Form.	0 19
Ti.	11	Mamertus	10 42	☾ fjerneſt Jorden	0 54
O.	12	Pancratius	11 25	Sol. op 3. 56′ n. 7. 57′	1 30
T.	13	Ingenuus	11 56	Tusmørket varer 55′	2 6
F.	14	Christian	N. F.		2 42
L.	15	Sophie	12 20		3 20
		Hvo mig elsker, Joh. 14.			
S.	16	Pintsedag	12 38	Sara	4 4
M.	17	2 Pintsedag	12 53	Bruno ☽ f. Kv. 11. 14′ Form.	4 54
Ti.	18	Erik	1 7	Potentiana	5 58
O.	19	Tamperdag	1 18	Sol. op 3. 43′ n. 8. 9′	7 13
T.	20	Angelica	1 31	Tusmørket varer 58′	8 27
F.	21	Helene	1 45		9 30
L.	22	Castus	2 3		10 25
		Christus og Nicodemus, Joh. 3.			
S.	23	Trinitatis	2 28	Desiderius	11 18
M.	24	Esther	O. E.	○ f. M. 7. 29′ Form.	12 6
Ti.	25	Urbanus	10 23	☾ nærmeſt Jorden	0 29
O.	26	Beda	11 7	Sol. op 3. 33′ n. 8. 21′	1 15
T.	27	Lucian	11 38	Tusmørket varer 62′	2 0
F.	28	Vilhelm	11 58		2 45
L.	29	Maximinus	O. F.		3 30
		Den rige Mand, Luc. 16.			
S.	30	1 S. e. Trin.	12 13	Vigand	4 20
M.	31	Petronella	12 27	☾ f. Kv. 11. 43′ Eftm.	5 15

Juni

eller Skjærsommer. 30 Dage. 1880.

		Maan.		Høiv.
		O. F.		
Ti. 1	Nicomedes	12 38		6 25
O. 2	Marcellinus	12 51	Sol. op 3. 25′ n. 8. 30′ Tusmørket varer 65′	7 35
T. 3	Krpr. Frederik	1 3	Erasmus	8 40
F. 4	Optatus	1 19		9 36
L. 5	Grundlovsdag	1 38	Bonifacius	10 23
		Den store Nadvere, Luc. 14.		
S. 6	2 S. e. Trin.	2 3	Norbertus	11 5
M. 7	Jeremias	N. E.	● n. M. 10. 45′ Eftm.	11 43
Ti. 8	Medardus	9 24	☾ fjerneſt Jorden	0 1
O. 9	Primus	9 59	Sol. op 3. 20′ n. 8. 38′ Tusmørket varer 68′	0 37
T. 10	Onuphrius	10 25		1 10
F. 11	Barnab. Apoſt.	10 44		1 44
L. 12	Baſilius	11 0		2 18
		Det fortabte Faar, Luc. 15.		
S. 13	3 S. e. Trin.	11 15	Cyrillus	2 53
M. 14	Rufinus	11 25		3 30
Ti. 15	Vitus	11 37	◗ f. Kv. 10. 42′ Eftm.	4 14
O. 16	Tycho	11 50	Sol. op 3. 18′ n. 8. 43′ Tusmørket varer 70′	5 9
T. 17	Botolphus	N. F.		6 21
F. 18	Leontius	12 5		7 44
L. 19	Gervaſius	12 25		9 5
		Værer barmhjertige, Luc. 6.		
S. 20	4 S. e. Trin.	12 55	Sylverius	10 10
M. 21	Albanus	1 39	Solhverv, længſte Dag. Sommer begynder	11 7
Ti. 22	10000 Mart.	O. E.	○ f. M. 2. 36′ Eftm. ☾ nærmeſt Jorden	11 57
O. 23	Paulinus	9 35	Sol. op 3. 19′ n. 8. 45′ Tusmørket varer 70′	0 21
T. 24	St. Hansdag	10 1		1 4
F. 25	Prosper	10 19		1 45
L. 26	Pelagius	10 32		2 24
		Jesus lærer af Skibet, Luc. 5.		
S. 27	5 S. e. Trin.	10 46	7 Sovere	3 3
M. 28	Ekdr. C. Amalie	10 57	Eleonora	3 44
Ti. 29	Petr. Paulus	11 11	◖ f. Kv. 10. 48′ Form.	4 33
O. 30	Lucina	11 25	Sol. op 3. 23′ n. 8. 44′ Tusmørket varer 69′	5 32

Juli

eller Ormemaaned. 31 Dage. 1880.

		Maan.		Høiv.
		O. E.		
T. 1	Theobaldus	11 43		6 42
F. 2	Mariæ Besøg.	O. F.		7 56
L. 3	Cornelius	12 7	Solen fjerneſt Jorden	9 3
			Phariſæernes Retfærdighed, Matth. 5.	
S. 4	6 S. e. Trin.	12 37	Ulricus	9 59
M. 5	Anshelmus	1 19	☾ fjerneſt Jorden	10 45
Ti. 6	Dion	2 12	Villebaldus	11 24
O. 7	Lov. Aug.	N. E.	● n. M. 2. 12′ Eftm.	12 1
T. 8	Kjeld	8 52	Sol. op 3. 30′ n. 8. 40′	0 18
F. 9	Soſtrata	9 8	Tusmørket varer 66′	0 51
L. 10	Vilh. Carol.	9 22	Knud Konge	1 23
			Jeſus beſpiſer 4000 Mand, Marc. 8.	
S. 11	7 S. e. Trin.	9 34	Joſva	1 54
M. 12	Henrik	9 46		2 27
Ti. 13	Margarethe	9 58		3 2
O. 14	Bonaventura	10 12	Sol. op 3. 38′ n. 8. 33′ Tusmørket varer 63′	3 42
T. 15	Apoſtl. Del.	10 29	◗ f. Kv. 7. 6′ Form.	4 34
F. 16	Suſanne	10 53		5 42
L. 17	Alexius	11 27		7 13
			De falſke Propheter, Matth. 7.	
S. 18	8 S. e. Trin.	N. F.	Arnolphus	8 45
M. 19	Juſta	12 20		10 1
Ti. 20	Elias	1 31	☾ nærmeſt Jorden	10 58
O. 21	Evenus	O. E.	○ f. M. 9. 52′ Eftm. Sol. op 3. 49′ n. 8. 23′ Tusmørket varer 59′	11 46
T. 22	Mar. Magd.	8 22	Hundedagene begynde	0 8
F. 23	Apollinaris	8 38		0 48
L. 24	Chriſtina	8 52		1 24
			Den utro Huſfoged, Luc. 16.	
S. 25	9 S. e. Trin.	9 5	Jacobus	1 59
M. 26	Anna	9 17		2 34
Ti. 27	Martha	9 32		3 11
O. 28	Aurelius	9 49	Sol. op 4. 1′ n. 8. 11′ Tusmørket varer 56′	3 54
T. 29	Oluf	10 10	◖ ſ. Kv. 12. 31′ Form.	4 45
F. 30	Abdon	10 38		5 51
L. 31	Germanus	11 16		7 10

August

eller Høstmaaned. 31 Dage. 1880.

Jesus græder over Jerusalem, Luc. 19.

		Maan.		Høiv.
S. 1	10 S. e. Trin.	O. F.	Peders Fængsel	8 27
M. 2	Hannibal	12 5	☾ fjerneſt Jorden	9 30
Ti. 3	Nicodemus	1 5		10 22
O. 4	Dominicus	2 13	Sol. op 4. 14′ n. 7. 58′	11 4
T. 5	Osvaldus	3 25	Tusmørket varer 53′	11 38
F. 6	Chr. Forklar.	N. E.	● n. M. 4. 39′ Form.	12 13
L. 7	Donatus	7 45		0 28

Phariſæeren og Tolderen, Luc. 18.

S. 8	11 S. e. Trin.	7 56	Ruth	1 0
M. 9	Romanus	8 8	De lyse Nætter ophøre	1 30
Ti. 10	Laurentius	8 21		2 3
O. 11	Herman	8 37	Sol. op 4. 27′ n. 7. 43′	2 39
T. 12	Clara	8 58	Tusmørket varer 50′	3 20
F. 13	Hippolytus	9 28	◗ f. Kv. 1. 33′ Eftm.	4 13
L. 14	Euſebius	10 12		5 25

Den Døve og Stumme, Marc. 7.

S. 15	12 S. e. Trin.	11 12	Mariæ Himf.	7 0
M. 16	Rochus	N. F.		8 35
Ti. 17	Anaſtatius	12 30	☾ nærmeſt Jorden	9 51
O. 18	Agapetus	1 59	Sol. op 4. 41′ n. 7. 27′	10 45
T. 19	Sebaldus	3 31	Tusmørket varer 47′	11 28
F. 20	Bernhard	O. E.	○ f. M. 6. 9′ Form.	12 8
L. 21	Salomon	7 12		0 26

Samaritaneren og Leviten, Luc. 10.

S. 22	13 S. e. Trin.	7 24	Symphor.	1 0
M. 23	Zachæus	7 39	Hundedagene ende	1 33
Ti. 24	Sophie Fred.	7 55	Bartholomæus	2 7
O. 25	Ludvig	8 15	Sol. op 4. 54′ n. 7. 10′	2 43
T. 26	Irenæus	8 41	Tusmørket varer 46′	3 23
F. 27	Gebhardus	9 14	◖ f. Kv. 5. 5′ Eftm.	4 9
L. 28	Loviſe	10 0	Auguſtinus	5 10

De 10 Spedalſke, Luc. 17.

S. 29	14 S. e. Trin.	10 54	Joh. Halsh.	6 26
M. 30	Benjamin	11 59	☾ fjerneſt Jorden	7 46
Ti. 31	Bertha	O. F.		8 55

September

eller Fiskemaaned. 30 Dage. 1880.

		Maan.		Høiv.
		O. F.		
O. 1	Ægidius	1 10	Sol. op 5. 8′ n. 6. 52′	9 52
T. 2	Elisa	2 25	Tusmørket varer 44′	10 35
F. 3	Seraphia	3 42		11 13
L. 4	Jul. Maria	4 59	Theodosia ● n. M. 5. 42′ Eftm.	11 47

Ingen kan tjene to Herrer, Matth. 6.

S. 5	15 S. e. Trin.	N. E.	Regina	0 2
M. 6	Magnus	6 31		0 36
Ti. 7	Dr. Louise	6 45	Robert	1 9
O. 8	Mariæ Fødsl.	7 5	Sol. op 5. 21′ n. 6. 34′	1 44
T. 9	Gorgonius	7 32	Tusmørket varer 43′	2 23
F. 10	Burchhardt	8 11		3 9
L. 11	Hillebert	9 6	◗ f. Kv. 7. 15′ Eftm.	4 4

Enkens Søn af Nain, Luc. 7.

S. 12	16 S. e. Trin.	10 16	Guido	5 18
M. 13	Cyprianus	11 39	☾ nærmest Jorden	6 50
Ti. 14	† Ophøielse	N. F.	Eskild	8 21
O. 15	Tamperdag	1 7	Sol. op 5. 35′ n. 6. 15′	9 31
T. 16	Euphemia	2 35	Tusmørket varer 42′	10 25
F. 17	Lambertus	4 3		11 7
L. 18	Chr. 8 Fødsl.	5 27	Titus ○ f. M. 4. 19′ Eftm.	11 44

Den Vatersottige, Luc. 14.

S. 19	17 S. e. Trin.	O. E.	Constantia	0 1
M. 20	Tobias	6 1		0 35
Ti. 21	Matthæus	6 19	Jevndøgn, Efteraar begynder	1 8
O. 22	Mauritius	6 42	Sol. op 5. 48′ n. 5. 57′	1 42
T. 23	Linus	7 13	Tusmørket varer 42′	2 18
F. 24	Tecla	7 54		2 58
L. 25	Cleophas	8 45		3 41

Hvis Søn er Christus, Matth. 22.

			Adolph	
S. 26	18 S. e. Trin.	9 46	◖ f. Kv. 11. 59′ Form.	4 34
M. 27	Cosmus	10 54	☾ fjernest Jorden	5 38
Ti. 28	Wenceslaus	O. F.		6 54
O. 29	St. Michael	12 6	Sol. op 6. 2′ n. 5. 39′	8 7
T. 30	Hieronymus	1 21	Tusmørket varer 42′	9 9

Oktober

eller Sædemaaned. 31 Dage. 1880.

		Maan.		Høiv.
F. 1	Remigius	2 38		10 0
L. 2	Ditlev	3 56		10 41
	Den Værkbrudne, Matth. 9.			
S. 3	19 S. e. Trin.	5 17	Mette	11 19
M. 4	Franciscus	N. E.	● n. M. 5. 34′ Form.	11 56
Ti. 5	Placidus	5 11	Broderus	0 15
O. 6	Fred. 7 Fødsl.	5 37	Sol. op 6. 15′ n. 5. 21′	0 53
T. 7	Amalia	6 12	Tusmørket varer 42′	1 32
F. 8	Ingeborg	7 3	Cnærmest Jorden	2 16
L. 9	Dionysius	8 9		3 4
	Bryllupsklæderne, Matth. 22.			
S. 10	20 S. e. Trin.	9 28	Gereon	4 0
M. 11	Fred. 4 Fødsl.	10 54	◗ f. Kv. 1. 25′ Form.	5 8
Ti. 12	Pr. Frederik	N. F.	Maximilian	6 30
O. 13	Angelus	12 20	Sol. op 6. 30′ n. 5. 3′	7 55
T. 14	Calixtus	1 45	Tusmørket varer 42′	9 5
F. 15	Hedevig	3 8		9 58
L. 16	Gallus	4 28		10 40
	Den kongelige Mand, Joh. 4.			
S. 17	21 S. e. Trin.	5 48	Florentinus	11 19
M. 18	Luc. Evang.	O. E.	○ f. M. 5. 17′ Form.	11 55
Ti. 19	Flyttedag	4 45	Balthasar	0 12
O. 20	Felicianus	5 14	Sol. op 6. 44′ n. 4. 46′	0 47
T. 21	11000 Jomfr.	5 50	Tusmørket varer 43′	1 21
F. 22	Cordula	6 38		1 58
L. 23	Søren	7 34		2 35
	De 10000 Pund, Matth. 18.			
S. 24	22 S. e. Trin.	8 39	Proclus	3 14
M. 25	Crispinus	9 49	C fjernest Jorden	3 59
Ti. 26	Amandus	11 3	◖ f. Kv. 7. 51′ Form.	4 51
O. 27	Sem	O. F.	Sol. op 6. 59′ n. 4. 29′	5 53
T. 28	Prs. Caroline	12 17	Tusmørket varer 44′	
F. 29	Narcissus	1 33	Dr. Mar. Soph. Frederikke	7 6
L. 30	Louise Charl.	2 50	Simeon og Judas	8 16
			Absalon	9 16
	Skattens Mont, Matth. 22.			
S. 31	23 S. e. Trin.	4 12	Krprds. Louise Reform. Beg.	10 8

November

eller Slagtemaaned. 30 Dage. 1880.

		Maan.		Høiv.
		O. F.		
M. 1	Alle Helgen	5 36		10 53
Ti. 2	Alle Sjæle	N. E.	● n. M. 4. 45′ Eftm.	11 35
O. 3	Hubertus	4 9	Sol. op 7. 13′ n. 4. 14′ Tusmørket varer 45′	12 19
T. 4	Otto	4 54	☾ nærmest Jorden	0 41
F. 5	Malachias	5 58		1 24
L. 6	Leonhardus	7 15		2 10

Jesus prædiker om Salighed, Matth. 5.

S. 7	24 S. e. Trin.	8 41	Engelbrecht	2 58
M. 8	Claudius	10 8		3 48
Ti. 9	Theodor	11 33	◗ f. Kv. 9. 10′ Form.	4 46
O. 10	Luther	N. F.	Sol. op 7. 28′ n. 4. 0′ Tusmørket varer 46′	5 54
T. 11	Morten Visp	12 56		7 13
F. 12	Torkild	2 15		8 24
L. 13	Arcadius	3 34		9 22

Ødelæggelsens Vederstyggelighed, Matth. 24.

S. 14	25 S. e. Trin.	4 52	Frederik	10 12
M. 15	Leopold	6 9		10 55
Ti. 16	Othenius	7 22	○ f. M. 9. 30′ Eftm.	11 32
O. 17	Anianus	O. E.	Sol. op 7. 42′ n. 3. 48′ Tusmørket varer 48′	12 10
T. 18	Hesychius	4 31		0 28
F. 19	Elisabeth	5 25		1 3
L. 20	Volkmarus	6 28	☾ fjerneſt Jorden	1 38

Jeg priser dig Fader, Matth. 11.

S. 21	26 S. e. Trin.	7 36	Mariæ Ofr.	2 12
M. 22	Fred. Ferdin.	8 47	Cecilia	2 49
Ti. 23	Clemens	9 59		3 26
O. 24	Chrysogonus	11 12	Sol. op 7. 56′ n. 3. 38′ Tusmørket varer 50′	4 8
T. 25	Catharina	O. F.	◖ f. Kv. 2. 56′ Form.	4 57
F. 26	Conradus	12 28		6 0
L. 27	Facundus	1 45		7 14

Jesu Indtog i Jerusalem, Matth. 21.

S. 28	1 S. i Advent	3 6	Soph. Magdl.	8 28
M. 29	Saturninus	4 31		9 33
Ti. 30	Chr. 6 Fødſ.	5 59	Andreas	10 30

December

eller Christmaaned. 31 Dage. 1880.

		Maan. O. F.		Høiv.
O. 1	Arnold	7 25	Sol. op 8. 9′ n. 3. 30′	11 20
			Tusmørket varer 51′	
T. 2	Bibiana	N. E.	● n. M. 3. 47′ Form.	12 8
F. 3	Svend	4 50	☾ nærmest Jorden	0 32
L. 4	Charl. Fred.	6 16	Barbara	1 17
			Tegn i Sol og Maane, Luc. 21.	
S. 5	2 S. i Advent	7 47	Sabina	2 0
M. 6	Nicolaus	9 16		2 44
Ti. 7	Agathon	10 42	◗ f. Kv. 7. 29′ Eftm.	3 28
O. 8	Mariæ Undf.	N. F.	Sol. op 8. 19′ n. 3. 25′	4 16
T. 9	Rudolph	12 4	Tusmørket varer 52′	5 13
F. 10	Judith	1 24		6 25
L. 11	Damasus	2 42		7 38
			Johannes i Fængsel, Matth. 11.	
S. 12	3 S. i Advent	3 58	Epimachus	8 46
M. 13	Lucia	5 11		9 44
Ti. 14	Crispus	6 21	Nicatius	10 32
O. 15	Tamperdag	7 24	Sol. op 8. 27′ n. 3. 24′	11 14
			Tusmørket varer 53′	
T. 16	Lazarus	O. E.	○ f. M. 4. 26′ Eftm.	11 52
F. 17	Albina	4 19	Maaneform. Kl. 2. 35′ Eftm.	0 10
L. 18	Lovise	5 25	☾ fjerneſt Jorden	0 44
			Johannis Vidnesbyrd, Joh. 1.	
S. 19	4 S. i Advent	6 35	Nemesius	1 17
M. 20	Abraham	7 46		1 49
Ti. 21	Thomas	8 59	Solhverv, korteſte Dag	2 21
			Vinter begynder	
O. 22	Japetus	10 11	Sol. op 8. 31′ n. 3. 27′	2 55
T. 23	Torlacus	11 25	Tusmørket varer 53′	3 31
F. 24	Adam	O. F.	◖ f. Kv. 7. 47′ Eftm.	4 14
L. 25	Juledag	12 43		5 9
			Phariſæerne og de Skriftkloge, Matth. 23.	
S. 26	S. i J. og N.	2 2	St. Stephan	6 18
M. 27	Joh. Evang.	3 27		7 45
Ti. 28	Børnedag	4 53		9 6
O. 29	Noah	6 14	Sol. op 8. 33′ n. 3. 32′	10 13
		7 25	Tusmørket varer 53′	
T. 30	David	8 19	Solform. Kl. 2. 43′ Eftm.	11 10
F. 31	Sylvester		● n. M. 2. 47′ Eftm.	11 57
			☾ nærmest Jorden	

Tabel, som viser hvad Klokken er efter Middeltid, naar Solskiven viser 12.

Jan. 1	12 4′	Marts 27	12 5′	Aug. 7	12 5′	Okt. 22	11 44′
„ 3	12 5′	„ 30	12 4′	„ 14	12 4′	Nov. 1	11 44′
„ 6	12 6′	April 2	12 3′	„ 19	12 3′	„ 13	11 45′
„ 8	12 7′	„ 6	12 2′	„ 23	12 2′	„ 19	11 46′
„ 10	12 8′	„ 9	12 1′	„ 27	12 1′	„ 23	11 47′
„ 13	12 9′	„ 13	12 0′	„ 30	12 0′	„ 26	11 48′
„ 15	12 10′	„ 17	11 59′	Sept. 2	11 59′	„ 29	11 49′
„ 18	12 11′	„ 22	11 58′	„ 5	11 58′	Dec. 2	11 50′
„ 22	12 12′	„ 27	11 57′	„ 8	11 57′	„ 4	11 51′
„ 25	12 13′	Mai 6	11 56′	„ 11	11 56′	„ 7	11 52′
„ 31	12 14′	„ 23	11 57′	„ 14	11 55′	„ 9	11 53′
Febr. 10	12 14′	Juni 1	11 58′	„ 17	11 54′	„ 11	11 54′
„ 14	12 14′	„ 7	11 59′	„ 20	11 53′	„ 13	11 55′
„ 24	12 13′	„ 12	12 0′	„ 22	11 52′	„ 15	11 56′
Marts 1	12 12′	„ 16	12 1′	„ 25	11 51′	„ 17	11 57′
„ 6	12 11′	„ 21	12 2′	„ 28	11 50′	„ 19	11 58′
„ 10	12 10′	„ 26	12 3′	Okt. 1	11 49′	„ 21	11 59′
„ 13	12 9′	Juli 1	12 4′	„ 5	11 48′	„ 23	12 0′
„ 17	12 8′	„ 6	12 5′	„ 8	11 47′	„ 25	12 1′
„ 20	12 7′	„ 13	12 6′	„ 12	11 46′	„ 27	12 2′
„ 24	12 6′	Aug. 1	12 6′	„ 17	11 45′	„ 29	12 3′

Forklaring af Beregningen af Klokkeslettet for Høi- og Lavvande.

Ved Beregningen af Klokkeslettet for Høivande og Lavvande tager man først de Tal, der findes i den sidste Række i hver Maaned, og lægger dertil Havnetiden efter den vedfoiede Tabel. Den første Talrække i denne Tabel indeholder det hosstaaende Steds Havnetid, den anden angiver Tidsforløbet fra Høivande til Lavvande og den tredie Middelspringflodhøiden i Fod.

Tabel til Beregning af Høi- og Lavvande.

Agger	3 44	5 19	1	Fanø, N. O. Pynt	2 17	—	—
Altona	4 54	7 45	8	„ N. V. Pynt	1 57	—	—
Amrum	0 55	6 49	9	„ Midten af Vestkysten	1 6	—	—
Blaavandshuk	1 19	6 8	6	Frederikshavn	5 37	6 0	1
Blankenese	4 19	7 36	—	Frederikstad	2 12	7 34	11
Blauort Sand	0 13	6 31	—	Glückstad	2 44	7 13	12
Bongsiel	1 48	6 38	12	Hals	8 25	4 57	1
Bordelum Siel	2 17	8 37	—	Hamborg	5 4	7 48	—
Brunsbüttel	1 33	7 14	11	Helgoland	11 45	6 51	10
Büsum, udenfor Havnen	0 56	6 15	—	Hirtshals	4 3	6 14	1
Cuxhaven	0 43	6 53	12	Hjerting	2 20	6 5	—
Dagebøl	1 54	6 54	10	Husum Havn	2 11	7 25	—
Dicksander Gat, ved Sydenden af Flakstrømmen	0 36	6 50	—	Høier Kanal	2 54	6 33	7
				Krück Aue	3 0	—	—
				List	1 56	6 15	7

Meldorf Havn ...	1 7	7 45	12	Støren { Itzehoe .	3 35	—	—
Nordby	2 37	6 4	6	Størort.	2 24	7 17	—
Norderpiep	0 25	6 18	13	Süderoog	0 45	6 44	11
Nymindegab	2 16	5 48	2	Sydvesthorn	2 18	7 36	9
Ording	0 20	7 23	11	Sønderhoe	1 57	6 42	5
Pelvorm	1 32	6 14	12	Teufelsbrücke	4 39	7 41	—
Pin Aue	3 22	7 34	11	Thorsminde Gab..	3 9	5 35	2
Rendsborg	7 17	7 18	4	Tvilenfleth	3 32	7 27	—
Schulau	4 10	7 32	—	Tønningen	1 36	7 11	11
Seesand	0 25	6 54	10	Vollervik	0 49	6 45	12
Skagen	5 37	6 6	1	Vyk	1 56	6 21	10
Skallingende	1 51	—	—				

Exempel: at finde Klokkeslettet for Høivande og Lavvande den 1ste Januar ved Agger:

Af Pillen for Høivande i Januar	1	Tim.	56 Min.
Hertil lægges Havnetid for Agger	3	—	44 —
	5	Tim.	40 Min.

Det Udkomne er Klokkeslettet for Høivande om Formiddagen. Er det fundne Klokkeslet større end 12 Timer, da trækkes 12 Timer fra, og det Udkomne er nu Klokkeslettet for Høivande om Eftermiddagen.

Klokkeslettet for det paafølgende Lavvande faas ved til Klokkeslettet for Høivande at lægge Tidsforløbet fra Høivande til Lavvande. Da denne Mellemtid for Agger er 5 Tim. 19 Min., faa indtræffer Lavvande Kl. 10. 59′ om Formiddagen. Blev Lavvandsklokkeslettet større end 12 Tim., da trækkes 12 Tim. fra, og det Udkomne er nu Klokkeslettet for Lavvande om Eftermiddagen.

Trækkes fra de fundne Klokkeslet 25 Min., erholdes derved Klokkeslettene for de næstforegaaende Høivande og Lavvande; lægges derimod 25 Min. til, faa har man Klokkeslettene for de næstfølgende Høivande og Lavvande.

Formørkelser.

I Aaret 1880 indtræffe følgende Formørkelser:

1) En Solformørkelse den 11te Januar, som blot bliver synlig i det store Ocean og i den vestlige Del af Nordamerika.
2) En total Maaneformørkelse den 22de Juni midt paa Dagen og derfor usynlig i Danmark.
3) En Solformørkelse den 7de Juli, som blot bliver synlig i den sydlige Del af Sydamerika og paa Sydspidsen af Afrika. Den er ringformig i det sydlige Ocean.
4) En Solformørkelse den 2den December, som blot bliver synlig paa den sydlige Halvkugle.
5) En total Maaneformørkelse den 16de December. Den begynder for Kjøbenhavn Kl. 2. 35′ Eftm., Totaliteten indtræder Kl. 3. 44′ og ender Kl. 5. 14′, og Formørkelsen er forbi Kl. 6. 23′. Da Solen paa denne Dag gaar ned Kl. 3. 25′, staar altsaa Maanen formørket op.
6) En Solformørkelse den 31te December. For Kjøbenhavn begynder den Kl. 2. 43′ Eftermiddag og ender Kl. 4. 18′. Naar Formørkelsen er størst, blive over 4 Tolvtedele af Solens Diameter formørkede, og i dette Øieblik gaar Solen ned.

Planeterne i Aaret 1880.

Merkur er i Almindelighed Solen saa nær, at den ikke kan ses med blotte Øine. Den 11te Marts, den 8de Juli og den 2den November er den i den største østlige Afstand fra Solen og maa da søges om Aftenen efter Solnedgang paa den vestlige Himmel. Den 26de April, den 23de August og den 11te December er den i den største vestlige Afstand fra Solen og maa derfor søges om Morgenen før Solopgang paa den østlige Himmel.

Venus er Morgenstjerne ved Aarets Begyndelse, men staar meget lavt paa Himmelen. Synlighedens Varighed tager bestandig af, saa at Planeten bliver usynlig i April. I de følgende Maaneder er den usynlig indtil Slutningen af Oktober da den viser sig som Aftenstjerne i Skorpionens Billede. Fra nu af til Aarets Slutning vorer Glandsen, medens Planeten gjennemløber Skytten, Stenbukken og en Del af Vandmanden.

Mars har i Begyndelsen af Aaret en østlig Bevægelse henimod Syvstjernen, hvilken den passerer sydlig i første Halvdel af Februar. Den vil paa disse Tider være synlig den største Del af Natten. Dens Vandring i de følgende Maaneder er stedse i østlig Retning igjennem Tyrens Billede, i hvilket den i Slutningen af Marts bevæger sig midt imellem Hornspidserne. Paa Grund af, at den nu staar saa høit paa Himmelen, gaar den paa denne Tid ned Kl. 2 om Natten. I April og Mai gjennemløber den Tvillingerne og i den følgende Maaned Krebsen. I Slutningen af Mai gaar den ned ved Midnat. Igjennem Løven passerer den den 17de Juli nordlig forbi Regulus, men gaar nu ned kort efter Solen. Da den i de følgende Maaneder nærmer sig Solen mere og mere, forsvinder den i Solens Straaler, for i Slutningen af Aaret at vise sig meget lavt paa Himmelen mellem Skorpionen og Skytten om Morgenen en kort Tid før Solopgang.

Jupiter befinder sig ved Aarets Begyndelse i Vandmanden med østlig Bevægelse ind i Fiskene. Den gaar i Slutningen af Januar ned omtrent Kl. 8. Nedgangen indtræffer i de følgende Maaneder stedse tidligere, saaledes i Midten af Februar Kl. 7 og i Midten af Marts med Solen og er derfor synlig. I første Halvdel af Juni begynder den at blive synlig om Morgenen; i Slutningen af denne Maaned staar den op ved Midnat og i Midten af August Kl. 10 Aften. Medens Bevægelsen hidtil har været østlig i Fiskene, bliver Planeten i Begyndelsen af August stationær. Derpaa bliver Bevægelsen vestlig. Planeten kulminerer i Begyndelsen af Oktober ved Midnat og er saaledes synlig hele Natten. I Begyndelsen af December er den atter stationær og Bevægelsen er derfor i Slutningen af Aaret østlig og Planeten kan iagttages til lidt over Midnat.

Saturn gaar ved Aarets Begyndelse ned ved Midnat. Nedgangen indtræffer i de følgende Maaneder stedse tidligere, saaledes i Begyndelsen af Februar Kl. 10 Aften og i Midten af Marts Kl. 8. Idet den saaledes nærmer sig Solen, bliver den i Slutningen af Marts usynlig. I Slutningen af Mai begynder den at blive synlig om Morgenen, i Begyndelsen kun en kort Tid, men senere længere, eftersom den allerede i Begyndelsen af Juli staar op ved Midnat, i Begyndelsen af August Kl. 10 Aften. Paa denne Tid befinder den sig i Vædderen, hvori den er stationær i Begyndelsen af August. Bevægelsen bliver nu vestlig, og i

Midten af Oktober kulminerer Planeten ved Midnat og er derfor synlig hele Natten. Nedgangen indtræffer vel stedse tidligere, men Planeten bliver dog synlig mange Timer efter Solnedgang i den øvrige Del af Aaret.

Planetsystemet.

	Siderisk Omløbstid.	Middelafstand fra Solen, naar Jordens Middelafstand (20000000 Mile) antages som Enhed.	Solens Diameter = 186594 Mile. Solens Omdreining 25 Dage og 12 Tim. Masse. Diameter.	(Sol. Masse antaget som Enhed.)	Omdreining.	Planeternes Middelafstand fra Solen, udtrykt i Mile.
	Dage.		Mile.		T. M.	Mill.
☿ Merkur	87.97	0.387	650	1:4348000	24 5	7.7
♀ Venus	224.70	0.723	1640	1:412150	23 21	14.5
♁ Jorden	365.26	1.000	1719	1:354030	23 56	20.0
♂ Mars	686.98	1.524	928	1:2968300	24 37	30.5
♃ Jupiter	4332.58	5.203	19183	1:1050	9 55	104.1
♄ Saturn	10759.22	9.539	16376	1:3512	10 30	190.9
♅ Uranus	30686.82	19.183	7255	1:20574	—	383.8
♆ Neptun	60126.72	30.037	7575	1:17500	—	601.0

Planeternes Drabanter.

Maanen bevæger sig i 27 Dage 8 Timer omkring Jorden i en Middelafstand fra denne af 51800 Mile. Dens Diameter beløber sig til 469 Mile. Mars ledsages af 2, Jupiter af 4, Saturn af 8, Uranus af 4 Drabanter og Neptun i det Mindste af 1 Drabant.

Asteroiderne.

Imellem Mars og Jupiter befinder sig en Mængde smaa Planeter, som kaldes Asteroider, og som ikke ere synlige uden Kikkert. De Opdagedes Antal var i Begyndelsen af Aaret 1879 naat op til 194, hvis Middelafstande fra Solen ligge imellem 44 og 68 Millioner Mile.

1. Kronologisk Markedsfortegnelse for 1880.

(Sluttet 1. Mai 1879.)

F betyder Faar, H betyder Heste, K betyder Kvæg, Km betyder Kram, Kt betyder Kreaturer, S betyder Svin og Fedek betyder Fedekvæg.

Januar.

2. Odense H, Holstebro H.
3. Skive HKm.
5. Randers (2) H.
6. Esbjerg Fedek.
7. Aarhus H, Ny Løgten Kt, Holsted Træv. o. s. v.
8. Horsens H.
9. Vejle H.
10. Kolding H.
13. Præstø HKFS.
14. Helsinge Kt o. s. v., Kolind Kt.
16. Frederiksborg HK.
19. Sæby H, Løgstør K.
20. Hjørring H, Ulstrup K.
21. Næstved HKKt. N. Sundby HK
22. Aalborg H, Binderup K.
23. Thisted H, Hobro HK.
24. Nykjøbing (p. M.) H.
26. Skive HK.
27. Nimtofte HK, Viborg HK.
28. Svendborg H, Aarhus Fedek. Randers (2) H.
29. Faaborg H.
30. Frederikssund HK, Aarhus H.
31. Middelfart H, Skanderborg H, Lemvig H.

Februar.

2. Bogense H, Horsens H, Holstebro HKKm.
3. Assens H, Esbjerg Fedek, Ringkjøbing HK, Vejle H.
4. Frederiksværk HK, Ny Løgten Kt, Fredericia H, Varde HK.
5. Odense H, Randers (3) Km, Ribe HK.
6. Kolding HKm.
7. Aarhus H.
9. Nødby HK, Silkeborg HK.
10. Præstø HKFS, Skanderborg H.
11. Nakskov HKS o. s. v., Horsens H, Maarupvad Kt.
12. Odder HK, Vejle H.
13. Frederiksborg HK, Kolding H.
14. Skjelskør HK, Randers H.
16. Aarhus H, Ribe Kt.
17. Rudkjøbing H, Mariebo HK, Skanderborg H, Aars Kt.
18. Næstved HKKt, Svendborg H, Horsens H, Mariager Kt.
19. Odense HK, Hobro HK, Veile H.
20. Sæby H, Sjelbro Kt, Kolding H, Viborg HK.
21. Kjerteminde H, Fjerritslev H, Randers H.
23. Nyborg HK, Sakskjøbing HK, Thisted H.
24. Faaborg HK, Nykjøbing (p. M.) H.
25. Helsingør Kt, Assens HK, Nakskov HKS o. s. v., Aarhus Fedek, Skive HK.
26. Bogense HK, Holstebro HK.
27. Frederikssund HK, Middelfart HK, Blokhus Kt, Varde HKKm.
28. Hjørring H, Fredericia HK, Ribe HK.

Marts.

1. N. Sundby HK, Aarhus H.
2. Storehedinge HK, Vordingborg HK, Odense (2) HKKm, Mariebo HK, Aalborg H, Skanderborg H. Esbjerg Fedek.
3. Hvalsø Kt, Skjelskør HK, Grenaa HK, Horsens H, Ny Løgten Kt.
4. Korsør HKKm, Rudkjøbing HK, Ebeltoft HK, Vejle H.

5. Roskilde HK, Svendborg HK, Rønde Kt, Kolding H.
6. Kjerteminde HK, Randers H, Silkeborg HKKm.
8. Stege HK, Nyborg HK, Aarhus H.
9. Præstø HKFS, Ringsted HK, Bogense HK, Sakskjøbing HK, Skanderborg H.
10. Falke Kt, Holbæk HK, Kjøge HK, Asens HK, Horsens H, Thirstrup Kt.
11. Slagelse HK, Ringe HK, Nakskov HKS o.s.v., Vejle H.
12. Skibby Kt, Sorø HK, Spørring Kt, Kolding H.
13. Faaborg HK, Randers H, Fredericia Kt.
15. Stubbekjøbing HK, Aarhus H.
16. Frederiksborg HK, Storehedinge HK, Odense HK, Mariebo HK, Skanderborg H.
17. Næstved HKKt, Brobyværk HK, V. Brønderslev Kt, Horsens H.
18. Middelfart HK, Nysted HK, Hjallerup Kt, Odder HK, Vejle H.
19. Roskilde HK, V. Hassing Kt, Ø. Svenstrup Kt, Vejlby Kt, Kolding H.
20. N. Sundby Kt, Randers HK, Fredericia HK, Løgstør Kt.
22. Ulstrup Kt.
23. Ringsted HK, Slangerup, Rødby HK, Binderup Kt.
24. L. Nygaard Trev., Hobro Kt, Hover Kt.
27. Hjørring Kt.
30. Frederiksund HK, Skjelskør HK, Aarup HK, Aarhus Kt.
31. Holbæk HK, Kjøge HK, Middelfart HK, Thise (2) Kt Km, Aarhus Fedek, Klovborg Kt.

April.

1. Slagelse HK, Bræstenbro Kt.
2. Aakirkeby HKKtKm, Roskilde HK, Horsens Kt.
3. Sorø HK, Vejle Kt.
6. Frederiksværk HK, Fuglebjerg Kt o. s. v., Storehedinge HK, Vordingborg HK, Esbjerg Fedek.
7. Ny Løgten Kt.
8. Farum HK, Onsbjerg Kt, Slagelse HK, Nysted HK, Silkeborg Kt, Dalager HK.
9. Sorø HK, Herning Kt.
10. N. Snede Kt.
12. Vorbasse Kt.
13. Præstø HKFS, Ringsted HK, Skjelskør HK, Holsted Kt.
14. Helsinge Kt o. s. v., Holbæk HK, Kjøge HK, Kolind Kt, Kolding Kt, Viborg Kt.
15. Asnæs Kt o. s. v.
16. Helsingør KtKm.
19. Glæsborg Kt.
20. Hørsholm HK o. s. v., Koldby Kt, Skovgaarde Kt, Ribe Kt.
21. Frederiksborg HKKm, Næstved HKKt, Oddesund Kt, Foldingbro Kt.
22. Sjelbro Kt, Lemvig Kt., Skive
24. Spørring Kt, Holstebro Kt.
26. Varde Kt.
27. Veksø HK, Nykjøbing (p M.) Kt, Hadsten Kt, Ribe Kt. Ribe (2) Km.
28. Frederiksund HKm, Nykjøbing (p.F.) HK, Aarhus Fedek, S. Omme Kt, Ulstjær Kt.
29. Anbæk Kt, Fuglsø Kt, Randbøl Kt, Ringkjøbing Kt.
30. Ans Kt, Odder Kt, Give Kt, Kolding Kt, Tarm Kt.

Maj.

1. Hornsyld Kt, Ry HKKm, Viborg Kt.
3. Thisted Kt, Horsens Kt.
4. Slagelse HK, Esbjerg Fedek, Ribe KtKm, Vejle KtKm, Vejlby Kt.

5. Hadsund Kt, Ny Løgten Kt, Fredericia Kt.
7. Gjerlev KtKm, Kolding Kt, Tarm KtKm, Skive Kt.
8. Hvalsø Kt, Ringsted HK, Randers K, Holstebro KtKm, Kollemorten Kt.
10. Aarhus K, Varde Kt.
11. Præstø HKFS, Slangerup, Ribe Kt.
12. Roskilde Km, Thirstrup Kt.
13. Storehedinge HKm, Kjellerup KtKm, Hvalpsund Kt., Skals Kt.
14. Sorø HK, Hobro Kt, Rønde Kt, Trunst KtKm, Herning KtKm, Kolding KtKm.
15. Viborg Kt.
18. Skanderborg HKKm, Foldingbro Kt, Jellinge Kt, Ribe Kt, Aabro Kt, Højslev KF.
19. Kjøge HKtosv., Næstved HKKt, N. Sundby Træv, Sjelbro Kt.
20. Anbæk Kt.
22. Skjelskør HKo. s. v.
24. Høver Kt.
26. Vordingborg HK, Aarhus Fedek.
28. Marstal KtKm.
29. Skagen KtKm.
31. Hjørring H.

Juni.

1. Sæby H, Esbjerg Fedek.
2. Nysted Km, Hjallerup (2) H, Ny Løgten Kt.
3. Nykjøbing (p. S.) HKm.
4. Slangerup, Vestervig H, Mariager Kt.
7. Thisted H, Sjørup KtKm.
8. Korsør HKKm, Præstø HKF SKm, Nykjøbing (p. M.) H.
9. Helsinge Kt o. s. v., Maarupvad Kt, Skive HKm.
10. Silkeborg HKKm, Lemvig HF.
11. Holbæk HKKm o. s. v., Skanderborg H, Holstebro HF.
12. Horsens HKKm, Varde HF.
14. Kjerteminde HKm, Ribe HFKm.
15. Kalundborg (3) Uld, Mariebo HKKm, Aalborg (3) Km.
16. Næstved HKKt, Faaborg HKm.
17. Ringkjøbing Km.
18. Rudkjøbing HKm.
19. Ærøeskjøbing HKm.
21. Hjallerup Km, Randers (2) Uld, Vejen HK.
22 Ringsted.
23 Kalundborg, Skjelskør (2), Assens HKKm.
24. Hjørring H.
25. Frederiksborg, Hjembæk, Houby, Mogenstrup, Øslos HKm, Viborg (2) Km.
26. Løgstør Kt.
28. Grenaa HK, Ulstrup HKKm.
29. Stubbekjøbing Km, Ebeltoft HK, Hobro Kt, Knudstrup Km, Varde (2) Km.
30. Sorø, Nyborg HKm, Aarhus Fedek.

Juli.

1. Slagelse (2), Bogense HKm, Viborg HK.
2. Rødby Km, Randers (2) H.
5. Ærøeskjøbing H, Aarhus HK.
6. Frederiksværk HK, Middelfart HKKm, Thisted Km, Salten HKKm. Esbjerg Fedek.
7. Sæby Km, Ny Løgten Kt, Fredericia HK.
8. Odense (2) HKKm, Saksskjøbing.
9. Vordingborg.
13. Præstø HKFS, Hjørring Km.
14. Kolind Kt.
15. Svendborg HKm.
16. Frederikssund Km.
20. Roskilde HK, Nykjøbing (p. F.) Km, Frederikshavn Km.
21. Næstved HKKt.
22. Helsingør KtKm.
23. Vilsund KF, Skanderborg Km.
24. Nykjøbing (p. M.) HKFKm.
26. Skive (2) HKFKm.

27. Kolding Km.
28. Aarhus Fedek, Aarhus (3) Km, Lemvig KFKm.
29. Holstebro KFKm.
30. Kjøge.
31. Brande K.

August.

2. Varde KF.
3. Esbjerg Fedek, Ribe KF.
4. Ny Løgten Kt, Vorbasse (2) KF.
10. Præstø HKFS.
11. Maarupvad Kt.
18 Næstved HKKt.
25. Aarhus Fedek.
31. Ulfkjær KF.

September.

1. FrederiksværkHK, Ny Løgten Kt, Dalager (2) KFKm.
3. Herning (2) KFKm, Ribe K.
6. Hvalsø Kt, V. Brønderslev HKF, Vestervig HKF, Hadsten KF.
7. Roskilde, FaarupKF, Skovgaarde KF, Esbjerg Fedek, Aars KF, Bjerringbro KF.
8. Thisted HKF, Kolind Kt, Randers HKF.
9. Frederiksborg HK o. s. v., Ølstvad HKF.
10. Nykjøbing (p. M.) HKF, Skanderborg KFKm.
11. Grindsted KF, Skive HKF.
13. Holstebro KF.
14. Præstø HKFS, Tarm HKFKm. [HKF.
15. Næstved HKKtKm, Varde (2)
16. Egeskov HKKm, Skræm HKFKm.
17. Bække HKF.
18. Flauenskjold KF, Kolding HKF. Løgstør KFKm.
20. Vesterhassing KF, Odder HKF, Ulstrup KF.
21. Skjelskør HKKm Frugt, Nysted HKKm, Aalborg KF, Rønde KF, Binderup KF, Nibe Km.
22. Ringsted H, AsensK, Hobro (2) KF.
23. Middelfart HKKm, Lokkensvejkro KF.
24. Marstal KtKm, Hørmested KF, AnsKFKm, Højslev KF.
25. Hjørring KF, Brande KF, Skals KF.
27. Hover Kt, Give KF, Fuur Kt, Viborg (2) KFKm.
28. Sorø HK, Bogense HKm, Skagen Kt, Jellinge KF, Varde (2) Km.
29. Aarhus Fedek, HornsyldKF, Randers KF, Silkeborg KFKm.
30. Nakskov HKS o. s. v., Glæsborg KF, Skanderborg KF, Skive Rug.

Oktober.

1. Aakirkeby HKKtKm, Fuglebjerg Kt o. s. v., Tudse Gæs, Rudkjøbing HK, Sakskjøbing, Læsø (2) Kt, Grenaa KF, Horsens KF, Ribe Km.
2. Vejle KF.
4. Fjerritslev HKF, Sæby KF.
5. Slagelse HK, Faaborg KF, Assing Km, Esbjerg Fedek, Ribe KF.
6. Skibby Kt, Vordingborg HKm, Odense (2) HKm, Nykjøbing (p. F.) Km, Hals KFKm, Thisted Km, Hadsund KF, Ny Løgten Kt, Ringkjøbing Km, Løgstør KFKm.
7. Stege (2) HKKm, Hjallerup KF, Koldby HKF, Mariager KF, Aars Kt.
8. N. Sundby KF, Thisted HKF, GjerlevKF, Fredericia K, Kolding KKm, Hvalpsund KF.
9. Nykjøbing (p. M.) KF, Sjørup KF.
11. Oddesund KF, Skive KF.
12. Nykjøbing (p. S.) HKKm,

Præstø HKFS Km, Svendborg KF, Lemvig KFKm, Ribe KF.

13. Fakse Kt, Helsinge Kt o. s. v., Kjerteminde HKKm, Thirstrup Kt, Bækmarksbro KF, Vejle Km, Vinderup KF.
14. Farum HK, Roskilde, Bogense HKKm, Frederikshavn Kt, Knudstrup (2) Km, Randers (3) Km, Spørring KF, Holstebro (2) KFKm.
15. Holbæk K, Storehedinge HKm, Løkken Kt, Anbæk KF, Fuglsø, KF, Kolding K.
16. Onsbjergåt, Nyborg HKKm, Hjørring KF, Ebeltoft KF, Herning KF. [dingbro Kt.
18. Jetsmark Kt, Rønde KF, Fol-
19. Asnæs Kt o. s. v., Aarup HK, Æroeskjøbing Km, V. Brønderslev KF, Aarhus KF, Ribe KF, Nibe HF.
20. Frederikssund HKKm, Næstved HKKt, Brobyværk Kt, Rødby Km, N. Sundby KF.
21. Ringsted HK, Nakskov HKS o. s. v., Aalborg Kt, Kjellerup KtKm.
22. Helsingør KtKm, Mariebo Km, Bræstenbro Kt, Hobro Kt, Kolding K, Videbæk KF.
23. Thim KF, Viborg Kt.
25. Skjelskør HK, Klovborg KF, Silkeborg KFKm, Ringkjøbing KFKm.
26. Faaborg HKKm, Sæby Km, Skanderborg KFKm, Ribe KF, S. Omme KF.
27. Asfens Kt, Aarhus Fedek, Horsens KF, Varde (2) HKF.
28. Vordingborg HK, Stubbekjøbing HK, Sjelbro KF, Give KF.
29. Hørsholm HK o. s. v., Kjøge, Rudkjøbing Km, Mariebo H, Vejlby KF, Fredericia KF, Vejle KF.
30. Randers KF Uld, Christianshede Lærred o. s. v, Kolding KF, N. Snede Kt.

November.

1. Ribe Kt.
2. Frederiksborg, Grenaa Kt, Esbjerg Fedek, Ribe KF.
3. Kalundborg HK, Svendborg HKKm, Mariager Kt, Ny Løgten Kt,
4. Sorø, Veksø HK, Middelfart KF, Nakskov HKS o. s. v.
5. Korsør HKKm, Odense KF, Hobro Kt, Kolding K.
6. Randers Kt.
8. Ry KtKm.
9. Præstø HKFS, Slagelse (2), Ringe HK, Sakskjøbing HK, Odder Kt, Holsted Kt.
10. Nyborg KF, Maarupvad Kt.
11. Uggerløse HK, Bogense KF.
12. Nykjøbing (p. F.) HK, Kolding K, Kollemorten Kt, Skive Kt.
13. Give Kt, Lemvig KtKm.
15. Hvalsø Kt, Skjelskør HK.
16. Rødby HK, Nimtofte Kt.
17. Næstved HKKt Km, Kjerteminde HK, Rønde Kt.
18. Odense HK.
19. Ringsted K, Trunst Kt, Fredericia KtKm.
20. Viborg Kt.
22. Hover Kt, Holstebro Kt.
23. Holbæk.
24. Aarhus Fedek.
26. Slangerup HKKm o. s. v.

December.

1. Ny Løgten Kt.
3. Frederiksværk HK. [Fedek.
7. Frederikssund HK, Esbjerg
8. Thirstrup Kt.
14. Frederiksborg HKKt o. s. v., Præstø HKFSKm.
15. Næstved HKKt.
16. Skjelskør HK.
17. Varde Km.
29. Aarhus Fedek.

2. Alfabetisk Markedsfortegnelse for 1880.

Sjælland, Moen og Bornholm.

Aakirkeby, 2April og 1 Oktbr., Heste, Kvæg og andre Kreaturer samt Kram.
Asnæs, 15 April og 19 Oktbr. Kreaturer, Avlsredskaber og hvad Bonden behøver til sin Avlings Drift.
Farum, 8 April og 14 Oktbr. Heste og Kvæg.
Fakse, 10 Marts og 13 Oktbr. Kreaturer.
Frederiksborg eller **Hillerød,** sidste Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende og slagtede Kreaturer. 16 Jan., 13 Febr. og 16 Marts Heste og Kvæg; 21 April Heste, Kvæg og Kram; 25 Juni; 9 Septbr. Heste, Kvæg og Landbovarer; 2 Novbr.; 14 Decbr. Heste og Kvæg, andre Kreaturer og Landbovarer.
Frederiksund, den anden Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 30 Jan., 27 Febr. og 30 Marts Heste og Kvæg; 28 April Heste og Kram; 16 Juli Kram; 20 Oktbr. Heste, Kvæg og Kram ; 7 Decbr. Heste og Kvæg.
Frederiksværk, 4 Febr., 6 April, 6 Juli, 1 Septbr. og 3 Decbr. Heste og Kvæg.
Fuglebjerg, 6 April og 1 Oktbr. Kreaturer, Landprodukter, landlige Fabrikata og Avlsredskaber.
Helsinge, 14 Jan., 14 April, 9 Juni og 13 Oktbr. Kreaturer og Landbrugsgjenstande.
Helsingør, 25 Febr. Kreaturer; 16 April, 22 Juli og 22 Oktbr. Kreaturer og Kram.
Hillerød, se Frederiksborg.
Horsholm, 20 April og 29 Oktbr. Heste, Kvæg, Landbrugs- og Husflidsprodukter samt Byens Haandværkeres Arbejder.
Hjembæk, 25 Juni.
Holbæk, første Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer; i Tilfælde af Helligdag afholdes Torvedagen den næste Tirsdag. 10 og 31 Marts samt 14 April Heste og Kvæg; 11 Juni Heste, Kvæg, Kram, Haandværksvarer og Skovbovarer; 15 Oktbr. Kvæg; 23 Novbr.
Houby, 25 Juni.
Hvalsø Jernbanestation, 3 Marts, 8 Maj, 6 Sept. og 15 Nov. Kreaturer.
Kalundborg, Torvedag hver Tirsdag og Lørdag. Første Tirsdag i hver Maaned Torvedag med Kreaturer. 15 til 17 Juni Uld; 23 Juni; 3 Novbr. Heste og Kvæg.
Kjøbenhavn, hver anden Onsdag Heste.
Kjøge, første Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 10 og 31 Marts samt 14 April Heste og Kvæg; 19 Maj Heste, Kreaturer og Landprodukter; 30 Juli; 29 Oktbr.
Korsør, 4 Marts, 8 Juni og 5 Novbr. Heste, Kvæg og Kram.
Mogenstrup, 25 Juni.
Næstved, 3die Onsdag i hver Maaned med Heste, Kvæg og Kreaturer, i Septbr. og Novbr. tillige med Kram.
Nykjøbing, anden Onsdag i hver Maaned med Kreaturer; 3 Juni Heste og Kram; 12 Oktbr. Heste, Kvæg og Kram.

Onsbjerg, 8 April og 16 Oktbr. Kreaturer.
Præsto, 2den Tirsdag i hver Maaned med Heste, Kvæg, Faar og Svin; 8 Juni og 12 Oktbr. samt 14 Decbr. Kram.
Ringsted, første Tirsdag i hver Maaned, eller, naar denne er en Helligdag eller Grundlovsdagen, den næstfølgende Tirsdag, Torvedag med Kreaturer. 9 og 23 Marts samt 13 April og 8 Maj Heste og Kvæg; 22 Juni; 22 Septbr.; 21 Oktbr. Heste og Kvæg; 19 Novbr. Kvæg.
Roskilde, første Mandag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 5 og 19 Marts samt 2 April Heste og Kvæg; 12 Maj Kram; 20 Juli Heste og Kvæg; 7 Septbr.; 14 Oktbr.
Skibby, 12 Marts og 6 Oktbr. Kreaturer.
Skjelskør, 14 Febr., 3 og 30 Marts samt 13 April Heste og Kvæg; 22 Maj Heste, Kvæg og Landmandens Husflidsprodukter; 23 og 24 Juni; 21 Septbr. Heste, Kvæg, Kram og Frugt; 25 Oktbr., 15 Novbr. og 16 Decbr. Heste og Kvæg.
Slagelse, første Onsdag i hver Maaned, eller, naar denne er en Helligdag, den næstfølgende Onsdag, Torvedag med levende Kreaturer. 11 Marts samt 1 og 8 April og 4 Maj Heste og Kvæg; 1 og 2 Juli; 5 Oktbr. Heste og Kvæg; 9 og 10 Novbr.
Slangerup, 23 Marts, 11 Maj og 4 Juni; 26 Novbr. Heste, Kvæg, Kram og Haandværksvarer.
Soro, anden Onsdag i Septbr., Oktbr., Novbr. og Decbr. Torvedag med Heste, Kvæg og Kreaturer. 12 Marts samt 3 og 9 April og 14 Maj Heste og Kvæg; 30 Juni; 28 Septbr. Heste og Kvæg; 4 Novbr.
Stege, 8 Marts Heste og Kvæg; 7 og 8 Oktbr. Heste, Kvæg og Kram.
Storehedinge, 2 og 16 Marts samt 6 April Heste og Kvæg; 13 Maj og 15 Oktbr. Heste og Kram.
Tudse, 1 Oktbr. Gaasemarked.
Uggerløse Kro, 11 Novbr. Heste og Kvæg.
Vekso, 27 April og 4 Novbr. Heste og Kvæg.
Vordingborg, 2 Marts, 6 April og 26 Maj Heste og Kvæg; 9 Juli; 6 Oktbr. Heste og Kram; 28 Oktbr. Heste og Kvæg.

Fyn, Langeland og Ærø.

Aarup, Skydebjerg Sogn, 30 Marts og 19 Oktbr. Heste og Kvæg.
Assens, første Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 3 Febr. Heste; 25 Febr. og 10 Marts Heste og Kvæg; 23 Juni Heste, Kvæg og Kram; 22 Septbr. Heste og Kvæg; 27 Oktbr. Kreaturer.
Bogense, 1ste Torsdag i hver Maaned, eller, naar denne er en Helligdag, den anden Torsdag Torvedag med levende Kreaturer. 2 Febr. Heste; 26 Febr. og 9 Marts Heste og Kvæg; 1 Juli og 28 Septbr. Heste og Kram; 14 Oktbr. Heste, Kvæg og Kram; 11 Novbr. Kvæg og Faar.
Brobyværk, 17 Marts Heste og Kvæg; 20 Oktbr. Kreaturer.
Egeskov, 16 Septbr. Heste, Kvæg og Kram.
Faaborg, 2den Tirsdag i hver Maaned, undtagen Juni, Juli og August, Torvedag med levende Kreaturer. 29 Jan. Heste; 24 Febr. og 13 Marts Heste og Kvæg; 16 Juni Heste og Kram; 5 Oktbr. Kvæg og Faar; 26 Oktbr. Heste, Kvæg og Kram.
Kjerteminde, 1ste Onsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 21 Febr. Heste; 6 Marts Heste og Kvæg; 14 Juni Heste og Kram; 13 Oktbr. Heste, Kvæg og Kram; 17 Novbr. Heste og Kvæg.

Marstal, Torvedag hver Tirsdag og Fredag. 28 Maj og 24 Septbr. Kreaturer og Kram.

Middelfart, 1ste Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 31 Jan. Heste; 27 Febr. samt 18 og 31 Marts Heste og Kvæg; 6 Juli og 23 Septbr. Heste, Kvæg og Kram; 4 Novbr. Kvæg og Faar.

Nyborg, første og tredje Onsdag i hver Maaned fra 1 Oktbr. til 1 Maj Torvedag med levende Kreaturer. 23 Febr. og 8 Marts Heste og Kvæg; 30 Juni Heste og Kram; 16 Oktbr. Heste, Kvæg og Kram; 10 Novbr. Kvæg og Faar.

Odense, første og tredje Mandag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. Falder en af disse Torvedage paa en Helligdag, forlægges den til den paafølgende Onsdag. 2 Jan. og 5 Febr. Heste; 19 Febr. Heste og Kvæg; 2 og 3 Marts Heste, Kvæg og Kram; 16 Marts Heste og Kvæg; 8 og 9 Juli Heste, Kvæg og Kram; 6 og 7 Oktbr. Heste og Kram; 5 Novbr. Kvæg og Faar; 18 Novbr. Heste og Kvæg.

Ringe, 11 Marts og 9 Novbr. Heste og Kvæg.

Rudkjøbing, Torvedag hver Lørdag. 17 Febr. Heste; 4 Marts Heste og Kvæg; 18 Juni Heste og Kram; 1 Oktbr. Heste og Kvæg; 29 Oktbr. Kram.

Svendborg, første Lørdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 28 Jan. og 18 Febr. Heste; 5 Marts Heste og Kvæg; 15 Juli Heste og Kram; 12 Oktbr. Kvæg og Faar; 3 Novbr. Heste, Kvæg og Kram.

Aeroeskjøbing, 19 Juni Heste og Kram; 5 Juli Heste; 19 Oktbr. Kram.

Lolland og Falster.

Mariebo, 17 Febr. samt 2 og 16 Marts Heste og Kvæg; 15 Juni Heste, Kvæg og Kram; 22 Oktbr. Kram; 29 Oktbr. Heste.

Nakskov, 11 og 25 Febr. samt 11 Marts, 30 Sept. og 21 Oktbr. samt 4 Novbr. Heste, Kvæg, Svin, Gæs og andet Fjerkræ samt Fedevarer.

Nykjøbing, 28 April Heste og Kvæg; 20 Juli og 6 Oktbr. Kram; 12 Novbr. Heste og Kvæg.

Nysted, 18 Marts og 8 April Heste og Kvæg; 2 Juni Kram; 21 Septbr. Heste, Kvæg og Kram.

Nødby, 9 Febr. og 23 Marts Heste og Kvæg; 2 Juli og 20 Oktbr. Kram; 16 Novbr. Heste og Kvæg.

Sakskjøbing, 23 Febr. og 9 Marts Heste og Kvæg; 8 Juli; 1 Oktbr.; 9 Novbr. Heste og Kvæg.

Stubbekjøbing, 15 Marts Heste og Kvæg; 29 Juni Kram; 28 Oktbr. Heste og Kvæg.

Jylland.

Aalborg Stift.

Aalborg, Torvedag med levende Kreaturer hver Onsdag fra Fastelavn til Paaske og fra Mikkelsdag til Jul. 22 Jan. og 2 Marts Heste; 15 til 17 Juni Kram; 21 Septbr. Kvæg og Faar; 21 Oktbr. Kreaturer.

Blokhus, 27 Febr. Kreaturer.

Dronninglund eller **Hjallerup**, 18 Marts Kreaturer; 2 og 3 Juni Heste; 21 Juni Kram; 7 Oktbr. Kvæg og Faar.
Fjerritslev, 21 Febr. Heste; 4 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.
Flauenskjold, 18 Septbr. Kvæg og Faar.
Frederikshavn, 20 Juli Kram; 14 Oktbr. Kreaturer.
Hals, 6 Oktbr. Kvæg, Faar og Kram.
Hjallerup, se Dronninglund.
Hjørring, 20 Jan. og 28 Febr. Heste; 27 Marts Kreaturer; 31 Maj og 24 Juni Heste; 13 Juli Kram; 25 Septbr. og 16 Oktbr. Kvæg og Faar.
Hørmested, 24 Septbr. Kvæg og Faar.
Jetsmark, 18 Oktbr. Kreaturer.
Koldby, 20 April Kreaturer; 7 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.
Lille Nygaard, 24 Marts Trævarer.
Læsø, 1 og 2 Oktbr. Kreaturer.
Løkken, 15 Oktbr. Kreaturer.
Løkkensvej Kro, 23 Septbr. Kvæg og Faar.
Nykjøbing, hver anden Lørdag mellem Mikkelsdag og Jul Torvedag med levende Kreaturer. 24 Jan. og 24 Febr. Heste; 27 April Kreaturer; 8 Juni Heste; 24 Juli Heste, Kvæg, Faar og Kram; 10 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 9 Oktbr. Kvæg og Faar.
Nørre Sundby, hver Tirsdag fra Oktbr. til Fastelavn Torvedag med Kreaturer. 21 Jan. og 1 Marts Heste og Kvæg; 20 Marts Kreaturer; 19 Mai Trævarer; 8 og 20 Oktbr. Kvæg og Faar.
Oddesund (Dravet), 21 April Kreaturer; 11 Oktbr. Kvæg og Faar.
Skagen, 29 Maj Kreaturer og Kram; 28 Septbr. Kreaturer.
Skræm, 16 Septbr. Heste, Kvæg, Faar og Kram.
Sæby, Torvedag hver Lørdag. 19 Jan og 20 Febr. samt 1 Juni Heste; 7 Juli Kram; 4 Oktbr. Kvæg og Faar; 26 Oktbr. Kram.
Thise, 31 Marts og 1 April Kreaturer og Kram.
Thisted, Torvedag hver Lørdag. 23. Jan. og 23 Febr. Heste; 3 Maj Kreaturer; 7 Juni Heste; 6 Juli Kram; 8 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 6 Oktbr. Kram; 8 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar.
Vesterbrondersley, 17 Marts Kreaturer; 6 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 19 Oktbr. Kvæg og Faar.
Vesterhassing, 19 Marts Kreaturer; 20 Septbr. Kvæg og Faar.
Vestervig, 4 Juni Heste; 6 Septbr. Heste, Kvæg og Faar.
Vilsund, 23 Juli Kvæg og Faar.
Øslos, 25 Juni Heste og Kram.
Østersvenstrup, 19 Marts Kreaturer.

Aarhus Stift.

Aarhus, Torvedag hver Fredag med Fedekvæg — saavel Kreaturer som Faar og Svin. 7 og 30 Jan., 7 og 16 Febr., 1, 8 og 15 Marts, Heste; 30 Marts Kreaturer; 10 Maj Kvæg; 5 Juli Heste og Kvæg; 28 til 30 Juli Kram; 19 Oktbr. Kvæg og Faar; sidste Onsdag i hver Maaned Fedekvæg.
Anbæk, 29 April og 20 Maj Kreaturer; 15 Oktbr. Kvæg og Faar.
Ans, 30 April Kreaturer; 24 Septbr. Kvæg, Faar og Kram.
Bræstenbro, 1 April og 22 Oktbr. Kreaturer.
Ebeltoft, 4 Marts og 29 Juni Heste og Kvæg; 16 Oktbr. Kvæg og Faar.

Faarup Jernbanestation, 7 Septbr. Kvæg og Faar.
Fuglsø, 29 April Kreaturer; 15 Oktbr. Kvæg og Faar.
Gjerlev, 7 Maj Kreaturer og Kram; 8 Oktbr. Kvæg og Faar.
Glæsborg, 19 April Kreaturer, 30 Septbr. Kvæg og Faar.
Grenaa, Torvedag hver Lørdag, 3 Marts og 28 Juni Heste og Kvæg; 1 Oktbr. Kvæg og Faar; 2 Novbr. Kreaturer.
Hadsten, 27 April Kreaturer; 6 Septbr. Kvæg og Faar.
Hadsund, 5 Maj Kreaturer; 6 Oktbr. Kvæg og Faar. Markederne holdes paa den nordre Side af Fjorden ved Hovedgaarden Dalsgaard.
Hobro, Torvedag hver Fredag. 23 Jan. og 19 Febr. Heste og Kvæg; 24 Marts, 14 Maj og 29 Juni Kreaturer; 22 og 23 Septbr. Kvæg og Faar; 22 Oktbr. og 5 Novbr. Kreaturer.
Hornslyld, 1 Maj Kreaturer; 29 Septbr. Kvæg og Faar.
Horsens, første Torsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 8 Jan., 2, 11 og 18 Febr., 3, 10 og 17 Marts Heste; 2 April og 3 Maj Kreaturer; 12 Juni Heste, Kvæg og Kram; 1 og 27 Oktbr. Kvæg og Faar.
Hover, 24 Marts, 24 Maj, 27 Septbr. og 22 Novbr. Kreaturer.
Kjellerup, 13 Maj og 21 Oktbr. Kreaturer og Kram.
Klovborg, 31 Marts Kreaturer; 25 Oktbr. Kvæg og Faar.
Knudstrup, 29 Juni samt 14 og 15 Oktbr. Kram.
Kolind, 14 Jan., 14 April, 14 Juli og 8 Septbr. Kreaturer.
Maarupvad, 11 Febr., 9 Juni, 11 Aug. og 10 Novbr. Kreaturer.
Mariager, Torvedag hver Torsdag. 18 Febr. og 4 Juni, Kreaturer; 7 Oktbr. Kvæg og Faar; 3 Novbr. Kreaturer.
Nimtofte, 27 Jan. Heste og Kvæg; 16 Novbr. Kreaturer.
Ny-Løgten, første Onsdag i hver Maaned Kreaturer.
Odder, 12 Febr. og 18 Marts Heste og Kvæg; 30 April Kreaturer; 20 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 9 Novbr. Kreaturer.
Randers, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, sidste Dag med Kreaturer. 5 og 6 Jan. Heste; 28 og 29 Jan. Heste; 5 til 7 Febr. Kram og ophører Lørdag Eftm. Kl. 2; 14 og 21 Febr., 6 og 13 Marts Heste; 20 Marts Heste og Kvæg; 8 Maj Kvæg; 21 og 22 Juni Uld; 2 og 3 Juli Heste; 8 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 29 Septbr. Kvæg og Faar; 14 til 16 Oktbr. Kram og ophører Lørdag Eftm. Kl. 2; 30 Oktbr. Kvæg, Faar og Uld; 6 Novbr. Kreaturer.
Ry, 1 Maj Heste, Kvæg og Kram; 8 Novbr. Kreaturer og Kram.
Ronde, 5 Marts og 14 Maj Kreaturer; 21 Septbr. og 18 Oktbr. Kvæg og Faar; 17 Novbr. Kreaturer.
Salten, 6 Juli Heste, Kvæg og Kram.
Silkeborg, Torvedag hver Lørdag. 9 Febr. Heste og Kvæg; 6 Marts Heste, Kvæg og Kram; 8 April Kreaturer; 10 Juni Heste, Kvæg og Kram; 29 Septbr. og 25 Oktbr. Kvæg, Faar og Kram.
Sjelbro, 20 Febr., 22 April og 19 Maj Kreaturer; 28 Oktbr. Kvæg og Faar.
Skanderborg, Torvedag hver Tirsdag. Første Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 31 Jan., 10 og 17 Febr., 2, 9 og 16 Marts Heste; 18 Maj Heste, Kvæg og Kram; 11 Juni Heste; 23 Juli Kram; 10 Septbr. Kvæg, Faar og Kram; 30 Septbr. Kvæg og Faar; 26 Oktbr. Kvæg, Faar og Kram.
Skovgaarde, 20 April Kreaturer; 7 Septbr. Kvæg og Faar.
Sporring, 12 Marts 24 April Kreaturer; 14 Oktbr. Kvæg og Faar.
Thirstrup, 10 Marts, 12 Maj, 13 Oktbr. og 8 Decbr. Kreaturer.

Trunst, 14 Maj Kreaturer og Kram; 19 Novbr. Kreaturer.
Vejlby, 19 Marts og 4 Maj Kreaturer; 29 Oktbr. Kvæg og Faar.
Olstvad, 9 Septbr. Heste, Kvæg og Faar.

Ribe Stift.

Assing, 5 Oktbr. Kram.
Brande, 31 Juli Kvæg; 25 Septbr. Kvæg og Faar.
Bække, 17 Septbr. Heste, Kvæg og Faar.
Bækmarksbro, 13 Oktbr. Kvæg og Faar.
Christianshede, 30 Oktbr. Lærred, Havevarer og Avlingsprodukter.
Dalager, 8 April Heste og Kvæg. 1 og 2 Septbr. Kvæg, Faar og Kram.
Esbjerg, første Tirsdag i hver Maaned Fedekvæg.
Foldingbro, 21 April, 18 Maj og 18 Oktbr. Kreaturer.
Fredericia, Torvedag hver Mandag og Torsdag. 4 Febr. Heste; 28 Febr. Heste og Kvæg; 13 Marts Kreaturer; 20 Marts Heste og Kvæg; 5 Maj Kreaturer; 7 Juli Heste og Kvæg; 8 Oktbr. Kvæg; 29 Oktb. Kvæg og Faar; 19 Novbr. Kreaturer og Kram.
Give, 30 April Kreaturer; 27 Septbr. og 28 Oktbr. Kvæg og Faar; 13 Novbr. Kreaturer.
Grindsted, 11 Septbr. Kvæg og Faar.
Herning, 9 April Kreaturer; 14 Maj Kreaturer og Kram; 3 og 4 Septbr. Kvæg, Faar og Kram; 16 Oktbr. Kvæg og Faar.
Holstebro, Torvedag hver Tirsdag. 2 Jan. Heste; 2 Febr. Heste, Kvæg og Kram; 26 Febr. Heste og Kvæg; 24 April Kreaturer; 8 Maj Kreaturer og Kram; 11 Juni Heste og Faar; 29 Juli Kvæg, Faar og Kram; 13 Septbr. Kvæg og Faar; 14 og 15 Oktbr. Kvæg, Faar og Kram; 22 Novbr. Kreaturer.
Holsted, 7 Jan. Trævarer og hvad Bonden behøver til sin Avlingsdrift; 13 April og 9 Novbr. Kreaturer.
Jellinge, 18 Maj Kreaturer; 28 Septbr. Kvæg og Faar.
Kolding, Torvedag hver Tirsdag. 10 Jan. Heste; 6 Febr. Heste og Kram; 13 og 20 Febr., 5, 12 og 19 Marts Heste; 14 og 30 April, 7 Maj Kreaturer; 14 Maj Kreaturer og Kram; 27 Juli Kram; 18 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 8 Oktbr. Kvæg og Kram; 15 og 22 Oktbr. Kvæg; 30 Oktbr. Kvæg og Faar; 5 og 12 Novbr. Kvæg.
Kollemorten, 8 Maj og 12 Novbr. Kreaturer.
Lemvig, Torvedag hver Lørdag. 31 Jan. Heste; 22 April Kreaturer; 10 Juni Heste og Faar; 28 Juli og 12 Oktbr. Kvæg, Faar og Kram; 13 Novbr. Kreaturer og Kram.
Nørre Snede, 10 April og 30 Oktbr. Kreaturer.
Nandbol, 29 April Kreaturer.
Ribe, 5 og 28 Febr. Heste og Kvæg; 20 og 27 April Kreaturer; 4 Maj Kreaturer og Kram; 11 og 18 Maj Kreaturer; 14 Juni Heste, Faar og Kram; 3 Aug. Kvæg og Faar; 3 Septbr. Kvæg; 1 Oktbr. Kram; 5, 12, 19 og 26 Oktbr. samt 2 Novbr. Kvæg og Faar.
Ringkjøbing, Torvedag fra Paaske til Mikkelsdag Lørdag, ellers Onsdag. 3 Febr. Heste og Kvæg; 29 April Kreaturer; 17 Juni og 6 Oktbr. Kram; 25 Oktbr. Kvæg, Faar og Kram.
Sønderomme, 28 April Kreaturer; 26 Oktbr. Kvæg og Faar.

Tarm, 30 April Kreaturer; 7 Maj Kreaturer og Kram; 14 Septbr. Heste, Kvæg, Faar og Kram.
Thim, 23 Oktbr. Kvæg og Faar.
Ulfkjær, 28 April Kreaturer; 31 Aug. Kvæg og Faar.
Varde, Torvedag hver Torsdag. 4 Febr. Heste og Kvæg; 27 Febr. Heste, Kvæg og Kram; 26 April og 10 Maj Kreaturer; 12 Juni Heste og Faar; 29 og 30 Juni Kram; 2 Aug. Kvæg og Faar; 15 og 16 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 28 og 29 Septbr. Kram; 27 og 28 Oktbr. Heste, Kvæg og Faar; 17 Decbr. Kram.
Vejen, 21 Juni Heste og Kvæg.
Vejle, Torvedag hver Onsdag. 9 Jan., 3, 12 og 19. Febr., 4, 11 og 18 Marts Heste; 3 April Kreaturer; 4 Maj Kreaturer og Kram; 2 Oktbr. Kvæg og Faar; 13 Oktbr. Kram; 29 Oktbr. Kvæg og Faar.
Videbæk, 22 Oktbr. Kvæg og Faar.
Vinderup, 13 Oktbr. Kvæg og Faar.
Vorbasse, 12 April Kreaturer; 4 og 5 Aug. Kvæg og Faar.

Viborg Stift.

Aabro, (Ulfstrup Jernbanestation), 18 Maj Kreaturer.
Aars, 17 Febr. Kreaturer; 7 Septbr. Kvæg og Faar; 7 Oktbr. Kreaturer.
Bjerringbro, 7 Septbr. Kvæg og Faar.
Vinderup, 22 Jan. Kvæg; 23 Marts Kreaturer; 21 Septbr. Kvæg og Faar.
Hvalpsund, 13 Maj Kreaturer; 8 Oktbr. Kvæg og Faar.
Højsley Jernbanestation, 18 Maj og 24 Septbr. Kvæg og Faar.
Funr, 27 Septbr. Kreaturer.
Løgstør, 19 Jan. Kvæg; 20 Marts og 26 Juni Kreaturer; 18 Septbr. og 6 Oktbr. Kvæg, Faar og Kram.
Nibe, 16 Febr. Kreaturer; 27 og 28 April samt 21 Septbr. Kram; 19 Oktbr. Kvæg og Faar; 1 Novbr. Kreaturer.
Sjørup, 7 Juni Kreaturer og Kram; 9 Oktbr. Kvæg og Faar.
Skals (Holmgaard), 13 Maj Kreaturer; 25 Septbr. Kvæg og Faar.
Skive, 3 Jan. Heste og Kram; 26 Jan. og 25 Febr. Heste og Kvæg; 22 April og 7 Maj Kreaturer; 9 Juni Heste og Kram; 26 og 27 Juli Heste, Kvæg, Faar og Kram; 11 Septbr. Heste, Kvæg og Faar; 30 Septbr. Rug; 11 Oktbr. Kvæg og Faar; 12 Novbr. Kreaturer.
Ulfstrup (i Aars Herred), 20 Jan. Kvæg; 22 Marts Kreaturer; 28 Juni Heste, Kvæg og Kram; 20 Septbr. Kvæg og Faar.
Viborg, sidste Lørdag i hver Maaned og fra Mikkelsdag til Jul hver Lørdag Torvedag med levende Kreaturer. 27 Jan. og 20 Febr. Heste og Kvæg; 14 April, 1 og 15 Maj Kreaturer; 25 og 26 Juni Kram; 1 Juli Heste og Kvæg; 27 og 28 Septbr. Kvæg, Faar og Kram; 23 Oktbr. og 20 Novbr. Kreaturer.

Hertugdømmet Slesvig*).

Paa Kvægmarkederne maa falholdes Heste og andre Husdyr.

F betyder Faar, H betyder Heste, K betyder Kvæg, Km betyder Kram, Kt betyder Kreaturer, S betyder Svin. Træv betyder Trævarer.

Aabenraa, 10 og 24 Febr. 5 Maj og 20 Juli K; 15—17 Juli Km; 19 Okt K; 21—23 Okt Km; 2 Nov og 16 Dec. K. **Arnæs** 1 Juni K; 2—3 Juni Km. **Arnum** 1 Maj og 2 Okt KTræv. **Augustenborg** 3 Maj Km; 5 Maj K. **Bollerslev** 29 Apr og 8 Nov KKm. **Bredsted** 11—13 Febr Km; 12 Febr, 21, 28 Apr, 5 og 12 Maj K; 17—18 Juni Km; hver Fred. f. 22 Okt til 12 Nov K; 2—3 Dec. Km. **Broager** 7 og 8 Maj Km; 7 Maj K; 2 Nov K; 2 Nov Km 2 Dage. **Bromølle** 25 Maj K. **Burg** (p F.) 28 Juni HSko; 20—23 Okt Km; **Dynnevit** 14 Juli K. **Eggebæk** 3 Maj og 1 Okt K. **Eckernførde** 9 Febr. K; 9—11 Febr. Km; 29 Apr og 21 Juni K; 21—23 Juni Km; 30 Sept K; 30 Sept—2 Okt Km. **Fjolde** 15 Apr og 13 Sept KKm. **Flensborg** 26 Jan og 26—27 Febr K; 7 Marts (8 D.) Km; 2 Apr og hver Fred. i Apr og Maj K; 14 Juli og 11 Sep K; 9 Okt (8 D.) Km; 25—26 Okt, 28 Okt, 4 og 11 Nov K. **Foldingbro** 20 Apr og 18 Okt K. **Frederiksstad** 7 Maj Km; 22 Juli K; 22—23 Juli Km; 10 Sept Km; 1 Okt KKm. **Garding** 29—31 Jan Km; 17 Feb K; 17—19 Juni Km; 21 September 19, 26 Oktbr. og 2 og 9 Novbr. K. **Graasten** 29 Apr og 7 Okt K. **Gram** 12 Maj og 21 Okt KTræv. **Hadersley** 5 Jan og hver Mand. i Fasten til Palmesø. K; 15 Marts K; 5 Apr (3 D.) Km; hver Lørd. fra 17 Apr til Pintse K; 21 Juni K; 26-28 Juli KmFisk; 21 Sept KKm; hver Mand. i de første 7 Uger e. Mikkelsd. K. **Hanved** 1 Maj og 29 Sep KKm. **Husum** hver Torsd. fra 1 Adv. til St. Hansd. og i 3. til inkl. 7. Uge e. Mikkelsd. (dersom Festd., Onsd. forud) samt hver Onsd. fra Hansd. til Adv. K; 15 Marts, 18 og 19 Maj og 20 Sept K; 23 Maj (8 D) KmUld; 21 Sept. (8 D) Km. **Højer** 5 Maj, 21 og 28 Okt KTræv. **Kappel** 27 Feb K; 12—13 Maj Km; 20—21 Okt Km; **Klipley** 6 Apr og 9 Sept K. **Krop** 22 Okt K. **Langhorn** 19 Apr KKm; 18—19 Aug KKm; 19 Aug K. **Lyksborg** 8 Juni K; 8—9 Juni Km; 27—28 Sept Km. **Læk** hver Tirsd. fra Fastel. t. Udg. af Juli, samt fra Mikkelsd. t. Jul K; 3 Maj K; 3—5 Maj Km; 4 Okt K; 4—6 Okt Km. **Løgumkloster** 24 Feb og 1 Marts K; 7—9 Apr Km; 8 Apr og 3 Maj K; 15 Juni og 19 Juli K; 15—16 Aug Km; 16 Aug og 4 Okt K. **Niblum** 1 og 2 Marts K. **Nordborg** 23 Jan K; 4—5 Maj Km; 4 Maj K; 21—22 Sept Km; 1 Nov K. **Nybøl** 29 Jan K; 29 Jan (3) Km; 26 Apr, 3 Maj og 21 Juni K; 21—23 Juni Km; 18 Okt og 1 Nov K. **Oldensworth** 13 Juli, 10 Aug, 14 Sept og 12 Okt K. **Rapsted** 12 Apr og 7 Okt K. **Rendsborg** 12 Jan H; 22—26 Feb Km; 23 Feb HK; 28—29 Apr H K; 27 (5) Juni Km; 28 Juni HK; 26 (5) Sept Km; 27 Sept og 25—26 Okt HK. **Satrup** 26 Apr og 15 Sept K. **Skjærbæk** 28 Apr og 20 Okt KTræv. **Slesvig** 9 Jan K; 1 Feb (10 D.) Km;

*) Denne Fortegnelse over Markederne i Hertugdømmet optages her til Underretning for de Beboere i Kongeriget, for hvem disse Markeder kunne have Interesse.

4 Marts, 27 Apr, 4 og 11 Maj K; 1 Sep (8 D.) Km; 6—7 Sept, 22, 29 Okt og 5 Nov K. **Süderstapel** 22—23 Apr og 6—7 Oktb KKm. **Svabsted** 4 Okt KKm. **Sonderborg** 4 Marts K; 18 Marts KKm; 27—28 Maj Km; 30 Sept (2 D.) Km; 22 Okt K. **Sonderbrarup** 26—27 Juli K; 26—28 Juli Km; 14 Okt K. **Toftlund** 23 Feb og 14 Aug K Træv. o. s. v. **Treja** 14 April og 28 Sept K. **Tonder** 8 Jan, 13 Febr K; hver Fred. (naar Festd., Lørd.) fra 5 Marts t. 30 Juli K; 19—22 Maj Km Uld; hver Fred. fra 6 Aug t. Mikkelsdag K; 4 Aug og 3 Sept K; 29 Sept (3 D.) Km Humle; hver Fred. fra Mikkelsd. t. midt i Dec. K. **Tonning** 9 Maj (4 D.) Km; hver Onsd. fra Udg. af Juni t. midt i Nov K; 20 Aug KKm; 11, 18 og 25 Okt, 1 Nov K. **Ullerup** 2 Apr og 26 Okt K. **Vyk** 2 Maj (4 D.) Km; 18 Okt K; 18 Okt (4 D.) Km. **Osterlogum** 7 Maj og 8 Okt K.

Hertugdømmet Holsten.

Ahrensburg 11 Mai og 6 Okt HKKm. **Altona** 15 Marts 21 Juni, 13 Sept og 13 Dec Km i 3 Dage; 16 Dec (11 D.) Km. Hver Mand., Onsd. og Fred. K. **Altrahlstedt** 20 Sept HKKm. **Bargteheide** 10 Juni og 11 Nov HKKm. **Barmstedt** 15 Marts, 26 Mai, 16 Aug og 29 Nov HKKm. **Beidenfleth** 10—11 Mai Km. **Bergstedt** 5 Juli og 1 Nov HKKm. **Bornhoved** 21 Juli Km; 28 Okt HK. **Bovenau** 14 Sept Km. **Bramstedt** 26—27 Apr KKm; 26—27 Okt HKKm. **Brügge** 24 Juni Km. **Brunsbüttel** 29 (2) Juni Km. **Burg** 1 Juni og 1 Okt HKKm. **Delve** 18 Marts og 1 Nov HKKm. **Eichede** 4 Marts K; 18 Okt HKKm. **Elmshorn** 19 Feb HKm; 31 Mai og 30 Sept Km; 1 Nov KKm. **Glückstadt** 25 Apr, 18 Juli og 17 Okt Km. i 3 D. **Grömitz** 18 Marts og 5 Juli Km. **Grube** 10 Mai og 13 Dec. Km. **Hademarschen** 21 Apr HK; 20—21 Okt HKKm. **Hamberge** 29 Sept Km. **Haselau** 10 Mai Km. **Haseldorf** 25 Okt Km. **Heide** 2 Feb HKm; 24 Apr K; 6—8 Juli H; 7—8 Juli Km; 25 Sep K; 29 Dec H. **Heiligenhafen** 9 Juli og 15 Dec Km. **Henstedt** 19 Apr, 30 Aug og 6 Dec HKKm. **Herzhorn** 3 Mai og 26 Juli Km. **Hörnerkirchen** 28 Apr og 14 Okt HKKm. **Hohenwestedt** 19 Marts HKKm; 27 Aug H; 1 Okt HKKm. **Horst** 19 Apr og 18 Okt HKKm. **Itzehoe** 26 Feb H; 7 Marts Km i 4 D; 17 Apr K; 1 Sept H; 7 Sept K; 12—15 Sept Km; 28 Okt K. **Kaltenkirchen** 7—8 Okt KKm. **Kellinghusen** 3 Mai KKm Træv.; 24 Juni og 2 Aug H; 9 Aug Km. **Kiel** 6 Jan (13 D.) og 15 Feb (4 D.) Km; 15—16 Feb H; 26 Apr K; 4 Juli (4 D.) Km; 4 Juli (2 D.) H; 10 Okt (4 D.) Km; 10—11 Okt H. **Kirchnüchel** 26 Apr og 8 Sept Km. **Krempe** 3—5 Marts og 20 Okt (3 D.) HKKm. **Leezen** 19 Juli KKm. **Lunden** 5 Apr HK; 5 (2) Apr Km; 4 Okt HK; 4 (2) Okt Km. **Lütjenburg** 2 Marts HKKm; 23 Apr K; 21 Juni H; 19 Juli Km; 4 Nov KKm. **St. Margarethen** 18—21 Juli Km. **Marne** 27—28 Apr Km; 27 Apr K; hver Onsd. f. 5 Mai t. 19 Mai K; 11 Okt K; 11—12 Okt Km; hver Onsd. f. 13 Okt t. 10 Nov K; 28 Dec H. **Meldorf** 8 Marts H; 8—9 Marts Km; hver Fred. f. 2 Apr t. 28 Mai K; 20 Sept H; 20 (2) Sept Km; hver Fred. f. 1 Okt t. 26 Nov K. **Michaelis-Donn** 11 Mai Km Træv. **Neuenbrock** 8 Jan og 29 Juli H. **Neumünster** 29—30 Apr Km; 29 Apr og 19 Aug HK; 19—20 Aug Km; 20—22 Okt K; 20—21 Okt Km; 20 Okt H. **Neustadt** 5 Feb (2 D.) Km; 24 Mai HKm; 27 Sep HK; 1—3 Nov Km.

Niendorf 10 Mai og 8 Okt KKm. **Nienstädten** 31 Mai og 27 Sept KKm. **Nortorf** 20 Apr og 11 Nov HKKm. **Oldenburg** 2 Feb H Kløver; 23—25 Feb Km; 13—15 Juli HKm; 25—27 Okt Km; 5—6 Nov K. **Oldesloe** 19 Marts 28 Juni og 13 Sept HKKm; 8 Nov. K. **Ottensen** 28 Juni og 16 Aug KKm. **Pinneberg** 16 Marts HKKm; 21 Okt KKm. **Plön** 23—24 Feb Km; 23 Feb H; 31 (3) Mai Km; 31 Mai H; 6—7 Sept Km; 6 Sept H; 8—11 Nov Km; 8 Nov HK. **Poppenbüttel** 15 Sept HKKm. **Preetz** 2 Feb HKKm; 8 Marts HK; 11 Mai HKKm; 18 Okt HK. **Quickborn** 8 Marts 29 Juni og 27 Okt KKm. **Reinfeld** 10 Mai og 15 Nov HKKm. **Rellingen** 15 Juni og 11 Okt Km. **Sande** 26 Apr K; 6 Sept KKm. **Schenefeld** 3 Mai HK; 11 Okt HKKm. **Schlamersdorf** 14 Juni HKKm. **Schönberg** 3 Mai og 25 Okt HKKm. **Segeberg** 22 Jan H; 2—4 Mai, 23—25 Aug og 1—3 Nov HKKm. **Sieck** 18 Marts og 1 Dec HKKm. **Steinbeck** 3 Mai og 4 Okt HKKm. **Sülfeld** 23 Juni Km; 3 Nov K. **Tellingstedt** 30 Apr og 25 Okt HKKm. **Trittau** 10 Mai og 25 Okt KKm. **Uetersen** 20 Apr HKKm; 11 Juni Km; 26 Juli og 20 Okt KKm. **Wandsbeck** 19 Apr, 24 Mai, 30 Aug og 11 Okt HKKm. **Wedel** 27 Jan Km; 14 Apr og 25 Mai KKm; 26 Okt KKm Hør. **Kl. Wesenberg** 4 Okt Km. **Wesselburen** 26 Apr og 1 Okt HKKm. **Wilster** 3 Jan H; 26 Apr HK; 30 Juli H; 24 Aug (8 D.) Km; 20 og 27 Okt K.

Hertugdømmet Lauenborg.

Basthorst 1 Marts og 5 Nov KKm. **Büchen** 16 Marts Km; 12 Okt KKm. **Glüsing** 29 Juni KKm. **Gr.-Grönau** 26 Apr og 27 Sep KKm. **Lauenborg** 16 Feb K; 1—2 Apr KKm; 19 Mai K; 7—8 Okt KKm; 29 Okt K. **Mölln** 28 Apr K; 15 Juni KKm; 15(2) Juni Km; 20 Okt K; 16—18 Nov Km. **Ratzeburg** 1 Marts Km; 10 Marts og 1 Juli K; 19 Juli Km; 27 Okt K. **Sandesneben** 5 Marts Km; 15 Okt KKm. **Schipphorst** 27 Apr og 22 Okt Km. **Schwarzenbeck** 2 Apr og 5 Okt K. **Siebenbäumen** 26 Mai og 26 Okt KKm. **Zecher** 6 Sept Km.

Ved Plakaten af 5te August 1831 er anordnet: at Den, som gjør Indgreb i det Universitetet i Kjøbenhavn forundte Privilegium paa at forsyne Kongeriget med Almanakker, være sig ved her i Riget at indføre og forhandle fremmede Almanakker, eller ved uden Universitetets Tilladelse at trykke nogen Almanak, skal udrede en Mulkt af 40 til 400 Kr., hvorhos de Exemplarer, hvormed den Paagjældende antræffes, blive at konfiskere, og han endvidere at anse med en Tillægsmulkt af 50 Øre for hvert saadant Exemplar; og det skal paaligge samtlige Politi-Øvrigheder at have nøie Tilsyn med, at der ei gjøres Indgreb i foranførte Privilegium. Ved Kongelig Resolution af 23de Decbr. 1831 bestemmes endvidere, at saadanne videnskabelige, æsthetiske og andre Skrifter, i hvilke en Almanak eller Kalender findes aftrykt, maa herefter fra fremmede Steder indføres og sælges, saafremt det findes, at den i Skriftet indeholdte Almanak eller Kalender udgjør den mindst betydelige eller væsentlige Del af Skriftet; og at det, i Tilfælde af Tvivl om saadan Skriftets Beskaffenhed, skal tilkomme den Kongelige Direktion for Universitetet og de lærde Skoler — altsaa nu Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet — at afgjøre, hvorvidt der kan være Grund til at lade Skriftet anholde og at anlægge Søgsmaal mod Vedkommende eller ikke.

AARETS
ILSEN TIL DEM DEROVRE

Nytaarshilsen

til dem derovre.

Saavel i Alvorsmeed som festlig Glæde
Vort Bryst er Gjemmet for en Veemodslyd,
Som gaaer fra Hjertet, lig et Psalmekvæde,
Og slaaer Accorden an i Sorg og Fryd.
Vor første Bøn til Aarets nye Færden,
Lydt gjælder Dig — Du bedste Land af Verden!

Du Folk bag Aaen, der i Sukket aander,
Som Modersmaalet ej tør tale frit,
Hvi mon Du ikke lydelig Dig vaander,
Og kues ned af Smerten — lidt og lidt?
Det er fordi, Du stærk i Troen lider,
Fordi Du veed: der kommer bedre Tider!

Med sand Udholdenhed Du Aaget bærer!
Frit er dit Blik, din Pande knejser stolt!
Du ingen Snog ved Moderbarmen nærer,
Du kjender Slangen, som har Smerten voldt!
Ej som Laokoon Dig Døden venter,
Med dine Børn Du Styrkens-Belte henter!

Paa Asers Viis Du nok skal Jetten fange!
Lad ham kun „slette" den besvorne Skrift:
Den staaer i Guld! — Vee den, hvem Skade's Slange
Engang skal dryppe med sin Gjengjælds-Gift!
Staae fast derovre, hvor sig Jetten bænker!
Gjør Ring af Staal til Hold for Looke's Lænker!

Ordrup, 1879.

Camillo Bruun.

Kort Oversigt over de vigtigste Fodermidler, deres Bestanddele og Hovedegenskaber.

94de Fortsættelse

af økonomiske Anmærkninger fra det kongelige Danske Landhusholdningsselskab, Landbefolkningen især til Tjeneste.

Det, som giver vore Fodermidler, som Halm, Hø, Sæd o. s. v., Evnen til at ernære Dyrene, er deres Indhold af visse særegne Bestanddele, som vi kalde Næringsstoffer. Disse Næringsstoffer ere talrige og indbyrdes meget forskjellige, men de falde dog naturlig i følgende Hovedgrupper:

1. Æggehvidestoffer, hvoraf flere, som stamme fra Dyrets Legeme, kjendes godt fra det daglige Liv, nemlig Æggehviden i Ægget, Ost samt det trevlede Stof, som kan pidskes ud af Blodet, og som danner „Blodkagen" efter Aareladningen; men i Fodermidlerne findes netop tre lignende Stoffer, som udgjøre deri Hovedmassen af alt det forekommende Æggehvidestof; de have derfor ogsaa lignende Navne, nemlig Planteæggehvide, Planteost og Plantetrevlestof; deres Virkning i Legemet er ens for dem alle tre, derfor kaldes de ogsaa ofte tilsammen kvælstofholdige Stoffer;

2. Sukkerstoffer, hvortil foruden det egentlige Sukker ogsaa henregnes Stivelsemel og Cellestof (de træagtige Dele), der begge omdannes til Sukker under Fordøjelsen. Denne Omdannelse foregaar let med Stivelse, men langsomt med Cellestof, naar dette da ikke er ungt og blødt;

3. Fedt;

4. Askebestanddele eller de saakaldte uorganiske Stoffer, saasom Fosforsyre, Kalk, Kogsalt, Soda, Potaske, o. Lign., og endelig

5. Vand.

Dyret skal have alle disse Stoffer i en vis bestemt Mængde og Blanding, der dog kan veksle noget efter Dyrets Alder og Natur samt Holdets Øjemed. — Æggehvidestofferne tjene især til at danne og vedligeholde Dyrets Legeme, dets Blod, Kjød, Sener o. s. v., og ved en særegen Omdannelse i Legemet kunne de tillige afgive Fedt. Naar de gives i større Mængde og i en letfordøjelig Tilstand, gjøre de Dyret mere

fuldblodigt og kraftigt og bevirke en raskere Omsætning af Stofferne i Legemet, et livligere Stofskifte, men ogsaa et større Forbrug af Stoffer i Legemet. Jo rigere Foderet er paa Æggehvidestoffer eller, hvad der er det samme, paa Kvælstof, desto bedre er den Gjødning, som falder derefter. — Sukkerstofferne tjene dels til at lette Æggehvidens Fordøjelse og Opløsning i Tarmkanalen, dels til at lette Fødens Overgang i Blodet. De have tillige ligesom Fedtet den Virkning, at de spare paa Stoffor-bruget i Legemet, og sammen med Fedt og Æggehvide tjene de endelig til at give Legemet den nødvendige Varme. Denne Varme frembringes ved, at Næringsstofferne „brændes op" ved at komme i Berøring og Vekselvirkning med den indaandede Luft, som optages af Blodet. — Fedtet kan tillige aflejres i Legemet, og Legemets Fedme hidrører derfor dels fra Fedtet, dels fra Æggehvidestofferne i Foderet. — Foderets Askebestanddele ere nødvendige saavel for Blodets og Kjødets som Knoklernes Dannelse, men de ophobes især i Knoklerne. Da disse Stoffer i Reglen ledsage de andre Næringsstoffer og især Æggehviden i Foderet, er det kun undtagelsesvis, at man behøver at tage særligt Hensyn til dem ved Fodringen.

Vore Fodermidler indeholde alle disse Næringsstoffer. Men i nogle Fodermidler findes de mere sparsomt end i andre, og snart er et, snart et andet Næringsstof til Stede i overvejende Mængde. Af nogle Fodermidler lade Næringsstofferne sig tillige lettere uddrage end af andre. Saaledes ere de ofte indlejrede i saa faste Lag af Træ, at de kun vanskelig kunne uddrages deraf, medens dette foregaar let af andre Fodermidler; man sammenligne t. Ex. Halm og Roer. Næringsstofferne selv ere ogsaa mer eller mindre letfordøjelige; saaledes er Sukkeret lettere at fordøje end Stivelse og dette endnu lettere end Cellestof eller Træstof; i den unge Plante ere Næringsstofferne til Stede i opløst og derfor letfordøjelig Tilstand, medens de i den modne Plante som oftest ere blevne mere faste og tungere at fordøje. Ogsaa kunne de samme Næringsstoffer under forskjellige Forhold optræde med en forskjellig Næringsværdi. Saaledes giver t. Ex. den Æggehvide, som findes i umoden eller let Sæd eller i malet og gæret Foder, ikke Hesten den samme Kraft og Udholdenhed, som den Æggehvide, der findes i den tunge og hele Kjærne. Fedtet kan som bekjendt ogsaa være af meget forskjellig Beskaffenhed, snart fast som Talg og Stearin, snart flydende som Olie, snart velsmagende, snart ildesmagende og harsk. Tillige forekommer der ofte i Fodermidlerne særegne bitre, snerpende, krydrede eller skarpe Stoffer. — Alle disse og lignende Forhold bidrage nu til at give Fodermidlerne deres særegne Karakter, hvorefter ethvert enkelts Nyttеværdi og dets Anvendelse og Brugbarhed i et bestemt Øjemed skal afgjøres. Nogle Fodermidler egne sig saaledes bedst for Fedekvæg, andre bedst for Malkekvæg,

nogle give megen, andre kun lidt Mælk, et sætter god og et andet ilde Smag paa Mælk og Smør, et giver fast, et andet løst Kjød og Flæsk. Nogle Fodermidler kunne uden Skade gives i større Mængde, andre frembringe selv i smaa Givter Uorden i Fordøjelsen, nogle give kraftig, andre kraftløs Gjødning o. s. v. Dertil kommer endnu, at der kan være stor Forskjel paa Handelsprisen paa de forskjellige Fodermidler.

Fodermidlerne ere det Raamateriale, hvoraf Landmanden ved Hjælp af de dyreste Maskiner paa billigste Maade skal producere Kjød, Mælk, Smør, Ost, Uld o. s. v. Men det er en Fordring, som overalt stilles til enhver Producent eller Fabrikant, og som ikke mindst gjælder Landmanden, at han nøje maa kjende de Maskiner og det Raamateriales Egenskaber, som han arbejder med. Og dette er saa meget mere nødvendigt for Landmanden nu til Dags, da det mere og mere er Kvægholdet, som skal bringe den væsentligste Pengeindtægt af Gaarden.

Med Hensyn til Næringsstoffernes Mængde og indbyrdes Forhold kunne Fodermidlerne samles i følgende Grupper:

1. Mælk, Græs, Sædarterne samt Hø, i hvilke Næringsstofferne forefindes i et for Ernæringen mere tjenligt Blandingsforhold;

2. Æggehviderige Fodermidler, som Oliekager, Ærter, Bønner, Vikker, Maltspirer, Klid og Kløver samt Raamælk og Kjødmel;

3. Sukker- og melrige Fodermidler, som Kartofler og Roer, og

4. Træstofrige Fodermidler, som Halmsorterne.

Mælk. Nymalket Mælk er det spæde Dyrs naturlige Næring og for dette den letteste fordøjelige og kraftigste Føde. Raamælken er meget rig paa letfordøjelig Æggehvide og virker tillige let afførende, saa den paa en Gang styrker Kalven og sætter Fordøjelsen i Gang ved at rense Tarmen. Den nyfødte Kalv bør derfor altid have Raamælk. Skummet Mælk og Kjærnemælk ere fattigere paa Fedt og meget tungere at fordøje end sød Mælk, Overgangen fra sød til skummet Mælk bør derfor foregaa forsigtig og gradvist. Mælken bør altid gives lunket. Den skummede Mælks Nærsomhed forhøjes meget ved at blande den med Hørfrøsuppe, som kan laves ved at koge 1 Pd. Hørfrø i 4 Potter Vand, eller ved at overgyde Hørfrøet med varmt Vand og lade det trække. 2 Dele skummet Mælk og 1 Del Hørfrøsuppe have meget nær det samme Indhold som sød Mælk, men ere meget billigere end denne. Man begynder med at sætte ganske lidt Suppe til Mælken og stiger siden dermed. For store Mængder Hørfrø giver let Bugløb. Det maa omhyggelig undgaas, at Suppen eller Karrene blive sure.

Græs fra veldrænet Jord er det bedste og sundeste Foder for Kvæget. Det er derfor ogsaa egentlig Græsset, som vi søge at efterligne ved Foderets Blanding om Vinteren. De kunstige Græs- og Kløvermarker kunne dog ofte udnyttes bedre ved Tilskud af lidt tørt Foder, som Hø (eller Halm) og Kraftfoder.

Enghøet indeholder omtrent alle Græssets Næringsstoffer, naar det er godt bjerget, men det mangler Saften, er tørt og tungere at fordøje. Ved Tilgift af fastigt Foder, især Roer, vinder det som alle tørre Fodermidler meget i Næringsværdi. Kløverhø kan med Hensyn til Nærsomhed i Reglen sættes lig med eller over godt Enghø. 8 à 12 Pd. er en passende daglig Høgivt til et voksent Hoved; at give mere er, med Undtagelse af særlig gunstige Forhold, som oftest for dyrt.

Byg er i hel Kjærne meget tungt at fordøje, og en Fodring med Skaftebyg er derfor ødsel. Det bør derfor gruttes til Kvæget. Byg er et fortrinligt Fedefoder i passende Blanding; det er derimod ikke saa mælkedrivende, og naar det gives i større Mængde, bliver Smørret let tørt og endogsaa tællet derefter. Hvor det kan avles i finere Kvaliteter og sælges til god Pris, er det for dyrt til Foder og maa da helst ombyttes med andre, især æggehviderige Fodermidler; det kan godt indskrænkes til kun at udgjøre en Fjerdedel eller en Trediedel af Kraftfoderet og kan helt undværes. Ved stærkere Fedning er det dog heldigt, om man kan afslutte den med noget Byg ved Siden af andet Foder.

Havre er et meget sundt Foder; den er letfordøjelig, men bør dog helst knuses eller gruttes til Kvæget. Havren er mælkedrivende og bidrager til at gjøre Smørret lindt og velsmagende. Den er derfor et fortinligt Malkefoder, og ligeledes er den et godt Foder til Kalve og Ungkvæg. Til Arbejdsheste kan Havren med Fordel knuses, men Føllet og Plagen bør have hel Kjærne.

Majs har et Indhold af Næringsstoffer lig Byg, men er dog rigere paa Fedt; den kan derfor erstatte Byg til Fedekvæg og Svin og til Dels ogsaa til Malkekvæg; den er mere et Fedefoder end et Malkefoder. Godt finmalet og helst tillige opblødt er den let fordøjelig. Til Heste er den et slapt Foder og kan kun gives i begrænset Mængde sammen med Havre, Ærter o. Lign.

Boghvede kan benyttes i gruttet Tilstand ligesom Byg.

Rug er et kraftigt, men tungtfordøjeligt og givet i større Mængde et hidsende og usundt Foder, der tillige sætter Afsmag paa Mælk og Smør. Den kan anvendes i mindre Mængde til Arbejds- og Fededyr samt Goldkøer, men burde ikke eller kun med stor Forsigtighed og Maadehold gives til malkende Køer.

Hvede er, forsaavidt den bruges, et sundt og godt Malkefoder.

Bælgsæd er et særdeles kraftigt Foder. Et lille Tilskud styrker Hesten, giver Koen mere Kjød og Svinet fastere Flæsk. Bælgsæd kan derfor tjene til at bevare Huldet hos stærkt malkende Køer og derved ogsaa bidrage til at vedligeholde Mælken, skjønt den i og for sig ikke er mælkedrivende. Men Ærter og endnu mere Vikker maa bruges med Varsomhed og i passende Blanding til malkende Køer, da de let sætte Affmag paa Mælk og Smør, hvilket derimod ikke skal være Tilfældet med Bønner. Som meget æggehvideriige give Bælgfrugter en god Gjødning; de ere imidlertid tungtfordøjelige, og givet i større Mængde medføre de let Forstoppelse. Til Hesten bør de „støbes" før Opfodringen, og til Kvæg og Svin males.

Hvedeklid er et sundt Foder, der passer bedst for Malkekvæg. Det bevirker, at Gjødningen bliver mere løs, er mælkedrivende og giver fint og lindt Smør, hvilket dog kan blive mindre kraftigt i Smagen, naar Klid gives som Hovedfoder. Som Mælkefoder ligner god Klid i meget Havre, men det er mere æggehvideriigt end Sædarterne. — Rugklid har de fleste Egenskaber tilfælles med Rug og er ikke søgt til malkende Køer.

Mask er et godt Foder til Fede- og Malkekvæg; naar den er uforderret, giver den rigelig og god Mælk. Et større Foder af Mask (20 à 30 Pd.) sparer meget paa Halm og Hø. — Maltspirer kunne ligeledes med Fordel anvendes til Malke- og Fedekvæg samt til Opdræt; i Nærsomhed staa de nær ved Bælgsæd.

Oliekagerne udmærke sig ved deres store Rigdom paa Æggehvide og Fedt. Uagtet deres store Æggehvidemængde ere de dog slappende Foderstoffer, der egne sig dels til Fede- dels til Malkekvæg og kræve et Tilskud af sukkerrigt Foder, helst Roer. Som alle æggehvideriige Fodermidler give de en fortrinlig Gjødning. Følgende skulle nævnes:

Hørfrøkager have en meget heldig Indflydelse paa Fordøjelsen og taales af Kvæget i større Mængde. De ere et fortrinligt Foder ved Siden af Roer til Ung- og Fedekvæg samt Goldkøer og kunne ikke godt undværes i Fedefoderet. Anvendte til malkende Køer give de fed Mælk, men Smørret bliver let oliet eller mindre fint derefter. — Det samme gjælder Hørfrø, som indeholder en meget stor Mængde Olie og derfor kan tjene til at erstatte Fedtet (eller Smørret) i den skummede Mælk til Kalve; af samme Grund kan det ogsaa gjøre Gavn i Fedefoderet.

Bomuldsfrøkager høre til de mest æggehvidrige Foderstoffer. Der gives to Slags: afskallede og uafskallede. De første ere befriede for Frøets Skaller og ere derfor mere nærsomme. Kvæget skal dog først vænnes til dem, og i ringere Mængde ved Siden af Roer, Hørfrøkager og Byg eller Majs ere de da et godt Fedefoder. De uafskallede ere velsmagende og et godt Foder for Ungkvæg ved Siden af Roer om Vinteren eller paa Græs om Sommeren. Det kan dog hænde, at Skallerne og Trevlerne, som de indeholde, kunne klumpe sig sammen til Haarboller i Tarmen. — Begge Sorter kunne ogsaa anvendes til Malkekvæg.

Jordnødkager ere overordentlig æggehvidrige; de virke temmelig stærkt afførende, men kunne med Fordel bruges i ringere Mængde (1 à 2 Pd.) ved Siden af Hørfrøkager og Roer til Fedestude.

Rapskager forøge Mælken stærkt, gjøre Smørret lindt og give det en kraftig Smag ligesom Græssmør; de ere derfor saa godt som unudværlige til malkende Køer. Givet i større Mængde virke de for stærkt afførende og sætte Afsmag paa Mælk og Smør; man kan derfor ikke godt give over 1 à 1½ Pd. daglig pr. Ko, og i en passende Blanding kan man lade Rapskagerne udgjøre ⅛ til ⅙ af hele Kraftfoderet.

Palmekager indeholde ikke saa meget Æggehvide som foregaaende, men mere Fedt; de give federe Mælk og mere Smør, men dette bliver let tørt og mindre fint efter for mange Palmekager. De gives gjerne sammen med Rapskager, og med tilbørligt Hensyn til det øvrige Foder kan man t. Ex. give ⅙ Rapskager og ⅕ til ¼ Palmekager af det samlede Kraftfoder.

Roer. En middelstor Roeafgrøde paa t. Ex. 250 Tdr. Kaalrabi pr. Td. Ld. indeholder lige saa meget Æggehvide som 20 Tdr. Byg og 4000 Pd. Halm tilsammen og tillige ligesaa meget Sukker og Stivelse som 30 Tdr. Byg; en jævn Roeafgrøde giver altsaa en meget større Mængde Næringsstof end en Kornafgrøde, og tilmed ere Næringsstofferne i Roer meget lettere at fordøje. Dernæst have Roerne stor Betydning paa Grund af deres Saftrigdom; kun ved Hjælp heraf kan man bedst udnytte det tørre og tungtfordøjelige Vinterfoder og give det Lighed med Græs, Dyrets sundeste Føde. Ved Siden af Roer kan man tillige med størst Nytte anvende de æggehvidrige Fodermidler. Til Kalven kan man begynde med Roer meget tidlig første Vinter, og til Kvier og Ungstude samt Fedekvæg kan man med Fordel anvende 2 til 4 Skpr. Roer daglig pr. Stk ved Siden af Halm, Hø og Kraftfoder. Der gives intet tørt Foder, der kan erstatte Roerne, og intet Foder holder som Roerne Legemets Bækst vedlige og Dyret i Fremgang. Derfor er

Opdræt og Fedning uden Roer baade kostbart og ødselt. Til Malkekøer kan man give 1 à 2 Skpr., til Goldkøer noget mere. — Det er af Vigtighed at fortsætte Roefodringen hele Vinteren ud, naar man har begyndt dermed. — Gulerødder og Runkelroer egne sig bedst til malkende Køer, da de ikke, eller kun naar de gives i meget store Mængder, sætte Afsmag paa Mælk og Smør, hvilket derimod Kaalrabi, Turnips og Rutabage beskyldes for. De sidste tre Roesorter egne sig derfor bedst til Ung- og Fedekvæg samt Goldkøer. Rutabage og Kaalrabi ere mere nærende end Turnips, og Gulerødder drive noget stærkere paa Mælken end Runkelroer. Kartofler ere et fortrinligt Fedefoder, men kunne kun gives i mindre Mængde (1 à 2 Skjæpper.)

Halmen har Betydning dels som Næringsmiddel, dels som Fyldefoder og dels som Strøelse. Som Næringsmiddel er Halmen af ringere Værdi, da den er tungtfordøjelig paa Grund af, at Næringsstofferne ligge indesluttede i faste Lag af Træstof. Hvor Kvæget derfor bydes letfordøjelig Føde i tilstrækkelig Mængde, fordøjer det kun en ringe Del af Halmen. Den faar da nærmest Betydning som Fyldefoder, men er ogsaa i saa Henseende nødvendig for Dyret ved Siden af de vandholdige Roer og det lidet fyldende Kraftfoder. Ved rigeligere Fodring med Roer og Kraftfoder spares der dog paa Halmen. Halmens Nytteværdi forøges ved Tilgift af Roer, og Ungkvæg kan saaledes ofte vokse godt paa god Halm, Hø og Roer alene. Dens Næringsværdi forøges ogsaa, naar den skæres i Hakkelse, og man blander denne med findelt Kraftfoder og skaarne eller revne Roer og lader den fugtige og tæt pakkede Blanding henligge tildækket i 12 à 24 Timer før Opfodringen. Halmen opblødes da ved at indsuge Roernes Saft og bliver tillige mere velsmagende. Jo finere og blødere Halmen er, jo mere nærsom. God Ærtehalm er den mest nærsomme og staar i saa Henseende nær ved Hø; Bønnehalm er derimod af ringe Værdi, da den er for grov. — Naar Halmen udgjør den overvejende Del af Foderet til malkende Køer, bliver Smørret tællet og af daarlig Lugt og Smag. —

Lyngby i Februar 1879.

P. Jessen.

Kysthospitalet paa Refsnæs.

Ude paa Refsnæs, en Landtunge paa Nordsiden af Kallundborg Fjord, umiddelbart ved Havet, i Ly af store Bakkestrøg ligger, uberørt af Nordenvinden, Kysthospitalet. Det er just ikke en naturskjøn Egn, hvori denne Helbredelsesanstalt for kjertelsvage Børn er opført; men det var da heller ikke slige Hensyn, som maatte være afgjørende for Valget af det Sted, hvor de kjertelsyge Børn, med Haab om Helbredelse, skulde sendes hen. Meget mere kom det an paa at søge, hvor ren Søluft og kraftige Saltvandsbade vare at faa, og med dette Maal for Øje kan det ikke nægtes, at „Kysthospitalet" er bygget paa en særdeles heldig Plet. I fremmede Lande har man alt i mange Aar behandlet de kjertelsvage Børn i Hospitaler, opførte ved det aabne Hav, og erfaret, at netop under saadanne Forhold ville i de allerfleste Tilfælde Børnene vinde Helbredet tilbage. Frankrig har i saa Henseende vist andre Lande Vej. Ogsaa for Danmarks vedkommende var det saa, at en dansk Læge, den højt ansete Dr. Engelsted, dér vandt sig Erfaring for den store Nytte, saadanne Børnehospitaler yde, og ham skyldes det fornemmelig, at vi nu ved vore Kyster have faaet en lignende Helbredelses-Anstalt opført. Men en Mands Kræfter kunde ikke føre saadan Sag igjennem, hvorfor da ogsaa Dr. Engelsted traadte i Forbindelse med flere ansete Mænd, der som han satte deres Haab til, at et saadant Hospital vilde være til Velsignelse for mange, mange Mennesker i vort kjære Fædreland. Den saaledes af Dr. Engelsted sammenkaldte Komité udsendte saa i 1872 en offentlig Opfordring til at yde Bidrag til denne Sags Fremme; i By og paa Land vandt Sagen hurtig mange Venner, og Bidrag indkom rigelig. I omtrent 2 Aar fik Komiteen til Raadighed den betydelige Sum af c. 160,000 Kr., men da alle Bygningsmaterialer netop paa dette Tidspunkt vare overordentlig dyre, viste det sig snart, at Hospitalet efter den af Sundhedskollegiet godkjendte Byggeplan ikke lod sig opføre for denne Sum. Saa traadte Staten til med 40,000 Kr., og et optaget Prioritetslaan af 50,000 Kr. gjorde det muligt at opføre dette Kompleks af Bygninger, der med den store toetages Bygning danner „Kysthospitalet paa Refsnæs".

Set fra Søen tager den hele Bygningsmasse sig prægtig ud, netop som det hosstaaende Billede viser; men man maa dog ikke tro, at Hospitalet, trods Egnens Mangel paa Skov og rig Beplantning, ikke ogsaa fra Landsiden gjør et godt og venligt Indtryk. Egnen er, om end sandet, saa dog ikke flad og ensformig, tvertimod en ejendommelig Natur for et dansk Landskab; thi ¼ Times Vej fra selve Hospitalet komme vi ind i et Bjærglandskab i det smaa: store Bakker med mellemliggende, dybe Kløfter, hvoraf enkelte ere bevoxede med Krat, og fra de høje Aaser er der en vid og henrivende Udsigt saavel ud over Kattegat som mod Syd til Kallundborg Fjord og de fjærnere liggende frugtbare Landskaber med rige Bøgeskove.

Den Komité, som fra først af tog denne Sag i Haand, danner Hospitalets øverste Bestyrelse med Ret til at supplere sig ved forekommende Fratrædelse af de først sammentraadte Medlemmer. Men en engere Be-

styrelse, valgt ud af den samlede Komite, danner Hospitalets nærmeste overordnede. Selve Hospialets Ledelse forestaas af 6 Funktionærer og nogle Plejerfker samt Tjenestefolk. Den egentlige Hospitalsgjerning varetages af en Overlæge, understøttet af en Reservelæge. Den administrative Del af Forretningerne udføres af Inspektøren, hvis Hustru er Økonoma og Oldfrue. En Plejemoder har, understøttet af Plejerfkerne, det umiddelbare Tilsyn med Hospitalets smaa Beboere. Det er et enstemmigt Vidnesbyrd fra alle dem, der have et nøjere Kjendskab til Livet der ude paa „Refsnæs Kysthospital", at de omtalte Funktionærer, der nu allsaa have fungeret i 4 Aar, paa den smukkeste Maade og med den største Omhu røgte hver sin Gjerning.

De omfatte Hospitalet og dets Tanke med Kjærlighed og søge af al Evne at gjøre Opholdet for Børnene der saa hjemligt og godt, at de ikke savne Forældrenes kjærlige Omhu og Pleje, men meget mere føle, at de leve under de allerbedste Forhold, der ret snart gjøre dem Livet lysere og behageligere, end de nogen Sinde før have set det. Det bedste Bevis paa, at Børnene have befundet sig vel under deres Hospitalsophold, er den Taknemlighed, de i Regelen bibeholde til dette efterat være udskrevne, og som giver sig til Kjende ved den livlige Brevvexling, de vedligeholde med Hospitalets Funktionærer, efterat de ere komne tilbage til Hjemmet.

Ligesom Tanken om Opførelsen af et Kysthospital for kjertelsvage Børn hurtig vandt Tilslutning i Folket, saaledes har og Hospitalet, efter at dets Virksomhed var begyndt, faaet mange Beviser paa, at den velsignelsesrige Gjerning, der øves, omfattes og følges med levende Interesse af mange danske Mænd og Kvinder. Bestyrelsen ser sig alt i Stand til at optage en Del uformuende Folks Børn, som lide af Blegsot, Rhachitis o: „engelsk Syge", eller Kjertelsvaghed, paa halve eller hele Fripladser. Men skal dette fortrinsvis komme den ubemidlede Befolkning til Gode, saa er det nødvendigt, at Hospitalet i langt større Udstrækning, end det endnu er muligt, kan uddele Fripladser eller Pladser til 75 Ø. daglig. Man maa derfor ret indtrængende opfordre til, at mange ville

betænke vort Lands eneste Kysthospital med Gaver og Legater til Oprettelse af den omtalte Art Pladser.

Det er dels Staten, dels Stiftelser som Valløe, Classenske Fidejkommis, Andel i Overskud af Haandværkerforeningens Lotteri o. s. v., samt forskjellige Sparekasser og Private, som ved Gaver eller Legater — af hvilke de betydeligste ere Lehnsgreve Lerche-Lerchenborgs paa 15,000 Kr. og det af Baron A. Stieglitz i Petersborg skjænkede Legat paa 50,000 Kr. — som have gjort det muligt, at ogsaa den aldeles ubemidlede Mands Barn kan blive indlagt i Hospitalet, naar det i særlig Grad er ønskeligt at faa det behandlet der.

Det er forøvrigt nu paa Tide at oplyse om, at Betalingen for et Barn ordentligvis er 2 Kr. daglig. Indlægges flere Søskende samtidig, ydes dog kun 1 Kr. for hvert af de andre. Forbliver et Barn udover 6 Maaneder paa Hospitalet, kan Betalingen modereres noget, naar en vel motiveret Ansøgning indgaar derom. Kommuner, der i sin Tid ydede Bidrag til Hospitalets Oprettelse, ville i Regelen ikke komme til at betale mere end 1 Kr. 50 Ø. for de Børn under deres Forsørgelse, der indlægges paa Hospitalet.

Endelig findes der som sagt en Del Pladser, dels til 75 Ø. daglig, dels helt gratis; men det er jo selvfølgelig kun faa endnu, der kunne opnaa slig Begunstigelse, fordi Bestyrelsen endnu ikke raader over tilstrækkelige Midler til i denne Retning at udvide Virksomheden saa meget, som den ønsker det, om end i økonomisk Henseende det sidst forløbne Aar, i Følge Aarsberetningen, har været heldigt for Kysthospitalet, da der i dette ikke har været større extraordinære Arbejder eller Anskaffelser at foretage.

Børn, som lide af „engelsk Syge", kunne optages, naar de ere fyldte 2 Aar, hvorimod Børn, som have Kjertelsyge og Blegsot, kun optages fra 4 til 15 Aars Alderen. Naar et Barn ønskes optaget, skriver Barnets Forældre eller Værge til Hospitalets Overlæge, som da tilsender vedkommende et Schema, der udfyldes af den Læge, der hidtil har behandlet Barnet. Attraas halv eller hel Friplads, maa der selvfølgelig indgives Ansøgning derom med fornødne Bevisligheder for vedkommendes Trang. Ethvert Barn, som optages i Hospitalet, skal være forsynet med to fuldstændige Sæt solide og rene Gangklæder, samt have 1 à 2 Stkr. Linned og 1 à 2 Par Strømper mere, for at Barnet altid kan have rent Tøj at tage paa. Hospitalet har Plads til 100 Børn; hidtil har det største Antal været 90. Alle Børnene nyde samme Kur og Pleje uden Hensyn til Stand og Vilkaar. Foruden den medicinske og kirurgiske Behandling tilstræbes Helbredelse ved Bade, saavel Saltvandsbade i Havet som inde i Badelokalerne, hvor ogsaa efter Børnenes Sygdom og Tilstand gives kolde eller varme Bade, Regnbade o. s. v. Børnene opholde sig, for saa vidt Vejrforholdene tillade det, i fri Luft. Saavel før som efter Badene foretages en kortere eller længere Spadseretur efter Børnenes Alder, Legemskræfter og Helbredstilstand i det hele.

Det omhyggeligste Tilsyn føres altid med Børnene, baade naar de bade, spadsere eller lege, hvad enten de ere ude eller inde. Og for at de syge Børn, der ikke kunne gaa, ogsaa kunne nyde godt af den velgjørende Soluft og Solvarmen paa den regne Strand, bæres de, hvilende paa lette Børnesenge, ud i det Fri, hvor de da opholde sig under Solsejl i kortere eller længere Tid efter Lægens Bestemmelse, under Tilsyn.

Livet for de smaa der ude er overordentlig regelmæssigt. Efter et fastsat Spisereglement faa de Ugen igjennem en meget kraftig Føde, hvis Hovedbestanddele ere Kjød, Mælk, Æg og Øl. Der gives ikke Portioner, men de spise saa meget, de føle Lyst og Trang til. Hvor de end færdes

eller opholde sig, ved Nat som ved Dag, aande de i frisk, ren Luft, der ved Hjælp af den omhyggeligste Ventilation findes overalt i Hospitalet. Sovesalene benyttes slet ikke om Dagen. Til stadig sengeliggende Børn haves egne Værelser.

Skjønt Hospitalets Formaal er at drage den størst mulige Omsorg for Børnenes Legemer, saa de helbredede kunne vende hjem til Forældre og Søskende, saa er der dog ogsaa sørget for, at Børn, som alt have nydt Undervisning, ikke ganske glemme det lærte, ikke savne aandelig Uddannelse; men det er en Selvfølge, at Skolegjerningen maa underordne sig den foreskrevne Kur. Børnenes Lærerinde underviser da ogsaa Pigebørnene i nyttigt og underholdende Haandarbejde. — End ikke i det allerbedste Hjem, hvor Børnene kunne nyde alt, hvad Omhu og Kjærlighed kan yde dem, leve de under saa gunstige Forhold for mulig Helbredelse som paa Kysthospitalet paa Refsnæs. Der er forenet med den omhyggeligste Lægebehandling alt, hvad der baader Menneskets, især det syge Barn: et rent, luftigt, sundt Opholdssted; kraftig, rigelig og vel tillavet Næring; den velgjørende Sølust, de helbredende Bade og ved forskjellig barnlig Idræt Legemets Uddannelse. Leg og Barnelatter er ikke fremmed paa Kysthospitalet. Tvertimod; Hospitals-Tristhed er ukjendt der; men de mange Børnestemmers Jubel og Glæde høres tidlig og sent.

Og saa vide vi ej bedre at slutte denne lille Skildring end med Chr. Richardts smukke Ord ved Indvielses-Højtideligheden:

„Men du, som Maagen mader
og væver Liljens Særk,
ja du, vor Gud og Fader,
gjør du din Bølge stærk!
Din Engel Vandet røre
som ved Bethesda Dam,
og Karskhed til os føre
ad slejle Bølgekam!

Og ror saa vore Hjærter
ved din og Sønnens Aand,
til andres Nød og Smerter
at række hjælpsom Haand!
Giv Samariten Frænder,
gjør Kjærligheden stærk,
og sign med dine Hænder
det Kjærlighedens Værk!"

E. C. Glumsoe.

Det nye Aar.

Spring ud, som Blomsten af sit Svøb,
Du nye Aar i Tidens Løb!
Vi længes alle efter
At se din Farve og din Form
Og, om din Stængel har til Storm
Og Uvejr stærke Kræfter.

En fer i dig en Rose fin
Med Elskovs Duft bag sin Karmin,
Du Blomst i Tidens Have!
Og for en andens Blik du staaer
Som Æbletræets Blomst, der spaaer
Om Høstens rige Gave.

Bliv for den unge Livets Træ,
Hvor Sjælen finder Ly og Læ
Og Tankens Fugle bygge,
Bliv for den gamles trætte Sind
I Livets Aftenstund en Lind,
Med Hvile og med Skygge!

Christopher Boeck.

Da Gai løb bort.

En Fortælling af Carit Etlar.

Ole var Hyrde, den udstrakte Hede med Banker og Moser og Okkersand var hans Rige, elleve Faar, syv Geder og en stor Hund hans Undergivne. Saadan nogen egenlig Residens havde han just ikke, hans Formand i Embedet plejede at kjøre omkring i en stor, tohjulet Ekvipage, som han selv trak og hvori han sov om Natten og søgte Ly, naar det regnede. Da Ole kom til Regeringen, fandt han det altfor besværligt at gaa og slæbe med Vognen gjennem den høje Lyng; der var desuden et Hul i Taget, hvor igjennem det baade regnede og blæste. Han syede sig da en stor Sæk af Dynevaar, som en Gang havde været blaastribet, — ikke saadan en almindelig Sæk, — Ole var kunstfærdig, — han gjorde to Huller i Bunden til at se ud af, et tredie Hul til at raabe ud af, dernæst tjærede han Sækken, krøb ind i den og trak Aabningen sammen, naar Mørket eller Regnen kom.

De sex Dage af Ugen tilbragte Ole i Selskab med sin Hjord og Hunden Bask, uden at tale med nogen, undertiden uden at se nogen. Heden var ensom og stor, Lyngen bredte sig overalt, der gik ingen Landevei eller Sti over den, i stille Vejr kunde han høre en Kirkeklokke sønderfra, saa læste han sin Aftenbøn, fyldte tørret Lyng eller Mos i Sækken til Natteleje og drev Hjorden i Flok, dermed var Dagens Gjerning til Ende. En sjælden Gang kom en Skytte ned til Mosen, Ole stod og saa' lidt efter ham. — Hjeilen peb, Urhanen skogrede og Vinden strøg hen over Lyngen, det var de eneste Lyd, som afbrød den dybe Stilhed derude.

Om Søndagen redte Ole sit Haar ned i Panden og gik hjem, hvor han hørte til, her fik han et stort, sort Rugbrød, en Krukke Smør og et Stykke røget Flæsk, eller nogle Spegesild, det var Levnetsmidler for den næste Uge. Under Vejs plejede han gjerne at gjøre en Afstikker over til Kirken, mindre for Gudstjenestens Skyld, end for at faae Lov til at kime og ringe med Klokken, en Fornøjelse, han satte stor Pris paa. Naar dette var bestilt, tog han Træskoene under Armen og satte sig i en Krog bag Pillen, inden for Kirkedøren, med Ansigtet skjult i den bredskyggede Hat. Der blev han siddende, stille og tavs til Prædikenen var endt.

Ole var en Lærd.

I sit sextende Aar havde han uden andres Hjælp stavet sig igjennem Abeceen og begyndt paa den lille Katechismus. Han betjente sig rigtig nok undertiden af særegne Udtryk, hvori Ensomheden og Mangel paa Samkvem med andre var Skyld. Saaledes læste han i Troesartiklerne: „Jeg troer paa Gudfaders eneboende Søn," uden dog at kunne finde ud af, hvad det Ord eneboende skulde betyde. Han fik først Fejlen rettet den Søndag, han blev overhørt af Præsten, men holdt dog siden efter fast paa sin første Læsemaade. Han var jo selv saadan en eneboende Mand, derfor syntes han bedst om den. En anden Fejl, han begik i de samme Troesartikler, var at nævne den Helligaand, som „den heldige Aand," den rettede han ikke heller, alt vel overvejet, fordi han saa med større Tydelighed fattede, hvem han havde for sig naar han læste sine Bønner.

Ole var kunstfærdig.

Han forstod at binde Revlingkoste, flette Bikuber, skære Skeer og havde selv lært sig at strikke. Den sidste Kunst gik langsomt fra Haanden. Han maatte samle Ulden, saa skulde den kartes, spindes og tvindes, det tog altsammen

Tid. Først strikkede han sig et Par lange Strømper til at binde over Knæene, men da det varede for længe inden de begge bleve færdige, lod han sig nøje med samvittighedsfuldt at tage den ene paa, som Pynt, naar han om Søndagen gik til Kirke.

Medens han drog bort var Bask indsat til Viceregent over Hjorden, og førte et strængt, men iøvrigt upaaklageligt, Regimente.

Herskabet, som Ole tjente, boede nede i Dalen, bag et lille Stykke Egeskov, der tabte sig i et sølbrændt, mosbegroet og halvvisnet Krat, indad mod Mosen. Manden hed Jesper Ahrensborg og stammede fra en Slægt, som tidligere ejede store Strækninger Land rundtom. Faderen havde været en barsk og stridbar Herre, der altid laa i Ufred med sine Naboer. Til disse hørte den mægtige Klaus Sehested, de to førte langvarige Processer, hvori det gik Ahrensborg saa uheldigt, at han tilsidst mistede Størsteparten af sit Gods og sin Formue. Dermed døde han og efterlod Sønnen en lille, forfalden Gaard, hvor han og Moderen siden boede.

Jesper Ahrensborg var høj og mørk, han havde arvet sin Faders heftige Sind, hans Gjæld og et dybt Had til sine Fjender, blandt hvilke Sehestederne stode i første Række. Denne Følelse blev ikke ringere, fordi den kun saa sjælden fandt Lejlighed til Udbrud. — Ved Siden af Jesper stod hans Moder, en bleg og sørgeklædt Dame, hvis Aasyn bar Modgangens og langvarige Lidelsers Præg, hun levede blot for sin Søn og delte alle hans Interesser, kun naar Talen faldt paa deres trykkende Forhold og Aarsagen hertil, hvilket ofte kunde hændes, vare disse to Naturer højst forskjellige.

„Hvad nytter det at sørge?" sagde Moderen med sin tungsindige Mine. „Hvad hjælper det at klage? — Fremtiden ligger i vor egen Haand, Fortiden staar det ikke engang til Vorherre at forandre. — Din Slægt har altid villet Strid, selv hvor den ikke havde Ret, derfor gik det os saa ilde; kom i Hu min Dreng! at hver Gang Du klager over hvad der er sket, saa bebrejder Du kun din salig Fader; lad ham nu ligge med Fred i sin Grav, siden han ikke kunde faa Fred medens han levede."

Dermed var Striden endt, Jesper kysſede sin Moders hvide og magre Haand, men det skete med rynkede Bryn og et hævnlystent Sind, hendes Ord bragte ham til at tie, ikke til at glemme.

Jesper Ahrensborg dyrkede nu selv den lille Rest af

Jord, der var bleven tilbage, han gik paa Ageren som en Bonde, pløjede og saaede, kom sjælden til Byerne eller Markederne, hvor Herremændene søgte hen for Kreaturhandelens Skyld. Om Efteraaret og Vinteren tog han paa Jagt, og Udbyttet, han bragte hjem, var en kjærkommen Tilvæxt i Moderens tarvelige Kjøkken.

Han havde faa eller ingen Venner blandt sine Lige. Ulykke og Trang gjør en tom Plads omkring os, og de lystige Adelsmænd undgik helst den alvorlige og ordknappe Mand. Derimod holdt Bønderne meget af ham, Jespers Fader havde været mild og skaansom mod sine Undergivne, det var rigtignok længe siden, men de levede endnu under hans Velgjerningers Følger og havde bevaret Evnen til at erindre dem. De traadte til Side, naar han gik forbi og hilste tavse og deltagende, som om de beklagede en stor Slægts Ulykke i ham.

En Efteraarsaften gik Jesper Ahrensborg hjem fra Mosen, hvor han havde tilbragt Dagen paa Andejagt. Vinden blæste koldt og skarpt og Havgusen førte en fugtig Taage med sig ind fra Nordsøen. Jesper bar Bøssen under Armen, han gik med lange Skridt og saa' ned for sig. Hunden fulgte efter og et Knippe sammenbundne Vildænder i en Rem omkring Livet, betegnede Udbyttet af Dagens Gjerning.

Det begyndte at mørknes og Taagen tog til, da han pludselig blev vækket af sine Betragtninger ved at høre Hunden knurre. Et Stykke borte kom en let og luftig Skikkelse imod ham, vadende igjennem Sandet med smaa og hurtige Skridt. Det var en ung Pige, klædt i Egnens almindelige Dragt, kun lagde han Mærke til, at hun var meget bleg og havde en lysere Hud end almindelig. Hun syntes at ville undgaa ham, men blev tvungen til at standse, idet han stillede sig i Vejen foran hende.

„Gudsfred og Godaften," udbrød han med al den Blidhed han kunde lægge i sin barske Stemme. „Hvor skal Du hen saa silde? — Det er ikke godt for en enlig Pige, at vade igjennem Lyngen paa denne Tid af Døgnet."

Han stirrede ind i hendes Ansigt medens hun drog sit Korsklæde længere frem over Hovedet, som om hun vilde skjule det for ham.

„Jeg har hentet et Brød nede fra Herberget og skal ikke saa langt, siden jeg hører til hos Skovfogdens her ovenfor Banken."

Hun talte med en blød og frygtsom Røst og det han kunde skimte af hendes Ansigt var fint og smukt: ovale Kinder, en veldannet Mund, store, straalende Øjne.

„Kom med dit Brød, jeg skal bære det for Dig, saa følges vi ad et Stykke Vej."

„I skal jo en anden Vej end jeg."

„Det siger ikke meget, jeg kommer tids nok endda, der hvor jeg skal hen." Hun gav ham Brødet og de gik en Stund tavse ved hinandens Side.

„Men jeg kjender jo Fogden," sagde Jesper pludselig. „Han har været i min Faders Tjeneste før de toge Skoven fra os. Det er en gammel Mand, uden Børn. Jeg har heller ikke set Dig før her i Egnen."

„I har et slemt mistænksomt Sind," svarede hun smilende. „Jeg er kommen sønderfra i disse Dage og Skovfogden er ikke min Fader, men kun min Slægtning."

„Jeg troer, Du narrer mig," sagde Jesper. „Det kan

være det samme; behold din Hemmelighed hos Dig selv, saa er den bedst forvaret. — Du har hentet Brød, det er sort og tørt, jeg skal give Dig noget til det, her er to af mine Vildænder, de ere fede og nylig skudte, dem maa Du tage, hvem Du saa er."

„Aa nej, behold Du dem selv, jeg bryder mig ikke om dem; men siden Du mener det saa godt, kan Du gjøre mig en større Villighed. Nu ere vi ovenfor Banken, histhenne ligger Skovfogdens Hus. Giv mig mit Brød igjen og gaa saa den Vej, Du kom fra, — vil Du det?"

„Der!" sagde Jesper og vendte sig bort.

„Nej, ikke saadan, Du rækker mig først din Haand og siger venlig farvel, som Skik og Brug er."

Der laa et forunderligt Trylleri i hendes friske Stemme efterhaanden som hun følte sig frigjort for den første Frygt. Jesper smilede og bød hende farvel.

„Din Haand er saa lille og blød," sagde han. „Jeg tror alligevel, Du lyver for mig. Du er vist ikke den, Du giver Dig ud for."

„Er det værd at tale om, nu da vi skilles. Jeg er en fremmed for Dig og vil vedblive at være det. — Nu gaar Du?"

„Faar jeg Dig aldrig at se mere?"

„Det tror jeg ikke, jeg drager herfra en af de første Dage, farvel Jesper Ahrensborg. Gudsfred med Dig!"

„Du ved mit Navn og siger Du til mig," ytrede han og tøvede lidt, medens Maanelyset faldt ned over hendes Ansigt.

„Ja, hvorfor ikke? Du siger jo ogsaa Du til mig. — Gaa nu! og vend Dig ikke tilbage, lover Du mig det?"

„Ja, siden Du vil det saa."

„Paa en Adelsmands Ord."

„Jeg har sagt det" svarede han og gik ned ad Banken med lange, drabelige Skridt og med de forsmaaede Vildænder i Haanden. Hunden tøvede et Øjeblik oppe foran hende, som om den troede, at Jesper nok vilde komme tilbage, da det ikke skete, fulgte den sin Herre ind i Lyngen. Hun blev staaende lidt og stirrede efter ham.

Da Jesper kom hjem studsede han ved at se to opsadlede Rytterheste, som en Tjener holdt udenfor Døren. Inde i Stuen sad en aldrende Mand med Fjerhatten paa Hovedet og udspilede Ben, hvis Hjorteskindsbuxer han lod sine flade

Hænder glide op og ned af. Hans Ansigt var fedt, rundt og af en stærk rødlig Farve.

Da Jesper kom ind smilede han og nikkede som til en gammel Bekjendt.

„Er det Sønnen, ham der?" spurgte han.

„Ja, jeg er Sønnen," svarede Jesper heftig „og Damen der er min Moder, foran hende plejer Folk altid at tage Hatten af. Se derfor, I gjør det samme."

„Det kan ogsaa ske," sagde den Fremmede godmodig og kastede sin Hat ned paa Gulvet ved Siden af Stolen. „Jeg sidder og ser paa Jer; sikken en Højde, sikke Laar og Skuldre, naada! I kunde min Salighed blive en dygtig Dragon. Jeg siger ikke mere. Der er ingen Ting i Verden saa godt som en Rytter og en retskaffens Dram, især i disse Sorgensdage, hvor vi ikke gjør andet end at løbe for Fjenden."

„Hvad vil I?" spurgte Jesper barsk.

„Ja, det er ikke saa lige at svare paa. Kongelig Majestæt skikker mig og mine Folk ud i Ærende her i Egnen. Karlene lod jeg blive nede i den gamle Vandmølle, mens jeg selv drog videre for at finde mig et godt Kvarter."

„Kongelig Majestæt kan ikke skikke Folk i Kvarter i en adelig Herres Hus, det burde I vide."

„Det ved jeg ogsaa, min Søn, siden jeg er Edelmand saa godt som I og kalder mig Niels Løvenklov, men jeg fører Brev og Tidende, at jeg gaaer i Rigens Tjeneste og har Forlov til at vælge det Kvarter, jeg tykkes bedst om. Kongen kan min Sjæl sadle op og gjøre alt hvad det skal være i disse Tider, hvorvel Svensken har klippet os dygtigt. Hans højsalige Hr. Fader rev Guldborter og Lidser af Adelsmandens Jakke, Sønnen tager Huden med, om det saa behager ham. Det gaaer nedad. — Fanden fare i mig og ud igjen! det gaaer nedad med vor Ret og Vælde; men hvad véd I vel derom, I Herremænd! som blive siddende hjemme og skære Hakkelse paa jeres Gaarde. Gamle Adel holdt Kongen i Baand, og lagde en Jernkjæde om hans Arm, saa han ikke kunde række længer end han fik Lov til. Ham vi nu har, ler deraf, stikker Hovedet sammen med Gabel, Nansen i den sorte Kaabe, og Gud ved, hvad alt det Pak hedder, han laver sig en ny Adel, kalder fremmede ind i Landet, Folk, der knap har Skjorten paa Kroppen, Klopfægtere og Skrabsammen, der sælger deres Mening for to Skilling danske, dem adler han, dem forlener han, dem kaster han Krummerne til fra sit Bord. De vil hjælpe ham, I skal faa det at se, de vil trænge os, den gamle Adel til Side, I skal faa det at føle. — Men, som sagt, hvad forstaar I Jer paa det og hvad angaaer det i Grunden ogsaa mig, mit Navn skal de nok lade mig beholde, hele min Herlighed sidder forresten paa Spidsen af min Klinge, lad saa de andre bjærge sig som de kan. — Nu gaa vi over til mit Ærende. — Saalangt er I da ikke fra By, at I jo nok har hørt tale om Rigshofmester Korfits Ulfeld, som blev gift med forrige Kongens Datter, Leonore Christine. Han har ikke siddet i stor Gunst i de sidste Tider og faldt endelig i Unaade hos begge Majestæter, vor tydske Dronning ikke at forgjette. Korfits er en klog Karl, da det gik paa Kroppen løs, rendte han sin Vej, med samt sin nærmeste Slægt; En af dem tog lidt af Landets Penge med og Penge har vi forbandet god Brug for, i disse strænge Tider; se, den Mand er jeg nu paa Jagt efter, vi har sporet ham

gjennem Sjælland, over Fyen, lige her til Egnen. Kongelig Majestæt gav mig Brev paa, at hver Rigens Undersaat, skulde hjælpe mig i min Gjerning, derfor kommer jeg til Jer i Aften, kan I laane mig Hus mens jeg og Folkene afsøge Egnen?"

„Der er kun ringe Plads her inde."

„Ja, det ser jeg, men lad gaa, naar blot Kosten og Vinen er god."

„Vi sidde kun daarligt i det."

„Føj, det var værre. Ringe Lejlighed! daarlig Kost! saa tror jeg vi liste ned til den gamle Vandmølle igjen og jage Folkene ud."

Han rejste sig og trak de store Rytterstøvler højere op over Knæene, tog Fjerhatten fra Gulvet, og vilde gaa, i det samme blev der banket paa Døren, et Menneske kom til Syne, indhyllet fra Isse til Fod i et Vadmels Tæppe, der stak op over Hovedet som en Kyse. Da han lod Tæppet synke, kjendte Jesper først Hyrden Ole.

„Hvad vil Du?" spurgte han.

„Ja Husbond maa ikke tage det fortrydeligt, men der er noget galt paa Færde der ude. Det har nu varet otte Nætter til Ende og vil ikke blive bedre. I Nat er Gai løben bort og det er ikke muligt at hitte hende igjen."

„Hvem er Gai?"

„Ih, ja! Gai er vor fortspættede Ged, hende der lægger de mange Kid, den driftigste i hele Flokken. Ved Solnedgang kaldte jeg Hjorden sammen og gik og snakkede med hende, det skal Bask være Vidne til, og nu i Morges var hun væk."

„Hvem er Bask?"

„Ih, ja! Bask er jo vor Hund, som salig Herren holdt saameget af. — Nej, saa siger jeg til Bask: Du passer skidt paa, gjør Du, siden Du lader vor bedste Ged løbe bort, se nu Du kommer af Sted og hitter hende igjen. — Det forstod jo Bask strax, og han drog i Øst og han drog i Vest, ligemeget hjalp det, tilsidst kom han tilbage og sagde, han kunde ikke finde Gai."

Løvenklov brast i Latter. „Den Knægt er jo saa dum som et umælende Dyr, — kan din Hund snakke?"

Ole lod sit Blik glide hen over Rytterofficeren, saadan lidt fra Siden af. „Ja, den Hund kan snakke," gjentog han tvær, „sommesinde fornuftigere end et Menneske. Det er heller ikke blot Gai, det er galt med, der er ogsaa Ufred

ude mellem Lyngen i den sidste Tid. Jeg har set det selv og Bask med. Det var da ham der først varede mig, kan jeg tro."

„Hvem har Du set derude?"

„Ja, Husbond maa sige hvad han vil, men jeg tænker, det maa være Girgelak og hans Broder, de rige Hestepranngere, som bleve rettede ovre paa Slies Banker, fordi de lurede vejfarende op og sloge dem for Panden. En Nat saa jeg dem lige saa tydelig, som jeg nu ser Husbond, da kom de ridende østerfra i lange Klæder, der saa ud som Rytterkapper; det kan ogsaa være, det var deres graa Ligskjorter, som flagrede om dem. Natten efter gik de og taltes ved langs med den store Mose, da var den ene bleven et Stykke mindre end den anden; saa løb De og viftede og flagrede med Lys ovre i den sammenfaldne Ladebygning bag Skovfogdens, hvor der ikke har været Folk i mange Aar, og forgangen Nat svirrede de lige tæt forbi Sækken, jeg laa og sov i, saa vilde Bask med Djævels Vold og Magt af Sted efter dem, men jeg sagde: Bliv Du hvor Du er, lille Bask, hvad der hører Djævlen til, skal Mennesken lade være at stikke Næsen i."

Løvenklov lo først, saa smilte han, tilsidst blev han alvorlig og lyttede til Hyrdens Historie med dyb Opmærksomhed.

„Du er altsaa vis paa, Du har set to fremmede Folk derude paa Heden?"

„Folk!" gjentog Ole langtrukkent, „nææ!"

„Folk eller Spøgelser eller Girgelakker, hvad Fanden Du vil. Hovedsagen er, at Du har set nogen."

„Ja, det er jeg vis paa, baade jeg og Bask."

„De droge overad mod Skovfogdens Hus."

Hyrden nikkede.

„Det er sælsomt nok," sagde Jesper Ahrensborg, „jeg har ogsaa mødt en, som i Aften skulde over til Skovfogdens, en ung Pige, næsten et Barn, hun gik og bar paa et Brød og var fremmed her i Egnen, det er vist."

„Saa tror jeg min Salighed, vi ere ved det," raabte Løvenklov tillidsfuld, „nu behøver jeg vist ikke at ride om og støve længer. Vil I hjælpe mig, Junker Ahrensborg, I er kjendt her i Egnen. Følg med ned til Vandmøllerens, der laaner jeg Jer en god Hest, saa skal vi have vore Flygtninge i Baand og Bast før Klokken slaar Midnat, det forbander jeg Jer til."

„Min Søn er træt," udbrød pludselig den blege Frue, som fra Læneſtolen havde lyttet til alt hvad der blev sagt, uden at tage Del i Samtalen. — „Han har noget at forrette i Aften for mig, og kan ikke godt følge med."

„Saa kan han min Sjæl lade være; I skal se, hvor rart vi blive færdige endda! — Vaer Dig nu, Hr. Hannibal Sehested! liſtige Ræv! Hundene er efter Dig."

Han gik til Døren, men Jesper Ahrensborg sprang op og stillede sig i Vejen for ham. Hans Ansigt var bleven blegt, hans Læber skjælvede: „Hvem var det I nævnede? — Hannibal Sehested? er det ham, I er ude efter? — saa følger jeg med, kom! afsted! — Ja, vaer Dig nu," raabte han rasende og truede med den knyttede Haand i Luften, „vaer Dig! endelig dages det da engang!"

Fru Ahrensborg havde rejst sig, hun lagde sin Haand paa Sønnens Skulder, greb hans Arm og udbrød:

„Jesper! Du bliver her, Du maa ikke gaa, jeg befaler det, nej, nej! jeg beder Dig derom. Du skal blive hjemme."

Jesper kæmpede med sig selv, hans Ansigt viste en dyb og heftig Smerte, men de sammentrukne Bryn og spændte Aarer i Panden røbede tillige en Trods og Vildhed, som syntes at spotte alle Moderens Bønner.

Løvenklov stod lidt og betragtede dem, saa brast han i en støjende Latter:

„Den Vandmøller dernede fortalte mig, at I og eders Slægt havde lidt svær Uret af Sehesteds, og nu, da Tiden er der til at forskylde det, stikker I Halen mellem Benene og lader dem fare, — sikke Mennesker! sikke Mennesker!"

„Ja," raabte Jesper medens hans Røst tvang sig frem, afbrudt og hæs, som en Stønnen: „I kan lide paa, De har gjort os Uret, det er hans Skyld, vi ere stængede inde i dette Hul, hvor Nøden raaber ud til os fra alle Hjørner, det er for ham, den forbandede! at min Moders Kinder er bleven blege, at hun slider Vadmel og Blaar og neppe har det, hun kan mætte sig med, hans Skyld altsammen!"

„Jesper, Jesper!" hviskede Fru Ahrensborg bønligt og knugede Sønnens Hænder mellem sine," hvad har Du lovet mig? — I din Faders Navn! i Guds Navn! betænk Dig dog."

„Jeg ved det, jeg har lovet at tilgive og glemme, men det naar jeg aldrig, — jeg har løjet for Dig Moder, hvad kan jeg gjøre derved? det brændte i mit Bryst, jeg laa vaa-

gen om Natten og græd min Hovedpude vaad og længtes og længtes efter, at der dog maatte komme den Stund, da jeg kunde faa Tag i de Folk, for det de gjorde mod os. — Nu kommer den endelig, — er det Vorherre eller Djævelen, som skikker den fremmede Mand herned, jeg ved det ikke, men jeg maa med ham, — kom, Rytter!"

„Men Du forblindede! hvem er det da, Du vil hævne Dig paa, det var jo hans Fader, som voldte os al vor Ulykke, Sønnen var kun en lille Dreng den Gang — din Fader havde ogsaa nogen Skyld, lad Gud dømme de to imellem, — og den ene af dem, sagde Du var en Pige, næsten et Barn, — Jesper Ahrensborg vil hævne sig paa en Kvinde! — er det virkelig Dig? se op paa mig, min Søn! — Lad nu det gode sejre."

Jesper slap hendes Haand, han rev sig løs. „Ak Moder, Moder! jeg faar aldrig Fred med mig selv, hvis jeg ikke hævner mig i Aften." Han holdt Hænderne mod sit Ansigt, som om han vilde undgaa at møde hendes Blik og styrtede ud af Stuen.

Løvenklov smilede. „Farvel herinde," sagde han. „Nu kan I med Sandhed sige at Gai er løben bort, men jeg skal nok se, at faa fat paa ham igjen." Dermed gik han.

I Stuen var der mørkt og ubyggeligt, et lille tyndt Tællelys brændte i en gammeldags Messingstage, af og til slog en Lue op i Kaminen. Udenfor blæste det og Trækvinden fra Ruderne bragte Flammen af Lyset i en bestandig Bevægelse.

Fru Ahrensborg sank ned foran sin højryggede Læderstol, støttede Albuerne paa Sædet og skjulte Ansigtet i begge Hænder, medens hun fremstammede nogle Ord, som tydede paa en Bøn. Da hun rejste sig, saa hun Ole liggende paa Knæ indenfor Døren, ogsaa han skjulte Ansigtet i begge Hænder, ligesom han havde set hende gjøre.

„Er det Dig?" spurgte hun forbavset. „Hvad gjør Du her?"

„Jeg læser paa en Bøn. — Bare Husbond maa møde den Sehested og klø ham rigtig igjennem. — Det kan ingen Fremgang faa derude med vore Kreaturer, siden han tog de rare Enge fra os."

„Ti stille med saadan taabelig Tale. Lær at tilgive og glemme, det er bedre."

„Det kan ogsaa være, men naar en bider Bask, saa bider Bask igjen."

„Regner Du Dig da ikke for klogere end en Hund? — Gaa nu og pas din Gjerning."

Ole svøbte sig langsomt ind i Uldtæppet. „Jeg er saa ræd for de to Girgelakker, som svandse om og spøge derude."

„Tosse! der er intet at være ræd for, naar Du blot giver Dig Gud i Vold og gaar i dit lovlige Ærende, — læs dit Fadervor, saa kan det onde ikke naa Dig."

„Aa gode Frue, vil I læse det med mig, det hjælper vist bedre."

„Kom da, knæl ned og lad os bede, det kan gjøres nødig i en Stund som denne."

Ole lod sig falde ned paa Gulvet og krøb derefter paa Knæene lidt nærmere hen til Fru Ahrensborg, medens han foldede Hænderne, vrikkede med Overkroppen og gjentog Bønnen efter hende. Da hun kom til de Ord: „Og led os ikke udi Fristelse, men frels os fra det Onde," standsede hun lidt og udbrød:

„Det skulde Du tænke paa — og han derude ogsaa. — Gaa nu til det Du har at gjøre."

„Aa! faar jeg ikke den anden Bøn med," spurgte Ole, „den lille, tynde, — der er vel ikke nær det Forslag i den, som i den lange, men den fylder dog altid sin Tarm ud. — Der er saa mørkt i Nat paa Heden."

„Hvilken Bøn er det, Du mener?"

„Den om Herren være med Dig, Herren lade lyse sit Ansigt over Dig."

Fru Ahrensborg læste, Ole gjentog Ordene, eenslydende og tankeløst, medens han saa' sig om paa alle de Gjenstande, han opdagede i Stuen.

Da bankede det heftigt paa Vindueskarmen og Løvenklovs Stemme lød udenfor: „Kan I ikke skikke en Mand med og vise os lidt til Rette. Det er plat umuligt at finde Vej i dette pestilensiske Mørke."

„Gaa ud til dem," sagde Fru Ahrensborg, „og sog saa min Søn op, hjælp ham, hvis Du kan, sig ham, jeg sidder i Dødsens Angst og beder, at han skal lade sit onde Forsæt fare."

Ole rejste sig, tyssede paa begge sine Hænder og lagde dem derefter ned paa Fru Ahrensborgs Kjole, før han forlod Stuen.

„Her kommer jeg," sagde han til Rytterofficeren, som

holdt til Hest ved sin Tjeners Side udenfor Døren. „Hvor agter I Jer hen i Aften?"

„Ah! er det Dig, Kujon! Se saa, Du tager Benene med og viser os ned til den gamle Vandmølle."

„Der er to Veje derned, hvilken af dem vil I ride. Den ene fører over imellem Lyngbankerne, men den er et godt Stykke længere end den anden, som gaaer ind igjennem Mosen."

„Den korteste Vej naturligvis! af Sted! af Sted! der er ingen Tid at spilde."

Ole kiltede sit Tæppe op over Knæene og gik, Løvenklov lod sin Hest følge tæt efter ham. Himlen vedblev at være mørk og skyfuld denne Aften, ingen Maane, intet Lys, en skarp og raakold Vind strøg klagende hen over Heden.

Vejen som Hyrden valgte gik i utallige Bugter ind over en milevid Mose, igjennem denne havde der skaaren sig to dybe Bække, som efter et langt og jævnsides Løb tilsidst flød sammen nede ved Vandmøllen og drev dens Hjul. Naar Bækkene om Sommeren svandt ind, gjorde Møllerens Folk dem dybere og kastede det oprensede Jord og Mudder langs med Siden af dem, derved dannedes efterhaanden to temmelig høje Diger, imellem disse var der lagt Græstørv og Lyngris og gjort en farbar Vej over Mosen. I den tørre Aarstid var denne Vej ret bekvem, men naar Regndagene og Sneen kom, blev Mosen til en Sump og Sumpen til en Sø, som oversvømmede Egnen og ikke lod anden Vej tilbage end en smal Fodsti oppe paa Kammen af de to Diger.

Da Løvenklov mærkede den vaade Jord, hvori hans Hest sank ned, blev han utaalmodig og begyndte at skjænde.

„Er Du ogsaa sikker paa, Du viser os rigtig Vej, Du, Bondedyr!" udbrød han heftig.

„Det kan I lide paa," svarede Ole. Jeg har gaaet her ude ved Dag og ved Nat, siden jeg var en lille Dreng, og kan ikke tage fejl.

„Men Vandet stiger jo og Hesten slipper i og rundt om os øjner jeg kun den blanke Sø."

„Ja, det varer ved en lille Stund endnu, saa bliver det bedre. Kan I se der ovre i Vest, hvor der blinker et Lys, det er den gamle Vandmølle; — nu er vi der snart."

Atter gik en Stund hen i Tavshed. Ole vedblev at skride frem uden at betænke sig, Vandet sivede op omkring ham ved ethvert Skridt, det lod til at stige, den løse Jord-

bund gyngede, Hestene pustede og stønnede af Anstrengelse. Mørket blev tættere.

„Jeg gjorde vist Uret i at betro mig til Dig," ytrede Rytteren. „Vi skulde have set, at faa en anden med, Du er saa dum som et umælende Bæst."

„Aa ja! det kan gjerne være," svarede Ole koldsindig, „saa farlig tosset er jeg endda ikke, for jeg vil bare lade Jer vide, at jeg kan min Katechismus udenad og har læst den tykke Bibelhistorie tre, syv, fire Gange helt til Ende."

„Det skal Pine Død godt forslaa; nu ingen Sludder, Du! tag min Hest ved Bidslet og se Dig vel for. Fører Du os ad fejl Vej, jager jeg Dig min Kaardeklinge gjennem Livet, saa Du hverken skal øjne Sol eller Maane mere."

„Er I saa bøs," sagde Ole, „saa gjør jeg vist bedst i at bjærge mig i Tide."

Med disse Ord dukkede han sig ned medens Løvenklovs

Hest skred forbi, gjorde derefter et vældigt Hop tilbage og løb langs henad Diget. Løvenklov vendte sig og raabte efter ham, bandede og truede. Ole vedblev at sætte af Sted, i lange Spring, slog ud med Benene, saa Vandet skummede og sprøjtede op om ham. Lidt efter skingrede der nogle høje og gjennemtrængende Nødskrig hen over Mosen: Løvenklov og hans Følgesvend sad fast i Mudderet. Ole lod som om han ikke hørte deres Raab, han vedblev at løbe, jublede, brølte, rev sig i Haaret og forsvandt i det dybe Mørke, som hvilede over Egnen.

Da Jesper Ahrensborg flygtede fra sit Hus, var hans Sind opfyldt af mørke og bitre Tanker. Han gik den samme Vej tilbage, som han i Mørkningen var kommen fra. Som om det netop var hans Ønske, at befæste Øjeblikkets hadefulde Stemning, gjenkaldte han sig alt hvad han havde maattet lide fra sin Ungdom, og hvad hans Moder havde lidt: Tabet af deres Formue, det stigende Savn, Ydmygelsen, Ensomheden, der fulgte med Fattigdommen. Alle disse Ulykker kunde han henføre til det samme Ophav, en Mand, en bestemt Fjende, og denne Mand befandt sig endelig indenfor hans Rækkevidde, hvorfor skulde han da ikke øve Gjengjældelse, han havde paakaldt den saalænge, ventet saalænge.

Da han kom forbi Stedet, hvor han før mødte den ubekjendte Pige, stod han lidt stille, saa' sig om, torrede Sveden af den drivvaade Pande og sagde til sig selv:

„Her var det, jeg traf hende, hun hører vist til ham, den forbandede! — Jeg vidste jo nok, hun løj for mig, de skuffe og bedrage alle af den Slægt."

Han tav og gik videre med sænket Hoved, ind paa Tværstien som den ubekjendte valgte, da de skiltes. Han saa' atter hendes friske Billede, det frejdige Smil, den lette og slanke Skikkelse, de store, uskyldige Øjne. En blødere Stemning syntes at gjennemtrænge ham, det var som om hans Moders sørgmodige Aasyn kom frem ved Siden af den fremmedes, han hørte atter hendes Bøn om Skaansel og Tilgivelse, men det varede kun et Øjeblik, saa rystede han med Hovedet, saa i Vejret, skar Tænder og raabte:

„Ja vist, Naade, Naade og Tilgivelse, det siger hun hver Aften, men det sagde min Fader ikke, han har da ogsaa Ret. — Det er Vorherre selv, som giver ham i min Vold, jeg søgte ham jo ikke."

Han foer hurtig hen igjennem Lyngen, i Retning af

Skovfogdens Hus, hvor fra der glimtede et sitrende Lysskjær. Det var Maalet, mod dette rettede han sin Gang.

Oppe mellem Bankerne laa der et forhugget Stykke Skov, hvis tørre og afbladede Grene aftegnede sig mod den graa Luft. En gammel Ladebygning, støttet til store Stiver, ragede i Vejret foran Træerne, med sammenfaldne Mure, aabne Luger og et halvtafblæst Tag. Lidt længer tilbage laa Skovfogdens Hytte.

Da Jesper Ahrensborg naaede Ladebygningen stod han stille og lyttede. Vinden peb ind igjennem Lugerne og raslede med det nedfaldne Straa. Henne ved Døren stod to opsadlede Heste, bundne fast i en Ring, ved Muren. Et Vindue blev aabnet, indenfor kom en aldrende Herre i sort Klædesdragt, til Syne, da han gik tilbage igjen var hans Gang langsom og besværlig, og han bar sin venstre Arm i et Bind. Den gamle Skovfoged laa paa Gulvet og spændte en Vadsæk sammen, medens en ung Pige var i Færd med at pakke en anden.

Jesper følte sit Hjærte banke idet han listede nærmere mod Hytten. Han saa igjennem Vinduet en lille og meget tarvelig Stue, fire revnede Lervægge, hvorpaa der hængte nogle Jagtspyd og en gammel Luntebøsse. Langs med den ene Væg to Alkover, som Halmstraaene hang ned fra, ved den anden Væg stod en stor, blaamalet Kiste, hvorpaa den fremmede Mand havde sat sig, — og alt dette belyst af en lille, tynd Tællepraas, fæstet i en Træklamme.

Mandens Ansigt med dets brune Hudfarve og dristige Træk, traadte skarpt frem mod den mørke Baggrund, hans Blik hvilede paa den unge Pige, som hvert Øjeblik saa' op fra sit Arbejde og smilede til ham.

„Vejret er mørkt derude og Maanen vil ikke komme frem," udbrød Manden, „des bedre for os. Nu ride vi i den mørke Nat og i Morgen Aften naa vi ned til Kolding, der er den værste Fare ovre."

„Blot vi vare saa vidt," ytrede den unge Pige med sin bløde, klangfulde Røst.

„Du er dog ogsaa altfor frygtsom, Kristiane Sofie, hvem vil vel kunne standse os?"

„Det vil jeg," svarede en dyb og barsk Stemme, og Jesper Ahrensborg sprang ind af Vinduet. „I faar vist at blive her en Stund endnu," vedblev han og traadte hen foran den fremmede. Jeres Heste derude har jeg sluppen los, om lidt vil Løvenklov og hans Dragoner være her for

at fængsle Jer i Kongens Navn. Indtil han kommer skal jeg nok passe paa."

„Du!" raabte Manden haanligt og rejste sig op fra Kisten.

„Ja, jeg! — troer I ikke, det lader sig gjøre."

Den fremmede betænkte sig et Øjeblik, imidlertid forsvandt de truende Rynker i hans Pande, han smilede og udbrød:

„I maa vist tage fejl af os to fredelige Folk, jeg er Ridefoged Grønning nede fra Vamdrup og har intet med Kongen og hans Dragoner at bestille."

Jesper lo spottende og trak paa Skuldren: „Jeg ved ikke, hvad i kalder Jer, naar I kryber i Skjul og fremmede Klæder, men naar I plyndrer og bedrager, saa hedder I Hannibal Sehested. — Sæt Jer kun ned igjen og lad os snakke lidt sammen."

„Hvem er I, Herre?"

„Jeg er Jesper Ahrensborg fra Højris, kjender I mig saa?"

Han havde uden Tvivl ventet sig større Virkning ved at nævne sit Navn, men Sehested saa' blot vist paa ham og rystede derefter med Hovedet.

„Nej, jeg kjender Jer ikke."

„Ikke det, saa skal jeg se at komme jeres Hukommelse lidt til Hjælp. Det er mig, fra hvem I tog Hjem og Mark, og Skov og Eng herovre, har I glemt det? — Vi sad som lykkelige og velhavende Folk til I kom og trak os fra Stævning til Stævning, fra Proces til Proces, og fik os skilt ved det Hele, — altsammen ved Lov og Ret, — ja naturligvis! — den rige og mægtige kan bøje Loven som en Vidiekvist. — Nu savner jeg næsten det daglige Brød og min Moder sidder i et lille Hus paa Heden, som en klagende Enke, min Fader ligger i Jorden af Sorg over al den Nød, I bragte ham i. — Vil Du gjøre mig min Død let, hviskede han den Gang jeg lukkede hans Øjne til, saa glem aldrig i dine Levedage ham, der voldte vor Ulykke. — Det var hans Testamente, jeg kommer nu for at fuldbyrde det."

Der laa vexelvis en uendelig Bitterhed, en dyb Smerte og en stigende Harme i den klangløse og haarde Røst, hvormed han fremstødte disse afbrudte Sætninger, saa vendte han sig paa samme Tid til Siden, som om han vilde undgaa den unge Pige, der sad paa Kufferten, med begge Hænder i Skjødet og saa op paa ham.

„Jeg har aldrig hørt Tale om Dig og din Slægt før i dette Øjeblik," sagde Sehested roligt og overlegent, „det Du skylder mig for maa være sket i min salig Hr. Faders Tid — ja vist! det kan siges med Sandhed, at han var en stridbar Mand, der holdt strængt paa det, han anså for sin Ret, men hvad kan jeg gjøre derved? — Er det billigt, at hævne sig paa mig for hans Fejl? — Se Dig en Gang om, Jesper Ahrensborg, synes Du, jeg har særlig meget, som er værd at misunde, og denne Hytte er dog for Øjeblikket min eneste Rigdom. Er din Moder trængende, saa har jeg ikke det jeg kan hælde mit Hoved til, forlangte din Fader Hævn, — han har faaet den, min Søn! han har faaet den. Jeg er fredløs og forfulgt, ikke fordi jeg fører Landets Penge med mig, men fordi Kongen og hans Frue vil min Slægt til Livs, de jage mig fra Sted til Sted, som det vilde Dyr, jeg er fældet og ligger i Støvet, hvad kan Du forlange mere. Lad som om Du ikke har set mig og tilsted, jeg gaar min Vej."

„Jeg husker min Faders sidste Ord," sagde Jesper. „I kommer ikke ud."

Det blev saa stille og tavs i Stuen efter de sidste Ord, at man næsten kunde høre dem drage Aande derinde. Udenfor peb Blæsten mellem Murene af den gamle Lade. Der var en lang, sort Tande i Lyset og Flammen viftede frem og tilbage. Den unge Pige saa' bønligt op mod Jesper, han bed Tænderne sammen og vendte sig fra hende.

„Min Moder sidder og græder og min Fader gik i Jorden. Jeg vil have Hævn! Hævn! I slipper ikke bort."

I dette Øjeblik lød en dyb og sørgmodig Røst henne fra det aabne Vindue: „Og led os ikke udi Fristelse, men fri os fra det onde."

Alles Øjne søgte efter Lyden. Der sad en Mand i Karmen, indsvøbt i et uldent Hestedække.

„Hvem taler der?" raabte Ahrensborg. — „Er det Dig Ole?"

„Nej!" svarede Hyrden, „det er ikke mig, det er jeres Moder."

Da Jesper vendte sine Øjne fra ham laa den unge Pige knælende for hans Fødder og strakte Armene op imod ham.

„I vil ikke volde vor Ulykke," hviskede hun med en ubeskrivelig Blødhed. „I kan det ikke, det er for lidt og for smaat for Jer. — Jeg har stolet paa Jer fra det første

Ord, I talede derude, jeg har sagt til min Fader, at vi skulde bede Jer om at hjælpe os. Har jeg vel taget fejl? Jeg vilde blive saa bedrøvet derover."

Han søgte efter Ord, det kæmpede og brød i hans Ansigt som paa en Stormvejrshimmel.

„Naar I vidste, hvad de har lidt, de to derhjemme, da de toge al Ting fra os," mumlede han og vendte sig bort, saaledes at hans Ansigt kom ind i Skyggen. Hans Stemme

anklagede ikke mere, det var snarere som om han søgte efter et Forsvar, efter en Forløsning fra den Kvide, hvori han var stædt. Hun græd og han lagde sin Haand paa hendes Hoved, men det brændte i den. Haanden skjælvede og han drog den hurtig tilbage.

„Hvad er det da egenlig vi har berøvet Jer, Junker Ahrensborg?" spurgte Sehested. „Gudfader er mit Vidne, jeg ved det ikke. Gamle Skovfoged viste mig i Morges et

sammenfaldet Sted, hvor Rotterne har gnavet Gulv og Panel igjennem, hvor der staaer Stiver til Muren, for at den ikke skal falde, han pegede ud paa Mark og Skov, jeg saa' kun forkrøblede Træer og Lyng og Revling og intet andet. Det hørte mig til, sagde han, — jeg har aldrig vidst af, jeg ejede disse Herligheder; tag dem allesammen tilbage, kommer jeg nogen Sinde igjen til Velmagt, giver jeg Dig mit adelige Ord paa, at Du skal faa Brev og Skjøde paa det Hele."

Jesper havde sat sig ned paa Bænken og lagt Armene paa Bordet.

„Nej, nej!" hviskede han bønligt, „betal mig dog ikke, hvis jeg gjør noget godt. Jeg vil nok give, men ikke lade mig sælge." Han vinkede afværgende med Haanden og lagde Hovedet ned paa Armen.

„Maa vi saa gaa?" spurgte Kristiane Sofie, „I tillader det?"

Da han hævede sit Ansigt var det ligblegt. „Gud give, jeg aldrig havde mødt Dig," svarede han. — „Skynd Jer, at komme af Sted! — hører I ikke, hvad jeg siger: Løvenklov og hans Dragoner ere ude efter Jer. De vil snart være her. — Men Hestene! Hestene! dem slap jeg jo løs før, da jeg kom."

„Ja, men jeg bandt dem igjen," raabte Ole, og medens han ytrede dette, lydeligt og triumferende, lød der henne under Alkoven en brægende Lyd, det raslede i Halmen og en fortspættet Ged sprang med et vældigt Sæt først op paa Kisten, fra Kisten over Bordet og derefter hen i Vindueskarmen, hvor den stødte Hovedet ind mod Oles Tæppe og trykkede sig tæt op til ham. Hyrden slog begge Arme om Gedens Hals og kjærtegnede den, medens han udbrød: „Lille Gai, lille Gai! Du slemme Gavtyv, Du er; hvor har Du været henne saalænge?"

„Jeg har taget den fra Dig," sagde Kristiane Sehested, „vi drak dens Melk, medens vi skjulte os herinde."

„Og hvordan er det, Du er kommen til at se ud, det har da taget svært paa Dig Du! Du er bleven saa slunken, saa slunken. — Kanske nu Herskabet giver mig Forlov til at drive hende lidt ind paa den rare Eng, langs med Mosen. Bare saalænge til hun kommer til Helsen og Kræfter igjen."

„Driv Du den ind paa Engen," sagde Sehested

„Nej, det gaar ikke an, for saa løbe vist alle de andre bag efter, de holde alle saameget af Gai."

„Lad dem kun løbe med."

„Det hører I paa, Skovfoged! — men naar jeg tænker mig om, kan det alligevel ikke gaa, naar de først en Gang faa Vane til at gaa ind paa Engen, er det plat umuligt at faa dem gjennet væk fra den igjen."

„Saa lad dem blive der allesammen," sagde Hannibal Sehested. — „Og nu Guds Fred og farvel, Junker Ahrensborg, lyser der siden bedre Dage for mig, skal jeg gjøre godt igjen hvad der er forbrudt imod din Slægt, og tænke paa, hvad her er sket i Aften."

Under disse Ord tog han og Skovfogden Vadsækkene og gik ud for at spænde dem paa Hestene.

Da Jesper blev alene med Kristiane, gik han et Skridt nærmere mod hende og rakte hende Haanden. Der var ikke Spor af hans tidligere Trods og Barskhed tilbage.

„Vil I ogsaa tænke paa mig en Gang imellem?" spurgte han undselig og forlegen.

Hun skjulte hans brede, solbrændte Haand mellem begge sine, bøjede sig over mod ham og saa' paa ham med Øjne, der straalede i Taarer.

Det vil jeg vist," svarede hun. „I skal ogsaa tænke paa mig." Dermed slap hun hans Haand og gik. Henne i Dørkarmen standsede hun, vendte sig om og hviskede, som om hun vilde betro ham en Hemmelighed: „Tænk kun ofte paa mig, — I maa gjerne, — tænk altid paa mig, — tænk ikke paa andet," tilføjede hun og hver Gang mere jublende og inderligt.

Saa gik hun. Han blev siddende derinde.

Lidt efter hørtes Hestetrav udenfor. Det var dem, der red bort.

Misforstaaelse

ved Tavleombæringen i Kirken.

Drengen: Moder hvormeget fik Du, for jeg tog 10 Øre.

Posekigerkrigen i Riisby.

or omtrent halvtredsfindstyve Aar siden saa det, som Gud og hver Mand véd, en hel Del anderledes ud, ikke blot i den ganske Verden, men ogsaa i den gode Stad Riisby. Den er en smukkere By nu, den har fortræffeligt brolagte Gader og Gadebelysning, den har faaet sig et nyt, stadseligt Raadhus, og der er bygget mange kjønne Huse i Stedet for de gamle Bindingsværks Rønner, Folk boede i dengang; men den er ikke nær saa hyggelig og morsom; thi for halvtredsfindstyve Aar siden, da Gaderne vare fulde af Huller, og Tranlygterne neppe gav Lys nok til at se dem, levede Riisbys Indvaanere deres eget Liv, temmelig uberørte af, hvad der foregik udenfor i den øvrige Verden. Den dannede, som alle andre danske Byer, Hovedstaden med indbefattet, en lille Verden for sig; og skjøndt den ikke var omgiven af Grave og Volde, saa var der dog slaaet Bom for Portene, og Folk kunde ikke saadan uden videre fare ind i Staden; det skulde Consumtionsbetjentene nok sørge for. De indgode Respekt, naar de kom ud af Accisebaden med deres lange Spid, eller Søgere, for at jage dem ind i Bøndernes Høloes, eller de paa en

mindre farlig, men dog temmelig nærgaaende, Maade ransagede Folks Vogne og Personer og ikke brøde sig en Smule om, at de bleve fortrydelige derover.

Der var dengang slaaet Bom for mange andre Ting, end for Stadsportene; thi Kong Frederik den Sjette sad jo paa Tronen og regjerede som Eneherskr, snart med Mildhed, snart med Strænghed, men dog altid faderligt, hvorfor ogsaa hans Undersaatter, paa nogle faa urolige Hoveder nær, betragtede sig som hans Børn. Det var naturligvis meget enfoldigt af dem; men det gav dog saadan dejlig Ro i Blodet, at der var En, som kunde sige, hvor Skabet skulde staa; thi selv om det ikke altid kom paa sin rette Plads, var det dog en Fordel, at det ikke behøvede at flyttes saa urimelig tidt, som i vore Dage.

Naar jeg tillige erindrer Dig, kjære Læser, om, at Riisby dengang ingen Avis havde, mens den nu har hele to; at man næsten aldrig mærkede noget til Politiet, undtagen ved ganske særdeles Lejligheder; at tre skikkelige Vægtere om Natten vaagede over Byens Fred og sang deres gudelige Viser hver Time, naar de da ikke sov; at Folk spiste til Middag Klokken tolv og drak The Klokken fem; at Herrerne, naar de vare paa Moden, bare forunderlige, spidspullede Hatte næsten uden Skygge, som lignede Urtepotter og langskjødede Frakker, som naaede dem helt ned til Hælene, og at Damernes Hoveder vansiredes af nogle umaadelig store Kyseharte, imedens der var lige saa meget Tøi i et af deres Ærmer, som i en Nutidsdames Skjørt — saa mener jeg nogenlunde tilstrækkeligt at have erindret Dig om, hvor langt tilbage i Kulturen Folk dengang vare, og Du vil mindre forundre Dig over de mærkelige Begivenheder, som i de Dage tildroge sig i den gode Stad Riisby, og hvorom jeg nu skal fortælle.

Der var nemlig udbrudt en formelig Krig mellem Toldvæsenet og Byens Indvaanere, foranlediget ved nogle dristige Indsmuglinger ad Bagveien og gjennem Havelaager, og det var ikke lykkedes Konsumtionsbetjentene trods al deres Paapasselighed at gribe Smuglerne paa fersk Gjerning, eller bagefter at udfinde, hvem der var de Skyldige. Det var nemlig saare langt fra, at Lovens Bud blev efterkommet, som lød, at det var enhver god Borgers Pligt at forekomme og opdage Indsnigelser. Skulde de gode Borgeres Antal regnes efter Opfyldelsen af denne Pligt, saa var der ikke mange af dem i Riisby; tvertimod pralede selv agtværdige Mænd

for deres Venner, naar det var lykkedes dem at besvige Statskassen for Akcise, og, hvor uenige de end kunde være om andre Ting, saa sluttede de dog altid Kreds og holdt sammen, naar en Posekiger kom for at snuse efter indsmuglet Gods. Det ringeste Tyende var lige saa forstokket i at tie og holde tæt, som Husbonden selv; at narre og fortrædige en Posekiger regnedes af de Unge for en mandig Daad; ja endogsaa blandt det smukke Kjøn forefaldt der Exempler paa en overordentlig Dristighed i at omgaa Toldloven.

Det var derfor ingenlunde overflødigt, at Toldvæsenet lod anbringe et Skilderhus paa Vagveien, hvor en Toldbetjent hver Dag maatte sidde paa Lur, eller at Toldinspekteuren, Kammerraad Birk, undertiden, ledsaget af en Betjent, selv patrouillerede om Natten. Det maatte være kommen vidt med Opsætsigheden, siden en saa godmodig og human Mand, som Kammerraad Birk var, nødsagedes til at gribe til slige overordentlige Forholdsregler. Der var dem, der mente, at hans store Lemfældighed forhen ikke var uden Skyld i de nuværende Fortrædeligheder. Især kritiserede to af Betjentene, Lieutenant Busk og Krigsraad Rose, deres Foresattes Embedsførelse strængt og mente hver især, at hvis Generaltoldkammeret havde forstaaet at vurdere deres Dygtighed og Nidkjærhed og gjort en af dem til Toldinspekteur, saa vilde det nu set ganske anderledes ud i Riisby; ja, Krigsraad Rose havde endogsaa fordristet sig til i fleres Nærværelse at kalde Toldinspekteuren „en gammel Nathue"; men til Held for ham lo Kammerraaden blot af denne respektstridige Ytring, da den blev ham forebragt.

Saaledes stode Sagerne, da de bleve endnu mere forviklede ved visse private Forhold, som skulle være Gjenstand for denne Fortælling; og vi kunne ikke paa nogen bedre Maade blive indviede i dem, end ved at stifte Bekjendtskab med Krigsraad Rose, medens han en smuk Morgen tidlig paa Foraaret vandrer op og ned udenfor Akciseboden ved Nørreport og venter paa at blive afløst.

Det var koldt; Rimen paa Husenes Tage, paa Træernes bladløse Grene ude paa Landevejen og paa Bommen, som Krigsraaden nylig havde opladt, fortalte om Nattefrost. Krigsraaden gned sine valne Hænder og svøbte sig paa den ham egne sirlige Maade i sin Peltsfrakke. Han var meget stolt af dette Klædningsstykke, en Rest fra en forsvunden Velstand; den var, ligesom Ejeren selv, paa Retour og saa ud til at have kjendt bedre Dage.

Krigsraaden var iøvrigt en lille vever Mand med smaa, lyse plirende Øjne, en spids rød Næse, en kastaniebrun Paryk og vel børstede graasprængte Bakkenbarter, der tilligemed nogle Rynker i hans Ansigt protesterede mod det Præg af Ungdommelighed, som den rige Haarfylde og hans raske Gang gav ham paa Afstand. Hans Veninder — og dem havde han mange af, thi han var altid meget galant mod Damerne — sagde imidlertid, at han var en Mand i sin bedste Alder og kunde gifte sig, hvad Dag det skulle være; men endnu havde dog ingen af dem i Gjerningen vist, at deres Ord vare oprigtigt mente, og onde Tunger sagde, at Krigsraaden havde hentet sig mere, end en Kurv, siden han kom til Riisby.

Der var han, efter flere Lykkens Omvexlinger, for en halv Snes Aar siden landet, og der agtede han, som han oftere havde udtalt i Klubben ved det tredie eller fjerde Glas Toddy, at lægge sine Ben. Et godt Glas med noget Varmt gjorde ham altid blød om Hjærtet og meddelelig; men ikke engang i slige svage Øjeblikke glemte han sin Værdighed; thi hvad han da plejede at fortælle sine Tilhørere om sin glimrende Fortid, imponerede de fleste, i det mindste naar de hørte det første Gang. Iklædningen var saa bedaarende skjøn, at ikke Enhver strax gjennemskuede den og opdagede Sagens Kjærne, nemlig at den værdige Krigsraad var en falleret Kjøbmand, hvem en mægtig Velynder i Nødens Stund havde rakt denne frelsende Planke, Posekigerembedet i Riisby; og oven i Kjøbet faaet ham pyntet med Krigsraadstitlen.

Dog maa det indrømmes, at Posekiger, det var han nu med Liv og Sjæl, og paa Grund af sin merkantile Fortid undertiden en for sine forhenværende Standsfæller temmelig farlig. Han havde ofte, naar han ragede i Disput med sine Omgangsvenner blandt Byens Borgere, udtalt sig med stor Begejstring om Forordningen af den 1ste Februar 1797, som gav Konsumtionen dens daværende fortrinlige Ordning, og kaldte den en af Statens Grundpiller. Han holdt dernæst meget af at sige, at det var en Ære at tjene under Generaltoldkammeret; men naar man saa ham gaa sirligt ned ad Gaden, efterfulgt af en Løbedreng, som bar hans Protokol, en Fornemhed, som ellers kun Inspekteuren selv, eller Byfogden tillod sig, fristedes man dog til at tænke, at hans egentlige Mening var, at Æren var paa Generaltoldkammerets Side.

Vi bør dog ikke forarge os altfor meget over den stakkels Krigsraad, fordi han trøstede sig over sin Lykkes Forlis og stræbte at kaste lidt Glans over sin beskedne Tilværelse.

Misundelsesværdig var hans og hans Kollegers Lod sandelig ikke, og Krigsraaden havde ikke saa ganske Uret, naar han sagde, at de fleste Tjenestekarle havde det behageligere, end han og hans Lige.

Paa sin Stillings Ubehageligheder syntes han dog ikke at tænke nu. Han standsede nu og da paa sin ensformige Vandring frem og tilbage og saa smilende hen for sig; man skulde næsten tro, at han igjen gik i Giftetanker. Paafaldende var i det mindste den Blidhed, hvormed han modtog sin Eftermand, Lieutenant Busk, da denne endelig, langt over Tiden, kom stampende; thi Krigsraaden plejede ellers at blive meget gnaven, naar hans Tjenestetid blev forlænget ved Uefterrettelighed fra hans Kollegers Side. Det er høist sandsynligt, at Krigsraadens gamle, men dog altid unge, Hjærte var med i Spillet her; thi Busk havde en giftefærdig Datter, den vakre Trine, og han var en ret velhavende Mand. Det var ogsaa blevet bemærket af Naboerne og havde givet Anledning til Sladder, at Rose i den sidste Tid meget ofte beærede Busk med Besøg.

Busk var en høj, knokkelstærk Mand, rank som en Ask, med grove Træk og et stort rødt Overskjæg. Der var intet sirligt hos ham, saa vist som han var et ægte Exemplar af Racen, Kong Frederik den Sjettes Underofficerer. Hans Lieutenantstitel, en særdeles Naadesbevisning, var og blev noget paaheftet, som han aldrig ret forstod at tilegne sig, uagtet han satte megen Pris paa den, og den især havde sat hans Kone Fluer i Hovedet.

„God Morgen, kjære Lieutenant!" raabte Krigsraaden allerede paa lang Afstand og vinkede med Haanden. „De har vel faaet Dem en god lille Morgenlur, he he!"

„Vist ikke nei," svarede Busk mut; „blev opholdt af Jensen."

„Noget Nyt i Tjenesten passeret?" spurgte Krigsraaden med en vigtig Mine.

„To Drenge med en Trillebør og to Poser paa attrapperede ved Garver Nielsens Have," svarede Busk.

„Naa, Gud være lovet!" udbrød Krigsraaden og slog Hænderne sammen.

„Men de smurte Haser," vedblev Busk.

„Au!" udbrød Krigsraaden med en skuffet Mine; „men vi fik dog vel Trillebøren og Poserne?"

„Jo--o!" svarede Busk tørt; „det var netop Meningen; for der var ikke andet, end Sand i Poserne!"

Krigsraaden forstummede; men foer saa op og udbrød:

„Det er skammeligt, uhørt, at vi, Hans Majestæts troe Tjenere, vi som bære hans kongelige Navn paa vort Bryst — vore Skilter, at vi, der dog kun gjør vor Skyldighed, og jeg tør nok for mit Vedkommende sige, at jeg altid har visiteret humant, eller i det mindste høfligt, at vi —"

„Aa," faldt Busk ind, „det er jo hverken Dem, eller mig, der er bleven taget ved Næsen, men Jensen, det Fæ!"

—„saa skammeligt blive harcellerede" foer Krigsraaden ufortrødent fort; „Politiets Hjælp burde paakaldes, Loven henviser os jo til denne Succurs, hvorfor bruger Kammerraaden ikke de Vaaben, Loven selv rækker ham?"

„Forbandet daarlige Vaaben," svarede Busk haanligt,

„ikke bedre, end de gamle kasserede Musketdonnere, vi havde ved Regimentet. Justitsraaden selv? — en Blære! han er muligvis kyndig nok i Loven, men paa at holde Orden forstaaer han sig Pinedød ikke mere, end en gammel Kjælling; hans Haandlangere? — fordrukne Svin, til at pirre over Ende med en Finger. Nei, giv mig blot ti Mand af vort Kompagni, Krigsraad, og —"

„Tal med Kammerraaden derom," faldt Krigsraaden ivrigt ind, „faa ham til at rekvirere militair Assistance; men," vedblev han med et foragteligt Skuldertræk, „vi vide jo nok, hvad Svar vi vilde hente os hos vor ærede Foresatte — ikke saa hidsig, min gode Rose, Vand i Blodet, kjære Busk — uf, det er til at springe i Flint over!"

„Naa," sagde Busk, „omendskjøndt jeg, som De véd, ikke er tilfreds med Kammerraadens Holdning, saa kan jeg Pinedød dog godt lide, at han ikke er saa forhippet paa at bede om Assistance; det giver størst Honneurs at hjælpe sig selv. Hvad der undslap mig før om Soldater, det var blot et Indfald; for De kan da nok vide, at Kongen ikke lader et Kompagni Soldater kommandere til Riisby, fordi Gadedrengene drive Gjæk med os. Fordømt, at det var Jensen, og ikke mig, de traf; jeg skulde min Sjæl nappet de Knægte i et Spring!"

„Ja—a!" udbrød Krigsraaden i en indsmigrende Tone, „De, som har faaet en Æressabel, for Deres Mesterskab i Gymnastik, De kunde sagtens gjort det, men saadanne Stakler, som Jensen og jeg, der aldrig sprang længere, end over en Rendesten — he, he!"

„Vi skal nok faae Ram til dem tilsidst, gamle Krigskammerat!" udbrød Busk med barskt Lune og klappede sin Kollega saa djærvt paa Skuldrene med begge sine Hænder, at han nær var sunket i Knæ.

Krigsraaden greb til sin Hat og Paryk, men smilede, trods sin indre Forbitrelse over Busks Haandgribeligheder, dog saa muntert, som om Løvens Kjærtegn havde været ham saare behagelige.

„Aa, gjør mig den Tjeneste," raabte Busk efter ham, da han gik, „paa Vejen at gaa ind til min Kone og bed hende om at sende mig lidt Varmt til Frokost; jeg er fordømt sulten i Dag!"

Krigsraaden paatog sig villigt at udrette det Ærende; det var ham overmaade kjært at faae Lejlighed til at se ind til Madam Busk, som hun almindeligt kaldtes i Byen, uagtet

hun efter Rangforordningen var Frue; men der gives, jo abnorme Tilfælde, i hvilke ikke engang Rangforordningen kan gjøre Sagen klar.

„Frue her, Frue der!“ udbrød Byfogdens Frue, Justitsraadinde Stein, engang i et Selskab hos Kammerraad Birks. „Maren Busk er en Slagterdatter og Manden en simpel sjællandsk Bondekarl. Vor gode Konge, Gud velsigne ham!“ udbrød hun med et Fingerkys til hans Portrait, som hang paa Væggen i Kammerraadens Dagligstue, „lader undertiden Hjærtet altfor meget løbe af med sig; at gjøre saadan en raa Karl til Lieutenant! Madam Busk, det skal hans Kone hedde, jeg kalder hende aldrig andet og mener at gjøre hende en Tjeneste dermed.“

„Aldrig havde jeg troet, at jeg skulde opleve,“ bemærkede ved denne Leilighed Kammerraad Birk humoristisk, „at De, kjære Justitsraadinde, skulde sætte Dem op mod Hans Majestæt! At degradere en Kone, Kongen har gjort til Frue, til Madamme, det er jo næsten Oprør! Naa, Fru Busk er en brav Kone, og hun bragte sin Mand en kjøn lille Skilling!“

„Jeg maa holde med Kammerraaden og mod min egen Kone,“ sagde Justitsraaden. „Familien er agtværdig, og jeg er meget tilfreds med Sønnen.“

Justitsraadinden var meget rød i Hovedet og saa ud, som om hun skulde briste af Harme. Sønnen, unge Jens Busk, var just et Stridens Æble mellem de to Ægtefolk. Han var nemlig meget mod Justitsraadindens Ønske bleven antaget som Skriverdreng paa Byfogedkontoret, og hun havde havt sine, som hun mente, gode Grunde til at modsætte sig det.

Tingen var, at da Justitsraadens Have stødte op til Busks, vare begge Familiers Børn blevne Legekammerater i deres Barndom, og Justitsraadinden angrede nu meget sin Sorgløshed, at hun havde tilladt det; thi derved var opstaaet et varmt Venskab mellem hendes Børn, Frits og Sophie og Jens og Trine Busk; ja, hvad værre var, hun mente at have opdaget Tegn paa, at hendes Datters Venskab for Jens Busk, som var et smukt ungt Menneske, dertil munter og vittig, havde antaget en forunroligende varm Karakter. Hun havde sagt det til sin Mand, men han havde kun leet deraf.

„Jh, jeg troer Du vil!“ udbrød han, da hans Kone betroede ham sine Bekymringer. „Sophie er en komplet Dame; at hun skulde nedlade sig til en Skriver, som Jens Busk! Jeg kunde snarere tænke det om Helene Birk; hun var jo ogsaa med i Kompagniet, og hvis jeg ikke husker feil, forargede Du

Dig jo selv engang over, at Helene havde Lov til at omgaaes Trine Busk."

„Helene Birk, det vilde være en anden Sag; Birks ere jo egentlig en meget jævn Familie," svarede Justitsraadinden med Selvfølelse; „just derfor og paa Grund af Helenes intime Forhold til Trine Busk er jeg ikke videre henrykt over, at Sophie er Helenes Veninde; og saa Frits, der var simpel nok til paa det sidste Klubbal at danse en hel Dans med Trine Busk! Det er den forbistrede Lieutenantstitel Skyld i; uden den vilde Busks aldrig faldet paa at trænge sig ind i Klubben."

„Saa, nu vil Du ogsaa gjøre et elskende Par af Frits og Trine Busk!" udbrød Justitsraaden. „Nej, ved Du hvad, min Kjære, nu løber Fantasien lovligt stærkt af med Dig. Vær Du kun rolig! Jeg indestaaer Dig for, at Trine Busk lige saa lidt skal blive Fru Stein, som Sophie Madam Busk!"

Naar Justitsraaden indestod for en Ting, saa plejede al Disput om den at ophøre. Han var en saare myndig Herre, Eneherskер, ikke blot i sit eget Hus, men ogsaa i Staden, hvad gjenstridige Borgere undertiden havde faaet at fornemme. Justitsraadinden maatte da bøje sig og tie; men hvor store Tanker hun end havde om sin Ægteherres Visdom, mente hun dog fremdeles, at han fra sit ophøjede Standpunkt saa altfor flygtigt paa denne Sag, som var hende uendeligt meget vigtigere, end Byens Anliggender. Hjælpen var imidlertid nær; hun fik Bistand fra en Kant, hvor det aldrig kunde falde hende ind at søge den, og hvor skjæbnesvangre end Følgerne bleve, var hun dog senere altid den Mand taknemmelig, som frelste hendes Datter fra den skrækkelige Skjæbne at blive Madam Busk.

Manden, det var Krigsraad Rose. Som Skjæbnens blinde Redskab nærmede han sig nu Busks Hus, som laa i Smedegade, og gjorde sig bemærkeligt ved sit nette Ydre; thi Busk var en akkurat Mand, og der herskede altid den skønneste Orden, hvor han førte Kommandoen. Krigsraaden beundrede dog ikke Huset; han tænkte paa sin Gudinde, som boede i det.

Trine Busk var en stor og stærk Pige af en anselig Højde, og en bestemt Karakter, saa at den lille, frygtsomme Krigsraad i enhver Henseende kunde se op til hende; men hun havde dog et Par kjønne, rare blaa Øine og et meget behageligt Smil. Dette Smil, hendes friske Kinder med Smilehullerne, de lyse Haarfletninger med det blaa Baand, som

klædte hende saa nydeligt, ventede han nu at faa at se ved Vinduet med den blomstrende Geranium, hvor hun plejede at sidde og sy; men saa tænkte han, at det dog vist var for tidligt paa Dagen; Trine var meget huslig, og hendes flinke Moder holdt hende godt til Varmen — hvilken fortræffelig Husmoder maatte hun ikke blive — da han til sin Overraskelse saa, at vel sad der Nogen ved Vinduet, men det var ikke Trine Busk, ja ikke engang et Fruentimmer. Et mandligt Ansigt og et saare forhadt viste sig for ham, men forsvandt igjen som et Lyn — Frits Steins, Studenten, som var hjemme i Paaskeferien.

Det var tredie Gang i Løbet af faa Dage, at Krigsraaden havde truffet Byfogdens Søn hos Busks, og visse Tegn, som hans af Skinsyge skærpede Blik mente at have opdaget, havde vakt den Mistanke hos ham, at der bestod et Kjærlighedsforhold mellem Frits Stein og Trine.

Det er oprørende, tænkte han; Steins ere jo hovedrige Folk og altfor store paa det til, at der kan være Tale om en saadan Forbindelse; den unge Mand maa have slette Hensigter; jeg vil advare Fru Busk.

Med dette Forsæt traadte han ind ad Døren, men blev til sin Overraskelse modtaget af Jens Busk, som burde være paa Kontoret, men som stod der alligevel og spærrede ham Vejen, hvorpaa han, som i et pludseligt Anfald af Rørelse, omfavnede ham og udbrød:

„God Morgen, god Morgen, min kjære gamle Raad! Kom ud med mig i Gaarden og se mine nye Duer!"

Krigsraaden paastod siden, at Jens havde sagt Rad, og ikke Raad; men hvordan dette nu end forholdt sig, saa er det vist, at Krigsraaden, mens han forbitret søgte at rive sig løs af Jens Busks Arme, saa et Glimt af to unge Damer, som bag Jens's Ryg forsvandt gjennem Døren ind til Sideværelset, og han maatte have taget meget fejl, om ikke den ene var Sophie Stein.

Hvad betydede dette? En hel Del uklare Gisninger foer Krigsraaden gjennem Hovedet, idet Jens Busk beroligende sagde:

„Naa, naa Krigsraad, det var jo kun Spøg! Men siden De ikke vil ud og se paa Duerne, saa vær saa god at tage Plads!"

Krigsraaden syntes slet ikke at høre, hvad Trines Broder sagde. Han holdt sine smaa, iltre Øjne stift heftede paa Frits Stein, som tilsyneladende ligegyldig sad og legede med

Trine Busks Fingerbøl, og vendte sig derpaa mod Trine selv, i det han med overordentlig Værdighed spurgte:

„Er Deres Fru Moder tilstede?“ og derpaa kastede han et Sideblik til Døren, gjennem hvilken de unge Damer vare forsvundne.

„Nei,“ svarede Trine temmelig forvirret, „hun er gaaet et Ærende i Byen.“

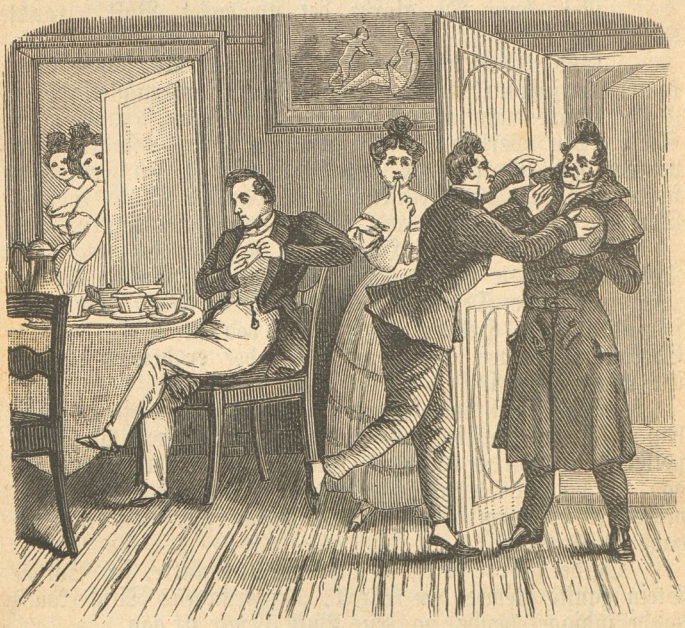

„Da vær saa god at sige hende fra Deres Fader, naar hun kommer hjem, at han ønsker noget Varmt til Frokost i Dag; han bad mig afgive den Besked her — andet Ærende havde jeg ikke — virkelig ikke! Det gjør mig meget ondt, at jeg i den Grad kommer til Ulejlighed! Jeg har den Ære at anbefale mig!“

Krigsraaden var imponerende at se til, da han sagde dette. Endnu et Blik til den mistænkelige Dør, et andet til det smukt dækkede Bord, hvor der stod en Chokoladekande,

Kopper og en Bakke med Tvebakker, et firligt Buk, og han forsvandt.

Men ikke saa snart var han borte og ilede ned ad Gaden med Hjærtet fuldt af nagende Skinsyge og Hovedet fuldt af sorte Hævntanker, før Døren til Sideværelset fløj op, og to unge Damer styrtede ind i Stuen; hun med det runde, friske Ansigt og de godmodige, muntre, blaa Øine, det var Helene Birk; den anden mørkøjede, slanke Pige i den elegante Kjole, det var Sophie Stein.

„Nej, hvor De gjorde det udmærket, Busk!" raabte Helene og lo.

„Gud, hvor uheldigt, at den gamle Snushane skulde komme her just nu!" udbrød Sophie Stein i en ængstelig Tone.

„Uhyre dumt af os at give den Scene," sagde Frits Stein i den overlegne Tone, som Livet i Hovedstaden havde vænnet ham til at bruge, naar han besøgte sin Fødeby og færdedes blandt dens Filistre. „Det var din Skyld, Sophie! Det var Dig, der blev ræd, tabte Hovedet og flygtede."

Sophie blev rød i Hovedet og sagde ingen Ting; men Trine Busk rejste sig og bemærkede paa sin resolute Maade: „Jeg maa give Dem Ret, Stein! At vi Barndomsvenner fejre den kjære Helenes Fødselsdag ved at drikke en Kop Chokolade sammen her i vort Hus, det er der da egentlig ikke noget Ondt i."

„Min Sjæl naar der er!" udbrød Jens djærvt, idet han tilkastede Sophie Stein et varmt Blik; „men lad os nu sætte os til Bords og plukke Glædens Roser, inden de forgaa, det vil sige i dette fortryllende Selskab drikke Chokoladen, mens den er varm; for jeg maa, destoværre, i en Fart tilbage til Kontoret."

Og det gjorde de da og bleve meget muntre, saa Sophie Stein ganske glemte den Skræk, Krigsraadens Tilsynekomst havde indjaget hende, og Jens Busk glemte at gaa paa Kontoret; men hvor muntre de end i Øjeblikket vare, saa havde dog ingen af dem nogen rigtig god Samvittighed; thi bag det lille, let betonede Ord i Trine Busks Tale: „egentlig," dølgede der sig nogle mislige Kjendsgjerninger. I og for sig var der ganske vist ikke noget Ondt i denne Sammenkomst, men dog var den paa Grund af Omstændighederne ikke nogen ærlig Sag.

Hvad først Sophie Stein angaar, saa var hun gaaet til den med fuld Bevidsthed om, at hun handlede mod sin Moders bestemt udtalte Forbud. Justitsraadinden havde for-

budt sin Datter at besøge Busks, og dog havde hendes Søn, som var vidende om dette Forbud, fulgt sin Søster derhen. De vare tidligt om Morgenen gaaet til Birks for at lykønske Helene, og hvor snedigt havde denne muntre unge Dame saa ikke baaret sig ad, idet hun bildte sin Moder ind, at de blot vilde gaa en Morgentur sammen i det dejlige Veir. Frits havde fundet Eventyret pikant, thi han og Helene elskede hinanden, men han vidste godt, at hans Forældre ikke kunde betragte hans Tilbøjelighed for den fattige Helene Birk med gunstige Øjne. Jens Busk elskede Sophie Stein til Raseri og var fast besluttet paa, om det var muligt, at frarane sin Principal hans Datter. Og nu Sophie selv? Elskede hun virkelig sin smukke Barndomsven saa højt, at hun turde trodse sine Forældres Villie og løbe bort med ham, om det forlangtes af hende? Det var Jens just ikke sikker paa, men han arbejdede kjækt mod Maalet, og hun var i det mindste letsindig nok til at finde Behag i hans dristige Bejlen.

Endelig Trine Busk. Hun var mere skyldig, end nogen af de andre; thi hun havde undfanget Ideen til denne Sammenkomst, og hun vidste godt med sig selv Aarsagen. Hendes Hjærte brændte for Frits Stein, og uagtet hun vidste, at det var en haabløs Kjærlighed, greb hun dog enhver Lejlighed til at være sammen med ham.

Da hendes Moder kom hjem, fandt hun de Unge meget lystige og højrøstede og fornøjede sig derover. Pustende af sin Gang, thi hun var en svær Kone, tog hun Plads i Kredsen og saa med Velbehag paa sin Søn og Frøken Sophie, som sad og talte og fjasede med hinanden. Hun hadede Justitsraadinden for hendes Hovmods Skyld og kunde aldrig tilgive hende det „Madam", hvormed denne flere Gange havde tiltalt hende. Hun undte sin Kontrapart den Ydmygelse, at hendes Datter forelskede sig i Jens, og hun ønskede sin Søn en smuk, rig og fornem Kone. Det anede hende kun lidet i hendes Henrykkelse, at hendes Mand sad i Akciseboden og bandede hende, fordi den varme Frokost, som han havde bestilt, udeblev; thi Krigsraadens Hilsen fra Busk var gaaet ind af Trines ene Øre og ud af det andet.

Men Krigsraaden gik sin skjæbnesvangre Gang, og den førte ham lige til Justitsraadens. Krigsraaden havde altid holdt til med de Store; han havde ved enhver Lejlighed smigret den velvise Borgmester og var derfor i Kridthuset. Han ventede da at finde et villigt Øre og mente, at Justitsraaden vilde være ham taknemmelig, naar han lod ham vide,

at hans Søn var paa gale Veje; men han havde ikke foreſtillet ſig, at Virkningen af hans Beretning om, hvad der var hændet ham hos Buſks, og hvem han havde truffet der, ſkulde blive ſaa ſtærk, ſom Tilfældet var. Juſtitsraaden geraadede i Raſeri, og hans Forbitrelſe brød løs ſom et vældigt Uvejr. Han var raſende paa ſig ſelv over ſin Blindhed, paa ſin Kone, ſom ſad der og triumferede, fordi hun havde faaet Ret, men iſær paa ſine ulydige Børn. Imidlertid takkede han Krigsraaden paa det Forbindtligſte, fordi han havde aabnet hans Øjne, og ſvor, at de Unge ikke ſkulde dø i Synden. Krigsraaden forlod altſaa Juſtitsraadens ſærdeles tilfredsſtillet og gnidende ſine Hænder af Glæde over, at han havde ſkaffet ſig af med en Medbejler, ſom ſlet ikke exiſterede, i det mindſte ikke i Frits Steins Stikkelſe.

Man kan tænke ſig Følgerne, og hvilket Hus der laa, da Frits og Sophie kort efter kom hjem. Vi ville imidlertid ikke dvæle ved de uhyggelige Familieſcener, der paafulgte, ikke fremſtille Frøken Sophie med ſit ſmukke Anſigt vanhelbet af de Taareſtrømme, hun udgød, eller Muſaſønnen Frits berøvet al ſin intelligente Fornemhed og over Riisbys Spidsborgerlighed høit hævede Værdighed, idet han modtager et vel rettet Ørefigen af ſin Faders Haand. Juſtitsraaden traf ſom en ægte Patriark og Bureaukrat af den gamle Skole øjeblikkeligt ſine Foranſtaltninger; Hr. Frits blev allerede næſte Dag ſendt tilbage til Kjøbenhavn, hvorfra han ved Trine Buſks Hjælp fik den muntre Helene tilſtillet Breve, i hvilke den ømmeſte Elſkov, den heftigſte Forbitrelſe, og det meſt glimrende Vid paa en højſt underholdende Maade vare blandede ſammen, og hvor han højtideligt aflagde to ſtore Løfter: at elſke Helene Birk til Døden og aldrig mere at træde over ſin tyranniſke Faders Dørtærſkel.

Det faldt ham imidlertid, ſom Fremtiden viſte, ingenlunde let at holde diſſe dyre Eder, og i det Hele taget gik det med de Unges vilde Planer, ſom man maatte vente det, de braſt ſom Sæbebobler mod Virkelighedens haarde Mur.

Juſtitsraaden traf nemlig endnu to Foranſtaltninger, ſom viſte ſig meget virkſomme; han gav ſin Datter Stuearreſt og afſkedigede Jens Buſk. Som Motiv til den ſidſte haarde Forholdsregel angav han Umuligheden af, at han kunde beholde et Menneſke i ſit Brød, der var ſaa forfløjent, at han midt om Formiddagen løb fra Kontoret for at gaa paa Kommers i Byen; men ingen Motiver frelſte ham fra at blive udſkjældt af Jens's Fader, ſom ved denne Lejlighed

gav bedrøvelige Beviser paa sin Raahed og paa den Ringeagt, som Datidens militaire Personer ofte nærede for civile Embedsmænd.

„De har ødelagt min Søns Fremtid ved at nægte ham en Anbefaling," skal Busk tilsidst have sagt, „men jeg skal huske Dem det!"

Imidlertid udrettede Justitsraadinden ved fortrolige Samtaler med sin Datter mere, end hendes Gemal med al sin Strænghed. Den smukke Sophie lod sig bedrøveligt hurtigt bringe til Fornuft, og da der just i disse Dage meldte sig en velhavende Frier, Proprietair Rask til Søgaard, gav hun ham efter nogen Betænkning sit Ja. Han var tyve Aar ældre, end hun, skaldet og saa altid saa enfoldigt forbauset ud, men han var en skikkelig Mand og havde Raad til at kjøre med fire Heste. Sophie Stein handlede muligvis meget fornuftigt i at tage ham, men hun sank umaadeligt i sin Veninde, Helene Birks, Øjne og fraskrev sig, som Frits Stein skrev i sit næste Brev, ved at sælge sig selv al Ret til „Livets Poesi og Gud Amors Beskyttelse."

Hvorledes det saa ud i stakkels Jens Busks Hjærte, kunne vi tænke os. Han gik nu ledig paa Torvet, fordrev sin meste Tid ved Billardet paa Gjæstgivergaarden, drak en Masse Toddyer, løb Krigsraad Rose paa Armen, naar han mødte ham, gik forbi Justitsraaden uden at hilse ham og idet han tilkastede ham haanlige Blikke; men medens han saaledes rasede i sin afmægtige Harme over, at Verden trods hans Lykkes Forlis gik sin sædvanlige rolige Gang, ramte den ubønhørlige Nemesis, maaske sat i Bevægelse ved den efter Frits Steins Mening fortørnede Gud Amor, Ophavsmanden til al denne Elendighed, Krigsraad Rose, paa en følelig Maade.

Krigsraaden maatte undertiden i Embedsmedfør nedlade sig til at udføre en Forretning, som han egentlig mente var under hans Værdighed, men som heller ikke var ganske uden Fare, nemlig at indbrænde Tyre, som skulde indsættes til Fedning paa Brænderierne. Man lod dengang Tyrene blive meget gamle; de opnaaede en vældig Størrelse, vare ofte meget ondskabsfulde og en Skræk for alle, der kom i deres Nærhed. Denne Tyr var imidlertid en af de allerværste. Fælt havde den brummet, da den med sin Ring i Næse og med et Brædt for Panden blev ført hid, og Krigsraaden var ingenlunde vel til Mode, da han med det gloende Mærkejærn nærmede sig det vrede Dyr, af hvis Næseboer der stod to

Dampskyer af hed Aande. Han maatte jo imidlertid gjøre sin Pligt; men netop som han løftede Jærnet og Dyret fik Øje paa ham, rev det sig løs fra de to Karle, som holdt det, foer ind paa Krigsraaden, sænkede sit med to vældige Horn bevæbnede Hoved, tog Krigsraaden paa Hornene, slyngede ham op i Luften og det med saa stor Akuratesse, at han faldt ned paa dets brede Ryg, og nu gik det ud af Porten og ned ad Gaden til Forfærdelse, men ogsaa til Morskab,

for den hele Stad. Den ulykkelige Rytter viste dog i Farens Stund en ikke ringe Aandsnærværelse, i det han øjeblikkeligt greb fat i den Støtte, Tyren rakte ham, da den, efter bisjende Kreaturers Vane, reiste Halen lodret i Vejret. Siddende baglænds paa Tyrens Ryg og holdende i Halen, saaledes naaede Krigsraaden Byens Torv. Der drattede han af, mens Tyren fortsatte sit rasende Løb.

Da Krigsraaden kom til sin Samling, saa han sig

omringet af en Skare deltagende Medborgere, blandt hvilke hans „ærede Foresatte", Kammerraad Birk, trængte sig frem, rakte ham en hjælpende Haand, fik ham paa Benene og fulgte ham til hans Bolig. Det viste sig imidlertid, at Krigsraaden paa de flængede Benklæder og en Rift paa et vist, ubenævneligt Sted nær, var sluppen uskadt derfra. Alligevel takkede han Kammerraaden paa det forbindtligste for den Assistance, denne havde ydet ham, men fik saa i al Godmodighed en lille velfortjent Snert af den muntre Toldinspekteur, som, idet han gik, sagde: „Naa, der kan De see! En gammel Nathue kan ogsaa være god til noget!"

Paa denne Tid levede man i Justitsraadens Hus og i det Hele blandt Byens Honoratiores i Herlighed og Glæde. Efter Deklarationsgildet hos Justitsraadens fulgte det ene Selskab efter det andet Slag i Slag, og Proprietair Rask gav ude paa Søgaard et Bal, af hvilket der længe, baade før og efter, gik Ry i Riisby og i Omegnen. Proprietairen selv skal ved denne Lejlighed have set ganske overordentlig forbauset ud, og nogle mente med god Grund, fordi Justitsraadinden og Frøken Sophie forestod Arrangementet, som blev meget kostbart. Dog sagde de, der kjendte Rask nærmere, at han ikke var saa dum, som han saa ud til, og at Piben vilde faa en anden Lyd, naar Sophie Stein først var bleven hans Kone. For Øjeblikket dansede imidlertid den unge Dame paa Roser, hendes Forlovede føjede hende i ethvert af hendes Luner, og hun blev i den Grad feteret af sine Veninder, at Helene Birks Tro paa den romantiske, uinteresserede Kjærligheds Eneberettigelse led et haardt Stød. Hun nærede Frygt for, at Frits Stein, naar han fik bedre Forstand paa Livet, vilde forskyde hende, og græd over, at hun var fattig.

Justitsraaden var i disse Dage paa sin Lykkes Højdepunkt. Aldrig havde han baaret Hovedet saa højt, og aldrig havde hans Hus udfoldet saa stor en Glans. Han var i et saa naadigt Lune, at han tilgav sin Søn, og Frits viste en bedrøvelig Mangel paa Heroisme og Karakterfasthed ved at vende ydmygt tilbage til den faderlige Arne og tage sin Part af Fornøjelsen i Anledning af hans Søsters Forlovelse. Trods Glæden ved Gjensynet gjorde Helene Birk ham dog i Fortrolighed nogle nærgaaende Spørgsmaal i den Anledning, men fik kun det lidet opmuntrende Svar, at det fik ikke hjælpe, man maatte bruge sin Forstand i denne Verden!

Sværdet hang imidlertid over Hovedet paa den Mand,

som vedkjendte sig et saa hjerteløst Princip og indpodede det i sine Børn. Det Forfærdelige nærmede sig, hvorom Ingen i Riisby og allermindst Byens Overhoved, Justitsraaden selv, drømte: der blev en skjøn Dag tilføjet ham en offentlig, personlig Krænkelse, der havde skjæbnesvangre Følger for ham, og Lieutenant Busk var Redskabet, ved hvilket denne Tugtelse kom over ham. Justitsraaden syntes rent at have glemt Busk, men Busk viste nu, at han huskede Justitsraaden.

Denne var i Anledning af sin Datters Forlovelse kommen i et saa spendabelt Lune, at han havde anskaffet sig en ny, elegant Vienervogn, og det var en af hans bedste Fornøielser om Aftenen, naar han havde aflæsset Forretningernes Byrde, at foretage Kjøretoure med sin Familie i den.

Saaledes vendte han en smuk Sommeraften tilbage fra en lille Udflugt til en nærliggende Landsby, hvor han og de andre havde gjort Præsten en Visit og faaet mange Komplimenter for det ny, smukke Kjøretøi. Justitsraaden og Justitsraadinden sad paa Bagsædet, Proprietair Rask og Frøken Sophie paa Forsædet og Frits paa Bukken. Justitsraaden var i et straalende Humeur, og Samtalen gik livligt, da Vognen standsede ved Akciseboden. Det var Busk, der havde Tjeneste; han stod udenfor og saae temmelig glubende ud.

„Vi har ikke noget, kjør Christen!" raabte Justitsraaden og slog ud med Haanden.

Dette var jo i Reglen nok til at skaffe Byens Overhoved uhindret Passage, hvorfor Justitsraaden blev over al Maade konsterneret, da Busk raabte et tordnende: „Holdt!" Kudsken lystrede, Busk traadte hen til Vognen, hilste med spydig Høflighed og sagde:

„Tør jeg bede det ærede Herskab at stige ud? Der er i den senere Tid, som Justitsraaden ved, gaaet saa meget Smugleri i Svang, at jeg ikke tør lade nogen Vogn passere uden Visitation."

„Plager Fanden ham, Busk!" udbrød Justitsraaden.

„Jeg er ikke Deres Tjenestekarl," svarede Busk; „maa jeg bede Dem om at tiltale mig høfligt!"

„Kjør, Christen!" brølede Justitsraaden.

„Hvis Du kjører," raabte Busk til Christen, „bliver Du straffet efter Loven."

„Gud", raabte Justitsraadinden, „lad os hellere stige ud, end komme i Klammeri med den grove Karl!"

Justitsraaden sprang ud af Vognen, foer hen til Busk, greb ham i Armen og sagde:

„De skal komme til at undgjelde for Deres Uforskammethed! Jeg har sagt Dem, at jeg ingen akcisepligtige Varer har. De kjender mig vel, hvad? Naar Byens Politimester giver Dem sit Ord, saa maa det vel være Dem nok. Loven byder, at De skal omgaaes Folk høfligt og beskedent i Udøvelsen af Deres Embedsgjerning."

Busk slog Justitsraadens Haand bort og svarede:

„De behøver ikke at lære mig, hvad Loven byder. Jeg har holdt mig dens Bud efterrettelig og tiltalt Dem høfligt, mere kan De ikke forlange. Ved denne Bom gjelder en Justitsraad og en Politimester, naar han færdes som Privatmand, ikke mere, end en Bonde. De har derimod overfuset mig og lagt Haand paa mig. Jeg behøver vel ikke at erindre Justitsraaden om, at Modstand mod en Toldbetjent i Udøvelsen af hans Funktion koster indtil 100 Rbd., og naar der øves virkelig Vold, saa giver det 3 à 6 Maaneder i Forbedringshuset?"

„Manden er gal," raabte Justitsraaden, „komplet gal!"

Imidlertid havde der samlet sig et lille Publikum, som med stor Fornøjelse saa Justitsraadinden, ildrød i Ansigtet af Forbitrelse og næsten grædefærdig, stige ud af Vognen; saa kom Rask med en overordentlig forbauset Mine og endelig Frøken Sophie, som bedst bevarede sin Fatning og saa med et foragteligt Blik ud over Hoben, da hun pludseligt blev dødbleg. Hun havde opdaget Jens Busk, som stod i Akcisebodens Dør og saa paa hende med et ondt, hævngnistrende Blik.

„Ned af Bukken, Christen", raabte Busk med sin Kommando-Stemme, „og jeg maa ogsaa uleilige Dem, Hr. Stein," føiede han spydigt til.

Mens Justitsraaden og Justitsraadinden mundhuggedes om, hvad der var mindst flaut, enten at gaa hjem, eller igjen stige ind i Vognen, og Justitsraaden erklærede sig for det sidste Alternativ, undersøgte Busk sindigt og omhyggeligt Vognens Gjemmer, i det han begyndte med Foderkassen bag paa. Der var ingen Ting, i Vognmagasinerne heller ikke, saa Frits Stein allerede udbrød:

„Der fik de en lang Næse, Busk!"

Men Busk steg imidlertid op paa Bukken, aabnede Magasinet, sagde: „ha, ha, tænkte jeg det ikke nok!" og trak en stor, fed Gaas frem.

Justitsraadens Bestyrtelse var overordentlig; han blev kridhvid i Ansigtet og formaaede ikke at sige et Ord.

„En Gaas!“ hvinede Justitsraadinden. „Hvor er den kommen fra? Christen, Dit Asskum, er det Dig, der har smuglet?“

„Jeg“, udbrød Christen forskrækket, „nei, jeg veed Mare ikke af nogen Gaas!“

„Lige meget“, sagde Busk; „Gaasen var der, og det betalte sig ikke for Dem, Fru Justitsraadinde, at De vilde

spare de lumpne 3 Skilling i Akcise. Gaasen er nu min, og den skal smage os godt til Aften; men det er det mindste ved Sagen; meget mere glæder det mig, at det er lykkedes mig at statuere et Exempel, som vil spørges vide om. Jeg har gavnet Staten, og jeg er vis paa, at mine Foresatte i et og alt ville billige, hvad jeg har gjort.“

„Det skulle vi faa at see!“ raabte Justitsraaden, idet han sprang i Vognen, og Familien slukøret fulgte efter; „De skal faa det betalt, Busk!“

Saa kjørte Christen, i det Gadedrengene peb i Fingrene og raabte Hurra. —

Men strax efter sin Hjemkomst foer Justitsraaden hen til Kammerraad Birk og klagede sin Nød. Kammerraaden skjønnede strax, at han ved denne Affaire kunde komme i en vanskelig Stilling, men da han havde indhentet Busks Erklæring, og Justitsraaden ikke kunde bestride dens Sandfærdighed, maatte han jo som Toldinspekteur give Busk Medhold. Dette skulde man jo tro, at en saa fornuftig Mand, som Justitsraad Stein, maatte finde at være i sin Orden; men tvertimod al Fornuft blev han over al Maade forbitret paa Kammerraaden.

„Busk har selv ladet Gaasen paa en eller anden Maade praktisere i min Vogn, det tør jeg dø paa!" sagde Justitsraaden. „Han har baaret Nag til mig fra den Dag af, da jeg gav hans Slyngel af en Søn Afsked og forlod mig, da vi i den Anledning taltes ved, med en Trudsel."

„Ja," svarede Kammerraaden, „kan De bevise, at Busk har begaaet en saadan Niddingsstreg, saa er han leveret; men uden det kan jeg ikke gjøre noget ved Sagen."

Justitsraadens Vrede over den Koldsindighed, hvormed Kammerraaden tog denne for ham saa krænkende Sag, var saa stor, at det førte til et fuldstændigt Brud mellem de to Familier. Frits Stein satte ikke mere sin Fod hos Birks, og der kom hverken Hilsener eller Breve til stakkels Helene, hvis Munterhed til hendes Forældres og Sødskendes Bekymring blev afløst af dyb Melankoli. Hun græd sine modige Taarer over, at ogsaa hendes Barndomskjærlighed havde lidt Skibbrud, skjøndt ikke ved hendes egen Skyld, og og hun havde ondt ved at opgive Haabet om, at Frits Stein vilde vende tilbage til hende, og at der i det hele taget engang vilde blive tilvejebragt Forsoning mellem de fem Barndomsvenner og Veninder, hvem Skjæbnen saa grusomt havde skilt ad.

Imidlertid rasede Justitsraaden fort og satte Himmel og Jord i Bevægelse for at skaffe sig Oprejsning. Det stod for ham som en bydende Nødvendighed; thi uagtet hans Venner troede hans Forsikring, at han aldrig havde nedladt sig til at smugle, eller kunde gjøre sig skyldig i et saadant Lovbrud, ligesom ogsaa Justitsraadinden blev troet, naar hun svoer paa, at Gaasen ikke havde været hendes, og at hun ikke vidste, hvor den var kommen fra, saa havde dog Justitsraadens Anseelse lidt et betydeligt Skaar ved det Fore-

faldne. Han var paa Grund af sit hovmodige og bydende Væsen ilde lidt blandt Stadens Borgere, som nu hævnede sig for adskillige Ydmygelser, der vare overgaaede dem, ved at stille sig paa Busks Side og prise ham for det Mod og den Upartiskhed, han havde vist ved at visitere Justitsraaden og konfiskere hans Gaas.

Den Klage, Justitsraaden indgav til Generaltoldkammeret, frugtede lige saa lidet, som hans Henvendelse til Kammerraad Birk, og da alle hans Forsøg paa at faa denne Niddingsdaad afløret og Gjerningsmanden opdaget glippede, saa greb han til den Udvej, som dengang stod alle Landets Børn, lige fra Excellenserne og til den ringeste Almuesmand aaben, han gik til Kongen.

Hvad der ved denne Audients virkeligt er forefalden mellem Hans Majestæt og Justitsraaden, er det vanskeligt at konstatere, fordi Beretningerne derom lyde saa forskjelligt. Justitsraadens Venner paastode, at Kongen havde modtaget ham meget naadigt og lovet ham Opreisning, men Kammerraad Birk mente at vide, at Kongen havde leet og sagt: „Jamen De havde jo virkelig en Gaas i Vognen!" Med kun altfor stor Aabenhed vedkjendte Justitsraaden sig Hensigten med Audientsen — at begjære Busks Forflyttelse; ja, han erklærede gjentagne Gange, at hvis Busk ikke blev fjærnet, vilde han nedlægge sit Embede og forlade Riisby. Hensynet ikke blot til hans egen Værdighed, men til hele den juridiske Embedsstands, krævede det.

Det gjør os ondt at maatte berette, at den af Justitsraaden atraaede Oprejsning hverken blev ham, eller Standen til Del. Busk beklædte fremdeles sit Embede som Toldbetjent i Riisby, han gik endnu bestandig knejsende forbi Justitsraaden paa Gaden og visiterede med drakonisk Strænghed alle Indfarende, men dog ikke oftere Justitsraaden. Han lod ham fra nu af passere med en naadig Haandbevægelse og et diabolisk Smil, som kunde udtrykkes saaledes: Du har faaet tilstrækkeligt! Du skal nok huske Busk for Din øvrige Levetid!

Desuden fortalte man, at Busk ved sin Bedrift med Visitationen af Justitsraadens Vogn havde faaet en høj Stjærne hos Generaltoldkammeret; thi nu kunde da Alverden se, at ligeoverfor denne Autoritet og dens ubestikkelige Tjenere gjaldt ingen Personsansеelse. Busk havde, sagde man, sikker Udsigt til Forfremmelse, men man vilde ikke forflytte

ham strax, for at det ikke skulde se ud, som man gav efter for visse Folks anmassende Fordringer.

Den stakkels Justitsraad havde skruet Sagen saa højt op, at Situationen næsten blev uholdbar for ham; men da rakte Skjæbnen ham en frelsende Haand og hjalp ham til at trække sig ud af Klemmen med Anstand, hvad han ogsaa havde fortjent, for saa vidt som han jo sikkert havde en god Samvittighed, hvad Gaasen angik. Der blev nemlig just paa den Tid et Byfogedembede i en af Nabobyerne ledigt, han søgte det og fik det; ja, han fik endogsaa et Plaster paa Saaret, som til alle Tider har vist sig at være et Universalmiddel, og ganske helede det: han blev udnævnet til Ridder af Dannebroge, hvilket naturligvis i høj Grad ærgrede Busk. Triumferende vendte Justitsraaden Riisby Ryggen, forvisset om, at hvad Skjæbnen end kunde bringe over hans Hoved i den Stad, han nu skulde regjere, saa vilde han dog sikkert der kunde leve i Fred for Posekigerne. Hverken han, eller hans Søn Frits, satte mere deres Fod i Riisby, og Helene Birk kom til bedrøvelig Visshed om, at Eventyret mellem Frits Stein og hende var ude.

Dermed endte Posekigerkrigen i Riisby, og der indtraadte rolige Tider og fredelige Tilstande, ved hvilke især Kammerraad Birk befandt sig usigeligt vel. Han var, sandt at sige, glad over, at den mystiske Gaas havde fordrevet Justitsraadens fra Staden, fordi denne Families Hoffærdighed, som slet ingen Berettigelse eller Undskyldning havde ved fornem Herkomst, spolerede Omgangstonen i Riisby, og selv var den brave Kammerrad i saa ringe Grad en Tilbeder af Guldkalven, at hans kjæreste Datters Forelskelse i Frits aldeles ikke havde voldet ham Glæde; thi han havde aldrig havt synderlig gode Tanker om Justitsraadens Søn, og Resultatet, hans Brud med Helene, efter at de havde været hemmeligt forlovede i et Aar, havde jo ogsaa givet ham Ret. Han stolede paa Datterens sunde og livsglade Sind, som forhaabentlig vilde hjælpe hende over Bjærget, saa det lille Hjertesaar, hun havde faaet, hurtigt vilde læges. At ogsaa dette slog til, ville vi kunne overbevise os om, naar vi Juleaften, et Aar efter Familien Steins Bortreise, kigge ind i Kammerraadens Dagligstue,

Han selv, hans Kone og hans store Børneflok vare forsamlede om det tændte Juletræ, og Lystigheden var stor; thi der var intet Hus i Riisby, hvor man saa godt forstod at faa Glæden fat, som i Kammerraad Birks. Dog for-

højedes Glæden denne Gang ved Nærværelsen af en Gjæst, juridisk Candidat Christian Lind, og det var ikke vanskeligt at opdage Foranledningen til hans Nærværelse; thi Frøken Helenes fine, runde Kinder blussede yndigt, og hendes smukke muntre Øine straalede som et Par Stjærner. Hun var nemlig Dagen før bleven forlovet med den omtalte flinke og elskværdige unge Mand, saa Livets Poesi ikke var flygtet fra hende med Frits Stein, og Gud Amors Beskyttelse var atter og denne Gang for hele Livet bleven hende til Del; men dette skyldtes mærkelig nok egentlig hendes forrige troløse Elsker, fordi det var ham, der oprindeligt havde ført Christian Lind til Riisby, hvor han i Fortiden oftere havde været i Feriebesøg hos Justitsraadens. Han havde længe elsket Helene Birk i Stilhed og vilde, uvidende som han i sin Tid var om hans Ven, Frits Steins, Forhold til Helene, for længe siden erklæret sig, hvis han ikke havde givet sine Forældre det Løfte, ikke at forlove sig, før han havde sin Embedsexamen. Denne hans Selvbeherskelse hævede ham højt i Helenes Forældres Agtelse, og uagtet hun selv, i Følge det romantiske Sving, hendes Barndomsæventyr havde givet hendes Sind, ingenlunde var tilbøjelig til at beundre Fornuft i Kjærlighedssager, maatte hun dog erkjende, at i dette Tilfælde havde Gud Amor beskyttet den fornuftige Bejler, idet han lod ham komme i det belejlige Øieblik.

Kammerraaden, som var en Tusindkunstner og havde Talent i flere Retninger, plejede altid at finde paa Løjer til Juleaften, men denne Gang havde han overgaaet sig selv, idet han af Kagedejg havde udskaaret en plastisk Figur, eller rettere to, hverken meer eller mindre, end Krigsraad Rose, ridende baglænds paa den gale Tyr og holdende fast i Dyrets opreiste Hale. Det var et reent Kunstværk og Krigsraadens Figur og Holdning saa livagtigt trufne, at Stuen gjenlød af Jubel, da man opdagede Kagen, som hang paa Juletræet, og som var iøjnefaldende nok, fordi Tyrens Horn, Hale og Klove vare forgyldte.

Dog var der en i Kredsen, som ikke lo, og det var mærkelig nok den gladeste af dem alle, nemlig Helene.

„Det er Synd af Dig, Fader," sagde hun, „at Du gjør den stakkels Krigsraad latterlig."

„Saamænd er det ikke," svarede Helenes Fader, „for han er en gammel Nar og den største Vigtigpeer, der nogensinde stak i en Toldunifform. Jeg troede virkelig heller ikke,

at Du yndede ham — men det er jo ikke værdt nu at rippe op i gamle Historier!"

Helene blev rød og sagde:

„Det er bedst jeg fortæller Dig Hemmeligheden — Trine Busk er bleven forlovet med Krigsraaden; hun betroede mig det i Gaar, da jeg var der henne for at —"

„Betro hende, at Du selv er bleven forlovet," faldt Kammerraaden ind. „Pas godt paa hende, Lind," vedblev han, „hun er et farligt sværmerisk Gemyt og hænger fanatisk ved sine Barndomsvenner og sine Barndomserindringer! Naa, det er ingen Nyhed, Du fortæller mig der. Jeg har vidst det siden i Morges, at Trine omsider har bønhørt Krigsraaden, og det er jo muligt, at hun har gjort meget fornuftigt deri, for han er alligevel en skikkelig Praas."

„Aa," udbrød hans Kone med et medlidende Smil paa sit sunde, glade Ansigt, „den prægtige Pige er jo meget for god til den gamle Stabeis."

„Jamen hun siger, at hun holder af ham," udbrød Helene ivrigt.

„Lad os haabe det Bedste," sagde Helenes Fader, „men Du ved jo nok, at siden Krigsraaden arvede sin Broder, er han bleven et godt Parti; han søger nu sin Afsked. Han vil faa det udmærket godt paa de gamle Dage i det smukke lille Hus, han har kjøbt, og med Trine til at puste om sig og pleje sig; og jeg er min Sjæl glad ved, at vi blive af med den gamle Laps. Dog, som sagt, Lene, lad os bare ikke faa nogen Romantik ind i det Forhold; det er den rene, skære Prosa!"

„Det kan jeg dog ikke være ganske enig med Fader i," tog Christian Lind til Orde, idet han saa op med sine store, kloge og dog milde brune Øjne, hvis Ild havde formaaet at fortrænge Frits Steins Billede af Helene Birks Hjærte; „thi hvis det forholdt sig saaledes, kunde der jo slet ikke være Tale om blidere eller ædlere Følelser mellem de To; og det tror jeg dog, at der er, og det kan jeg nok forstaa. Krigsraaden er en kjøn lille Mand og staaer ubetinget over sin Kone i Dannelse; hun har saa dog der noget at see op til."

„Der kan blive en ikke saa daarlig Prokurator af Dig, Lind," svarede Kammerraaden humoristisk; „men naar Du vidste, hvordan det hele Kompagni, Helene, Jens og Trine Busk, Sophie og Frits Stein sværmede i Lommelalderen, hvor mange

Suk de opsendte til Maanen, hvor mange Eder af en mystisk Beskaffenhed de aflagde. —"

„Aa, Fader," udbrød Helene utaalmodigt, „lad mig nu være i Fred! Christian ved Besked om det altsammen, jeg har fortalt ham det, og han sagde, at han holder endnu mere af mig for alle disse Daarskabers Skyld og kun beklager, at han ikke var med i Kompagniet."

„Det er en anden Sag," svarede Kammerraden; „det kan han sagtens sige nu, da det blev ham, der fik Prinsessen, for det var hende, Lind, der førte an ved alle deres Lege; Sophie Stein kunde aldeles ikke hamle op med hende. Naa, takke maa de begge to Gud, fordi ingen af dem fik de Prinser, de dengang legede med; og hvad Trine Busk angaaer, da var hun jo i Kompagniet ligesom det femte Hjul til en Vogn. Hun maa da vel sagtens være glad ved, at der dog kom en Krigsraad i en Astrakans Pelts og med smukke Signetringe paa Fingrene og tog hende!"

„Bliv ikke vred, kjære Fader," sagde Helene alvorligt, „men jeg maa sige Dig, at Trine vil blive min Veninde, saa længe jeg lever, og at jeg aldeles ikke takker Gud, fordi Jens ikke fik Sophie. Hun holdt virkelig af ham, og hvor ulykkelig er han ikke bleven. Hvad skal der dog blive af ham? Kan Du ikke gjøre noget for ham? Hans Forældre se ham med ubegribelig Ligegyldighed gaa til Grunde —"

„Stop!" faldt Kammerraaden ind, „bliv ikke saa ivrig! Det er skeet før Du bad, Det har netop denne Formiddag været min Gjerning at tale Donners for gamle Busk, og det var saamænd ikke noget behageligt eller let Arbejde, for han er en stridig Karl; men jeg havde faaet Haand i Hanke med ham. Det er nu afgjort, at Jens skal til Kjøbenhavn og studere; den Gamle har Raad til at holde ham der, at sige i al Tavelighed."

„Nej, hvor det glæder mig," udbrød Helene, „og hvor Du er sød, Fader!"

„Sig mig dog, Fader," spurgte Lind, „hvad De mente med det, at De havde faaet Haand i Hanke med Busk?"

„Naa," svarede Kammerraaden polisk, „det er egentlig en Hemmelighed, eller skulde være det; men da Vedkommende destoværre selv har plapret det ud, kan jeg jo gjerne sige det. Det var Jens Busk, Helene, som fik Gaasen praktiseret i Justitsraadens Vognmagazin."

„Nei, hvor morsomt!" udbrød Helene; „det ligner

ham; han var altid som Dreng kjæk og snild, og jeg troer endnu, at der stikker en Helt i ham,"

„Ja, er det ikke forskrækkeligt," udbrød Kammerraaden, „hvor Eventyr og Ammestuehistorier kunne fordreje Hovedet paa Børn, saa de ikke kunne kjende Forskjel paa sort og hvidt? Du kan være vis paa, Lene, at jeg ikke roste Jens for den Bedrift; det var jo en lumpen Streg; men det var nok ogsaa den Gamle, der undfangede Ideen."

„Hvorledes bar de dem da egentlig ad dermed?" spurgte Kammerraadinden.

„Det gad jeg ikke engang spørge om," svarede Kammerraaden; „men jeg læste Jens ordentligt Texten og sagde ham, at han, som han har opført sig, var aldeles uværdig til at blive en saa god og dannet Piges, som Sophie Steins, Mand; ja, at han, selv om der ikke havde været saa stor Forskjel paa deres Opdragelse og Stand, som der var, heller ikke havde fortjent at faa en Mand, som Justitsraad Stein, til Svigerfader; thi uagtet jeg ganske vist ikke yndede ham, saa maa jeg dog indrømme, at han er en retskaffen Mand, og at han aldrig vilde have kunnet gjøre sig skyldig i en saadan Slyngelstreg. Den egentlige Slyngel er dog, som sagt, heldigvis den Gamle, og for Sønnens Vedkommende var det jo kun en Drengestreg. Jeg troer nok, at jeg fik Øjnene op paa ham, saa han nu skammer sig. Jeg skal nok fremdeles tage mig af ham, og gid det saa maa lykkes ham at erhverve sig, ikke blot nyttige Kundskaber, men ogsaa den Hjærtets Dannelse, uden hvilken intet Menneske, enten han saa er en Bondesøn, eller en Prins, fortjener at blive Helt i det virkelige Liv."

„Nei, hvor Trine vil blive glad! udbrød Helene henrykt.

„Naa," udbrød Kammerraaden, idet han sprang op fra Sofaen, hvor han havde siddet, „Lysene ere jo næsten brændte helt ned, og Børnene begynde at blive utaalmodige. Nu ville vi slukke Lysene og skride til Plyndringen; lad os begynde med at æde Trines Krigsraad og Tyren med, paa det forgyldte nær! Og saa lover jeg Dig, Lene, at jeg aldrig mere skal lave Karrikaturer af den vordende Fru Roses Mand!" —

Der er endnu kun det at tilføje, at Jens Busk virkelig lagde sig Kammerraadens Formaninger paa Hjærte, tog sig sammen og blev i Aarenes Løb ikke blot en dygtig, men ogsaa en dannet Mand. Den Frihedsluftning, som omtrent

tyve Aar senere brød ind over Danmark, fandt ham endnu i hans fulde Kraft og vel udrustet til at tage sin Part af den fælles Gjerning, hvortil den fri Forfatning indbød enhver Statsborger. Han blev en ivrig Fremskridtsmand og glædede sig over hver hæmmende Bom, som faldt; men særligt glædede ham den Lov, som ophævede Konsumtionen. Nu var han først rigtig tilfreds; thi med de bortryddede Bomme og de nedbrudte Akciseboder forsvandt omsider de Fortidslevninger, som i Aarenes Løb saa ubehageligt havde erindret ham om den Ungdomsbrøde, hvorved han tog en saa lumpen Hævn over sin Ungdoms Elskede og fordrev hendes hæderlige Fader fra Riisby.

H. F. Ewald.

Moder, tænk Dig, nu gaar lille Lise ogsaa i Skole og maa hele Dagen ærgre sig med den Frøken.

ROSENBORG SLOT
OG DETS MINDER.

thvert sundt og livskraftigt Folk freder om sine ædle Minder; thi ligesom Forfædrenes lysende Gjerninger kunne tjene det som en Spore i Medgangens Dage, saa at det ikke falder i Søvn og sløves over Døgnets Velvære, saaledes kan det paa den anden Side i de mørke og truende Tider af dem øse Haab og Mod til, ligesom de henfarne Slægter saa tidt maatte gjøre det, kjækt at mande sig op for, stolende paa Gud og sig selv, endnu engang at ride Stormen af og vinde ind i Havn. Held derfor det Folk, der har mange store Fortidsminder, der har Meget at efterligne og Meget

at værne om, selv om det Sted, det indtager paa Landkortet, er ringe og uanseligt! Og nu maa det da visselig med Tak erkjendes, at vort Fædreland er heldig stillet i saa Henseende: hvorhen vi vende Øjet, løfter Kæmpehøjen sig over den gule Ager, medens Havet, der omslynger vore svømmende Øer, fletter sin kraftige Mindesang ind i Rosterne fra det knejsende Gravmæle! Lad os derfor glæde os ved denne store Gave, lad os værne og frede om den og saa med godt Haab, idet vi med Fortiden for Øje arbejde for Nutiden, tage mod, hvad der sendes os!

Til vore store Minder regne vi dem, der knytte sig til Kong Kristian den Fjerde. Han staar for os som en i Sind og Skind trofast dansk Konge, der er bleven os dyrebar, fordi han blødte for vor Sag, fordi han elskede vort Sprog, vore Skove og vort Hav, fordi han var jævn og bramfri i al sin Optræden, men først og sidst dog, fordi Alt, hvad han har efterladt sig, vidner om, at medens han stedse fulgte sin egen storslaaede Karakters Indskydelser, saa gik disse overalt kun i Retningen af hans Lands Glans og Hæder. Ja, han staar for os som en folkelig Drot, forherliget i Sagn og Sang, som ingen anden dansk Konge.

Etsteds i Frederiksborg — paa et lille skovbevoxet Næs i den saakaldte Amtmandshave paa Slottets Vestside — paaviser man endnu den Dag i Dag Stedet, hvor der fordum stod en Tornebusk. Den havde, fortalte Sagnet, Kong Frederik den Anden ladet bringe did og Anledningen dertil var følgende: hans tyveaarige Dronning, som tidligere kun havde skjænket sin Husbond Døtrene Elisabeth og Anna, befandt sig den 12te April 1577 paa en Lystfart til Slangerup; da paakom Fødselsveerne hende pludselig, hun maatte lade sig hjælpe af Vognen, og under en blomstrende Tornebusk fødtes Sønnen, om hvem, ifølge et andet Sagn, en Bonde fra Samsø alt tidligere havde overbragt Kristian den Anden en Havfrues mærkelige Spaadomme. Dette Sagn, der lader Kristian den Fjerde komme til Verden ude i det Fri, i en venlig, ægte sjællandsk Natur, hvor Lærken sang over den bølgende Kornmark og Tornebusken drysfede sine Blomsterblade paa Drengens første Leje, kunde det ikke være en Affødning af den Natursans, man senere fik fornemme, at han havde i en saa ualmindelig Grad og som kom frem i saa Meget, der voxede op under hans Hænder? Men jeg anfører netop dette Træk i hans Karakter, fordi det nærmest var denne Kjærlighed til Naturen, som fremkaldte det

lille minderige Rosenborg Slot, hvoraf disse Linjer skulle tegne et kort Omrids.

Samtidig med, at det herlige Frederiksborg Slot rejste sig, saa at sige under den kongelige Bygherres egne Hænder, opstod den Tanke hos ham at opføre et mindre Lystslot i sin Hovedstads umiddelbare Nærhed, hvor han under skjønne Naturomgivelser kunde søge Hvile og Ro, naar han kunde trænge dertil, men Forholdene dog ikke tillode ham at fjerne sig saa langt fra Regeringens Sæde som omkring til Landslottene i Rigets forskjellige Provinser. I den Hensigt tilkjøbte han sig i Aaret 1606 — netop som den første af Frederiksborgs Fløje, den vestre Sidefløj, kom under Tag — en stor Mængde private Haver og Grunde tæt udenfor Kjøbenhavns Volde imellem Nørre- og Østerport. Det varede ikke længe, inden der blev taget fat paa den store Have, som dengang, foruden den saakaldte „Kongens Have" og den store Exercerplads Vest for Slottet, indtog en betydelig Strækning Syd for den nuværende Kronprinsessegade. Prægtige Anlæg med Springvande, Billedstøtter og kølige Gange dannede snart fortryllende Omgivelser til det „blaa Hus", der nærmest skulde være et mindre midlertidigt Opholdssted, indtil selve Hovedbygningen engang kunde aabne sine Haller for Kongen og hans Mænd. Dette „blaa Hus" laa, hvor den saakaldte „Herkulespavillon" nu ligger. Paa selve Slottet blev der først taget fat i Aaret 1610 og Arbejdet blev vel sagtens ikke drevet med stor Kraft, før Kongen fik ret Stunder til slige Ting, da nogle Aar senere Kalmarkrigen var endt med heldigt Udfald for Danmark; men da blev det ogsaa til Alvor; Murene rejste sig med Tag og med Taarne, og omtrent 1625 stod Slotsbygningen fuld færdig. Nu havde den endelig ogsaa faaet Navn — Rosenborg stod der slank og skjøn midt i det smilende Grønne, som vi se Borgen der endnu den Dag i Dag.

Der gives vel neppe nogen Dansk, som ikke har et bestemt Indtryk af Kristian den Fjerdes Bygningskunst, og som ikke uvilkaarligt har følt sig løftet og slaaet af den Ejendommelighed og Skjønhed, som hans Snille har paatrykt dens Frembringelser. Thi blandt hans mange ypperlige Evner var virkelig hans Sans for denne Gren af Kunsten en af de mest fremragende, og hans Lyst til at bygge har da ogsaa efterladt sig talrige Spor i de tre nordiske Riger, ligesom den alt røbede sig hos ham i en tidlig Alder. Dette var en Arv ikke blot efter Faderen, men og-

saa efter Moderen, denne dygtige Kvinde, der i saa Meget kunde tjene den begavede Dreng til Forbillede. Vi ved, at hun var trofast i Sind, gavmild, husholderisk og gudsfrygtig, at hun havde Sans for vore nationale Minder — det var jo Dronning Sofie, der ydede Anders Sørensen Vedels Bestræbelser for at samle Kæmpeviserne en kraftig og rundhaandet Opmuntring — og vi ved, at hun ogsaa havde en Glæde af skjønne Bygninger, der gav et stort Resultat, da hun efter sin Ægteherres Død (1588) opførte det pragtfulde Nykjøbing Slot paa Falster i Stedet for det derværende gamle Slot, som var givet hende til Enkesæde. Men ogsaa fra andre Sider var Vejen beredt for vor Konge-Bygmester; Aaret før han fødtes, var (1576) Grundstenen bleven lagt til Tyge Brahes herlige Uranienborg og omtrent ved samme Tid hævede det majestætiske Kronborg sine ædle Former over det blanke Sund. Hvilket Emne var her ikke givet til at oplade den kongelige Ynglings Syn for det Storslaaede og Ædle i Bygningskunsten, og hvilke nye Kræfter i Retning af Haandværk og Mekanik og meget Andet sugede ikke Liv og Næring under Tilblivelsen af disse hans Forgjængeres betydningsfulde Byggeforetagender!

Og da han saa selv gav sig i Lav med disse Ting, medens hans mandige Kraft endnu var i sin frodigste Fremgang, da føjede den indvundne Erfaring sig til hans medfødte Genialitet, og han skjænkede sin Hovedstad de Bygninger, der endnu den Dag i Dag udgjøre dens ejendommeligste Pryd, Børsen og Rosenborg.

Rosenborg, der er opført i den saakaldte tysk-nederlandske Renæssancestil, er opført af røde Mursten og Sandsten. Dette sidste Materiale er overalt anvendt til Udsmykning, f. Ex. til Kanter, Vindueskarme, Figurer, Spidser m. m., og alle disse lyse Prydelser give de store røde Flader Liv og Afvexling. Slottet bestaar kun af een Fløj og har forinden Kjælderlejligheden tre Stokværk. Længdesiderne vende mod Vest og Øst og ere 150 Fod lange. Vestsiden har kun eet Taarn, der er 160 Fod højt, medens Østsiden har tre Taarne, nemlig et ottekantet i Midten, der har en Højde af 65 Fod, og to firkantede Ydertaarne, der ere omtrent 116 Fod høje. I Kristian den Fjerdes Tid dannede to mægtige Stentrapper paa hver Side af det mellemste Taarn Hovedindgangen til Slottet; efterat de i Tidens Løb ere blevne borttagne, er nu Indgangen ad en Stentrappe og Dør lige Sønden for det nordligste Taarn. Slottets Endesider brydes

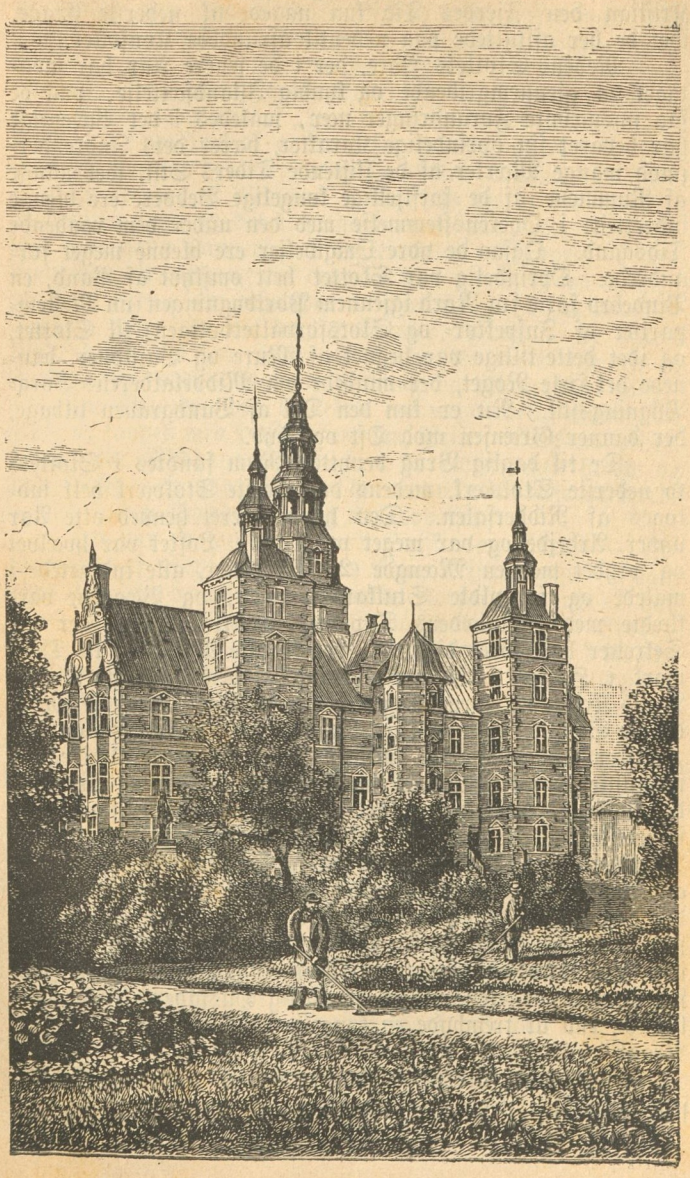

fra øverst til nederst af to fremspringende Karnapper, der i Kristian den Fjerdes Tid kun naaede til nederste Etage, idet de her afsluttede paa nedentil afrundede Konsoller.

Medens Slottets Ydre, der i de senere Aar har modtaget en gjennemgribende og kyndig Istandsættelse, paa de faa nysnævnte Forandringer nær, saaledes i det Væsenlige har bevaret sin oprindelige Karakter, bærer dets Indre derimod mange Mærker af de skiftende Tiders Stil, idet mange af Rummene af de forskjellige kongelige Beboere ere blevne indrettede i Overensstemmelse med den under dem raadende Tidsaand. Ogsaa de ydre Omgivelser ere blevne meget forandrede. Oprindelig var Slottet helt omflydt af Vand, en Vindebro førte fra Nord igjennem Portbygningen (nu Mellempartiet af Inspektør- og Slotsforvalterboligen) til Slottet, og idet dette tillige var hegnet af Mure og Bastioner, dannede det Hele Noget, der mindede om Middelalderens Borg-Bygningsstil. Nu er kun den Del af Vandgraven tilbage, der danner Grænsen mod Øst og Syd.

De til daglig Brug benyttede Rum fandtes i Slottets to nederste Stokværk, medens det øverste Stokværk helt indtoges af Riddersalen. Den havde været henved otte Aar under Arbejde og var meget pragtfuld. Loftet var hvælvet og prydet med en Mængde (29) Malerier, alle indfattede i malede og forgyldte Stukkaturrammer, og Væggene vare klædte med Guldlæders Tapeter. Charles Ogier, der var Sekretær hos Grev d'Avaux, den franske Afsending til Danmark i Høsten 1634 i Anledning af den udvalgte Konge, Prins Kristians Formæling med den sachsiske Prinsesse Magdalene Sibylle, omtaler i sin Rejsebeskrivelse Riddersalen som „en stor, hvælvet Sal, med mange skjønne Malerier, der fremstille de forskjellige Menneskealdres Glæder og Arbejder, de fleste fortræffelig udførte;" „overhovedet," siger han sammesteds, „er alt bekvemt og prægtigt indrettet. Det Mærkværdigste er, at Kongen fra sit Sovekammer ved Hjælp af Kjæder og Vindeblokke kan hejse og sænke en Trækbro, der dog ligger temmelig langt borte. Haven er omtrent saa stor som den kongelige Tuillerihave i Paris, men den har ikke saa store og prægtige Alleer, og denne danske Have synes mere at tjene til en fornuftig Husfaders Bekvemmelighed, end at frembyde en kongelig, det vil sige overflødig, Pragt."

Idet han skildrer et andet Besøg, under hvilket Afsendingen blev stedet til Audiens i Rosenborg Have og med

sit Følge paa den artigste Maade underholdt med skjøn Musik, baade af Menneskerøster og velklingende Instrumenter, der tonede for deres Øre fra det Skjulte, snart stærkt, snart dæmpet, giver han følgende Beskrivelse af Kong Kristian og hans Færd i Hjemmet: „Han er af en meget anselig Vext, der dog ikke vanfires af at være for massiv, og har en skjøn Ansigtsform paa det nær, at et Bøsseskud engang har slaaet ham to Tænder af Munden. Men selv det er saa langtfra at vanfire ham, at det tværtimod er et varigt Kjendemærke, som gjør hans Tapperhed uforglemmelig. Forøvrig er han, skjønt han alt dengang var over 57 Aar gammel, saa munter, at han endnu er behændig i alle Slags Legemsøvelser. Derpaa gav han os daglig Beviser, saalænge vi vare i Kjøbenhavn; thi han staar op Klokken tre om Morgenen og Klokken fem øver han sig i Ridning og Ringrenden tillige med sine Prinser, der ligeledes ere ualmindelig modige og flinke og kappes med Hofsvendene om Prisen i Legemsøvelser. Efter endt Middagsmaaltid fare de enten panserklædte og med Spyd i Haand løs paa hverandre eller søge at hærde sig ved anden Væddekamp og Krigsøvelser."

Det var en smuk Dag med Solskin og Varme — Begyndelsen af September — da Kong Kristian viste sig saaledes for den beundrende fremmede Forfatter, medens han gik op og ned ad Gangene i Rosenborghave med sin Broder, Kongen af Frankrigs Sendebud, den belevne Grev d'Avaux, og uden Ophør underholdt sig med denne i det latinske Sprog, som om det var hans „Modersmaal". Dengang var der Sang og Klang til det Sidste. „Da vi gik bort," siger jo den samme Forfatter, „og stege ind i Vognen, underholdt, formodentlig paa kongelig Befaling, endnu i nogen Tid den ovenfor beskrevne underjordiske og usynlige, men ingenlunde ubehagelige Musik os." — Et andet Billede af Kong Kristians Liv, giver Rosenborg os omtrent tretten og et halvt Aar senere. Det er Søndagen den 27de Februar (efter vor Tidsregning den 9de Marts). Sneen har bredt sit Liglagen over den frosne Jord, Himlen er taaget og graa, Spurvene krybe sammen paa de nøgne Grene for at holde Varmen. I det store Forgemak — den nordlige Endesal i Stueetagen paa Rosenborg — flammer et mægtigt Baal paa den med Guld og livlige Farver prydede store Sandstens Kamin, som bærer Aarstallet 1615. Ildtungerne blinke til det glatte Flisegulv; men den trifte Belysning udefra og den trykkede, sørgmodige Stemning inde betage i Dag den skjønne Sal dens vanlige

Hygge. Hvem giver sig vel Tid til nu at betragte de kostbare Egetræs Vægge med de to og tyve slanke, rigt udskaarne Søjler, der afdele Felterne, hvis gyldne Rammer indfatte mangfoldige skjønne Malerier, og hvem har vel nu Sans for at lade Øjet dvæle ved det pragtfulde Loft, der ligesom Væggene lyser af Guld og ligeledes overalt er prydet med Malerier? I den aabne Dør i Salens sydvestlige Hjørne, der fører ind til Kongens „Skriverstue", ses Ansigt ved Ansigt, hvis spændte Træk uafbrudt hvile paa de tre Mænd, der staa i hviskende Samtale henne ved Vinduet og idelig med betænkelige Miner og Hovedrystен vende Blikket over mod Kongens Sovekammer i Taarnet, gjennem hvis aabne Dør Lyden af hans svage Stemme naaer deres Øre. „Her ligger jeg som en Guds Fange!" siger den syge Konge, og de tre Mænd tænke Alle det Samme: „Ja, nu er snart din Lampe udbrændt!"

Thi de tre Mænd ere Kong Kristians Læger, Dr. Jakob Favricius, Dr. Oluf Worm og Dr. Otto Sperling, som næsten ikke have forladt Rosenborg, efter at han for sex Dage siden kom hertil fra Frederiksborg. Lydløst kom den lukkede Vogn, der var sat paa Slædegænger og blev trukken af otte Heste, ind over den snelagte Vindebro; den gamle Konge havde neppe Kraft nok til at gaa op ad Trappen, selv ved at støtte sig paa stærke Tjeneres Arme, ikke desto mindre har han været oven Senge det Meste af de siden henrundne Dage, har ladet sig foredrage Ansøgninger og Beretninger, selv kjendt for Ret i tvivlsomme Sager og underskrevet vigtige Dokumenter. Men nu er hans Glas udrundet. For en Time siden kom Hofpræsten, Magister Laurits Jakobsen, for efter den gamle Konges Ønske at holde Prædiken ved hans Sygeseng.

Det skumrer alt, og titte vi fra Forgemakket igjennem Døren ind i Sovekamret, formaa vi kun med Blikket at fange Omridsene af de Personer, der omgive Sygelejet. Der er foruden Præsten, Kansleren, den navnkundige Statsmand Kristen Thomesen Sehested til Stougaard, den snu, ærgjerrige Rigshofmester Korfits Ulfeld, dennes Hustru, den snart sex og tyveaarige skjønne Leonora Kristina, Kong Kristians Yndlingsbarn, og et Par Tjenere, der skulle gaa de Andre tilhaande. Kansleren bøjer sig ned mod den Syge og taler indtrængende til ham, men den gamle Konge svarer med nogle sagte hviskende Ord og et Nik med Hovedet. Da gjør Kansleren et Tegn til Præsten, som nærmer sig Sengen:

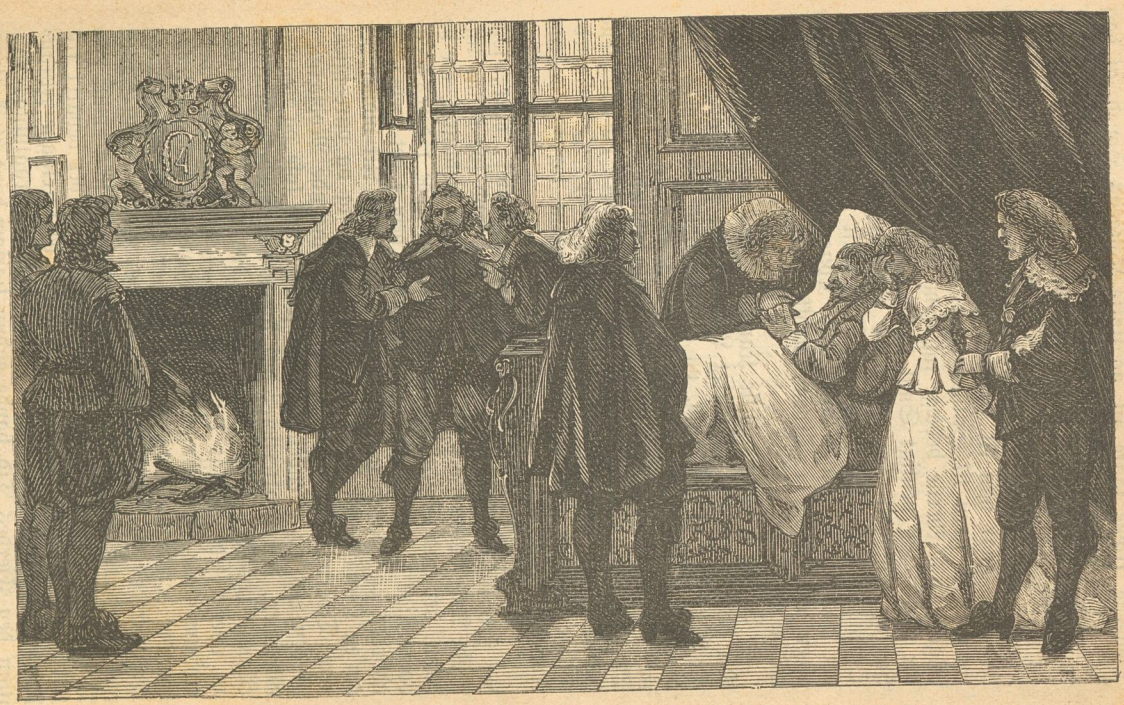

Tjenerne træde sagte til og støtte Kongens Hoved, at han kan sidde oprejst i Tengen og beredes til det hellige Sakramente. Præsten formaner ham til at have Gud i Hjærtet og forlade sig paa Kristi Fortjeneste. „Ne dubites!“ svarer Kongen paa Latin: „Tvivler ikkun intet derpaa!“ Med Fromhed gaar han til Herrens Bord, med foldede Hænder lytter han siden til Salmesangen, som han synes ganske at følge, thi Læberne bevæge sig, som vilde han gjentage Ord for Ord. Et venligt Smil til de Omstaaende, et langt og kjærligt Blik til den grædende Datter, og saa lukker han Øjnene og ligger stille hen. — Men først den følgende Dag, om Mandagen, hensov den gamle Konge, from og gudhengiven og frejdig i Troen, Klokken var da fem om Eftermiddagen.

I det selvsamme lille Kammer, som vi endnu se det: Det har et prægtig udskaaret Loft, prydet med Forgyldning og Malerier, et Flisegulv, og Vægge, hvis Fodpanels Fyldinger ere smykkede med kvindlige og mandlige Portrætter, med Afbildninger af Kongens Yndlingshunde Wildbrat og Tyrk og nogle venetianske Prospekter. Foroven ere Væggene betrukne med grønt vatret, guldblommet Mor. I det nordøstlige Hjørne findes Kaminen, hvorpaa læses Kongens kronede Navnetræk. —

De tre her nævnte Værelser, Forgemakket, eller, som det sædvanlig kaldes, Audienssalen, det Syd for denne liggende Arbejdsværelse („Skriverstuen“) og Sovekamret, ere de Rum, der paa Rosenborg endnu staa bevarede i deres ejendommelige Oprindelighed. Der er over dem i det Hele taget udbredt en Harmoni, som glæder Øjet, og Alt vidner her om en Omtanke for hvad der kunde holde sig og vare igjennem Tiderne, der virkelig danner en slaaende Modsætning til den rige og blændende, men tillige ofte løse og uvarige Glimmer, der karakteriserer den kommende Enevoldsperiodes Blomstringstid. Men ligesom man dog i al denne barokke og overlæssede Pragt i Ludvig den Fjortendes Tidsalders monumentale Frembringelser mangen Gang ikke kan andet end beundre den Fantasi og det Liv, der er udbredt derover, og den Kjækhed og Dygtighed, der har vovet at give sig i Kast med saadanne Opgaver, saaledes maa man, naar man paa Rosenborg sporger, hvorfor ikke Mere er blevet bevaret fra Kristian den Fjerdes Tid, ogsaa ved de foretagne Forandringer tage den forandrede Tidsaand med i Betragtning. Kristian den Fjerdes Tid havde endnu ligesom havt et Anstrøg

af Riddertidens Alvor og Simpelhed, hvorfor den kunde finde sig tilrette i de mere alvorlige Rum; den var nu afløst af en anden Tid, hvis Galanteri og Etikette stillede Fordringer til en yppigere Bekvemmelighed, og Livet i Syden var ligesom rykket Nordens Enemærker nærmere, dets blødere, afslebne Former tiltalte de Toneangivende. Dette viste sig mere og mere under Kristian den Fjerdes tre nærmeste Efterfølgere, af hvilke den Sidste, Frederik den Fjerde, indrettede den nuværende pragtfulde Riddersal (hvorom nedenfor), medens Frederik den Tredje og Kristian den Femte paatrykte Stueetagen deres Stempel, saa at denne nu i sin hele Rækkefølge af Værelser, der begynder med Kristian den Fjerde, giver et fortløbende Kulturbillede af hele det syttende Aarhundrede. Vi skulle af disse Værelser her, som noget af det mest karakteristiske, kun kortelig beskrive det saakaldte „Marmorværelse", der har faaet Navn af, at dets Vægge ere klædte med marmorfarvet Stuk. Det ligger mod Vest og støder op til Stueetagens sydlige Endesal. Væggefladerne brydes af blankt polerede Pilastre med korinthiske Kapitæler. Dørene ere prydede med Kristian den Femtes og hans Dronning, Charlotte Amalies malede Navnetræk, Gulvet er en tavlet Mosaikindlægning af lyse og mørke Marmorstene. Loftet er meget ophøjet Gibsarbejde, nemlig Kranse, Frugter, sammenslyngede Snirkler og Genier, der omgive malede Felter, nemlig to store i Midten, der fremstille svævende Genier med Blomsterkranse, og omkring disse tolv mindre Felter med de særskilte Dele af det danske Vaaben. Det Hele giver et talende Billede af den ovenfor, som karakteristisk for Ludvig den Fjortendes Tids Smag, betegnede overlæssede Pragt.

I disse Sale holdt Kristian den Femte Hof. Han var den Første, der i Danmark besteg Tronen som Arvekonge og han havde en fuld Følelse af Enevældens Storhed og Almagt. Paa Rejser havde han alt som ung Prins følet sig i dens Straaler ved fremmede Hoffer, navnlig ved det pragtfuldeste og mest blændende af dem alle, det franske, alle Enevoldsherskeres Midtpunkt. Ved hans Tronbestigelse viste han da ogsaa strax, at det var hans Agt at omgive sig med alle Enevældens Institutioner, med forøget fyrstelig Glans. Han udstedte en Rangforordning, oprettede en ny Adel, Grever og Friherrer, fornyede Elefantordenen og indstiftede Dannebrogsordenen, det vil sige: dens første Grad, thi dens Udvidelse skriver sig først fra 28de Juni 1808. Dannebrogs-

ordenen tildeltes første Gang den 12te Oktober 1671, Dagen efter Kristian den Femtes førstefødte Søn, Kronprins Frederiks Fødsel. Ligesom Griffenfeld heri havde været Kongens egenlige Raadgiver, saaledes var han med blandt de første nitten Riddere af det hvide Baand (han og Kort Adeler vare de eneste Borgerligfødte ved denne Lejlighed). Den første Ordensfest afholdtes paa Rosenborg, og da den altsaa hører til Slottets glimrende Minder og tillige kaster et Skjær over Enevældens første Tid, vil en kortfattet Beretning om de med den forbundne Ceremonier ikke være af Vejen paa dette Sted.

Den 12te Oktober var en Søndag. Efter endt Gudstjeneste samledes de til Højtideligheden tilsagte Grever, Baroner, Ministre og andre Stormænd i den sydlige Endesal paa Rosenborg. Langs hele den lange Gang, der forbinder sidstnævnte Sal med Kristian den Fjerdes Audienssal, og udenfor Salens Døre stod Kongens Drabanter med Hellebarder i Hænderne, medens to Herolder vare posterede indenfor Salens Dør, hver med et Septer i Haanden. I et tilstødende Gemak (sandsynligvis det senere saakaldte, ovenfor beskrevne, Marmorværelse) var der rejst en Trone, drapperet med Rødt og Gult, og foran denne en paa lignende Maade udsmykket Skammel. I en af Salene opholdt Ceremonimesteren sig tilligemed Ordenssekretæren. Udenfor Slottet vare Kongens Trompetere og Paukeslagere opstillede, og en stor Mængde Mennesker var der stimlet sammen for at faa et Glimt af Herligheden. Klokken elleve kom Kongen kjørende med sin Broder, Prins Jørgen, ved sin Side og fulgt af andre kongelige Karosser, hvori sade hans Halvbroder, Ulr. Fr. Gyldenløve, der fungerede som Overkammerherre, „Feltherren", Hans Schach, Kansler Peder Reetz og Johan Kristoffer Kørbitz, Rigets Marskalk. Kongen gik, hilst af Pauker og Trompeter og Hellebardernes Klirren mod Flisserne, og af alle de tilstedeværende Dignitariers dybe Buk, ind i Trongemakket, hvorpaa Herolderne kaldte alle de nitten Lykkelige ved Navn, En efter En, eftersom deres Rang bød det og efter at de først hver for sig af Ceremonimesteren vare blevne underrettede om, hvorledes de havde at forholde sig for at kunne træde frem for Kongen med høvisk Anstand og tilbørlig Underdanighed. I Trongemakket knælede de ned for Kongen, der stod foran Tronen med Prins Jørgen nærmest sin Højre og forøvrig omgiven af sine ovennævnte fire fornemste Mænd. Kongen tog mod Ordensinsignierne af

Gyldenløves Haand, hængte den Knælende Kjæden om Halsen og stedte ham derefter til Haandkys, en Naade, som der efter ogsaa blev tilstaaet af Prins Jørgen. Saa modtog da den nye Ridder de Omstaaendes Lykønskning, og medens han atter indtog sin bestemte Plads i den anordnede Rækkefølge, raabte Herolden med høj Røst: „Hs. kgl. Mayt. Vores allernaadigste Herre og Konge haver værdiget den hojædle

og velbaarne N. N. med den danske Ridder-Orden af Dannebrog, til et Tegn paa hans trve Tjeneste, som han har beviist H. Kgl. Mayt., til Efterretning for Enhver, saavel fraværende, som de der ere nærværende ved denne høytidelige Forretning." Trommer og Pauker begyndte saa „med største Skral og Glædesskrig at stemme an i Republiquens Navn for at give tilkjende deres Lykønskninger." —

Det er ovenfor sagt, at Kristian den Fjerdes tredje Efterfølger, Frederik den Fjerde, har indrettet den pragtfulde Riddersal, og da den (med Undtagelse af, at det i Marmortavler malede Gulv nu bestaar af Brædder) efter den i den nyere Tid foretagne Istandsættelse, giver et tilnærmelsesvis sandt Billede af sin Glansperiode, det vil sige den Tid, da den først viste sig i hel ny Dragt — fra den oprindelige Bygherres Tid blev der nemlig ikke Andet tilbage end de endnu existerende Marmorkaminer paa begge Endevægge — vil jeg give en kort Beskrivelse af dens nuværende Udseende.

Loftet er af Gips (Stuk), hvælvet, og hviler paa en Gesims, der ligeledes er af Stuk, men marmoreret. Selve Gipshvælvingen derimod, der overalt er prydet med ophævet Arbejde, er, med Undtagelse af det kolorerede Rigsvaaben i Midten, umalet. Paa Loftets Midtlinje ses tilhøjre og tilvenstre for det nævnte Vaaben fire Malerier, nemlig de fire kongelige Regalier: Sværdet, Rigsæblet, Kronen og Septret. De have Indfatninger af sammenflyngede Roser, Liljer, Egeblade m. m. og forbindes ved Felter, hvorfra der paa hver Side af Hvælvingen breder sig en Kongekaabe, som hænger paa en Elefantsnabel og løftes op ved sine Hjørner af Genier; denne Kaabe danner Baggrunden for et af Løver baaret, kronet Skjold med Frederik den Fjerdes Navnetræk. Hvælvingen er endvidere prydet med Fremstillinger af Vornedskabets Ophævelse, Landmilitsens Oprettelse, Matrosernes Indrullering og Dragonernes Oprettelse; ved Endevæggene ses (ligesom alle de øvrige nævnte Fremstillinger i ophævet Arbejde) de fire Hovedvinde og foran dem sindbilledlige Figurer, anbragte paa Gesimserne, nemlig Verdensdelene Europa, Amerika, Asien og Afrika.

Væggene ere prydede med tolv sex Alen høje, og fra fem til elleve Alen brede, vævede Tapeter. De ere udførte under Kristian den Femte i Kjøge under Ledelse af to Hollændere, Brødrene van der Eicken, efter Maleren Peder Andersens Tegninger, og vise os Slagbilleder, tilsøs og tillands, fra den skaanske Krig. Mange af Hovedpersonerne ere virkelige Portrætter (f. Ex. Kristian den Femte, Griffenfeld o. fl.) og for Studiet af Datidens Dragter, Skibsbygning o. A. ere disse Tæpper af stor Vigtighed. Mellem Tapeterne ere Væggene prydede med en stærk, broget Marmorering, hvorved det Hele kommer til at danne en samlet Enhed. Over de to Døre paa Midten ses Frederik

den Fjerdes og Kristian den Femtes Portrætmedaljer i rig Ornamentering. I hver Ende en Marmorkamin (som berørt stamme de fra Kristian den Fjerdes Tid), af hvilke den nordlige nu er skjult bag en der anbragt Tronhimmel, medens der i den sydlige ses en stor Jernkakelovn med Tromle, fra Frederik den Fjerdes Tid.

Saaledes saae den pragtfulde Sal ud, da den var fuldført efter det store Forandringsværk, der tog sin Begyndelse i Aaret 1706. Den var nu paa en Maade et historisk Minde om Fader og Søn — Kristian den Femtes navnkundigste Saga paa Væggene, Frederik den Fjerdes Historie i Loftshvælvingens Relieffremstillinger — og den egnede sig derfor i høj Grad til Festhal ved store, højtidelige Lejligheder. En saadan skulde da ogsaa snart tilbyde sig.

Under Krigen med Karl den Tolvte havde Danmarks Allierede, Czar Peter den Store, traktatmæssig forpligtet sig til at levere en Arme paa 20,000 Mand Infanteri og 4000 Mand Hestfolk, som skulde forene sig med en dansk Hær for at hjælpe denne til at tilbageerobre for Danmark de i tidligere uheldige Krige tabte skaanske Provinser. Som bekjendt, blev der ikke Noget af denne store Plan; thi vel kom Czaren med saa talrig en Hær, at den tilsidst løb op til det Dobbelte af det ved Traktaten fastsatte Kontingent, men i Stedet for at drage over Sundet blev den liggende udenfor Kjøbenhavn saalænge, indtil Czaren kunde paaskyde, at nu var Tiden for fremrykket til Foretagendet — det havde vel aldrig været alvorlig ment fra hans Side, at ville hjælpe Danmark, som det kunde være tjent med; idetmindste nærede Kong Frederik alvorlig Frygt, og han maatte tilsidst vende det Laadne ud for at faa Ende paa dette Besøg, der strakte sig ud over flere Maaneder. Men Anstanden skulde iagttages og Galanteri maatte der vises lige overfor Czaren, uagtet denne, „ligefra han satte Fod paa Land, agerer som Herre og Mester," og uagtet Kong Frederik ikke havde større Tillid til sin høje Gjæsts Belevenhed end at han, hvis Czaren, som han absolut forlangte, kom til at bo paa Charlottenborg, der tilhørte Broderen Prins Karl, byder dennes Stedfortræder: „Lad mig se, at han øjeblikkelig lader min Broders Rariteter og bedste Sager bringe til Side, ellers bliver alt ruineret."

Czarens og hans Gemalindes Ophold i Kjøbenhavn strakte sig til den 27de Oktober 1716 eller over tre Maaneder, hans Ankomst fandt Sted den 17de Juli, hendes 6 Dage

senere. Han kom med stort Knald. Han sejlede med 42 Galejer Klokken sex om Aftenen lige ind paa Reden og lod sig ro ind til Toldboden, medens hans Skibe saluterede for Kong Frederik. Denne lod Hilsenen gjengjælde ved trefoldig Salut fra Flaaden, Citadellet og Fæstningen, saasnart Czaren steg i Land. Derpaa satte de to Monarker sig i samme Vogn og kjørte, eskorterede af Garden til Hest, igjennem de opstillede Rækker af Garnisonen og Borgerskabet, der naaede ligefra Toldboden til Slottet. Her spistes til Aften; men efter endt Maaltid kjørte Czarens Afsending ham hjem til sit Hotel, hvor han saa tilbragte den første Nat i Danmarks Hovedstad.

Man ved, at blandt de Festligheder, der fandt Sted til Ære for den mægtige Selvhersker over alle Russer, afholdtes en af de mest straalende paa Rosenborg Slot. Kong Frederik var nylig bleven færdig med dets pragtfulde Istandsættelse og vilde nok vise sine Herligheder frem; thi han holdt meget paa sin Værdighed og vilde derfor gjerne træde frem med kongelig Glans. Han havde rejst meget i Syden og elskede dets Liv, og det er derfor ganske naturligt, at en Baadfest paa Kanalen omkring Slottet hørte med til hin Aftens Festprogram. Kulørte Lamper blinkede i det dunkle Løv og Klangen af vellydende Instrumenter omtonede nu Kong Frederik og hans Gjæster, ligesom den fordum paa de samme Steder havde lydt for hans Oldefader og dennes Gjæster. Og medens Baad efter Baad gled hen over Vandet, viste det dejlige lille Slot sig fra alle Sider, pyntet og blankt og straalende af Glansen, der spillede fra de mange Lys inde i Rummene, som ventede paa de høje Herskaber. Der blev da ogsaa siden derinde en Pokuleren, som mindede om Kong Kristian den Fjerdes muntreste Dage og som selv mindedes længe efter at Festlysene paa Rosenborg Slot vare slukkede.

At Frederik den Fjerde ikke blot tog sig af Slottet selv, men ogsaa af dets Omgivelser, vides blandt Andet af, hvad en Udlænding, der besøgte Kjøbenhavn i Begyndelsen af forrige Aarhundrede, siger i sin Beskrivelse af Rosenborg Have: „Haven har været meget forsømt i nogle Aar; men den nu regerende Konge, der elsker Orden, vil sætte den i bedre Stand igjen. Man begynder at arbejde derpaa og at indrette Springvand" o. s. v. Kristian den Sjette, der ofte holdt mindre Tafler paa Rosenborg, interesserede sig ligeledes meget for Haven; det var saaledes ham, der

lod opføre det kostbare Laurbærhus, hvis Tag om Sommeren kunde skydes tilside, for at Laurbærtræerne ret kunde nyde Godt af Solvarmen, selv om de stode i Hus.

Saa kom der strenge Tider for det minderige Slot. Det var efterhaanden gaaet af Brug som egenligt Beboelsessted, men blev dog endnu undertiden anvendt f. Ex. til Hoffester, ligesom det efterhaanden var blevet et Slags kongeligt Skatkammer, det vil sige Gjemmested for Kostbarheder og Andet, der havde tilhørt Kongerne personlig. Men neppe havde Kristian den Syvende besteget Tronen, før det trak op for Alvor. Først blev enddel af Haven inddraget til en Exercerplads og meget snart faldt der en ny kongelig Resolution for, at selve Slottet skulde afgives til et Akademi for Landkadetterne og derfor rømmes — de der opbevarede kongelige Regalier skulde flyttes til Kristiansborg, de øvrige „Rariteter" og Møblerne til Kunstkammeret og de andre kongelige Slotte. Denne sidste Bestemmelse blev vel atter frafalden, men saa kom der en anden Sky. Bygningen, der var meget forfalden, trængte nemlig til en gjennemgaaende Reparation, og denne vilde efter al Sandsynlighed blive af den Beskaffenhed, at Kuren neppe havde været at foretrække for Sygdommen; man tænkte saaledes paa intet Mindre end at nedbryde Hovedtaarnet og sætte et Gelænder oven paa 6te Etage i Stedet! Det var den geniale Bygmester Harsdorff, der fik denne taabelige Plan til at strande ved sine indtrængende Forestillinger om den Pietet, man skylder gamle Bygninger og deres Stiftere, allerhelst da „Rosenborg som et Sted, der allerede er bekjendt i Verden og hvis indre Dele indeholde saa venerable Skatte." Det Ydre blev da reddet, men indvendig gnavede Tidens Tand. Dog, ikke den alene afstedkom de mange Forandringer indenfor Slottets Mure; disse betingedes tvertimod hyppig af den mangeartede Brug, der gjordes af de forskjellige Rum; det skal saaledes kun nævnes, at fra 1781 til 1865 opbevaredes den kongelige Mont- og Medaljesamling paa Rosenborg; at nogle Rum indtoges af det kongelige Sølvkammer; at fra 1791 til 1832 blev Klasselotteriet trukket der, at fra 1794 til 1829 foregik den aarlige festlige Aabning af Højesteret, den første Torsdag i Marts Maaned, under Kongens Præsidium i Riddersalen, i hvilken Anledning der bl. A. blev indrettet en særskilt Opgang, som senere er borttagen igjen. Ligesom denne sidstnævnte Højtid, til hvilken Frederik den Sjette i saa mange Aar drog i stort Optog og med al Kongemagtens Pomp, atter fører

os tilbage til de festlige Minder, der knytte sig til Rosenborg, saaledes skal det endelig endnu i saa Henseende nævnes, at efter at Dannebrogsordenen var bleven udvidet og forandret den 28de Juni 1808 af sidstnævnte Konge, tildelte han flere Gange denne Orden ved højtideligt Ridderslag i Slottets Riddersal.

Som vi hørte ovenfor, omtaler Harsdorff alt for over et Aarhundrede siden Rosenborg som et Sted, der er „bekjendt i Verden" og indeholder „saa venerable Skatte". Disse „Skatte" vare imidlertid af en saa uensartet og blandet Karakter, at de nærmest maatte kaldes „historiske Kuriositeter", og de vare opstillede uden at nogen videnskabelig Kritik havde raadet ved Ordningen. Samlingerne bleve nemlig forestaaede af Slottets Kommandanter, der jo, selv om de forøvrig vare dannede og oplyste Mænd, hidtil havde bevæget sig i en fra al Museumsvirksomhed helt forskjellig Livsstilling. Derfor blev det aldrig rigtig til Noget med en Omordning af Gjenstandene, uagtet Tanken derom alt længe ulmede og kom frem ved indtrædende Kommandantskifter og navnlig blev holdt ilive af den navnkundige Oldgranskер, den af alle vore nationale Minder og Museer saa fortjente, i Aaret 1865 afdøde, Konferensraad Christian Jürgensen Thomsen. Først under de forandrede Regeringsforhold under Frederik den Syvende kom Sagen til endlig Afgjørelse. 1854 blev Samlingen erklæret for et Fideikommis i det danske Kongehus og ved Resolution af 28de Decbr. 1858 fik den Navn af de danske Kongers kronologiske Samling. Med dette Aar oprandt der en ny Æra for Rosenborg, der vil give det en Betydning for kommende Tider og blive til Hæder for vort Fædreland, thi da begyndte den Istandsættelse af Slottets Indre og Ydre og den Omordning af Sagerne, der først i det sidst forløbne Aar (1878) er fuldført. Samlingens Direktør, Kammerherre J. J. A. Worsaae, der i 1858 blev udnævnt til Inspektør for Samlingen, har lagt Planen til det betydningsfulde Værk og selv ledet dens Udførelse. Ved Indretningen af en hel Række nye Værelser har man ved deres tidssvarende Udsmykning søgt at anskueliggjøre det lange Tidsrum efter Frederik den Fjerde (der jo, som ovenfor nævnt, var den Sidste, der paa Rosenborg indrettede Værelser, holdte i en bestemt Tids Stil) og efter at alle de ældre Rum nu ere fuldstændig istandsatte, giver Rosenborg saaledes, med de i Rummene kronologisk opstillede Sager, et fortløbende kulturhistorisk og

nationalt Billede af den nyere Tid, navnlig efter Enevældens Indførelse — vi begynde altsaa i de ovenfor beskrevne Værelser fra Kristian den Fjerdes Tid og standse tilsidst ved Frederik den Syvende, den sidste Konge af den oldenborgske Stamme. Med alle sine karakteristiske Rum, med de pragtfulde Møbler, med sin store Rigdom paa Dragter, Vaaben og Portrætter, med sine historiske Relikvier, med sin kostbare Skat af Juveler og sjeldne Kunstgjenstande, er de danske Kongers kronologiske Samling et af Europas mærkværdigste Musæer, og hvad der for os forhøjer dens Betydning i en overordentlig Grad, er den Omstændighed, at den nu med Rette kan siges at danne en Fortsættelse af vort ældre Nationalmuseum, Musæet for de Nordiske Oldsager.

Men er Rosenborg i Besiddelse af store nationale Skatte, saa være det tillige sagt til Slægtens Ære, at dets Betydning mere og mere gaar op for den. Billederne paa vore aarlige Udstillinger, som behandle historiske Emner, have hentet mangt et karakteristisk Vink, mangen Oplysning i disse Sale med de mange gamle Dragter og Smykker, Vaaben og Pragtmøbler, og Brudegaverne til vore Prinsesser øse af de samme Kilder. Men hvad der er det Vigtigste af Alt: Mangen blandt de Tusinder, der aarlig besøge Samlingen, har forladt den med denne Tanke: „Gud ske Lov, at vi have Minder, som det er værdt at eje, værdt at værne om!"

Carl Andersen.

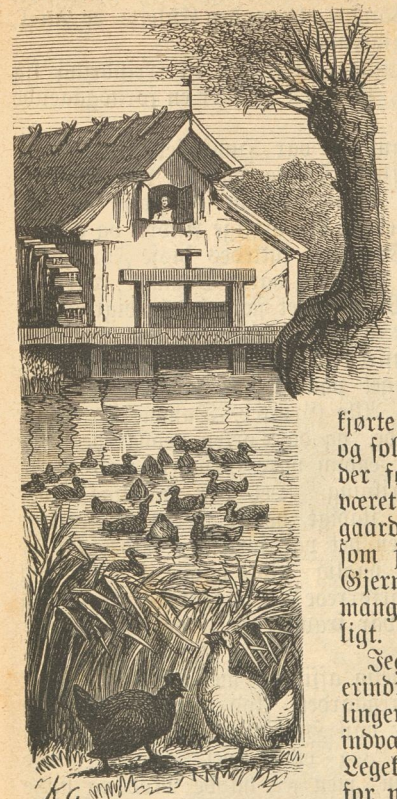

„Hvad Hønsegrete fortalte."

Af

Elisabeth Martens.

---

eg nedstammer fra en Hønsefamilie, — det vil sige, min Fader var Hønsekræmmer, kjørte omkring i Landet, kjøbte og solgte Fjerkræ, og min Moder, der førend hun blev gift, havde været Hønsepige oppe paa Herregaarden, havde, — saa længe, som jeg kan mindes, ingen anden Gjerning, end at opklække saa mange Smaakreaturer, som muligt.

Jeg har ikke en Barndomserindring, uden at pippende Kyllinger og snadrende Ællinger ere indvævede deri; de vare mine Legekammerater og Gjenstande for min Omsorg, min Glæde og min Sorg.

Imellem min Moder og mig blev der aldrig talt om andet, end om disse vore Plejebørn; jeg ved ikke, om hendes Tanker strakte sig videre, — mine gjorde det ikke; men saadan en stor Hønsegaard frembyder ogsaa megen Lejlighed til Jagttagelse og Afvexling. Det er ikke alene Bygningen og Fjerene der ere forskjellige hos disse Skabninger, nej, Vaner og Tilbøjeligheder ere det sandelig ogsaa, og hvad Had, Forfølgelse og Kamp angaar, da tror jeg, at ingen Valplads i Verden har saamange Bataller at opvise, som en Hønsegaard. For min Erindring staaer der utallige Tvekampe imellem stridslystne Hanekyllinger og ubarmhjærtige Forfølgelser af halvvoxne Ællinger eller sygelige Smaakrea-

turer, og her afspejle de kæmpendes Karakter sig tydeligere, end i Menneskenes store Kampe, hvor den Enkelte er intet, — Massen alene det afgjørende.

Idet jeg nævner Ællinger, trænger en Erindring sig frem, som jeg vil meddele, men den fordrer en forudgaaende Forklaring.

I vor Opfostringsanstalt var Høneriet vel Hovedsagen, dog gjordes der oftere Forsøg med at lade Andeæg udruge af Høns, for paa denne Maade at skaffe en ung Andeflok tilveje, uden at behøve den vigtige Andrik og de forslugende gamle Ænder. I Reglen lykkedes disse Forsøg ikke saa overmaade godt, men en rigtig varm Sommer, var Udrugningen og den første Pleje gaaet særdeles heldigt af, en stor Flok Ællinger havde allerede ombyttet den medfødte bløde Pels med den vansirende, pindeagtige Beklædning, da den fuldstændige Mangel paa Regn begyndte at medføre ny Gjenvordigheder. Alle Grøfter, Damme og Pytte bleve efterhaanden udtørrede, og da Tørken vedvarede bleve de faa Vandingssteder, der endnu vare forsynede med Vand, forbeholdte Kvæget til Drikning. Det var lykkelige Tider for Ællingemødrene, som stadigt havde deres unaturlige Yngel paa det Tørre, men det var sørgelige Tider for de fødte Søfolk. De svandt daglig ind, baade i Antal og Vækst og saa saa ynkelig fortørrede og vantrevne ud, at jeg en Dag, da min Moder var fraværende, tog en rask Beslutning.

Vort Hus laa temmelig afsides, men jeg vidste, at paa den anden Side Herregaarden flød der en Aa med rigeligt Vand, og det var min Hensigt at føre min smægtende Ællingeflok derhen. Jeg vidste vel, at jeg havde temmelig langt at drive dem, men jeg havde Mod og unge Kræfter.

Jeg maatte anvende al min Snildhed forat slippe bort alene med de fire Ællingehøns og deres talrige Familie, men det lykkedes dog, thi de smaa klogtige Dyr kjendte for godt mit opheftede Forklæde til ikke at vide, at det indeholdt Føde til dem. Jeg havde betænksomt forsynet mig med lidt Korn, som jeg fiffig strøede foran dem, hvergang de begyndte at blive trætte af at følge efter mig.

Da jeg omsider naaede Maalet for vort Tog, var jeg træt og kogende heb, og mine Ledsagere vare det ikke mindre, men neppe havde de øjnet det blinkende Vand, førend de med langstrakte Halse og ilsomme Fjed styrtede sig lige

ud deri. Det vil sige, — det gjorde Børnene, Mødrene derimod saa med opskrœmmede, forsœrdede Miner paa denne Fœrd, skrukkede og kaldte med utrœttelig Iver, men forgjœves, den altid ufuldkomne Respekt var nu aldeles forsvunden, gjenfødte og forfriskede baltrede de smaa Skabninger sig i deres rette Element, dukkede under, fangede Insekter, nappede, som i Leg, efter hverandre og svømmede ufortrødent videre, uden at høre Mødrenes advarende Raab.

Smil kun ad mig! — jeg siger det alligevel, jeg var lykkelig. Et gammelt udhœngende Piletrœ gav mig Skygge og fra mit Sœde i dets nederste Grene iagttog jeg med sand Glœde den Fryd, jeg havde beredt mine Plejebørn og

tænkte aldeles ikke paa, hvor længe den skulde vare. Først efter nogen Tids Forløb blev jeg opmærksom paa, at de bestandig toge een Retning og dreves af Strømmen længere bort. Jeg fulgte efter, Ællingemødrene ligesaa. Disse vare bestandig komne Fortvivlelsen nærmere, sløj skrigende om imellem de høje Siv, som strakte sig helt ud i Aaen, hængte sig endogsaa i Piletræernes Grene og gjorde i det Hele taget saameget Spektakel, at jeg omsider begyndte at tænke paa, at det vist var bedst at iværksætte Landstigningen.

Fuldkommen sorgløs begyndte jeg den Kalden de plejede at adlyde saa villigt, men overraskedes ubehageligt ved, at den syntes at lyde for døve Øren. Hele den lystige Flok gjorde ikke mindste Mine til at ville efterkomme Opfordringen. Jeg gjentog Forsøget og begyndte at jage efter dem og at kaste Stene ud, for at skræmme dem op i Land, — men alt var ikke alene forgjæves, men fremskyndede deres Svømmen bestandig længere bort. Sagens alvorlige Side begyndte at vise sig for mig, og næsten i samme Stemning, som de bekymrede Høns, ilede jeg med dem langs Bredden, uden at vide, hvad jeg skulde gribe til.

En lang Strækning var allerede tilbagelagt og jeg var naaet til en Vej, hvor en Bro førte over Aaen. Som jeg raadvild stod og saa mig om, kom en Bonde kjørende med et Læs Sække. Jeg viste paa Ællingerne og spurgte ivrigt hvad jeg skulde gjøre. Uden at forandre en Mine saa han fra mig til dem og sagde: „Du kan spare Dig Ulejligheden, for de gaaer dog ad Helvede til." — Og dermed kjørte han videre.

Det er umuligt at beskrive, hvordan jeg blev tilmode ved dette Svar; Tabet af Ællingerne, Faders Vrede, Moders Sorg og Bebrejdelser, viste sig med Forfærdelse for mig, blandet med Virkningen af de mystiske Ord — „at de gik ad Helvede til." Hvad vilde det dog sige? — var det, som jeg havde gjort, da saa gruligt, at jeg derved fortjente denne skrækkelige Straf? — var Helvede i min Nærhed? — vilde det ret snart opsluge mig og mine kjære smaa Dyr? aa! det var rædsomt, der maatte gjøres noget.

Jeg vidste imidlertid ikke andet, end at trække Sko og Strømper af, kilte Skjørtet høit op og vade ud. Ret langt turde jeg dog ikke gaa, der var dybt kunde jeg mærke; dog i min Iver for at fange Deserteurerne glemte jeg al Forsigtighed og tumlede afsted imellem Sivene bestandig i stær-

kere Fart, indtil Kræfter og Besindighed begyndte at svigte mig. Det brusede og bankede for mine Øren, som om et Mølleværk arbejdede i mit Hoved, jeg troede, at det var Helvedes Larm jeg hørte, og forsøgte ængstelig at komme i Land.

Det var ikke let gjort, Bredden var bleven stejl, men da jeg møisommeligt kravlede op, hørte jeg Stemmer i min

Nærhed og opdagede to halvvoxne Drenge, som slentrede hen over Marken. Af alle Kræfter tilraabte jeg dem, at de maatte hjælpe mig, viste dem Ællingerne og bad dem bønligt at springe ud og drive dem i Land.

„Du er nok gal!" — lød deres Svar," seer Du ikke Møllen lige tæt ved og kan Du ikke begribe, at dersom vi

sprang ud i Strømmen, som her er baade dyb og stærk, saa vilde vi snart være knuste under Hjulet."

Idet jeg med Blikket fulgte Retningen, som de viste mig, saa jeg, at der virkelig laa en Vandmølle tæt ved; den var i fuld Gang, og den Støi og Klapren, der havde fyldt mig med Gru, hidrørte fra den. Om end Rædselen for det nære Helvede derved forsvandt, fattede jeg dog at hele min lille Flok snart vilde drages ind under Møllehjulets knusende Magt, og jeg vidste intet Raad, jeg kunde kun skrige højt, hvilket fremkaldte Drengenes spottende Latter og indgav dem Lyst til at trække i mine vaade Klæder, som hængte ned om mig, dryppende af Vand.

Med Fortvivlelse sled jeg mig løs fra dem og løb saa hurtigt jeg kunde henimod Møllen. I en Luge saa jeg et Ansigt. Jeg gjentog mit Raab om Bistand og faa Minuter efter stod en kraftig Knøs paa en fytten, atten Aar ved Siden af mig. Mit Skrig og Drengenes stygge Opførsel havde vækket hans Opmærksomhed og jeg behøvede ikke at forklare hvad der var Anledningen, han saa strax Ællingerne og den Fare, der truede dem.

Han sagde kun et Par Ord, som jeg ikke forstod og forlod mig endnu ilsommere end han var kommen. Aldeles haabløs løb jeg efter ham og lagde ikke engang Mærke til, at Larmen fra Møllen ophørte og Hjulet standsede, førend han atter kom til Syne og tilraabte mig: „Giv Dig nu tilfreds Pige, nu har jeg jo faaet sat Stigboret ned, saa er der ingen Fare paa Færde."

Uden ret at begribe hvad der var skeet, følte jeg en Glæde og Taknemmelighed, som aldrig før. Jeg gjorde nogle Forsøg paa at udtale mine Fornemmelser, og hvor ufuldkomne de end vare, lod det dog til, at min venlige Redningsmand forstod dem, thi han svarede ganske mildt: „Ja, Barn, det skal nok blive godt, men hvad vilde Du dog her med alt det Smaakravl? Du har jo langt hjem — jeg kjender Dig godt, Du er jo Hønsegrete."

Det forundrede mig, at den gode, nette Fyr vidste hvad jeg var for een, men jeg sagde intet, jeg havde endnu alle mine Tanker hos Ællingerne. Disse havde forresten begyndt at samle sig og komme til Ro, nu da der ingen Strøm var; men hvad jeg skulde foretage mig, var endnu uklart, da Peter — saaledes hed min tro Hjælper, — bad mig at forholde mig rolig indtil han fra Møllen fik hentet nogen Føde, hvormed vi kunde lokke dem i Land.

Hans Forslag blev udført og lykkedes, den trætte, sultne Flok kravlede, efter min vedholdende Kalden, efterhaanden i Land, og imedens de graadigt indtoge deres Maaltid, havde Peter bragt to store Kurve, hvori vi puttede dem, efterhaanden, som vi fangede dem. Først da vi vare færdige dermed, tænkte jeg paa, hvordan jeg dog skulde faa slæbt dem hjem, jeg var baade træt og rystede af Kulde i de vaade Klæder; men Peter havde Raad for alt, han tog Kurvene i sine kraftige Hænder, satte dem ovenpaa Mølleæsset, som han skulde kjøre hjem til Herregaarden, og efter at han inde i Kjøkkenet havde skaffet mig en Kop varmt Øl, satte han ogsaa mig derop og svøbte mig saa tæt ind i et uldent Hestedækken, at jeg snart blev varm og Hjemtouren gik paa denne Maade nok saa fornøjeligt for sig.

Han spurgte lidt, men fortalte mere om Herregaarden, hvor han havde tjent et Par Aar og hvor han stod sig saa godt med Forvalteren, at han nok turde vove paa at kjøre den Omvej forat sætte mig og Kurvene af ved vort Hus. Hvor var han dog god og betænksom i alle Maader! mit lille fjortenaars Hjærte glødede og bankede af Taknemmelighed og Rørelse over al den Godhed og Omsørg, som han viste mig; og det har det gjort mange, mange Gange senere i de syv og tyve Aar det blev os forundt at dele godt og ondt med hinanden.

Den Aften bad han Fader og Moder om ikke at sige et eneste ondt Ord til mig, jeg havde døjet nok for det Vovestykke, sagde han; — og nogle Aar senere bad han Fader og Moder om at sige et eneste lille Ord til den Bøn, han havde til dem, nemlig om at han maatte føre Hønsegrete hjem til sit, som sin Hustru. De gjorde det, og aldrig have vi haft Grund eller Sind til at ønske det ugjort.

Ofte, naar vi senere gjennemgik vore Ungdomserindringer, dukkede Ællingehistorien frem. Jeg kunde da ikke lade være at gjentage hvor god han havde været imod mig, men han afbrød mig altid og sagde: „Aa, snak nu ikke meer om det, det har Du gjengjældt hundrede Gange, det hele var dog saadan en Skjæbnens Styrelse. Du var god imod Ællingerne og jeg var god imod Dig; det er det jeg kalder Gjengjældelse og det gaaer lige op."

Marietta.

Af Andreas Beiter.

Første Kapitel.

Har Du nogen Sinde havt en Ven —, jeg mener ikke nogen af de sædvanlige Godtkjøbs-Venner, men saadan en rigtig god Ven —, saa ved Du, hvad en Ven er for noget, men ellers ved Du det ikke. Punktum!

Frits Holm og jeg vare rigtig gode Venner og havde været det fra Barndommen af. Naar jeg siger, at vi vare som Brødre, vil jeg næppe kunne bruge et stærkere og mere betegnende Udtryk om vort Forhold til hinanden. Vi vare fødte i samme By, Frits og jeg, og ligesom vi havde modtaget den første Skoleundervisning sammen, saaledes havde vi ogsaa gjort hinanden Følge til Universitetet. Paa Graabrødretorv, højt oppe, paa 3die Sal — i „Omegnen af Kjøbenhavn", som Frits sagde —, havde vi en temmelig net Lejlighed, som endnu findes der, omtrent i samme Stand, som da vi beboede den. Her henlevede vi da en Del af vore lykkelige Studenterdage, og det gik meget godt, saa længe vi havde noget at studere for og leve af; — vi understøttedes begge af en Onkel, jeg havde, som ansaas for at være meget rig, hvorfor vi saa temmelig uden Bekymring kunde se Fremtiden i Møde. Min Onkels Formue var dog betydelig mindre, end vi havde gjort Regning paa, og ved hans Død blev der kun en meget lille Arv til os, som ikke forslog stort. Det begyndte at mørknes paa vor Lykkes Himmel, vi maatte nu anstrænge os mere end før og se at fortjene noget ved Informationer, men det behagede os ikke synderligt. Vante

til Overflod og Luxus vare vi ikke, men selv den tarveligste Levevis er kostbar, naar man kun ejer lidt, og har man saa Hensyn at tage til sin Stilling — vil man nødig undvære en god Cigar o. s. v., saa kniber det under slige Forhold. Vi indsaa, at der burde ske en Forandring i denne unaturlige Tingenes Tilstand, som Frits sagde, men hvorledes? Det var just Knuden, og uheldigvis en af disse gordiske Knuder, som man maa give sig Tid til at løse ganske langsomt, hvis ikke den lunefulde Fru Fortuna faar i Sinde at spille Alexander og overhugge Knuden!

Som den ældste og den af os, der skulde være den fornuftigste, spekulerede og grublede jeg altid mest over vor Stilling. Frits derimod var af et mere sangvinsk Temperament og kunde bedre holde Modet oppe og Humøret vedlige, hvordan det saa gik. — En god Ting, det samme, denne Sorgløshed! Man forværrer tidt sin Stilling ved overflødig Ængstelse, og et Tab bliver mindre følelig, naar man kan lade være at ærgre sig derover.

En smuk Søndag Eftermiddag sad jeg just i min Lænestol og lod for en Stund mine Bekymringer drive bort med de fine Røgskyer, jeg udsendte fra en fortrinlig Cigar — den næstsidste, jeg var i Besiddelse af. Lig en olympisk Gud tyktes jeg mig, indhyllet i de lette, blaalige Dampe — Sorgerne forsvandt — Nutiden svandt og Fortidens glade Minder dukkede op i min Erindring, lyslevende fremtryllende den forsvundne sorgløse Barndomstid. Jeg var atter i min Onkels gjæstfri Hjem, jeg hørte ham udtale sine Forhaabninger om min Fremtid, modtog hans kjærlige Formaninger og Raad. Den ene lyse Erindring afløste den anden i stedse vexlende Billeder. Scenen skiftede — hvor var jeg nu? Langt oppe i det vestlige Jylland hos min Tante, den gamle, rige Enke efter en Godsbesidder. Jeg stod i den gamle Borggaard, i de høje Sale, hvor der hang store oliemalede Portraiter af Gaardens tidligere Ejere, alvorlige Figurer i stive Dragter, med vældige Allongeparykker og gjennemtrængende Øjne, der altid saa' saa vist paa en. Jeg sad ved min Tantes Side ude paa Havetrappen under det vældige Bøgetræ eller spadserede med hende i den smukke Have. Og der var jo den nydelige lille Marietta, Frits's og min Legekammerat, — jeg hørte hendes klare Latter og saa' det skjelmske Smil i de smukke blaa Øjne — — — en pludselig Larm paa Trappen vakte mig af mine Drømmerier og førte mig tilbage til Virkeligheden. Det var Frits,

der kom, trallende paa en Studentersang. Muntert nynende traadte han ind i Værelset, sorgløs og glad, som kunde han være en Udsending fra Drømmelandet, hvori jeg nylig havde dvælet.

„Naa," sagde han, „hvad sidder Du nu og grunder paa? Hvilket Skema for vort fremtidige Liv monstro Du nu har faaet udarbejdet, Du Pallas Athenes værdige Yndling? Dog — Du ser mig dog ikke saa overordentlig filosofisk ud! Har maaske din Skytsgudinde velsignet Dig med en lys, skjøn Ide, medens Du ofrede til hende den ambrosiske Vellugt fra din ægte Havanna? I saa Fald, ud med den!"

„Frits", sagde jeg, „Du har truffet det paa en Prik. Jeg tror, vi ere reddede nu."

„Det var Ret!" sagde Frits, „det er, ved Jupiter, det fornuftigste Ord, jeg har hørt af Dig i lang Tid, og jeg har dog daglig maattet høre meget, meget fornuftigt. Lad mig faa en Cigar og kom saa frem med din kostelige Ide!"

„Der er en Cigar henne i Futteralet paa mit Skrivebord," svarede jeg, „faa nu blot Fyr paa, saa skal Du høre."

Frits tændte Cigaren og strakte sig derefter magelig paa Sofaen, dampende som en Skorsten.

„Jeg sad just og fordybede mig i gamle Erindringer," vedblev jeg, „da jeg pludselig kom i Tanke om en gammel Tante, jeg har, som er uhyre rig. Det er desværre mange Aar siden, jeg besøgte hende, og jeg havde næsten ganske glemt hendes Tilværelse. Bare hun nu ikke ogsaa har glemt mig, siden jeg i en saa utilbørlig Grad har tilladt mig at ignorere hende! Jeg vil dog haabe det modsatte, og skriver til hende endnu i Dag for at forny Bekjendtskabet."

„Ja saa!" sagde Frits, „det er altsaa kun en Fugl paa Taget, Du har faaet Øje paa. Imidlertid kan Du jo gjerne have Held til at fange den, og der er unægtelig nogen Chance for, at det kunde forbedre vor Stilling at komme under Tantens Protektion. Det store Spørgsmaal er nu, hvorledes hun er stillet i pekuniær Henseende og om hun vil have med Dig at gjøre."

Jeg skrev til min Tante, og efter at vi i nogle Dage havde svævet i Uvished om Sagen, kom der endelig et Brev. Forventningsfulde aabnede vi det og læste:

„Kjære Albert!

Det var rigtignok en Overraskelse for mig at høre fra

Dig; — det havde jeg forlængst opgivet Haabet om, men jeg er nu saa meget mere glad ved at se, at Du ikke aldeles har glemt din gamle Tante. Du husker mig altsaa endnu, skjønt Du kun var et Barn, da Du besøgte mig sidst. Jeg erindrer meget godt dine smukke blaa Øjne og dit mørkebrune Haar (den kjære Tante!) men jeg kan naturligvis ikke tænke mig, hvordan Du nu ser ud. Gud ved, om jeg vil kunne gjenkjende Dig — dog det tror jeg nok, jeg kan, thi

nogen Lighed med de barnlige Træk, maa der dog altid være, om Du ogsaa har forandret Dig meget. Jeg vilde blive overordentlig glad ved et Besøg af Dig, og Du maa derfor endelig se at komme saa snart, Du kan. Jeg haaber, at Du vil synes godt om min Niece — ja det er sandt, hende kjender Du jo ikke, skjønt Du maaske en Gang har set hende. Det er en ung Pige, jeg har adopteret — jeg maatte jo have lidt Selskab til Adspredelse i min Ensomhed.

Forvrigt er det ikke af Godgjørenhed, jeg netop har valgt hende og indsat hende til min Universalarving, thi hun har selv en temmelig betydelig Formue, der dog endnu ikke er disponibel, men fordi hun er saadan en rar lille Pige, hvis Selskab jeg ikke godt kan undvære.

Lad mig nu snart høre fra Dig igjen, kjære Albert, og underret mig om, til hvilken Tid Du kan ventes paa Stationen i T. Jeg vil da være der med min Vogn for at afhente Dig.

Din kjærlige Tante
Marie Smith."

„Bravo!" raabte Frits, klappende i Hænderne, „det var jo virkelig en ganske udmærket Ide, Du fik den Gang."

Jeg fattede ikke ret Grunden til hans Glæde.

„Du vil nok gjøre Nar ad mig," sagde jeg ærgerlig, „dette Brev tilintetgjør jo fuldstændig vore Forhaabninger, thi min Tante har nu ikke længer noget at give bort, og jeg kan ovenikjøbet slet ikke fortænke hende i, at hun har valgt sig en anden Arving, da jeg i saa lang Tid har været som død for hende."

„Nej hør, min filosofiske Ven!" sagde Frits, „Du er et godt Hoved og klog nok i visse Retninger, men Du er alligevel utilladelig dum. Begriber Du da ikke, hvad Du nu har at gjøre — — —?"

„Spar din Visdom," afbrød jeg ham, „jeg forstaar Dig meget godt, men jeg indlader mig ikke paa en saadan Handel. Tror Du, jeg vil gifte mig for Pengenes Skyld?"

„Nej, men for de smukke Øjnes Skyld, for de lyse eller dunkle Lokkers Skyld, for den hele elskværdige Personligheds Skyld," lo Frits. „Jeg er vis paa, at det er en nydelig lille Pige."

„Ja vist!" sagde jeg, men man gifter sig ikke med enhversomhelst nydelig lille Pige. Dog — det gjør Du maaske!"

„Naturligvis," svarede han, „med den første den bedste smukke Pige, som har Penge, thi Penge er en ren Nødvendighed, naar man vil gifte sig, de er nervus rerum gerendarum overalt i Livet og især i det ægteskabelige Liv. Men hør nu, kjære Ven," sagde han pludselig i en forandret Tone, „det er en ganske besynderlig Maade, Du tager Sagen paa. Jeg synes dog, det var altid et Forsøg værd. Rejs Du hen og besøg din Tante og gjør din Kusines Bekjendtskab! Hvem ved, om hun ikke netop er den, Du kunde

ønske Dig. Synes Du ikke om hende, nu, saa lad hende være for den, hun er, eller — lad mig tage hende."

„Ja, Du har virkelig Ret," udbrød jeg, „Du argumenterer meget fornuftigt. Det er altid et Forsøg værd."

„Ser man det," sagde Frits fornøjet, „nu ordner Sagen sig nok af sig selv."

Vi sad i nogle Øjeblikke hensunkne i Taushed. „Frits," sagde jeg omsider, „hvem ved, om denne lille Pige ikke hedder Marietta?"

„Marietta? hvem er det?"

„Kan Du ikke huske en lille Pige, som vi en Gang legede med som Børn? Men det kan Du maaske ikke, for hun var kun en eneste Gang i Onkels Hus, og Du har jo aldrig besøgt min Tante i Jylland, hvor ogsaa Mariettas Forældre bor."

„Jeg erindrer ikke Navnet," sagde Frits, „men jeg mindes en smuk lille Pige, det dejligste Barn, jeg har set, og som en Gang var hos din Onkel. Var det hende?"

„Ja, det var Marietta."

„Skulde hun være din ny Kusine?"

„Jeg tror det, jeg er næsten vis derpaa. Hvor forunderligt, at det ikke strax faldt mig ind!"

„Ja —" sagde Frits, ligesom aandsfraværende. Han var pludselig bleven taus og tankefuld. Jeg saa' paa ham, men han undveg mit Blik og svarede ikke paa, hvad jeg sagde. Det maatte være noget alvorligt, som beskjæftigede hans Tanker.

Atter tav vi begge en Stund. Saa sprang Frits pludselig op, foer med Haanden over sin Pande, som om han vilde bortvejre en Tanke og glatte de Rynker, den havde frembragt, hvorefter han med Varme trykkede min Haand. Men han sagde ikke et Ord. Jeg undrede mig over hans gaadefulde Væsen, men kunde ikke faa nogen Forklaring af ham og opgav at spørge.

II.

Jeg maatte vente nogle Dage, før jeg kunde tiltræde Rejsen, og imidlertid kom der nok et Brev fra Tante. Frits var netop ikke hjemme, da jeg modtog det.

I Brevet var indlagt et Visitkort, indsvøbt i Silkepapir. Mon det skulde være min Kusines Portrait? Jeg læste først Brevet og fandt min Formodning bekræftet.

Tante skrev næsten udelukkende om Kusinen, men navngav hende ikke — hun vilde berede mig en Overraskelse.

Nu tog jeg Billedet frem. Himmel, hvilken Overraskelse! I Stedet for det smukke Pigeansigt, jeg havde ventet at faa Øje paa, saa' jeg et bredt, intet sigende, dumt Fjæs, med kun et Øje og en Mund, der syntes at gaa fra det ene Øre til det andet. Jeg var ikke langt fra at græde af Harme. Hvor var det muligt, at min Tante havde kunnet adoptere en slig Vanskabning? Nu var alt forbi, thi jeg hverken kunde eller vilde gifte mig med en Dame af et saadant Udseende, havde hun saa end alle mulige andre gode Egenskaber!

Medens jeg anstillede disse Betragtninger, kom Frits hjem.

„Lad mig se," sagde han, „hvad er det for et Billede. Du der har faaet?"

„Det er min Kusines Portrait," svarede jeg tonløst.

„Nu ja," sagde han, øjensynlig gjørende Vold paa sig selv for ikke at briste i Latter, „hvad saa videre? Det er jo et ganske net Ansigt."

Jeg mærkede, at Frits pludselig havde faaet sit tidligere gode Humør tilbage.

„Ja vel," svarede jeg bittert, „under visse Forudsætninger er det ganske net. Hvis f. Ex. Kyklopen Polyfem bejlede til hende, saa kunde man sige, at hun var altfor smuk, thi har man end kun et Øje, naar man blot har det paa det rigtige Sted, er det dog altid smukkere, end naar det sidder midt i Panden."

„Albert," sagde Frits, „Du har rent tabt Modet. Du vil ikke have mere med den Sag at gjøre?"

„Nei!"

„Ja men husk dog paa Situationen! Hvorfor vil Du gjøre saa store Fordringer? Den lille Pige er ikke smuk, men derfor behøver hun jo ikke at mangle Elskværdighed. Ved Du da ikke lige saa godt som jeg, at den ydre Skjønhed ikke altid er en Borgen for, at Personen er noget værd?"

„Sandt nok," svarede jeg, „men der maa være Maade med Alting. Efter det Billede at dømme, er min Kusine dog alt for grim. Jeg stiller det ingenlunde som en absolut Betingelse, at min Kone skal være en Skjønhed, — men i den Grad frastødende hæslig — — — det er umuligt, at der kan bo en skjøn Sjæl i et saadant Legeme!"

„Du er og bliver en Tværdriver," sagde Frits, „og

jeg ser, at enhver Overtalelse vil være spildt paa Dig. Hør," vedblev han, som i et Anfald af overstadigt Lune, „en af os to maa have Kusinen, her hjælper min Tro ingen Kjæremo'er! Lad nu Skæbnen afgjøre, hvem der skal være den lykkelige: — Plat og Krone om Bruden! Se, her er en Mønt, kast nu!"

Mekanisk tog jeg Mønten og kastede.

„Krone, Krone!" jublede Frits, „Du skal have hende, den nydelige lille Frøken Polyfem, det er tydeligt! Vov ikke at trodse Skæbnens Beslutning!" lagde han til med Pathos.

„Hør Frits, lad nu de Narrestreger fare."

„Du vil ikke. — Godt, saa vil min Tro jeg, — at sige, hvis Du tillader mig at aflægge Besøget og afstaar mig dine Rettigheder?"

„Fusentast, som Du er!" sagde jeg ærgerlig, „det er jo slet ikke sagt, hun vil have Dig. Men naar Du endelig vil, saa rejs kun og prøv din Lykke. Jeg skal i Dag skrive til Tante og tilmelde hende den kjære Neveus Ankomst."

„Hvorledes?" sagde Frits, lidt betænkelig, „skal jeg maaske optræde under dit Navn?"

„Nej Du skal ikke, men det er jo ingen Skade til, om Du ved ikke strax at give Dig tilkjende, saadan paa en fin Maade kunde give det Udseende af, at jeg ved at sende Dig først har villet prøve Tantes Evne til at gjenkjende mig. Derved sparer Du Dig enhver yderligere Forklaring og en slig Mystifikation vil more Tante, der, efter hvad Onkel har fortalt mig, holder af en god Spøg."

„Det er jo prægtigt," sagde Frits, „under saadanne Omstændigheder skal jeg nok kunne klare mig."

Den til Afrejsen bestemte Dag kom og jeg fulgte med Frits ned til Kvæsthusbroen, thi han holdt af at komme til Søs og vilde tage med Dampskibet til Kolding. Som sædvanlig var der en Del Mennesker forsamlede dernede — Tilskuere og Bekjendte, der vare komne for at sige Farvel. Min Ven kom om Bord og Skibet begyndte at lægge fra Land.

„Halløj, min Mand!" skreg pludselig en Kone med et sandt Kantippeansigt, der befandt sig mellem de om Bord værende. „Min Mand skal med!" og hun gebærdede sig som en Rasende. „Ja, Mutter," raabte Manden, der var kommen for sent og stod ved Bolværket, „jeg kunde jo ikke komme over tidlig nok."

„Jo Du kunde — — Du vilde — — —" det var

ikke længer muligt at høre, hvad hun sagde, og man maatte slutte sig til Resten ved at iagttage den betegnende Gestus, som hun gjorde med knyttede Næver.

„Naa, han har s'gu nok slængt Dragen til Søs i Dag!" bemærkede et vittigt Hoved iblandt Mængden.

Samtidigt med at jeg lagde Mærke til det nys beskrevne pudsige Optrin, havde jeg sagt Farvel til Frits, der svingede med Hatten, ligeledes morende sig kosteligt over den arrige Madam.

Det skulde dog vel ikke være et ondt Varsel for Frits, tænkte jeg, netop nu, han tiltræder sin Frierrejse! Hm, saadan er saamænd mangt et Ægteskab, der dog er blevet begyndt under meget lykkelige Forhold.

Her maa jeg nu tage Afsked med den ærede Læser, idet jeg trækker mig tilbage, overladende til Frits at fortælle Resten af Historien.

Andet Kapitel.

Det skjønneste skjønne: en Mø.
Oehlenschlæger.

Min Ven Albert har jo allerede forestillet mig for Læseren, og jeg kan derfor uden videre Omstændigheder gaa lige til Sagen.

Jeg begav mig altsaa paa Rejsen til Jylland og havde en ganske behagelig Sejltur med en voldsom Storm i Kattegat. Selv angribes jeg aldrig af Søsygen, og kunde derfor more mig ved at se en og anden af Passagererne vanke urolig og blegnæbbet omkring paa Dækket, for omsider med en vis Hurtighed at skynde sig hen til Rælingen og yde Neptun sin Tribut, eller at se dem ligge og vælte sig i Køjerne neden under. En stakkels Fyr blandt Dækspassagererne havde jeg dog ondt af, thi han forsikrede mig med uniskjendelig Alvor, at han ikke havde noget højere Ønske end at se Skibet gaa under med Mand og Mus. Jeg var yderlig forbauset over denne Udtalelse, men har siden hørt, at en saadan Livslede er en Virkning af Søsygen i dens højeste Grad.

Fra Kolding fortsattes Rejsen pr. Jernbane ind gjennem Heden, men fraregnet en heftig Strid, hvortil jeg blev Vidne, imellem en kras Højremand og en Ultra-Demokrat, der i nogen Tid sad i samme Kupé og leverede hinanden nogle Vittigheder, der var saa bidende og skarpe som Rage-

knive, til stor Moro for mig, var der ikke noget videre at lægge Mærke til paa den Tur, og da jeg den meste Tid var ene i Kupéen, havde jeg god Lejlighed til at anstille Betragtninger over min Rejses Formaal. Hvad havde jeg egentlig i Sinde? Ja, jeg kunde jo snart blive enig med mig selv om, at jeg ikke rejste for den grimme Kusines eller for Gaardens Skyld. Det var dels den med Besøget forbundne Morskab, der trak mig og dels — — — der stod det atter lyslevende for mit indre Øje, dette skjønne Billede, i sin evig unge Herligheds Glans, som da jeg skuede det første Gang! — — Det var jo her i Nærheden af Tantes Gods, at hun boede, den lille Lysalf, som havde vakt — ikke Kjærlighed, men den reneste Begejstring hos mig. Maaske det skulde forundes mig at see hende endnu en Gang!

Aldrig glemmer jeg det Øjeblik, da jeg saa' Marietta for første Gang! Jeg var kun otte Aar og gik netop og legede med Albert i hans Onkels Havestue. Under Legen var jeg kommen ind i den tilstødende Gang, og i det samme gaar Døren til Familjens Dagligstue op og en høj Dame, ledsaget af en lille Pige paa sex Aar, kommer ud. Jeg har aldrig set et dejligere Barneansigt, men den Virkning, som Synet deraf gjorde paa mig, var aldeles overvældende. Det frembragte et Indtryk hos mig, som jeg aldrig siden har glemt og med hvilket intet, jeg senere har modtaget, kan sammenlignes. At beskrive det mægter jeg næppe. Det var som havde jeg set ind i den straalende Sol; jeg følte mig blændet og flygtede for det fortryllende Syn. „Hvad er der?" spurgte Albert. Jeg var ikke i Stand til at svare. Han løb hen for at se efter og nu nærmede jeg mig igjen, saa' hende atter — og flygtede. Den skjælmske lille Pige troede, jeg vilde lege Tit, og lo nok saa fornøjet. Hvilket Smil om den nydelige lille Mund og hvilken Latter, saa frisk og ren! — jeg tror at høre den i dette Øjeblik. — „Her er en lille Pige, som vil lege med Jer," sagde den fremmede Dame. — „Lege?" tænkte jeg, „hvor tør du vove at lege med h e n d e?"

Jeg har ofte tænkt, at om den høje Skjønhedsgudinde viste sig for mig, som da hun fremsteg af Havets Skum, vilde Synet af hende øve en lignende Virkning paa mit Sind. Og som en saadan Skjønhedsaabenbaring staar hin lille Pige endnu den Dag i Dag for mig, et saadant Indtryk af den rene, ophøjede Skjønhed var det, jeg den Gang modtog.

Det var altsaa kun Beundring — ikke Kjærlighed? Jeg vidste det ikke selv. Men hvad var det for en Følelse, som greb mig, da Albert sagde, at hun muligvis var hans Kusine? Det var mig ikke ganske klart.

Jeg havde nu naaet min Rejses Maal og steg af ved Stationen i T. En ældre Dame, ledsaget af en Herre, stod blandt andre ventende paa Perronen. Det var min Tante, jeg kunde øjeblikkelig kjende hende efter et Portrait, Albert havde vist mig, og da jeg saaledes vidste, hvem jeg havde for mig, styrede jeg strax lige hen imod hende. Saasnart den gamle Dame fik Øje paa mig, troede hun strax at vide, hvem jeg var og hilste mig paa den venligste Maade, idet hun forestillede mig for sin Ledsager, der var Forvalter paa hendes Gods: „Hr. Hansen, — min Neveu Albert Smith!" — Jeg kunde nu i det mindste foreløbig ikke trække mig tilbage og vedblev at spille den Rolle, som Omstændighederne havde tildelt mig. — „Jeg kunde dog kjende Dig, min Dreng," sagde Tante, „skjønt jeg synes, dit Haar er noget lysere end det skulde være — dog, jeg kan have taget fejl, thi det er saa længe siden, jeg saa' Dig sidst. Men det er de samme Træk, de samme blaa Øjne."

Hun havde virkelig Ret, thi Albert og jeg lignede hinanden meget.

Efter en Kjøretur, under hvilken Tiden gik hurtigt for mig i min Tantes behagelige Selskab, naaede vi den gamle Gaard. Den laa smukt nede i de fede Enge, paa den ene Side — dog kun i Flodtiden — omgiven af en blank Sø. Fra Vestsiden skjultes Gaarden ganske af mægtige, ranke Bøge, og kun et lille Stykke af det røde Tag kunde skimtes imellem de tætte Kroner.

Da vi stege af ved Hoveddøren, stod der en ung Pige paa det øverste Trin af den kolossale Stentrappe. Jeg saa' hende, vore Øjne mødtes — og jeg stod som fortryllet. Det var jo den lille Marietta, min Barndomsdrøm, mit Ideal! Og dog — det var ikke længer hende! Jeg følte mig pludselig gjennemstrømmet af en hidtil ukjendt Følelse, jeg var greben af Kjærlighedens understærke Magt. I samme Nu havde jeg glemt alt andet — Kusinen, Tanten — jeg saa' og hørte kun hende, der højt rødmende stod for mig, Hedens Rose, i sin blу, vaarfriske Pragt! — „Marietta!" lød i det samme min Tantes Stemme, „her er din ny Fætter." — I Guder! det var Kusinen! Jeg troede at drømme. Der kunde ikke være Tale om den fjerneste Lighed imellem

Portraitet og den nydelige Original. Skal jeg beskrive hendes Udseende? skal jeg tale om den slanke Figur, de veldannede Former, det fine Ansigt, omgivet af et prægtigt, lysebrunt Haar, de drømmende blaa Øjne og den friske Mund? Nej, jeg vil ikke forsøge det umulige. Har ikke den gamle Homer lært mig, at en saadan Beskrivelse af Skjønheden ikke er i Stand til at give noget egentligt Begreb

om den, idet han, da han fortæller om Helena, der træder frem blandt Troernes ældste, indskrænker sig til at skildre det Indtryk, hun gjør paa de forsamlede:

Ej er det sært, at Troer og pantsrede Mænd af Achaia
friste Besvær langsommelig Tid for saadan en Kvinde,
ganske forbausende ligner hun jo Gudinder af Aasyn.*)

*) Wilsters Oversættelse. Il. III. 156—158.

Nej, visselig mægter ingen Pen tilfulde at beskrive Skjønhedens Gudinde, men vel kan den tilnærmelsesvis skildre det, der giver hendes Skjønhed dens største, dens egentlige Værd: Gratiernes Bælte. Og hvad var det, der fængslede mig mest, da jeg saa' den dejlige Marietta? Var det hendes ydre, den ranke Vækst, de regelmæssige, fint mejslede Træk? Nej, det var den uforlignelige Ynde, den rene, jomfruelige Blufærdighed, den fortryllende, ubevidste Gratie, der var udbredt over hendes hele Person; — den tronede paa hendes Pande med Uskylds hvide Skrift, den viste sig i enhver Bøjning, enhver Bevægelse, klart afspejlende hendes elskelige Indre. Og Synet af hende vilde have frembragt det samme harmoniske Indtryk, selv om hun ikke havde været nogen egentlig Skjønhed.

Jeg havde skuet ind i hendes skjønne, sjælfulde Øjne og følte mig fængslet for bestandig. Med en tyveaarig Ynglings hele Letsind svor jeg ved mig selv, at ingen anden end jeg skulde eje hende. Men nu stod det ogsaa klart for mig, at min Fætterrolle var udspillet; jeg maatte strax give mig tilkjende som den, jeg var. Hvor var det muligt at kunne dvæle et eneste Øjeblik i denne yndige Piges Nærhed — at kunne se hende lige i Øjnene med Forstillelse i Hjærtet? Nej, al Falskhed, alt Bedrag — var det end i Grunden uskyldigt — maatte vige. Saaledes gaar det altid, man føler sig strax som et bedre Menneske ved at komme under en ren og sand Kjærligheds Indflydelse, — dens Glød lutrer og renser Menneskehjærtet, som Ilden det ædle Metal.

Jeg blev imidlertid befriet for mit Rejsetøj og ført ind i Dagligstuen. „Kom nu og sæt Dig ned, Albert," sagde Tante, „saa ville vi passiare lidt om gamle Dage."

Nu maatte Forklaringen frem.

„Frue!" begyndte jeg, ikke uden en vis Ængstelse, „De tror, at jeg er Deres Neveu. Det er ikke Tilfældet — — "

„Men hvad er det dog, Du siger, Albert? udbrød Tante forundret, idet hun saa' tvivlende paa mig. „Aa, Du vil vist drive Spøg med mig?"

„Nej, jeg maa tilstaa, jeg spøger ikke i dette Øjeblik," vedblev jeg, „det er — — — "

Et Forundringsudraab fra begge Damerne afbrød mig.

„De er ikke min Neveu?" sagde Tante i en Tone, der tydelig røbede, at jeg allerede havde vundet hendes Yndest, hvorfor jeg øjeblikkelig fik mit Mod tilbage. „De er ikke Albert? Men hvem er De da?"

„Jeg er en meget god Ven af Deres Nevøu, hans bedste Ven, Frue (her kunde jeg, erindrende mig Alberts Ord til mig, ikke bare mig for at smile), — og vi aftalte med hinanden, at jeg først skulde aflægge et Besøg hos Dem for — — — "

Her slog Tante begge de buttede Hænder sammen og brød ud i en munter Latter. „Aa, nu forstaar jeg det hele," sagde hun, „Albert har villet sætte mig paa Prøve, for at se, om jeg kunde kjende ham, og som en munter Fyr har De ikke kunnet nægte Dem den Fornøjelse at gaa ind paa Spøgen!"

„Ja, jeg var jo i Stand til at udføre Planen," sagde jeg, idet jeg pludselig fik en god Idé, „thi jeg har megen Lighed med Albert."

„Ser man det!" lo Tante triumferende, „jeg gik altsaa ikke i Fælden, men jeg kunde rigtignok let have gjort det. Jeg har dog ganske godt kunnet erindre mig min Nevøus Udseende, thi jeg opdagede straxʒ, at De lignede ham. Naa, det maa jeg sige, Marietta," vedblev den gamle Dame, henvendt til Niecen, „det er et Par muntre Fættere, Du der har, der saadan straxʒ begynder at drive Løjer med deres gamle Tante. Jeg ved nu godt, hvad De hedder," sagde Tante til mig, „for jeg kan jo tænke mig, at De er Alberts gamle Ven, Frits Holm, der, som jeg nu erindrer, kom til at studere sammen med ham."

Jeg bekræftede denne Formodning.

„Og som Alberts gode Ven," vedblev Tante, „skal De være lige saa velkommen hos os, som om De var ham selv. Ikke sandt, Marietta?"

„O, jo, Tante," svarede den skjønne Pige livligt, idet hun rakte mig Haanden, — „jeg beder Dem ogsaa være velkommen, skjønt De ikke er min Fætter."

Jeg var sjæleglad over at være sluppen saa vel fra den frygtede Forklaring. Mit gode Humør vendte tilbage og jeg var snart aldeles hjemme hos disse elskværdige Mennesker. Jeg accompagnerede Marietta ved Fortepianoet, jeg læste højt for dem af Hostrups Komedier: „Eventyr paa Fodrejsen," „Den Tredie", osv. Det var især noget for Tante. Hun morede sig fortræffeligt over Komedierne og fik ofte sin lille, trivelige Person ganske gjennemrystet af Latter. „Jeg ved ikke, hvordan det er," sagde hun, „men jeg har nu læst de Komedier saa tidt, og saa synes det mig dog at være noget ganske nyt, naar jeg hører Dig

forelæse dem." (Tante sagde undertiden Du til mig og syntes at glemme, at jeg ikke var hendes Neveu.) Marietta sværmede især for Oehlenschlæger og heri stemmede vi godt overens, thi han er netop ogsaa min Yndlingsdigter.

Jeg erfarede nu, at Marietta's Forældre vare døde, hvorefter Tante havde adopteret hende. Min skjønne Kusine havde ikke bevaret nogen Erindring om vort Barndoms-Bekjendtskab, men vi lærte snart hinanden at kjende. — Jeg saa' ind i hendes milde, blaa Øjne og skuede Himlen, min Kjærligheds Himmel, der lys og klar hvælvede sig over mit Fordeliv. — Jeg saa' den friske Purpurmund — og for mit henrykte Blik aabnede sig Synet ind i det jordiske Paradis, over hvilket Himlen hvælvede sig, min Kjærligheds Blomsterhave. — Jeg plukkede af Rosen det første fine Blad, i hvis berusende Duft jeg fandt Kjærlighedens hele Sødme, Blomsten af min Haves Pryd.

Det er unødvendigt at tale mere derom, at berette, hvad jeg sagde og hvad hun sagde. Hvad et Par elskende har at sige hinanden,

„Der Liebe ewig Einerlei,
doch dem Verliebten immer neu,"

bliver let trættende og uinteressant for andre.

Men Portraitet? spørger Læseren, hvorledes hang det sammen der med? Ja, ikke sandt, der findes megen Utaknemmelighed i denne Verden? Burde jeg ikke for længe siden have fortalt om hin guddommelige Fusker af en Fotograf, hvem jeg har saa meget at takke for? Jeg spurgte Marietta om, hvorledes det forholdt sig med Portraitet. „Aa," svarede hun leende, „det var en daarlig Fotograf, som leverede Billedet, en Dilettant i Faget, for vi har ingen ordentlig Fotograf her i Byen. Det var mørkt i Veiret den Dag, jeg blev portraiteret, og desuden sad jeg heller ikke stille. Der paakom mig en Nysen og under mine Bestræbelser for at dæmpe Udbrudet, forvrængedes mit Ansigt og jeg kom til at lukke det ene Øje, saa det var ikke udelukkende Fotografens Skyld, at Billedet blev daarligt. Og saa blev Tante og jeg enige om at sende Billedet, for at berede Fætter Albert en Overraskelse."

„Ja, det fik I rigtignok ogsaa Held af," sagde jeg. „Albert blev ganske arrig over at se, at hans Kusine var saa grim."

„Den stakkels Fætter," lo Marietta, „det var jo ogsaa en noget drøj Spog, som jeg dog haaber, at han tilgiver mig, naar han kommer en Gang. Det vil da være en ny Overraskelse for ham, thi saa styg og afskrækkende er jeg dog ikke i Virkeligheden, vel, Frits?"

„Nej vist ikke," svarede jeg, men jeg vogtede mig vel for at sige mere, thi man skal være forsigtig med at sige

Damerne Behageligheder og at lade dem mærke, at man holder saa meget af dem, thi det kunne de ikke taale. Ved at smigre dem for meget, risikerer man, enten at de faa Kapricer og ville tyrannisere en, eller ogsaa at man ganske taber alt Værd i deres Øjne.

Jeg vandrede ude i Haven en smuk Dag, under Bøgenes skyggende Hang, omviftet af den friske, milde Sommer-

luft. Men mine Tanker vare i dette Øjeblik langt borte, hos min Ven i Hovedstaden, Var det dog ikke en Smule urigtigt af mig, et daarligt Venskabsstykke, saaledes at gaa hen og forlove mig med hans Kusine, der sikkert ikke vilde mishage ham, om han lærte hende at kjende? Nej, maatte jeg svare mig selv, thi det var intet blindt Tilfælde, der førte mig sammen med hende, det var Forsynets Styrelse. Hvad vi kalde „Tilfælde", er Guds Pseudonym; — vi se aldrig ham selv, men spore ham i hans Virkninger som den usynlige Kraft, der gjennemtrænger alt og styrer alt i Tilværelsen, det mindste, som det største. Og at jeg har vundet Marietta, er det bedste Bevis for, at hverken Albert eller nogen anden kunde vinde hende.

Og desuden — Du fornuftige, sindige Albert! — lad Du Dig nøje med Athenes Venskab, med at se Musers og Gratiers Dans ved Lampens Skin og i det klare, straalende Sollys! Du gjør dog alligevel ingen Lykke hos denne Jords Gudinder og kan paa Dig selv med Rette anvende Digterens Ord:

En Mester i Tankernes Riger
hel tidt er i Aanden forsagt,
en Spot for de dejlige Piger
og dristige Svendes Foragt.*)

Lette Trin lød bag ved mig paa den jævne Havegang, og jeg hørte en elskelig Stemme:

„Hvad bestiller Du, Frits? Du gaar nok og drømmer!"

„Drømmer," gjentog jeg og saa' hende ind i de klare, straalende Øjne, „ja, hvis jeg drømmer nu, saa gid jeg aldrig maa vaagne, thi Drømmen er saa smuk!"

Efter nogle Dages Forløb kom Albert, og han ønskede mig hjærtelig til Lykke, uden mindste Spor af Fortrydelse. Han er nu Præst her i Sognet og bearbejder den aandelige Jordbund, medens jeg, som en driftig Landmand og jydsk Proprietarius, pløjer og saar i den mere materielle, adamitiske Jord. Vi to gode Venner faar os ofte en hjærtelig Latter, naar vi betragte hint omtalte mislykkede Portrait, men vi have ikke anset det for nødvendigt at omtale, hvad der egentlig gav Anledning til min Frierrejse. Det er den eneste Hemmelighed, jeg har for min Kone.

---

*) Poul Møller.

Ellen Margrethe var Skudens Navn.
— Hu ha, hale langsomt ind. —
Det stod der at læse paa Speil og i Stavn
og paa Vandtønden med
og saa mangt et andet Sted,
for de Rhedere sparede ikke.

Ellen Margrethe sprang læk en Dag.
— Hu ha, hale langsomt ind. —
Hun var gammel og mør baade for og bag
og i Vandgangen med

og saa mangt et andet Sted,
for de Rhedere sparede ikke.

Ellen Margrethe hun gik tilbunds.
— Hu ha, hale langsomt ind. —
Men hvis hun vil drukne, saa lad hende kuns
og ta' Rhederen med
paa det dybeste Sted,
for de Rhedere sparer os ikke.

Nu kunde vi næsten Folkenes Vise udenad, og kunde for den Sags Skyld gjerne have sunget med. Vi havde hørt denne Opsang to Dage itræk, hver Gang nemlig et nyt og forgjæves Forsøg blev gjort paa at bringe os bort fra den gjæstfri Oase i Isørknen: Sprogø. Hver Gang Opsangens Toner lød, troede vi, at nu vilde det nok gaa denne Gang; og hver Gang de sidste Ord — med dette truende Plimsollske i sig — hendøede under de frugtesløse Forsøg i Isen, vendte vi slukørede tilbage til Stranden og Husene under Fyrbakken.

„Bare Taalmodighed!" sagde Baadenes Fører, den gamle Peder Rask; „det kommer nok!"

Det kom ogsaa. Vi kom over til Fyens Land, men rigtignok ad Omveie.

Naa ja, man kommer ikke altid lige til Maalet. Blot at man naaer det engang! Og dertil udfordres Taalmodighed, som Peder Rask anbefalede, — og saa en god Fører. Hvilket het nu skal berettes.

„Hvad er Vinden?" spurgte jeg Føreren, som stod i Døren med sin Lammeskindskabuds i Haanden.

„S. O. til S." svarede han. „Hun sætter svært megen Is herop fra Østersøen, men vi maa prøve det nu, da Damperen ligger herude og vil tage os paa Slæb. Værsgod, Passagererne til Knudshoved holde sig klar; nu gaar Jollerne ud!

Vi vare en halv Snes Lidelsesfæller med et Dusin Brevsække og saa lidt som muligt Reisegods fordelte imellem de fire Joller, som hver igjen havde fem Mands Besætning, udsøgt Mandskab, Kærnekarle, foruden Føreren, som selv endnu var et Stykke af en gammel Kærnekarl.

Vi sagde Sprogø Farvel og haabede — uanset den gode Behandling hos Øens gjæstfrie Herre — at dette Farvel var for bestandig, idetmindste til næste Isvinter. Der blev arbeidet dels ved Aarer, dels ved Hager ud gjennem Sjapisen til Damperen, der laa og ventede paa os og i hvis Kølvand vi rangerede os. Sprogø skinnede endnu engang med sin hvide Fyrbakke gjennem

den graa og tunge Frostluft, der omgav den; og saa gjorde Den sig „usynlig". En Snebyge fra S. O. kom op, og i denne Byge var det næppe, at vi kunde skimte Damperen, der trak os.

„Det er lidt ubehageligt!" sagde den Pelskappe, som sad ved Siden af mig paa den vaade Losse. „Men heldigvis er vi da snart ovre, siden vi nu har faaet Lokomotiv forspændt!"

Det var en ung Landmand, oprindelig en Polyteknikер, som skulde over til Svendborgkanten for at holde Bryllup.

„De længes?" spurgte jeg og smilede.

„Om jeg gjør! Han nikkede og tog sin Feltflaske frem. „Den er endnu fra Krigens Tid," sagde han og bød mig. „Jeg vilde ønske, at Portvinen var ligesaa gammel!"

„Troer De ikke vi gjorde bedre i at gemme den lidt endnu? Derved bliver den ældre og — man ved dog ikke, hvad der kan hænde!" spurgte jeg.

„Na hvad!" —

Imidlertid stak han den dog i Lommen.

„Mener De, at der kan være nogen Tvivl . . .?" spurgte den anden Pelskappe, en tyk Herre, der var Grosserer og Reisende selv „i disse daarlige Tider". Vi havde en Formodning om at det var i Guano-Branchen, Poudrette, Fosforsur Kalk, Benmel etc. Men Grossereren talte ikke herom. „Jeg har aldrig været med før til en Istransport," sagde jeg, „men jeg har vænnet mig til ikke at stole paa noget — naar man er tilsøs!"

„Jeg stoler paa Vorherre!" sagde en Seminarist i Enspænderoverfrakke og Sivsko. „Jeg gjør!" sagde han og saae sig udfordrende omkring idet han bankede sig i de valne Hænder.

„Javel!" svarede jeg beskeden. „Men det er, om jeg saa maa sige, en selvfølgelig Sag. Hvad mener De om vor Fører?"

„Vores Fører?" svarede han kraftig og med Eftertryk paa Stavelsen es. „Tror De ikke jeg kjender Peder Rask? Jeg er barnefødt i samme By, hvor han har hjemme. Der er Gud ske Lov Mænd endnu i gamle Danmark. Men jeg siger: Forsynet over os alle, og ingen Kraft uden Forsynets Kraft!"

„Det er besynderligt, saa visse Folk aldrig kan være i nogen Situation sammen udenfor det dagligdags, uden at man strax skal høre om Forsyn og gamle Danmark. Kunde vi ikke foreløbig nøies med Peder Rask og vort eget Selskab — indtil vi komme i Land?" —

Det var en lille pibende Stemme, som tilhørte en lille Mand i en Slags graa Militærkavai med Slaghætte og en blank Knap bag i Spændetampen. Hvad han egentlig var havde vi ikke ret kunnet bringe i Erfaring. Han havde reist meget, kunde en hel Del forskjellige Ting og havde havt meget omvexlende Skæbner. Formodningen var omsider for at han havde et Apothek ude paa Landet i Koldingegnen. Han disputerede idelig med den noget „stærke", forresten brave og godmodige Seminarist, hvis afgjort positive Standpunkter i alle aandelige Sager ikke altid var lige godt pansrede mod den andens Indhug. De to Herrer var strax den første Dag kommen ud for hinanden i en Holmgang om de darwinske Afstamnings og Udviklingsspørgsmaal.

Seminaristen virrede med Hovedet, men vendte sig denne Gang bort. Sneen føg ham og os andre lige i Ansigtet; der var ingen videre Opfordring til Dispute. Kun den lille Mand havde itide bukket sig ned i den luv Baadside med Ryggen og Kavaihætten op imod Vinden. Hans smaa, klare Øine glinsede venligt indbydende op imod hans Modstander.

„Fryser De?" spurgte han denne.

„Aa . . .! De kan selv fryse, kan De!"

Vi lo. Det gjorde den femte Medreisende med. Han var „Professionist" og daarlig klædt, forsaavidt som han kun havde en tynd, sort Frakke, tæt knappet over en linned Krave, der stedse gled op foran i Brystet og maatte hales ned ved et enkelt Bændel. Paa denne hans utilstrækkelige Udrustning maatte hans Profession og deraf følgende Hærdelse for hans Legeme bøde. Han var Smed. Manden i den graa Kappe havde bemærket, at Naturen som oftest paa en viselig Maade sørger for sine Skabninger. Dem, som ere spinkle med Disposition til Brystforkjølelser, giver den en Skindtrøie indvendig og en graa Rytterkappe udvendig; en hvilkensomhelst Anden vilde fryse ihjel paa denne Aarstid i en tynd Klædesfrakke over et bart Bryst; Smedesvende ikke. Seminaristen var bleven vred over Tonen i disse Ord, men den lille Mand havde givet Smeden et Hestedækken og et Par Vanter. De sidste havde Modtageren stukket ind paa Brystet; om Hænderne havde han Skal iforveien, erklærede han. Dermed var Smeden hjulpen og Skolelæreren gjort taus.

Passagererne vare, som man vil se, saa nogenlunde bleven „indspillede" i disse Dage. Det bliver man nemt, naar man kommer sammen paa en lille Ø og ikke kan slippe bort. Menneskene ere en selskabelig Race, bemærkede Apothekeren. De skjændes i Fællesskab og slutter sig sammen, for ikke at dø af Kjedsomhed. Selv Eneboerne i gamle Dage maatte føie sig efter de almindelige Love; de flyttede fra Orknens Huler ind i Klostrene for at affondre sig kasernevis. Vi skulde foreløbig til det samme Maal, Knudshoved, og var foreløbig i samme Baad.

„Kast los!" raabtes der gjennem Snefoget fra Damperen.

„Los skal være!" svarede Peder Rask i vor Baad.

Jollerne var atter overladt til deres egne Anstrengelser. Damperen kunde ikke bringe os videre. Isen var altfor sammenpakket her.

Vi var vel den faste Is under Knudshoved paa en kvart Mil nær, men den stærke Søndenstrøm tiltog tilligemed Stormen og Snefoget. Mandskabet sled af alle Kræfter. Vi Passagerer var snart udenbords, snart indenbords igjen. Isen var en rigtig krakilsk Is. Den vilde hverken bære Jollerne eller Mændene. De sidste tog Aarer og Tofter og lagde dem paa Isen for at faae nogenlunde fast Grund at føre de første frem paa; men da Føreren engang var plumpet i til midt paa Livet, og en anden af Mændene var sluppen igjennem lige til Næsen, og da dette Tilfælde truede med at blive det almindelige, saa kommandertes der noget, som jeg ikke hørte, men jeg saae at alle Jollernes Forende blev lagt op imod Strømretningen og nu sad vi

atter, Mandskab og Passagerer, indenbords paa Tofterne og saae dels ud paa Isen, dels paa hverandre.

„Hvor gaar Damperen hen?" spurgte Grosseren, som søgte at holde fast paa det svindende Skrog i Snetykningen.

„Den ligger stille!" svarede Peder Rask kort.

„Jamen — vi da?"

„Vi driver af!"

„Driver af? Ih Gudbevares, hvorhen?"

„Nordpaa!"

Det var kort Besked, men der var næppe anden at give. Vi drev nordpaa med rivende Fart. Jeg kunde selv følge Farten, naar Landet derinde viste sig gjennem Snefoget. Gjennem Tykningen hørte vi nogen Tid efter en Raaben til os i en ikke saa stor Afstand endda. Vi besvarede den.

„Holla!" raabte Peder Rask.

„Holla!" brølede vi alle af fuld Hals. Man vil saa gjærne vise, at man er ivrig ved en saadan Leilighed.

„Hol—la! lød det svagt ud til os, tilligemed nogle andre Ord, som vi ikke kunde skelne.

„Tag fat Folkens!" kommanderte Føreren. „Det er Jollerne inde fra Knudshoved. Lad os se, om vi ikke kan faa Forbindelse!" —

Mændene sled med Aarer og Hager. Men det var forgæves. Stævnene blev næppe vendt mod Land, førend de atter dreiedes. Tykningen blev stærkere, Vinden hæftigere; Intet kunde vi øine, tilsidst hørte vi heller ikke mere nogen Raab. Vi var i fuld Drift.

„Lamperøg!" sagde Smeden.

Men ingen af os lo.

Vor Stilling var i Grunden heller ikke morsom. Jeg ved ikke, hvad de andre tænkte, men Sandsynligheden er vel for at de tænkte nogenlunde som jeg. Mødens Tusmørket faldt henover de vilde, øde Omgivelser anstillede jeg for mig selv disse Betragtninger:

Det bærer nordpaa. Stormen og Strømmen har fat i os og vi maa lystre. Det bliver efter alle menneskelige Beregninger en Tur Natten over i aabne Baade, omringet af Isflager, i Bælmørke, fygende Snestorm og knagende Kulde. Det er ikke behageligt; langtfra. Nu bliver Spørgsmaalet: vil det blive bedre i Morgen? hvor vil vi være til den Tid? og har vi Proviant?

Det sidste tænkte jeg nok høit. Apothekeren ved min Side gjentog idetmindste Spørgsmaalet, idet han henvendte sig til Peder Rask.

Man undersøgte sine Lommer og Folkene deres Beholdninger. Resultatet var ikke oplivende. Et Par, hvoriblandt jeg, havde nogle Tvebakker, Landmanden havde sin Portvinsflaske, Seminaristen havde ingenting og Smeden en lille Lærke med dansk Brændevin. Folkene havde akkurat deres Rationer Dagen over. Peder Rask tog Ordet:

„Da vi under disse Omstændigheder ikke veed noget om, hvornaar vi slipper iland, saa maa vi passe, at disse Pillerier strække saa langt som muligt. Folkene deler med Passagererne, til der ikke er mere. Videre kan jeg ikke gøre. Resten maa Vorherre sørge for!" —

Der kom ingen Indsigelse fra nogen, ikke engang fra Apothekeren. Han tog blot til sin Kavajlomme, hvor han havde en Rulle Skraatobak. Denne skar han findig i lige store Portioner, som han uddelte til Folkene.

„Tobak er bedre end Brændevin", sagde han. „Det veed jeg — og enhver som har været i Felten!" —

„Har De ogsaa været i Krigen?" spurgte Landmanden.

„Jeg har været med til alt. Forresten tænkte jeg her paa vanskelige Tilfælde i det hele taget. Jeg var med og skulde forlise paa Kysten af Brasilien. Selvfemte flakkede jeg omkring i Skovene i fire Dage, og vi havde givet for tabt, hvis jeg ikke havde haft en Ende Tobak hos mig ligesom nu. Den var rigtignok først bleven gjennemtrukket af Saltvand og desto virksommere var den formodenlig, men det staar jo enhver frit for ogsaa her at dyppe sin Ende!" —

Folkene lo.

Apothekeren fortsatte:

„Jeg tager siden den Tid aldrig bort paa nok saa lille en Tur, uden at jeg har Tobak med i Lommen. Man vil dog nødig krepere, naar man kan undgaa det!" —

„Hm!" sagde Grosfereren, som havde været den mest urolige af os.

„Jeg tror ikke", sagde Peder Rask paa sin støtte Maade, „at det er værd at fortælle saadanne Ting. Vi kan maaske nok komme i Trang for Historier, men der maa lige godt være nogen Maade med dem!" —

„Ganske af deres Mening!" fortsatte Apothekeren. „Jeg har dem i enhver Dosis og af forskjellige Krukker. Jeg var sidst i Paris under Kommunen; selvfølgelig nødtvungen. Det gik ganske muntert . . ."

Her nedlagde Seminaristen Indsigelser. Øieblikket, mente han, var ikke til at spøge hverken paa den ene eller den anden Maade.

„De befinder Dem stedse i Vildfarelse overfor mig, min unge Ven!" svarede Apothekeren med afgjort Selvbeherskelse. „Øjeblikket er altid som man tager Øjeblikket. Hvad mig angaar, saa kan jeg forsikre, at jeg befinder mig fuldstændig vel her og i hvert Fald bedre baade end paa Kysten af Brasilien og iblandt Kommunarderne. Væn Dem engang af med Deres belærende Tone, til De selv har oplevet lidt mere, end at tage til og fra Kjøbenhavn forat søge Degnekald!"

Det var skarpere end ellers. Der blev en lidt pinlig Pavse, som strakte sig, med nogle enkelte mislykkede Forsøg paa Afbrydelser, ud over den største Del af den lange, mørke Februaraften.

Det blev virkelig en lang Aften denne. „Ingen maa falde i Søvn!" havde vor Fører kommanderet. Saa snart nogen af os viste Tegn hertil, blev han straks purret. Grosseereren var temmelig fortrydelig.

„Det er den eneste Fornøjelse, man har, og den skal tages fra En!" —

Vor Fører trak paa Skuldrene. Ved den lille Lanterne i Baaden kunde jeg se et stille Smil over hans furede Træk.

„De kunde nemt komme til at fortryde det!" sagde han undvigende.

„Sov De bare ind!" faldt Apothekeren i. „Hvis De har forsikret Deres Liv højt og i en solid Anstalt, saa vil Deres Enke være et godt Parti imorgen."

Folkene tilligemed Smedesvenden lo.

„Jeg har hverken Kone eller Livsforsikring", sagde Kjøbmanden hidsig. „Men dette er en uanstændig Maade at behandle Passagererne paa!" —

„Anstanden regnes efter Vandstanden, og begge regnes efter Graderne paa Termometret herude", sagde den utrættelige Apotheker. „Forresten kan De jo klage til Postvæsenet — i Morgen eller paa Søndag eller en anden Dag!" —

Der blev atter lidt Munterhed og under denne opdagede Peder Rask, som havde været forude, at vi nu havde en stor, fast Isflade ilæ af os, som kunde bære Jollerne. Der blev straks givet Ordrer og prajet til de andre Baade, og det livede op.

Apothekeren var den første, som rejste sig og kravlede ud.

„Nu kan vi strække Benene, som Mynden sagde til Grævlingehunden. Jeg tror begge mine fødder; — og jeg, som er gaaet i Rette med Grossereren! . . ."

Jeg saa paa mit Uhr. Klokken var da 11. Vi havde altsaa endnu hele Natten for os.

Efterhaanden kom de tre andre Joller til. Passagererne steg ud, alle Jollerne blev halede op paa den faste Isflade og lagt i Rundkreds omkring et aabent Hul i Midten af Isen, som

Folkene havde hugget med deres Haandøkser, og hvor de nu stod med et Par Lanterner, Kompas og en Lodline, forat beregne, hvor vi omtrent vare og hvorhen vi drev. Thi drive gjorde vi stedse, det kunde vi være temmelig sikker paa.

Jeg vil ikke tale om de Klager, vi maatte høre paa fra de andre Medrejsende. Klager er altid trættende. Vi maatte døje disse, fordi Føreren, Peder Rask, var i vor Baad; og det skal jo altid gaa ud over Førerne.

Han tog det koldblodig og stilfærdig som altid:

„Hvis Passagererne vil sove nu, saa kan de tørne ind i Jollerne en halv Time eller i det højeste tre Kvarter. Efter den Tid bliver alle purrede. Der gælder ingen Undtagelser!" —

De fleste af os krøb ind. Masten var bleven lagt midtskibs over Tofterne i hver Baad med Smaksejlene bredt over og nogle tunge Genstande til at holde fast paa Fligene, at de ikke skulde blæse op. Førend jeg for min Part overgav mig til den knap tilmaalte Hvile, kunde jeg ikke dy mig for at løfte op i vort Sejldugs Sengetæppe og se mig om i dette Sovegemak under aaben Himmel.

Det var et ret virkningsfuldt Billede. Noget for en gammel nederlandsk Maler. I Midten Folkenes Gruppe, dæmpet mumlende indbyrdes, kastende lange, brede Slagskygger fra Lanternen, som Lyspunkt, ud over Isen og Sneen. Himlen oven over bælmørk uden Stjerner; Baadene i Rundkreds, væltede om paa Siden med Dækkener over, som trætte Kavalleriheste omkring en Bivouakild. Hist og her fra lød Snorken. Stormen havde lagt sig noget, men endnu fo'r enkelte Vindstød tudende hen over den lille Lejr paa Ismarken, og fin Sne blev drevet mig ind i Øjnene. Fra Baad til Baad, snart udenom, snart indenom Kredsen, snart henvendende sig til Vagtmandskabet i Midten, gik vor utrættelige Fører med en Feltherres Ro, Overblik og Aarvaagenhed. Jeg følte mig tryg i denne Mands Selskab, stolt over at have gjort hans Bekjendtskab, stolt over at være af samme Nation som han.

En saadan enkelt Mand betegner en Races Særkjende, tænkte jeg ved mig selv med en hemmelig, national Glæde. Jeg huskede i dette Øjeblik en Slædefart op over St. Gotthardt under vanskelige Omstændigheder; ogsaa den Gang havde der været en saadan enkelt Mand, Føreren, som havde indgydt os hin forunderlige Tillid, hvorom Soldater maa kunne tale saa meget fra Felten, og hvorom Sømænd maaske endnu oftere kunne tale. Men dengang havde det været en Fremmed, hvis Uri-Dialekt jeg endda næppe forstod. Kom nu og benægt det Nationale. Ja, disse enkelte Mænd ....!

Et Hoved stak op ved min Side.

„Spanterne i Baaden er just ikke Krølhaarsmadrasser!" sagde Apothekeren. „Men det er dog bedre, end at plages af Moskiterne i Brasilien eller Lopperne i Italien. Er De en Ven af det Maleriske?" spurgte han.

Jeg bejaede og pegede omkring os.

„Aa ja, det er ganske vakkert. Skade, at jeg lod min Mappe blive i min Koffert, og at det er saa mørkt, og at mine Fingre ere døde, ellers kunde der være bleven en nydelig Skitse ud af det!" —

„Kan De ogsaa tegne?" spurgte jeg.

„Jeg kan Alting, uden at rose mig selv. Jeg kan ogsaa sove paa en Trærist. De skulde prøve paa det samme. Godnat!" —

Jeg lod ham faa nogle Minuters Forspring, inden jeg selv dukkede mig ned. Da jeg var kommen til at ligge, mærkede jeg at jeg havde Landmanden ved min ene Side. Han sov og trak Vejret med et sundt og normalt Menneskes dybe Drag. Han snakkede lidt i Søvne. Det var Brylluppet han tænkte paa.

„Ja", sagde jeg ved mig selv og strakte mig mellem Pelskapperne, hvorved Grossereren gav sig fortrædelig. „Livet er i Grunden en løjerlig Ting; det har sine Omvekslinger, sine Modsætninger, næsten sine Modsigelser. For et Par Aftener siden i det kgl. Theater til Blomsterfesten i Genzano. Jaftes til et improviseret Gilde paa Sprogø og inat — tilkøjs paa Isen i Bæltet eller Kattegat. Større Afveksling kan man næppe ønske sig. Og saa klager man over, at Aladdins Lampe er bleven borte. Utaknemlige Slægt!" —

Jeg sov. Eller jeg sov maaske ikke, men laa blot hen i en Tilstand af Døs, med Fantasier fremkaldt ved den stærke Kulde og Dagens Strabadser. Jeg syntes, at jeg var med den store Armee paa Tilbagetoget fra Moskow, at jeg var udmattet falden om paa den øde Snemark og at en Kosak vilde kvæle mig, for nemmere at kunne tilegne sig mine Skjorteknapper, der vare en Foræring af Napoleon selv for Bravour paa Slagmarken ved Beresina. Jeg løftede Hovedet. Det var Landmandens Haand, der var kommen til at ligge omkring min Hals.

Jeg befriede mig og døsede atter ind. Jeg hørte Vinden tude sin sørgelige Melodi over mit Hoved og mærkede den fine Sne kildre mig om Næsen. Jeg tænkte paa Koldbrand i Næsen og paa at sove ind den lange Søvn, hvoraf man aldrig vaagner, men jeg var allerede for slov til at rejse mig. Det forekom mig, at jeg var med et Selskab paa en Nordpolsekspedition. Vort Skib var skruet i Stykker af Isen; vi var paa Slæderne. Slæderne havde gjort Holdt, vi havde spist vore Hunde og gnavede

paa Seletøjet. Jeg sad og gnavede paa den sidste Rem, da en Isbjørn kom til og vilde have sin Part med. Den tog fat i mig med sin Lap, jeg slog efter den; den ruskede i mig, stærkere og stærkere .... Jeg vaagnede, Lanternelyset skinnede mig i Øjnene, jeg rejste mig overende og saa' lige ind i Peder Rask's skjæggede Ansigt.

De maa op, hører De! —

Jeg tumlede op. Sneen føg mig i Ansigtet, jeg saa' Folk omkring mig i Kapper, jeg saa' Baadene i Rundkreds og den bælmørke Luft.

Jeg var atter med.

Der blev bandet en hel Del mere end egenlig nødvendigt omkring mig. Alle Passagererne ravede mellem hverandre, kun Folkene stod fast — og Føreren.

Alle Mand ved Tollerne! kommanderte han. Passagererne tager Haand i med!

Vi tog fat mekanisk. Tollerne blev trukne — ikke som vi straks troede afsted ud over Øen igen, men i en Kreds rundt nogle Omgange om Lanternen i Midten. Blodet kom atter i Bevægelse. Mandskabet sang og vi med:

Ellen Margrethe var Skudens Navn.
— Hu ha, hale langsomt ind —
Det stod der at læse paa Spejl og i Stavn
og paa Vandtønden med
og saa mangt et andet Sted,
for de Rhedere sparede ikke. —

Kommer vi ikke videre? spurgte en Herre en af Folkene.

Denne, en stor stærk Fisker, som jeg særlig havde bidt Mærke i om Dagen, svarede paa sit Fynske:

Nej, vi kører bare i Karusselbane lidt!

De lo rundt omkring. Landmanden, som havde taget et dygtigt Drag af sin Portvin, bød Flasken videre. Den kom tom tilbage.

„Den skal Du have", sagde Flaskens Ejermand til den store Fisker, „som en Erindring om denne Tur. Den har været med i Krigen, skal jeg sige Dig!"

„Ja den ser mig ud til det", svarede Manden og vendte Flaskehalsen ned efter, inden han stak den til sig. „Men lige godt: den kan blive fyldt igen!"

Og nu sang han, og flere med ham, den bekjendte Vise:

Ja min Flaske er tom, den skal fyldes,
den skal fyldes med Brændevin ....

„Nej, vi skal have en ordenlig Sang, Folk!" raabte Seminaristen. „En Fædrelandssang!" —

„Mindre kan ikke gjøre det!" sagde Apothekeren.

„Ja lad os nu kun synge!" sagde Peder Rask. „For nu maa vi se at holde os muntre til Daggry!"

„Op med en!" blev der raabt.

„Men ikke en af de gamle!"

„Jeg kan en ny!" sagde Seminaristen.

Vort Land, hvor Vintrens strenge Tid,
naar Stormen over Sletten kuler,
gør Skoven tynd og Marken hvid
og Bondens travle Hænders Flid
bag Tæppet gennem lange Tider skjuler,
vort Land, hvor atter Somrens Vind
udsletter Vintrens mørke Minder ganske:
Du voksed os i Hjærtet ind;
af al vor Sjæl og alt vort Sind
vi elsker Dig, saa sandt som vi er Danske.

Et stort Kor gjentog de tre sidste Linjer.

Vort Land, hvor Tidens tunge Tryk,
mens Vold og List i Verden hærged,
har krøget mang'en senet Ryg
og i en filtret Knudes Løk
har bundet Haanden, som tilforn bar Værget,
vort Land! der kommer vel den Tid
hvor vi tør drage paa den haarde Handske:
naar vi kun slaar til Retten Lid
og vogter os for Genbyrdsstrid,
saa bliver det nok Sommer for de Danske.

Vi gentog alle:

Saa bliver det nok Sommer for de Danske!

„Jamen, der er et Vers endnu!" sagde Peder Rask.

„Det husker jeg ikke, — jeg har først for nylig lært Sangen", sagde Skolelæreren.

Peder Rask sang:

Vort Land! Du ligner fast en Baad,
som gjennem stride Strømme driver,
men vi er kendt med Sømands-Raad
og kan vel bryde Strømmens Braad;
Kompassets Naal os Kursen foreskriver.

Vort Land! din Voves vide Gem
er os en aaben Bog, som vi bør granske:
der stiger store Skygger frem
og sender nedenom og hjem
med Sømandsslag hver Uven af de Danske.

„Hurra!" raabte vi.

„Peder Rask skal leve!" raabte nogle.

„Tak!" sagde han beskeden. „Det gjør han nok alligevel; men lad os bare blive ved, saa længe vi har Dampen oppe!" —

Der blev nu sunget adskillige gode gamle Fædrelandssange. Nogle af de Rejsende i de andre Joller vare bedre forsynede end vi med vaade Varer. Der kom et Par Flasker frem, og uagtet Peder Rask heller havde set, at der blev sparet og gemt til Dagen, saa gik Flaskerne dog rundt og det gode Humør blev holdt oven Vande. Vi havde maaske alle en hemmelig Følelse af, at Natten var lang og at, saasnart Humøret ovenpaa denne bratte Vækkelse engang begyndte at dale, saa vilde det hurtigt synke samtidig med baade Termometer og Barometer paa denne vor ufrivillige Ishavsekspedition.

„Kunde vi nu montro ikke komme ind i en anden Dur?" afbrød Apothekeren den utrættelige Seminarist, som allerede var halvhæs af at overdøve Vinden.

„Ja værs'god", svarede han; „det staar Dem frit for".

„Jeg synger ikke selv", sagde hans Modstander tørt. „Det er en af de meget faa Ting, som jeg ikke kan; allerhelst ikke i 7—8 Graders Kulde paa Store Bælt. Dertil fordres Lunger som Deres og Begejstring som en Tyrtæus. Men jeg kunde maaske opflamme en Andens Begejstring i en anden Retning. Hør De, Landmand, har De ikke fortalt os, at De skulde holde Bryllup imorgen?"

„Jo, det skulde jeg rigtignok — det vil sige, jeg skulde egentlig have holdt det iaften!" svarede den godmodige unge Mand.

Der blev klappet og raabt Hurra.

„Det er kedeligt!" sagde Apothekeren uforstyrrelig. „Men da De dog sandsynligvis stadig er i Stemningen, kunde De saa ikke synge os en Vise i samme Stemning?" —

„Jeg kan ingen!"

„Snitsnak. En Landmand og Krigsmand skulde ikke kunne synge en Kjærlighedsvise — ovenikjøbet sin Brudenat! Op med den!" —

Brudgommen betænkte sig.

„Jeg kan en Bondevise!" —

„Meget godt!"
„En, som de synger hjemme paa Gaarden!" —
„Fortræffeligt!"
„Men den er rørende!" —
„Lad os bare høre!"
Han sang:

Jeg veed en Magt, som større er
end selv de største Kanoner,
og om den Magt jeg synger her,
det er de bekendte Toner:
Jeg elsker Dig af al min Magt
og al min yderste Eje,
og elsker Du mig, saa er Ordet sagt
og Tingen paa gode Veje!

De Krigsfolk gaar i Verden om
og gør saa megen Slags Skade,
de tramper Kornet paa Marken om
og brænder den Bondes Lade;
men kommer Soldaten hjem igen,
saa maa han lystre sin Pige,
thi ingen kan dog sin kæreste Ven
et eneste ondt Ord sige.

Der flyver vel saa mangen stolt Fugl
og bor paa de høje Steder,
og Ørnen er vel den vildeste Fugl
og haver de bedste Klæder;
men vil jeg om Kvæld i Lunden gaa
og have min Ven i Tale,
saa er der en Fugl, som vi kan forstaa,
og det er de Nattergale.

Og ligger Vintren tung og graa
og knuger os med sin Kulde:
der ligger ej megen Magt derpaa
naar vi nu til Bryllup skulle.
Der gror en Blomst ved Vinter og Vaar
og under saa megen Smærte,
der synger en Fugl, som alle forstaar,
der haver et Menneskes Hjærte.

De klappede; nogle lo, nogle gjorde flove Bemærkninger. Jeg trak mig lidt udenfor Kredsen og saa' op imod den bælmørke Himmel og ud over den mørke, øde Flade, hvor Sneen blinkede dæmpet igjennem, hvor Isstykkerne derude i Strømmen skurede med underlige Lyde mod hverandre, hvor hvert Haab syntes udslukt i Vinternattens Dyb, hver Trøst, hver Glæde, hvert Sjælens Opsving syntes flakkende som husvilde Fanger omkring i det evige Sibirien.

Og ud over dette Øde lød den enfoldige Sang saa simpel — saa sælsom i sin Simpelhed.

Jeg maa nok være bleven staaende temmelig længe udenfor Baadlejren i mine egne Betragtninger, thi vor Fører, som altid havde et Øje paa hver Finger og som savnede en af Passagererne, traadte ud til mig, hvor jeg stod, og sagde høflig men afgjørende:

„Undskyld, De kunde nemt blive borte for os, og det er mig, som skal svare til Dem. Vil De ikke „komme til Flaget igen!"" —

Jeg gik tilbage.

Apothekeren var i Færd med at fortælle Historier fra sine Rejser.

Det var vist meget interessant og han gjorde det vist godt og vittigt. Men jeg var nu engang bleven adspredt.

Af og til lød der:

„Nej hør, veed De nu hvad . . .!"

„Den er for grov!"

„Han gjør Nar af os!"

„Ha ha ha!"

Apothekeren vedblev uforstyrrelig:

„Jeg forsikrer Dem paa Ære, det er sandt. Det er utroligt, hvad en sværr Mand indgyder Verden Respekt, i Sammenligning med os magre. Min Ven var kommen for 8 Dage siden til Boston forat forsøge sin Lykke som Portrætmaler. Han havde et Par Dollars til Rest og var endnu ikke begyndt sin Karriere med at sulte. Han havde sin fulde Vægt plus sit Kindskæg, men endnu ingen Kunder. Han mente, at det muligvis kunde ligge i Kindskægget og gik derfor ind i en Barberstue forat blive raget mere artistisk. Butiken var fuld af Kunder, som kastede et Blik paa den svære unge Mand. I Boston er alle Mennesker meget gudfrygtige og meget magre; alle Mennesker er tillige Kjøbmænd der, Barbererne iberegnet. Der var Varelager i Kjælderrummet under Stuen, Lemmen stod aaben, nogle stærke Negre var beskæftigede med at stuve Vareballer væk dernede. Da min Ven var bleven raget, stod han op, tog Servietten fra Halsen, tørte

sig og gik baglæns tilbage gennem Stuen, idet han beundrende saa' sig selv i Pillespejlet. Han gik baglæns ned igennem Kælderlugen, knuste Ryggen paa to af de stærkeste Negre, kravlede op, og gav sig til at skælde Barberen ud paa sit bedste Engelsk, idet han krævede Erstatning for udstaaet Angst og Tabet af sin Lommekniv.

Barberen maalte ham Skæppen fuld og fordrede Erstatning for sine Negre. Kunderne i Butiken tog Parti for den Fremmede. Negrene blev hejsede op og lagte paa en Vægt. De vejede tilsammen 400 Pund i død Vægt. Min Ven lod Lodderne tage væk og stillede sig selv op. Han vejede 50 Pund i

Overvægt, 450 Pund i Modvægt — uden Støvler; thi dem havde han begge flækket i Faldet. Barberen tilbød straks at slutte en Akkord med ham, hvis han vilde lade sig vise frem nogle Dage med Negrene i et særskilt Værelse imod Entree. Men da det var i Sommertiden og Negrene allerede lugtede iforvejen,

saa afflog min Ven Akkorden. Samme Uge fik han Bestilling paa alle Kundernes Portræter og malede desforuden hele Barberstuen med Optrinet og de døde Negre. Billedet blev offentlig udstillet og indbragte ham en betydelig Sum; senere kjøbte Barberen det som Skilt for sin Forretning, men lod det atter tage ned under Krigen mellem Nord- og Sydstaterne. Min Vens Karriere var gjort. Men han var uforsigtig, han reiste til New Orleans, medens Krigen endnu stod paa, og blev skudt som Abolitionist! —

Grosfereren spurgte ganske alvorlig:

„Er det virkelig sandt?"

„Ja omtrent! sagde Apothekeren og reiste sig fra Reilingen af Tollen, hvor han havde siddet.

Man lo. Der var flere, som fortalte Historier. Men disse bleve af en stedse lettere Art, efterhaanden som de tilstedeværende Handelsreisende fra de andre Toller leverede Kontingentet. Apothekeren gik hen til mig, og idet han stødte blidelig til min Arm, deklamerede han det Sted af Goethes „Faust" hvor Mephistopheles slaar Gækken løs blandt Studenterne i Vinkælderen:

„Giv Agt, nu først begynder
for Alvor Bestialiteten."

„Jeg ynder ikke Handelsreisende!" tilføiede han.

„Jeg ikke heller; men hvorfor giver De Tonen an?"

„Aa, hvis de blot holdt sig indenfor den Tone....! hvad er Klokken forresten?"

Jeg saae paa Uhret. Klokken var henimod tre.

Saaledes forløb Natten. Man var i Stemning og man havde alle en forunderlig haardnakket Tro paa, at Morgenen vilde bringe det forønskede Land i Sigte og den forønskede Ende paa Reisen.

Henad Daggry var man noget træt. Beholdningen af Vin og Spirituosa var sluppen op. Jeg saae paa Peder Rask; han syntes ikke om det, men, som han sagde, „Natten var nu gaaet og det var altid noget!"

Vi krøb igjen ned en halv Timestid og blev atter purrede, dennegang under lydelig Knurren.

Snefoget vedvarede. Smeden og Seminaristen gik op og ned sammen og slog sig med Hænderne under Armene.

„Hvem der nu havde en Kop Kaffe!"

„Jeg har ikke rørt min Flaske endnu!" hørte jeg Smeden hviske til Skolelæreren.

Jeg tænkte ved mig selv, at jeg ved Leilighed vilde tage

mig dette til Indtægt, thi jeg kunde see paa Peder Rask, at der ikke var synderlig gode Udsigter.

Det gik vel efterhaanden op for de fleste. Føreren behøvede ikke at sige noget; Folkene ligesaa lidt. Snat havde nogle af Passagererne — ifølge en ikke ualmindelig Drift ved slige Leiligheder — sluttet mere og mindre varme Bekjendtskaber med enkelte af Mandskabet; man mener paa den Maade at komme hurtigere afsted, eller Gud veed hvad man mener, men Overtroen er stor endnu i vor Tidsalder.

Saa blev der holdt Frokost og under denne Frokost, som var noget knap, viste det sig, ifølge Indberetning fra Mandskabet, at der kun var Proviant til et Maaltid endnu.

„Vi kommer vel sluttelig til at spise hverandre!" sagde Apothekeren.

Peder Rask gik hen til ham og bad ham mindelig, ikke at tale saaledes, da Passagererne nemt kunde blive angst og derved Kommandoen over Ekspeditionen gaa i Stykker.

Apothekeren rettede sine Ord til „at vi sluttelig kom til at spise de Pelsstøvler som forefandtes."

Han var og blev uforbederlig.

Imidlertid betroede Peder Rask mig dog sagte, „at denne Mand rigtignok havde en ford — aaben Mund, men han (Peder Rask) havde sine Kendetegn paa, at den Slags Folk ikke nemt blev forknyt, og det kunde komme os til Gode, hvis vi virkelig skulde drive nogle Etmaal endnu."

Det var en lovende Trøst.

Da Middag var forbi — men uden Middagsmad — klarede det efterhaanden op i Vejret og den alt gjennemtrængende Vind lagde sig. Vi saae allesammen V. S. V. efter, hvor Føreren pegede.

Det var en Landkjending og Peder Rask erklærede, at det var Fynshoved.

Et Suk af Lettelse opsteg fra det hele Selskab, men den store Fisker skiftede sin Skraa og blinkede til sine Kammerater.

Grosshereren spurgte ivrig:

„Hvornaar kan vi være inde?"

„Det skal vi sige Dem, naar vi kommer iland!" svarede Fiskeren.

Peder Rask sendte ham et Øiekast og vedblev selv:

„Der kan være noget over en Milsvei ind, men det gaar begribeligvis ikke saa let som paa Odense Landevei. Vi skal gjøre vort bedste; men nu holder jeg for, at vi skaffer til Middag med den Proviant, som endnu haves; og jeg vil spørge Passagererne, om de ikke selv finder, at Mandskabet bør have Broder-

parten, thi Folkene har et godt Stykke Arbeide for sig og alle Kræfter nødige; og her kommer det an paa Mandskabet!"

Der var selvfølgelig ingen, som gjorde Indvendinger herimod, saa meget mindre som de fleste — man behøvede blot at raadspørge Ansigterne — længtes efter at faa Ende paa det og havde det bedste Haab, med Landet saa nær for Øie.

Det sidste Stykke Brød og Flæsk og den sidste halve Snaps forsvandt og nu hed det: „Klar ved Jollerne!"

Men forinden der blev lagt Haand paa Værket og medens Folkene endnu stod og gjorde Selerne fast over Skuldrene forat hale Baadene frem over Isfladen, spurgte Peder Rask:

„Er der Ingen, som nu vil synge en Vise med rigtig Humør i?"

Peder Rask viste sig stedse som en dygtig Anfører. Han vilde have Musikken i Spidsen, naar hans Folk skulde gaa paa.

„Jeg skal synge en!" raabte Smeden, som havde sluttet sig til Mandskabet og deltog i Arbeidet, dels af gammel Vane, dels fordi han kjendelig frøs i sin lette Paaklædning.

Han kastede Apothekerens Hestedækken ind i Jollen, svingede de solide Arme og sagde: „Jeg er Grovsmed, skal jeg sige Dem!" Derpaa sang han:

„En Snedker maa lime og lirke sig frem,
en Kleinsmed maa file saa sindig,
men Grovsmeden ta'r
sin Hammer og sla'r
et Slag, som er mere gesvindig.
De andre maa immer med Fil og med Klud
og Høvlen gaa Arbeidet efter,
men Grovsmeden gjør det med Hammeren ud,
for han har de stærkeste Kræfter.

En Skræder maa stikke og lappe og sy
og stikker som oftest iblinde,
en Væver han staar
et halvt Fjerdingaar
forinden han Traaden kan finde.
Det gaar, som det kan, efter bedste Beskub
og Arbeidet blir jo derefter,
men Grovsmeden gjør det forbi i en Snup,
for han har de stærkeste Kræfter.

En Skomager beiser og bider sin Traad,
en Slagter han lugter af Galde,
en Smed kun af Rust,
en Høker af Ost,
og Garveren værst af dem alle;
men Rusten og Soden, som Grovsmeden faar,
kan vaskes af Fjæset bagefter,
og naar han i Pudsen om Søndagen gaar,
saa har han de stærkeste Kræfter.

Hvad kerer jeg mig, om de alle kom frem
og vilde med Smeden regere?
En Grovsmed han ta'r
sin Næve og sla'r
et Slag, som kan Alting spolere.
Ja lad dem kun komme saa mange de vil,
jeg tæller dem slet ikke efter;
en eneste Grovsmed slaar magelig til,
for han har de stærkeste Kræfter.

„Hurra!" raabte Folkene og Smeden med.

Og saa trak de alle fire Joller afsted i en Række hen over den faste Isflade, som havde givet os Nattekvarter.

Ak, Haabet er skuffende. Ved Kanten af Isfladen steg Passagererne i Jollerne og nu begyndte der den gamle Kamp fra Mandskabets Side med Aarer og Hager imod Strømmen og alle Arter af Is, Sjapis, Grødis, Skrueis, drivende Iskamper og faste Iskamper. Naar Aarer og Hager intet formaaede mere, saa maatte Folkene ud over Baadsiden og arbeide i bogstaveligste Forstand som Brolæggerjomfruer med de tunge Støvler, medens Hænderne, med og uden Vanter, holdt fast om Reilingen. Nu og da gik en Mand igjennem og halede sig selv op igjen eller blev halet op af de andre.

I Begyndelsen raabtes der Hurra for ethvert saadant Tilfælde, men Raabene døde efterhaanden hen. Folkene holdt sig udmærket. En af dem, en lille seig, sindig Fyr, som havde den forreste Tofte og som var gaaet igjennem lige op til Halsen, erklærede til Apothekerens ikke ringe Glæde, „at der ikke engang var saa meget Vand i den Grød, at man kunde blive ordenlig vaad."

„Dette maa noteres," sagde Apothekeren. „Det har jeg aldrig læst om ved Nordpolsekspeditionerne, og det er sandsynligvis eiendommeligt for disse Farvande. Blev De virkelig ikke vaad?"

„Jo i Støvlerne!"

„Men saa træk dem af, Mand!" raabte Grosfereren, som var ganske blaa om Kinderne af Kulde.

Skulde vi trække Støvlerne a', hver Gang vi fik dem fyldt, saa kom vi nok ikke langt!" sagde Fiskeren, idet han rystede sig som en Jagthund, der har været ude i en Mose.

„Det var svar't som en gammel Viking vilde have svaret!" sagde Seminaristen.

„Er De vis paa, at man brugte Støvler dengang?" spurgte Apothekeren.

„Jeg taler ikke til Dem!" —

„Men jeg spørger Dem!" —

„Og jeg svarer ikke!" . . . . .

„Lad os nu ikke mundhugges," sagde Landmanden forsonende. „Nu gaar det jo rask indefter!"

Desværre, det gik ikke saa rask indefter. Jeg saae paa Kompasset, som Peder Rask netop sad og balancerede med mellem sine Vanter, hvorfra begge Tommeltutterne strittede ud til Siderne som Vingerne paa det sællandske Jernbaneselskabs Vaabenmærke. Strømmen satte os N. V. efter og vi skulde S. V.

„Dette gaar ikke godt?" hviskede jeg spørgende til ham.

Føreren saae op til mig med sine lysegraa, lidt tungsindige Øine.

„De kan vel taale at høre det," svarede han.

„Jeg kan see det," sagde jeg. „Vi kommer ud i Kattegat!"

„Eller vi er der," sagde han. „Men lad Dem ikke mærke med noget; vi kommer vel nok i Land etsteds. Der er Øer her rundt omkring. Naar vi blot havde Proviant!"

Jeg samlede Kappen om mig og begyndte at føle til mine Underben, om de var der endnu. Jeg overbeviste mig om, at de var der, men føle dem kunde jeg ikke.

Tusmørket faldt paa. Vinden reiste sig klagende derude fra den bevægelige Ismark, men heldigvis havde vi den paa den gunstige Boug. Det var altid nogen Trøst.

Det var snart vor eneste. Det begyndte at gaa op for Passagererne, at Alt ikke var som det skulde være. Jollerne blev holdt tæt sammen i Række efter hinanden. Ved den forreste Jolle arbeidedes der med det samtlige Mandskab; derpaa toges der fat paa den næste, og saa fremdeles. Isen kunde ikke bære Jollerne paa Kølen, de maatte kæntres om paa Siden og hales frem paa Slæbelisterne. Passagererne maatte stadig krybe fra den agterste hen til den forreste. Paa denne Maade holdtes Øinene i det mindste aabne og Blodet i Bevægelse, men Mandskabet trættedes synligt ved det mere og mere besværlige Arbeide.

Der blev nu næsten intet talt, kun korte Kommandoord hørtes og engang imellem et „Hiv ohøi!“ sammen med Vindens Tuden.

Paa engang skinnede et Lys frem i Mørket.

„Hvad er det?“

„Samsø Fyr!“ svarede Peder Rask.

„Men Gudbevares!“ hørtes Grosserérens Stemme. „Skal vi iland paa Samsø?“

„Vi skulde helst iland et andet Sted!“ svarede Peder Rask mut. „Vi maa nu tage det, som det falder. Vorherre holde sin Haand over os!“

„Amen!“ sagde Seminaristen.

Modet dalede nu iblandt os med hver trættende lang Time.

„En Ting kan vi være glade over,“ sagde Peder Rask, hvis Barometerstand stedse viste paa „uforanderlig“.

„Naa, og det er?“ spurgte Apothekeren.

„At vi ikke har Fruentimmer med!“

Landmanden sukkede.

Jeg skal have ondt ved at forklare, hvad jeg egentlig følte. Jeg troer, at det nærmest var en Sløvhedstilstand, der havde grebet mig — og de andre formodenlig med — som Følge af denne stadige Fryden og dette stadig opdukkende Spørgsmaal: „hvor vil dette ende?“

I Begyndelsen forurolige dette Spørgsmaal og fremkaldte en vis febrilsk Stemning, hvori man ikke var langt fra at give sig til at anklage Peder Rask — i Mangel af en anden. Men efterhaanden som Kulden og Mangel paa ordenlig Hvile og paa Søvn gjorde sin Indflydelse gældende, forenede disse tre Kræfter sig med Frygten og frembragte Resultatet Sløvhed eller Tankeløshed. Menneskene — og især Bymennesker — er kun tilgængelige for et vist Kvantum Besværlighed og Ængstelse; ud over dette rækker kun en Del Fiskeres og Anføreres Nerver; Resten sløves og udfører mekanisk de paabudte Bevægelser. Ellers vilde rimeligvis ingen Krig — ligesaalidt som nogen parlamentarisk Kamp blive udfægtet.

Jeg halvsov indeni, og halvt sad jeg og tænkte saadan noget. Nu var det strengt forbudt at give sig hen til Søvnen, thi Kulden var steget og Modstandskraften efterhaanden brudt. Det var den anden Nat under aaben Himmel i Isbaad.

Vi Passagerer talte ikke længer til hinanden. Med korte Mellemrum skræmmedes vi op af vor Dvale ved den utrættelige Førers: „De maa ikke sove!“ eller vi blev purrede til at kravle ud af Jollen og assistere Folkene. Det sidste var nok mere for at understøtte Vækkelsen end forat understøtte Folkene; thi vi lystrede kun mekanisk. Smeden var den eneste, som tog fat

med for Alvor. Men han var jo ogsaa Grovsmed og havde „de stærkeste Kræfter".

Og saa havde han ingen Pels, som Apothekeren filosofisk bemærkede. Han gjorde en Dyd af Nødvendigheden.

Det sidste gjorde Seminaristen til Dels ogsaa. Min Agtelse for denne Mand steg. Grosseren klynkede i et væk. Landmanden holdt stadig Ild paa sin Pibe ved Hjælp af Fyrtøi og Lunte, men sagde intet. Apothekeren gjorde hver halve Time en Bemærkning og hostede nu og da.

Ud over Midnat erklærede Mandskabet, at de maatte holde Hvile; de kunde ikke længer.

Smeden tog nu sin Flaske op af Lommen. O ve, den var knust. Han puttede Frakkeforet i Munden og sugede paa det, men „Kraften var fordunstet", som han sagde.

Peder Rask lod Folkene lægge sig paa Tofterne. Selv syntes han hverken at trænge til Søvn eller Hvile.

Han sad agter i Jollen med Lanternen og Kompasset staaende foran sig. Lyset faldt over hans Ansigt. Det var roligt som altid, ingen Udmattelse, ingen Ophidselse. Hans Øine søgte Kompasset eller de saae ud over Baadsiden mod Samsøfyret og nu og da op over Nattehimlen, hvor Stjernerne begyndte at skinne mere grønlige; Tegn paa stigende Frost.

Engang imellem bankede han sig lidt i Hænderne, betragtede derpaa os Passagerer ligesaa opmærksomt og i en vis Henseende ligesaa mistænksomt som en Lærer sine Elever, henvendte en kort Bemærkning til os eller til Folkene og reiste sig sluttelig med en Hage i Haanden for at inspicere de andre Joller, der vare betroede i hans Varetægt.

„Det er en flink Mand!" sagde jeg, da han var gaaet, til en af Folkene, den lille sindige Fisker, som halvt sad, halvt laa over en af Tofterne.

„Ja han er saa!"

„Det er en Mand, som man kan forlade sig paa?"

„Ja det er saa!"

„Der er vel ikke bedre Fører paa Sjællandssiden?"

„Nei, det bliver nok den voveste; men han har jo ogsaa i mange Aar været ved det. Ja en saadan Istransport kan være ubekvemmelig nok til sine Tider!"

„Jo jeg skal love for det!" —

Vi tav en lille Stund. Saa spurgte jeg Folkene:

„Kan I ikke fortælle en lille Historie? Denne Nat er saa lang!"

„Ja den er saa. Nei, vi kan ellers ingen Historier. Det kan han som sidder der hos Dem;"

Apothekeren løftede Hovedet og sagde:

„Aa jeg be'er. Jeg renoncerer!"

Folkene forstod ham ikke. De snakkede dæmpet indbyrdes.

„I skal ikke komme til at fortryde paa det, saa snart vi kommer iland engang," sagde jeg opmuntrende.

„Ja De skal ha' saa mange Tak. Men vi kan ingen Historier!"

Atter snakkede de sammen og lo.

En af dem sagde:

„Lille Niels kan nok fortælle noget, men det er ingen Historier, det er kun saadan noget Kommers, som vi har imellem os derhjemme i Leiet!" —

„Lad os høre det Kommers!" bad jeg.

Den lille sindige Fisker begyndte:

„Ja jeg skal bare fortælle om Hendrik Stryvens den nye Baad. De kjender vel nok Hendrik Stryven? Naa saa De har ikke været i Stabohusene før? Ja saa kommer De der nok, for efter hvad man siger, saa kommer De jo alle Steder. Nei Hendrik Stryven hedder egentlig Hendrik Nielsen, men da allesammen hedder Nielsen derhjemme, saa kalder vi ham saadan. Og saa er han ogsaa nemmere at kende. Se han, Hendrik, var jo allerede til Aars og havde brugt sin gamle Baad længe og den maatte tjene baade Sommer og Vinter og ved Istransporten med — naar der var nogen. Saa tænkte han da og snakkede med os derom, at han nok vilde se at faa sig en ny Baad, for den gamle kunde næsten ikke længer. Hun var skjør og gammel baade for og bag, ligesom vi synger om „Ellen Margrethe". Og „Ellen Margrethe", skal jeg sige Dem, var egentlig hjemmehørende i Odense men blev kjøbt af et Rhederi i Nyborg. Hun var en gammel Brig, men skarp i Bunden ligesom de engelske Kulslæbere, hvoraf mange ere velseilende Fartøier, endda de seer daarlige ud baade oven Vandet og i Riggen. Jeg har selv faret til Koffardis og seet mange af den Slags og . . . .

„Glem ikke den nye Baad!" afbrød Apothekeren.

„Nei. Jeg skal da sige, at Hendrik snakkede længe frem og tilbage med os derom, og vi sagde ham ogsaa alle, at han dog skulde se at faae sig en ny Baad. For nogle Skillinger havde han jo selv lagt hen og nogle havde han arvet efter sin Bro'r, som døde derinde paa China og som saa Konsulen inde i Nyborg . . . . ."

„Jamen Baaden?" spurgte jeg

„Nu kommer det. Han kunde altsaa nok lade en ny bygge og hvad han ikke kunde betale kontant, det vilde nok Baadebyggeren derhjemme i Stabohusene skrive ham for. Naa ja, da

vi saa er sammen en Aften i Værtshuset og Baadebyggeren netop er til Stede, saa bliver det da saadan ordnet og foranstaltet, at den næste Dag skal Baaden paabegyndes, og Baadebyggeren gjorde straks et løseligt Overslag og det kunde da komme paa en tre Hundrede Kroner, lidt over, lidt under som det kunde falde sig. Men som vi nu gaar hjem om Aftenen og det er Maaneskin, saa gaar vi ned paa Stranden og der ligger Hendriks gamle Baad optrukket med Mast og Seil og alle Redskaber i.

„Igrunden er det en rar gammel Baad!" siger saa en af os saadan mere i Tankeløshed end for Plaseer. For det var virkelig og havde altid været en god Baad; blot at den nu var gammel, som vi alle kan blive.

Hendrik svarer intet herpaa men tier ganske stille og spytter kun ud paaskøns Tobakssaften af Munden, som han havde for Vane, og siger „Hm! ja."

Naa; vi gik saa hjem alle og skiltes. Og næste Dag møder en af os Hendrik og spørger ham, om han saa havde været hos Baadebyggeren?

Jo det havde han da!

Og om han da var begyndt paa Baaden?

Nei, han, Hendrik, havde betænkt, at det dog var en rar gammel Baad, som vi jo ogsaa havde sagt, og naar den fik et Par nye Bord i den ene Side og en ny Toft over Mastesporet og lidt nye Knær hist og her og saadan lidt Pilleri, saa kunde han magelig hjælpe sig; for Bunden var god! sagde han.

Naa, Baaden var jo hans egen og han havde Lov til at gjøre med den hvad han vilde. Den blev halet op og sat ind og den fik sine Reparationer og den blev tjæret og malet og sat i Søen igjen, og samme Efteraar forliste han med den paa en Steen.

Nu blev den taget op og sat paa Stranden og Hendrik vilde have sig en ny Baad. Men da han dog havde kostet den sidste Reparation og det blot var Bunden, som havde faaet et Hul, saa lod han den komme ind i Skuret hos Baadebyggeren og den fik en ny Bund og en rigtig god ny Køl og blev seet godt efter i Snuden, som var vrikket lidt løs, og saa blev den tjæret og malet og sat i Søen igjen, og nu var den en rigtig stiv, god Baad, som Hendrik kunde seile haardt med. Det havde han ikke kunnet gjøre med den gamle ....

„Jamen det var jo den gamle!" rettede Apothekeren.

„Javel! Altsaa han seilede rigtig haardt med den, og saa en Dag i en Byge seilede han Masten ud af den!"

„Naa!" sagde jeg. „Det kom allenfals ikke Baaden ved?"

„Nei. Men Masten havde taget den nye Mastetofte med og flækket Mastesporet og var med Stumpen gaaet igjennem den gamle Side, den, som ikke havde de nye Bord; og kort sagt det var et svært Havari og gamle Hendrik blev fisket op af os og han var jo lidt gnaven, for, hvis blot Masten var gaaet ud til den Side, hvor de nye Bord var, saa vilde der ikke være sket noget! sagde han".

„Saa fik han sig altsaa en ny Baad?" spurgte jeg.

„Nei. For han var nu desperat og gal i Ho'det. Baaden var jo hans egen og han havde Lov til at gjøre med den hvad han vilde. Den blev halet op og sat ind og den fik sine Reparationer og den blev tjæret og malet og sat i Søen igjen, men da den kom ud, vilde den ikke flyde!

„Ikke det!" sagde Apothekeren. „Hvad vilde den da?"

„Den vilde synke. Den vilde gaa tilbunds; og det gjorde den ogsaa som en Graasten. Alle Forbindinger var løse i den, formedelst denne evige Lappen; den trak Vand som et Sold og den blev ved at trække Vand, og alt hvad Hendrik ventede, at den skulde høre op, saa blev den ved at være læk. Og saa....."

„Saa fik han altsaa den nye Baad?"

„Nei. Saa døde han. Og vi mente alle, at det var af Ærgrelse over Regningen. For, da vi skulde se, hvad han havde betalt, saa var det akkurat firehundrede og halvtredsindstyve Kroner og syvogtyve og en halv Øre!"

Apothekeren lo. Det var første Gang paa hele Turen jeg havde hørt ham le hjærteligt.

„Den Historie skulde I skrive op, Folk, og sende ind til Byraadet i — ja, I kunde for den Sags Skyld sende den ind til hvilketsomhelst Byraad eller Borgerrepræsentation i hvilkensomhelst By!" sagde Apothekeren.

Folkene lo.

Det var sidste Gang der blev let og sidste Gang der blev fortalt Historier.

Hvorledes denne Nat gik! Ja hvorledes gik den? Folkene havde ligget en halv Times Tid, da de begyndte at klage over Smærter i Lemmerne af Kulden og Anstrengelserne. De forlangte at komme i Arbejde igjen. Det var drøit, men det var dog bedre, end at ligge stille og blive stive. Peder Rask beordrede da Jollerne frem paany. Det gamle Arbeide blev optaget paany med at øse og slide, plumpe i, kravle op, bryde Isen, trænge sig frem mod et Maal, som ingen øinede, som kun Førerens Kompas antydede. Han selv var bestandig forude, bestandig utrættelig, opmuntrende, tilskyndende eller advarende, naar Nogen vilde give efter.

Den, som nu sover ind, han vaagner aldrig mere! sagde han til os Passagerer.

Vi tog Haand i med, forsaavidt vi formaaede. Kulden steg. Vi følte allermindst vore Fødder, noget mere vore Hænder, og mest vore Ansigter, hvor Kulden brændte i Kinder, Næse og Øine. Et Par Gange blev der skiftet Strømper. Det hjalp for en kort Tid; saa blev det næsten værre igjen. Folkene arbeidede som Helte. Vi Passagerer ravede fremad, som drukne Mennesker. De fleste af os i sløv Tavshed; nogle bandede, en Handelsreisende, et ganske ungt Menneske, græd af Anstrængelser og Smærter i Hovedet, Grosseren næsten af Arrighed.

Da Dagen faldt paa, tog Vinden fat paany. Vi kunde næsten ikke kjende hverandre, saa opsvulmede vare vi i Ansigterne, og vi kunde knap se ud af Øinene.

Dagslyset blev stærkere. Den tredie Dag brød frem. Peder Rask standsede og pegede forefter.

„Dér ligger Øbleøen!" sagde han. „Dér *maa* vi se at komme ind til!" —

„Folkene gav et mat Hurra fra sig. Ingen af os spurgte nu, hvor langt der var til Land. Vi saae den lille Ø med Skov eller Bakker forude over den hvide Ismark med sine Huller, Revner, Render og sammenskruede Forhøininger. Vi skulde frem.

Vi var udmattede af Vaagen, Anstrengelser, Sult og Tørst. Den sidste var næsten den værste. Vi prøvede paa at tage Is i Munden, men Isen brændte kun Tungen. Min Mave knurrede, mine Øine glødede, og jeg følte en Prikken i Albuer, Knæer og Kinder, som i Begyndelsen havde noget af en kildrende Fornemmelse ved sig, men sluttelig gik over til ulidelig Smærte.

Jeg saae til Siden. Jeg saae en By med Kirketaarn, Husgavle og Skibsmaster. Jeg troede, at Kulden og Lysbrydningerne over Sneen forvildede mig, og jeg spurgte med hæs og tyk Stemme vor Fører, om det var saa?"

„Nei, det er ganske rigtig Bogense paa Fyns Nordland!" svarede han.

„Bogense?" stønnede Grossereren. „Kan vi da ikke komme dertil?"

„Der er dobbelt saa lang Vei, som til Øbleøen," sagde Peder Rask. „Men jeg tænker, at de nu har observeret os inde fra Byen og sender Læge og Proviant til Øen for at modtage os!" —

„Læge!" Jeg gjentog for mig selv dette Ord og tænkte paa Koldbrand og Amputationer. Men navnlig dvælede jeg ved Ordet Proviant.

„Skulde der slet ikke være nogle Tvebakker eller nogetsomhelst andet tilbage i Lommerne?" spurgte jeg paa maa og faa omkring mig.

Spørgsmaalet blev grebet næsten i Luften. Man begyndte at ransage ikke blot sine egne men ogsaa Næstens Lommer. En greb fat omkring Grosserérens Pels og befølte ham.

„Han har!" raabtes der. „Han har gjemt noget!"

Den stakkels Mand blev næsten kastet omkuld, trods hans ivrige Benægtelser. Menneskene ere ikke høflige, naar de komme paa Sultekur, og medens de rent dyriske Drifter stige, dale de selskabelige Sædvaner.

„Men saa slip dog! Jeg forsikrer...jeg...jeg...det er ingen Ting. De tager feil!"

„Op med det!" blev der raabt.

Man trak to smaa Poser frem. Finderen holdt dem hoverende i Veiret.

„Er det Gryn?" blev der spurgt.

„Det er Guanoprøver!" sagde Grosserèren ganske udmattet.

Man blev slukøret. Men man lo ikke. Der var ikke længer nogen, som var oplagt til Spøg.

Nu traadte Peder Rask til:

„Vi maa nu snart have naaet den faste Is omkring Øen," sagde han. „Saasnart vi har naaet den, saa er der en Mil iland, men saa vil jeg spørge Passagererne, om de ikke vil kaste Overtøiet og hjælpe med ved Tollerne, thi Mandskabet kan snart ikke længer?"

„Jo jo!“ raabte vi. „Lad os bare komme frem.“

Og vi naaede den faste Is. Det var da Middag. Vi kastede Reisetøiet af og tog fat med Opbydelse af vore sidste Kræfter. De strakte ikke vidt. Vi opdagede, efter to Timers Halen og Skyden i Jollerne, dels at den „faste“ Is som sædvanlig ikke var saa aldeles fast, dels at den frembød utallige Ujevnheder og Forhindringer, selv der hvor den var fast. Kun Smedesvenden holdt ud. Vi andre tog atter Tøiet paa. Vi kunde umuligt mere; vi kunde kun ved dette Forsøg danne os et Begreb om, hvad Slags Arbeide det var for Folkene og hvad det allerede havde kostet dem.

„Hør, Peder Rask,“ sagde Apothekeren, som nu hostede i et væk. „Hvis vi skal komme iland iaften — og det vilde min Hoste slet ikke have noget imod — kan vi saa ikke overlade en Jolle og alle disse Brevsække til deres egne stille Betragtninger? De ved, at man undertiden ofrer det mindre forat frelse det mere, og en Nat til paa Isen tror jeg ikke.....!“

„Vorherre bevares!“ raabte Grosfereren. „De vil da ikke lade Posten gaa tabt?“ —

„Jeg er saa bestemt at regne mig selv og det øvrige Selskab for mere end alt det Papir. Vi ved — i ethvert Fald tildels — hvad vi selv indeholder, men om disse Sække kan vi kun have høist løse Formodninger. Om saa var, kunde vi jo sprætte dem op og tage alle Pengebreve og rekommanderte Breve paa os. Det er vel altid de færreste. De øvrige Epistler kan vist uden Skade blive liggende. Vi er vel alle — her saae han sig om — hæderlige Folk? og forøvrigt kunde jo Hr. Seminaristen tage os i Ed!“

Peder Rask svarede rolig.

„Hvad der er bleven lagt i Jollerne, det bliver liggende, og hele Toget bliver sammen saa længe der er nogen Mulighed for at holde det sammen: Joller, Mandskab, Passagerer og Gods!“

„Jeg bøier mig!“ sagde Apothekeren.

„Altsaa frem efter, Folk!“ kommanderte Føreren.

Vi tumlede, slingrede og ravede os frem. Hvert Øieblik snublede en, faldt, blev liggende, reiste sig eller blev reist op. Hvis jeg i det hele taget havde kunnet tænke paa noget, saa kunde jeg nu tænke paa Tilbagetoget fra Rusland — kun med den Forskjel, at der blev de Faldende som Regel liggende.

Seminaristens Næse blødte. Smeden havde store Blaser i Ansigtet „desformedelst at han var vasket saa mange Gange, siden han sidst havde været i Arbeide.“ Apothekeren erklærede,

at hvis han slap med Livet efter denne Tur, saa vilde han aldrig gaa med Tørklæde mere forat beskytte sin Hals.

Jeg selv var halvt forvildet. Til Slutningen svævede alt, Joller, Mandskab, Medreisende, Isen, Luften og den efterhaanden fremvoxende Ø som en bølgende Taage for mine Øine.

Jeg pleier aldrig at nærme mig selv det allerubetydeligste fremmede Sted, uden at have hele en videbegjærlig Reisendes fulde friske Nysgjerrighed ved Synet.

Vi nærmede os Øen; det mere følte end saae jeg. Men jeg havde ikke Spor af Interesse for den. Jeg bevægede mig frem, fordi de andre bevægede sig frem, jeg havde haft ulige mere Lyst til at blive liggende de Gange hvor jeg gled og faldt paa Isen, men jeg vidste, at der altid kom en Mand med et stort Skjæg og nogle klare, lysegraa, en lille Smule af Vinden medtagne Øine og pirrede mig op. Jeg lystrede min Herre.

Paa denne Maade blive Dyr dresserede. Nu vidste jeg det.

Og paa denne Maade satte jeg — tilligemed de andre — Foden paa fast Land, netop som Skumringen faldt paa. Der var stadig denne Taage for mine Øine. At det var fast Land, vi traadte paa, blev sagt rundt omkring mig. Selv følte jeg ligesaa lidet ved at betræde Sneen her paa Stranden, som ved at træde paa Isen derude over Søen; jeg følte nemlig aldeles intet til mine Ben fra Knæerne af og ned efter.

Igjennem Taagen saae jeg venlige Folk, der stod ved Vogne og bød Spise- og Drikkevarer frem. Jeg saae Mandskabet og alle Passagerer — alene med Undtagelse af Peder Rask — kaste sig som Ulve over hvad der raktes. Jeg har rimeligvis selv gjort det samme. Jeg ved med Sikkerhed, at jeg fik noget ned igjennem min Hals og at det først brændte og siden oplivede. Jeg saae ogsaa en Mand, som vistnok har været Lægen, bevæge sig ivrig frem og tilbage mellem os, idet han, understøttet af den stedse uforanderlige Peder Rask, formanede til først og fremmest at faa Tørt paa Fødderne og dernæst til at holde Maade med Nydelserne."

„Ja præk De kun!" sagde Apothekeren. „Maven er stærkere end Hovedet, Tarmene sætter sig op imod Hjernen!"

„Hvadbehager?" spurgte Lægen.

„Intet. Jeg er bare sulten og nederdrægtig forkølet!" svarede Apothekeren.

Saa kom jeg op paa en Vogn og fandt mig noget efter i en Hølade, delvis oplyst af Vognløgter. Her var hele Mandskabet og Størstedelen af de Reisende samlet. Folk gik omkring imellem os med Uldtøi og Linned, og nu blev der skiftet fra inderst til yderst.

Det faldt mig slet ikke ind at søge efter en Kakkelovn.

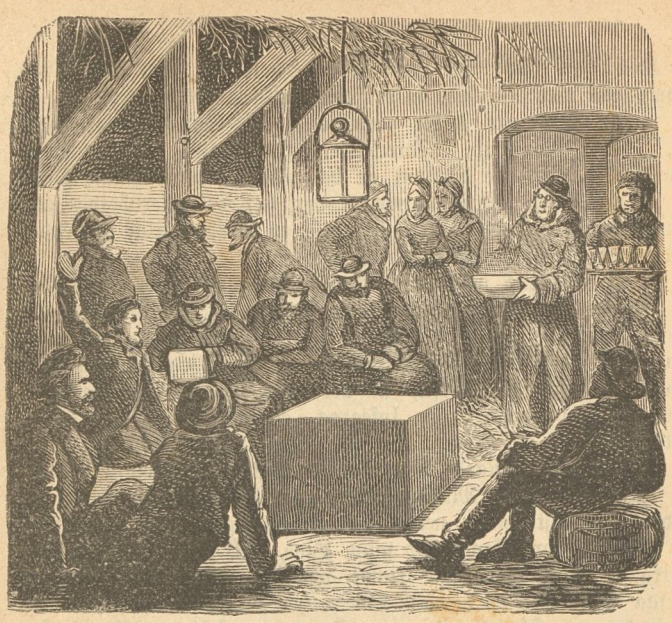

Varmen vendte efterhaanden tilbage her i Høet, efterat Tøiet var skiftet og efterat et reglementeret Maaltid var indtaget. Og — ah hvor det var deiligt at strække sig!

„Der er nogle gaaet ind i Husene her omkring," sagde Peder Rask, som sad paa sine Brevsække. „De vil nok tøes op ved Ilden, men de vil fortryde det imorgen!"

Det gjorde de nok ogsaa. Lægen i Bogense fik Praksis; men det var ubehageligst for Patienterne.

Og saa kom Natten. Det blev ikke nogen uafbrudt Søvn, for enten vaagnede man selv op ved Smærter i Lemmerne, eller man vaagnede ved at høre de andre vaande sig. Det var næstendels som et Lazareth. Og Vinden tudede udenfor den lune Lade og Apothekeren, Seminaristen og jeg kom til at se paa hverandre ved Løgteskjæret.

„Hvad mener De nu om at være paa Isen inat?" spurgte min Sidemand.

„Jeg takker!" svarede jeg.

„Vorherre hjalp os dog!" sagde Seminaristen.

„Ja, han kjender sine!" nikkede Apothekeren.

Og saa faldt vi isøvn.

Ved Frokosten næste Dag var der betydelig Bedring i den lille Leir. Peder Rask havde faaet sine Brevsække sendt afsted til Fastlandet, og Landmanden var kjørt med paa samme Slæde. Nu havde Føreren kun Jollerne og Mandskabet at sørge for.

„Ja vi maa vel holde en Dags Rast endnu?" spurgte han med sit stille Smil omkring sig."

„De skal ikke forivre Dem for min Skyld!" sagde Apothekeren.

Folkene lo. De behøvede ikke at sige noget. Anstrængelserne stod endnu at læse paa alle de veirslagne, stærkt rødmussede Ansigter.

Vi forsøgte paa at spadsere lidt, men vi vendte snart tilbage til vor Lade. Benene vilde ikke rigtig følge med endnu.

Ved Middagstid tittede efterhaanden nysgjerrige Piger, Koner og Børn ind til os. Baade med de første og de sidste skjæmtede Fiskerne i deres godlidende, syngende Sprog.

Da Middagsmaden var spist, reiste Apothekeren sig og trak Peder Rask med. De kom lidt efter tilbage med en dampende Bolle, en Slev og en Bakke med Glas.

Apothekeren holdt en Tale og drak selv Folkene til. De var nu snart fuldstændig „optøet" forklarede de.

Saa var der en iblandt dem, der tog sin Skraa — Apothekerens — ud af Munden og sagde:

„De fynske Pigers Skaal!"

Og saa sang han:

Dengang da jeg var ung, aa ja,
og foer til Koffardis
paa England og Amerika
og China ligervis —
hiv ind, hiv ind i Trossen, Gutter, lad det faa en Ende,
og sæt i Toppen Flaget, Gutter, at de kan os kjende —
saa hev vi rundt og sprang,
og bedst vi var i Gang,
saa stemmed Tømmermanden op de fynske Pigers Sang.

I England og Amerika
og hvor vi ellers kom,
der var saa mange Pigebørn,
hvad Kant vi saae os om —
men alle dem, vi saae,
de kunde ei forstaa
Det Sprog vi snakkede; det kan de fynske Piger smaa.

I Portugal og Spanien
der var det rent besat,
for disse sorte Tingester
de vilde ha' os fat —
de vimsed om og sprang,
saa Trøien blev os trang;
men vi jog dem paa Porten med de fynske Pigers Sang.

Og hvergang vi paa Siden kom
en udenlandsk Galei
og Skuden gired af sin Kurs
og lystred Roret ei —
saa bytted vi vor Skraa
og gav dem at forstaa,
at vi var nok forlibt, men i de fynske Piger smaa

Og saadan kom vi hjem igjen
og der vi blive vil,
for der er vore Pigebørn
og dem vi passer til —
vi hev, saa Sveden sprang
og Trossen med, dengang
da vi kom hjem og stemmed op de fynske Pigers Sang.

Og de er bare Trofasthed,
paa dem vi stole tør,
og de har saadan Øine blaa
og Haar af lys Kulør —
og dem kan vi forstaa,
og vi kan Bryllup faa
med dem og mange Drengebørn og fynske Piger smaa.

Og er jeg ikke ung som før,
og er snart Visen endt,
og trænger Skroget til en Pæ'l
og er den vel fortjent —
hiv ind, hiv ind i Trossen, Gutter, lad det faa en Ende,
og sæt i Toppen Flaget, Gutter, at de kan os kjende —
jeg blir dog ung og lang
og væver nok en Gang
endnu, saa tidt jeg stemmer op de fynske Pigers Sang.

Vi sang det sidste om igjen, og saa sagde Apothekeren:
Ja værs'god og hils!
Fra os med! sagde vi alle.
Peder Rask tog Glasset og takkede:
Paa en bedre Tur videre, hvorhen det saa gaar — og ingen Afdrift!.....
Peder Rask blev Dannebrogsmand efter denne Tur. Han var ridderlig anlagt, som man vil have set.

Holger Drachmann.

— Men Fader hvorfor lugter Du altid til Østerserne, førend Du spiser dem.
— Nu, jeg vil vide om de ere raadne.
— Kan Du da ikke smage det.

Roms Katakomber.

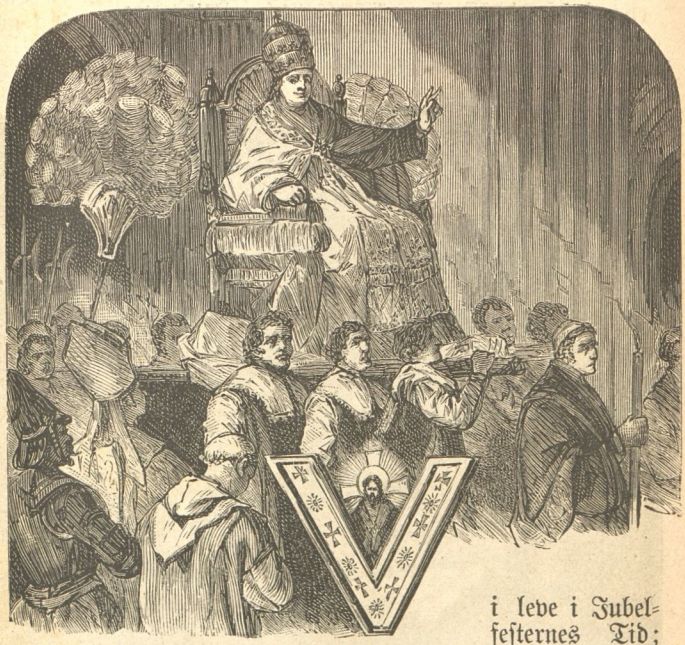

I leve i Jubelfesternes Tid; nær og fjærn er man paa Spor efter, om der skulde være et eller andet mindeværdigt, som staar for Tur at holde sin Aarsdag, helst med et Tal, som ender paa to Nuller. Mærkeligt nok er det, at i disse Aar en Mindedag er gaaet ganske stille hen, skjøndt den har haft en ikke ringe Indflydelse paa vor Kundskab om en længst svunden, saare vigtig Tidsalder, og særlig har kastet et nyt Lys over den kristne Menigheds Heltetid. I Aaret 1878 kunde der have været holdt et 300 Aars Jubilæum for Gjenopdagelsen af Roms Katakomber. — Gjennem hele Middelalderen vidste man, at der uden for Roms Porte var vidt udstrakte Begravelser, hvor de første

Kristne hvilede, men Ingen kjendte noget til dem, eller vidste, hvor man skulde finde Nedgangene. En lærd Mand gjennemgjøjede gamle Skrifter, og prøvede paa deraf at udfinde, hvor disse Gravkamre laa, og hvorledes de saa ud, men derved blev det, indtil der indtraf en af den Slags Begivenheder, som Menneskene efter deres forskjellige Syn paa Livet kalde enten et Tilfælde, der ser ud som en Tanke, eller en Tanke, der ser ud som et Tilfælde. Da nogle

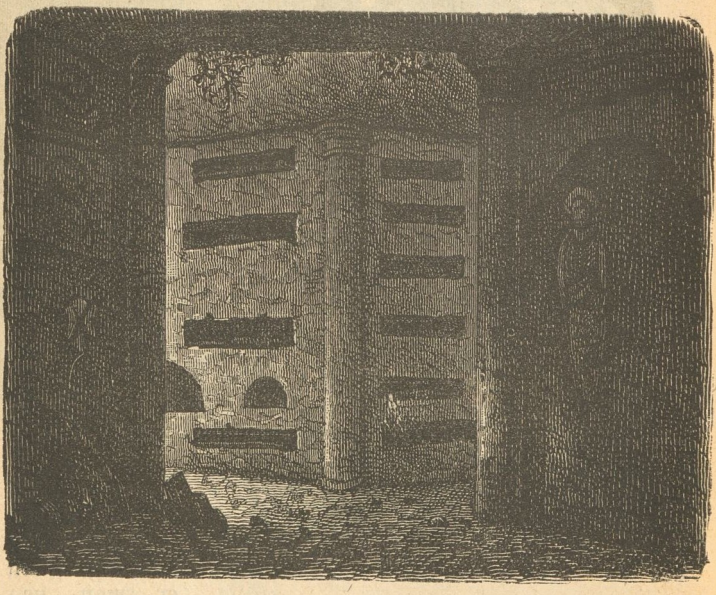

Mænd den 31te Maj 1578 arbejdede i en Grusgrav, en god Fjerdingvej norden for Rom, sank Jorden pludselig under dem. Da de atter fik fast Grund under Fødderne, vare de komne ned i en Gravhvælving, hvorfra der syntes at strække sig Gange til alle Sider. Efterretningen udbredte sig som en Lobeild og slog ned som Lyn; Skarer af ørkesløse Tilskuere strømmede ud for at se, hvad Udgravningerne maatte bringe for Dagens Lys, men der var ogsaa højsindede Granskere, som satte Livet ind paa at løfte Arven efter de fremfarne Slægter.

Opdagelsernes Tidsalder havde haft en Række af Helte, der drog ud for at finde ukjendte Lande, snart mod Polernes Is, snart inde under Vendekredsenes glødende Sol; nu aabnedes et nyt Omraade for Opdagelserne, da Jorden oplod sit Skjød; en efter anden af de dristige Banebrydere segnede som Offer for sine Anstrængelser og for den febersvangre Luft i de fugtige tidt halv sammenstyrtede Løngange; men for hver, som bukkede under, traadte en ny ind i Kredsen. Snart var det indfødte Italienere, snart Udlændinge, som trodsede alle Rædsler, der omgav dem, naar de uden Ledsagere steg ned fra de levendes Bo til Dødningestaden, kun væbnede med et Lys og et Garnnøgle, det første for at finde frem, det andet for at finde Tilbagevejen,

og begge Dele kunde have sine Vanskeligheder. Ingen udrettede mere end den utrættelige Maltheser Bosio, som anvendte omtrent 30 Aar af sit Liv paa at gjennemgranske det hemmelighedsfulde Dyb; snart maatte han krybe frem paa Hænder og Fødder, hvor det nedfaldne Grus spærrede Gangene, snart famlede han forvildet om, og kom kun tilbage til Dagens Lys, som ved et Vidunder, snart kæmpede han med et Feberanfald, til omsider denne Sygdom gjorde Ende paa hans Liv. Efter Bosios Død slappedes Sansen for yderligere at efterspore det ubekjendte, men helt ophørte Undersøgelserne dog ikke, og i vore Dage har den ihærdige

Granſker Roſſi funden virkſom Hjælp og Underſtøttelſe hos nys afdøde Pius den niende. Denne Pave, hvis Regering blev saa uheldbringende for den katholſke Kirkes verdslige Magt, har skaffet sig et godt Eftermæle ved sin Sans for at frede om Oldkirkens Minder. Det er udenfor Roms sydlige Porte, at den senere Tids Granſkning har fremdraget de mærkeligſte Ting.

Hvad er da egentlig Katakomberne? Nogle have ment, at det var gamle Sandgrave eller Stenbrud, i hvilke de Kriſtne tog Ophold under Forfølgelſerne, og hvor de jordede deres Døde. Den sydlige Del af Paris er underhulet af et saadant Næt af Longange, som fremkom derved, at man brød Sten til Bygningsarbejder. Da for 100 Aar siden Stadens Kirkegaarde vare blevne overfyldte, kjørtes paa offentlig Foranſtaltning titusender Læs af Dødningeben derned og opſtilledes i Rækker og efter beſtemte Mønſtre langs Væggene. Helt anderledes er det i Rom. Her maatte ingen Grav anlægges i selve Staden; udenfor denne findes ogſaa baade Stenbrud og Grusgrave, hvor man hentede og endnu henter en Slags Jord, der bruges ved Tillavningen af den fortrinlige romerſke Cement. Men Katakomberne ere anlagte i en Stenart, som er for blød til at kunne bruges til Bygningsemne, og dog fast nok til at yde nogenlunde Sikkerhed mod Gangenes Sammenſtyrtning. Da det var beſværligt nok at føre det Udgravede bort, gjorde man Bredden saa ringe som mulig, for det Meſte omtrent 3 Fod, langt snævrere end i Stenbruddene, hvor det gjaldt om at faa hugget saa meget som muligt, og tidt ſtoppede man de gamle Gange, hvor der ingen Plads mere var til Begravelſer, med Fyld fra de nys anlagte. Paa begge Sider af Gangene er der i Væggen i Lag over hverandre indhugget Rum, netop ſtore nok, til at et menneſkeligt Legeme kunde hvile derinde. Her nedlagdes Liget, indſvøbt i Linklæder; Aabningen lukkedes med en Plade af Marmor eller Teglſten, og Fugerne tættedes med Cement. Tidt blev der i den friſke Puds indridſet en Indſkrift, undertiden trykkede man en Mønt faſt, undertiden en Slags Glasſkaale af ejendommeligt Arbejde med kunſtfærdig Guldbelægning i Bunden, og mange af disſe Sager ere vel bevarede til vore Dage. Til højre og venſtre forgrener Gangen sig, meſt i rette Vinkler; hiſt og her udvides Rummet til Gravkirker, hvor de levende ſamledes til Gudstjeneſte, omgiven af de hedengangnes Støv. Af og til ſer man et

Glimt af Dagens Lys gjennem en af de Aabninger, som tjente til at føre nogen Luft ned her, hvor det kunde gjøres saa haardt behov. Men der er ogsaa Brønde, som forsynede de i Trængslens Tider her skjulte Kristne med Vand til Livets Ophold og til de nyomvendtes Daab; andre Luftbrønde føre ned til Katakombernes dybere liggende Afdelinger, thi der findes tidt flere Gange under hverandre, paa enkelte Steder 5, saa at Bunden af hele Anlægget

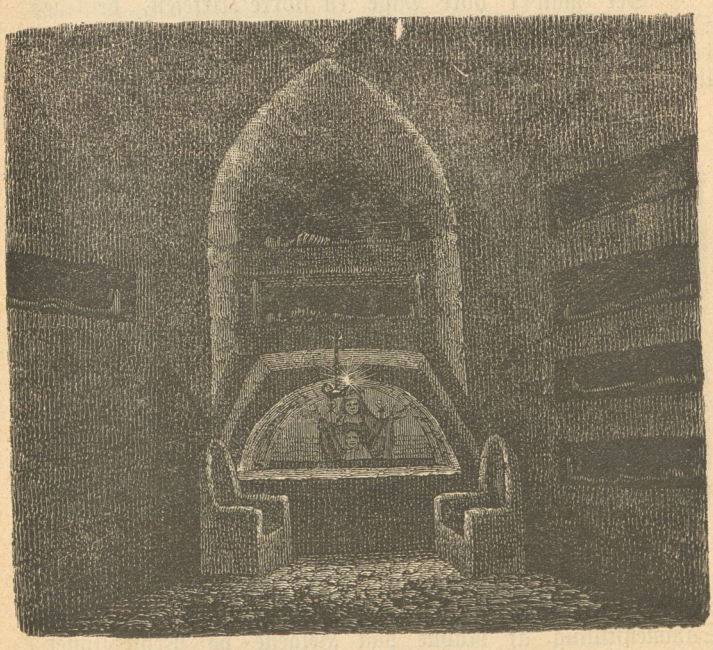

ligger omtrent 80 Fod under Jordens Overflade. Det lyder næsten utroligt, men skal være sikkert nok, at Gangene i alle Roms Katakomber, om de blev trukne ud i een Række, vilde strække sig over 120 Mil; Tallet af dem, som hvile dernede, angives til mellem $3^1/_2$ og 7 Millioner. I den kirkelige Roman Fabiola, der er oversat paa alle europæiske Sprog, gives en spændende Skildring af, hvorledes en Forræder, som har solgt sig til at vise Forfølgerne Vej ned

i Katakomberne, bliver bragt paa Vildspor derved, at en Graver i en Fart fylder den Gang, som tidligere blev brugt. Forfærdet gaar han videre, men hans Lys brænder ud, og selv falder han ned i et dybere Stokværk, hvor han kommer til sig selv ved, at en Processjon nærmer sig med brændende Fakler. Fra disse Lys, som vare en Nødvendighed i Katakombernes mørke Gange, skal det stamme, at der endnu ved den katholske Kirkes højtidelige Optog bruges tændte Lys.

Ser man i vore Dage en større Kirkefest, henledes Opmærksomheden snart paa de forskjellige Broderskaber, som bære hver sin særegne Dragt, alle Mand med tændte Voxlys i Haanden. Spørger man nu, hvem det er, svares der:

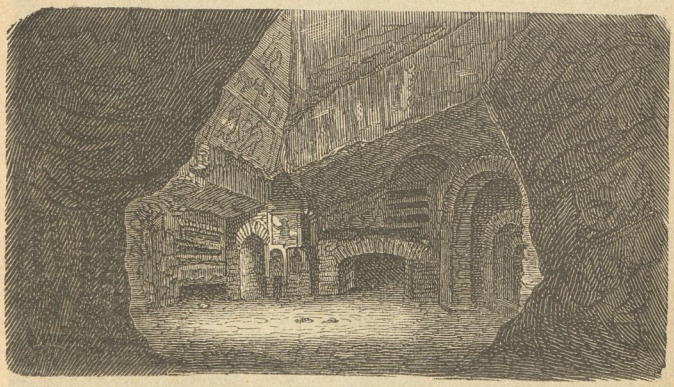

det er Sanct Hanses Broderskab, der kommer Sanct Roks, der har vi Søfolkenes, der Tømrernes o. s. v. Denne Sammenstilling af Navne paa Helgene og Professjoner forekommer os grumme løjerlig. — I hvad Forbindelse staar nu dette med Roms Katakomber? Deres Anlæg hænger sammen med, at en lignende Indretning af Broderskaber eller Begravelseslaug allerede var til i Roms hedenske Tid, med den Forskjel, at Gudenavnene endnu ikke ere fortrængte af Helgenernes. Der var Jupiters, Herkules', Dianas og Apollos Broderskab, men der var ogsaa Murernes og Tømrernes, Soldaternes og Matrosernes, Kornhandlernes og Vinhandlernes, Guldsmedenes og Grovsmedenes Broderskab. Der er endnu opbevaret Vedtægten for et saadant,

hvor det bestemmes, at der ved Indskrivningen blev givet omtrent 20 Kr. og en Flaske Vin, og i maanedligt Bidrag 20 Øre. Derfor fik Deltagerne fri Jordfæstelse, hvorved man iøvrigt i Reglen brugte Ligbrænding. Asken samledes, gjemtes i en Krukke og blev hensat i Væggenes Fordybninger. Hver anden Maaned samledes man ved Gravene og mindedes ved et Festmaaltid de hedengangne Brødre.

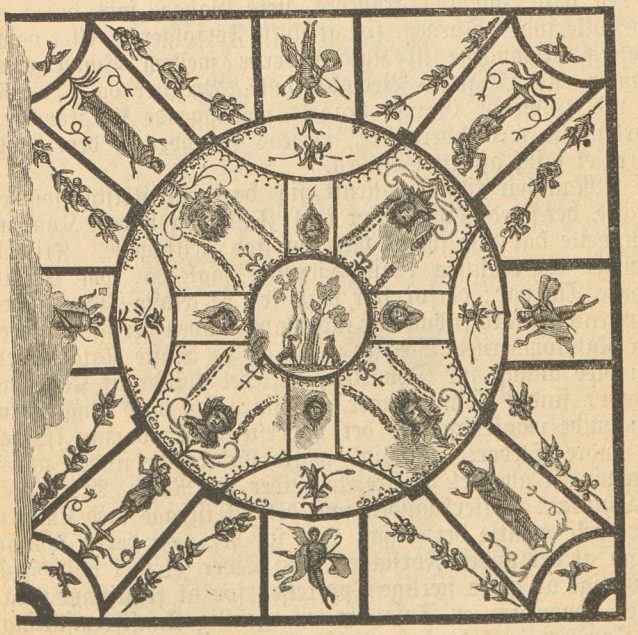

Denne Ret til at danne Broderskaber benyttedes ogsaa af de Kristne, dog saaledes, at de aldrig brændte Ligene; man har funden Indskrifter, som lyde paa Ordets Dyrkere, Guds Dyrkere og lignende. Naar nu et Gravskykke var tilskjødet enten Menigheden som Begravelseslaug under et saadant Navn, eller Privatfolk, da kunde Troesfællerne i de første Tider samles der i temmelig stor Sikkerhed, da Gravfreden var hellig for Romerne; for det meste kunde

de endog i Fred jorde Martyrernes Lig, da der i Romerretten ikke anvendtes nogen Straf paa de Henrettedes Lig, men tillodes at de værste Forbryderes Legemer udleveredes til deres Slægtninge. Først senere brændte Forfølgerne Martyrernes Lig, for at dræbe det kristne Opstandelseshaab, og ligeledes trængte de sig ind paa Gravpladserne, som nu blev Skjulesteder for de Kristne. Tidligere havde Indgangene været kjendelige nok, tidt forsynede med pyntelige Overbygninger, men nu blev Forholdet et andet. Der aabnedes Indgange gjennem forladte Sandgrave eller Stenbrud, og i Nærheden af den rette Indgang gravedes flere Gange, som hørte op et Stykke inde i Jorden, for at skuffe Forfølgerne, eller ogsaa skjultes Tilgangene til Katakomberne mellem Vinbjergenes Ranker eller Krattets Brombærbuske, Bregner og Vedbend, og ved krydsende Gange bragtes nærliggende Katakomber i Forbindelse med hverandre, medens før hver af dem havde været et i sig afsluttet Anlæg.

Man har tidligere tænkt sig de første Kristne som en Slægt, der skyede Lyset, eller i alt Fald dog hadede Kunsten, men dette har vist sig at være en stor Fejltagelse. Kristendommen tog Kunsten i sin Tjeneste, saaledes som den til enhver Tid var; derfor har man fra de ældste Tider, inden Kunstens Forfald endnu var indtraadt, fundet herlige Billeder paa Katakombernes Vægge; i en af de ældste Katakomber, som blev anlagt for Domitilla, en ædel Kvinde af Kejserens Slægt, findes Slyngninger af Vinranker med Englebørn, som kunde maale sig med det ypperste af hvad man kjender fra andre Steder; i en lidt yngre Katakombe findes under Hvælvingen antydet de fire Aarstider ved Roser, Ax, Druer og Laurbær. Efterhaanden som det gik tilbage med Kunsten i det hele maatte det ogsaa vise sig her, og dertil kom jo endnu at det under Forfølgelsernes Tider blev i høj Grad vanskeligt at gjøre særlige Opofrelser for at forskjønne Gravene. Hvor der er Tale om en egentlig Kunstfremstilling, ere Formerne vel de samme, som ogsaa brugtes hos Hedningerne; men medens det Skjønne hos disse skulde hjælpe til at tilsløre Dødens Grv, brugtes det hos de Kristne til at pege paa Opstandelsens Haab. Noget Billede af Jesus eller Apostlene findes slet ikke fra de ældste Tider, derimod tidt sindbilledlige Fremstillinger, som paa en Gang tydede paa hans Kors og hans Navnetræk; dertil saadanne Tegn som Haabets Anker, Livets Krone, Fredens Oliegren, Syriens Palme. Naar de troende saa Noa i Arken, de tre

Mænd i den gloende Ovn eller Daniel i Løvekulen, da laa Anvendelsen paa deres egen Stilling saa nær; naar de saa Moses, som slaar paa Klippen, saa at Vandet vælder frem forstod de strax, at der pegedes hen paa den hellige Daab, ligesom andre Tegn, kun forstaaelige for dem selv, tydede paa Nadveren. Naar de saa Merkur med Staven, med hvilken han leder Sjælene gjennem Dødens Skygger, eller

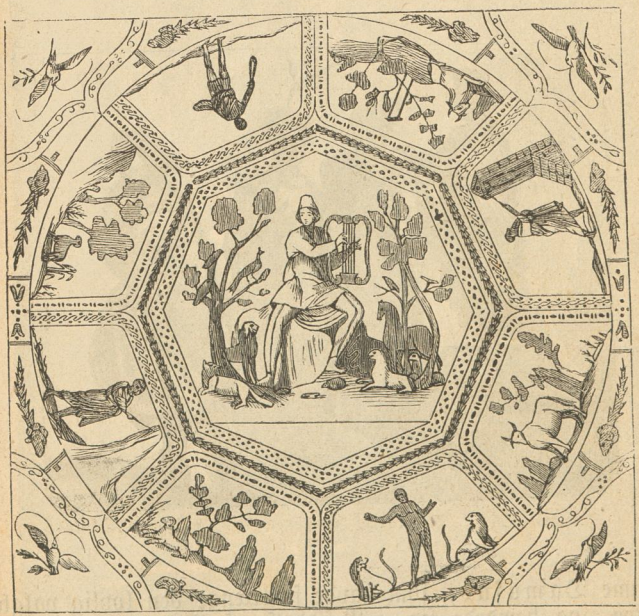

Orfeus, som med sin Strængeleg tæmmer Markens Dyr, eller den gode Hyrde, der bærer et lille Lam paa sine Skuldre, medens Hjorden flokkes om ham, saa kunde de ej være i Tvivl om, at der sigtedes til Kristus. En senere Tid har funden Behag i at fremstille Martyrernes Pinsler i deres mest gruopvækkende Skikkelser; de Slægter, som selv havde Martyriet for Øje, holdt mere af at fremstille Aandens Sejer over Kjødet. Betegnende i saa Henseende er et Billede, hvor man ser Dommeren, maaske Kejseren selv med Laurbær-

kranſen om ſin Isſe; for ham ſtaa to Kriſtne med glædeſtraalende Aasyn, medens Anklageren beſkæmmet vender ſig om.

Da Trængslernes Tid var ommne, gjordes Nedgangen til Katakomberne atter kjendelige og forsynedes med brede Trapper; hvert af de 21 Sogne, i hvilken Rom inddeltes, fik anviſt ſin Katakombe til Gravplads, og hen imod Slutningen af fjerde Aarhundrede levede en digteriſk begavet Pave, ſom forherligede Martyrernes Kamp og Sejer i Vers, der udhuggede med pyntelige Bogſtaver i Marmortavler anbragtes paa de Helliges Grave. Det var des værre den

ſamme Damaſus, ſom havde fortrængt den lovlig valgte Pave, og hævdede ſig i Beſiddelſe af Magten ved Beſtikkelſer, Vold og Drab, til Sorg for de ſtille i Landet og til Spot for Hedningerne. Senere begyndte en Udplyndring af Katakomberne, ſom efterhaanden gik over alle Grænſer, da Romerne mærkede, at Helgenlevningerne kunde gjøres i Penge. Ogſaa her til Danmark kom diſſe Ting i Tuſendvis; meſt bekjendt er Pave Lucius' Hovedſkal, ſom var Roeskilde Domkirkes ypperſte Klenodie, og nu gjemmes paa oldnordiſk Muſeum i Kjøbenhavn. Lucius' Grav er iøvrigt opdaget for faa Aar ſiden i en Katakombe, ſom blev anlagt

af den fortjente Kalixt, som siden selv hævedes paa Pavesædet og beseglede sin Tro med sit Blod. Det er et højt Rum, der er nogenlunde oplyst ved en Aabning i Hvælvingen. Medens Roms ældste Bisper eller Paver jordedes

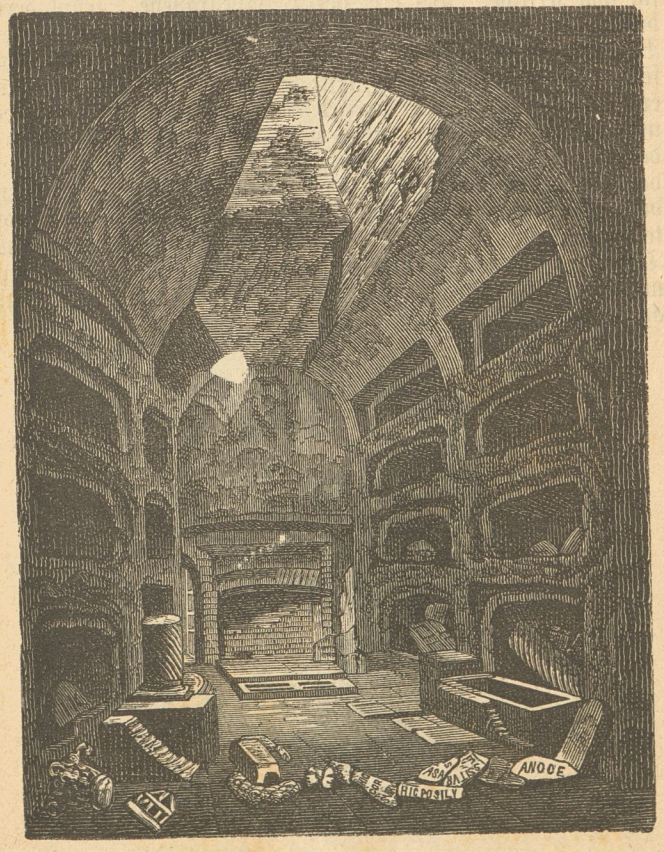

i Katakomben under den nuværende Pederskirke, som dengang laa udenfor Byens Mure, stedtes de fleste i tredie Aarhundrede til Hvile i Kalixts Katakombe. Nogle af dem hvile paa begge Sider i Væggen; i Alterrummet lagdes den

værdige Sixtus, som var greben, medens han forrettede Gudstjenesten i en nærliggende Katakombe, og efter at være domfældt blev henrettet paa selve Stedet, hvor han havde begaaet „denne Forbrydelse.“ Foran Alteret ligger 24 Soldater, som kort efter maatte lide Døden, fordi de bekjendte sig som Kristne. Vel ere her i Pavegravene Stenpladerne brudte fra Væggegravene og ligge i Stumper paa Jorden, Billederne ødelagte og det Hele ser saare forstyrret ud, ligesom det er Tilfældet de fleste Steder, hvor Katakomberne ere tilgjængelige; vel kan et Besøg i Katakomberne være uhyggeligt, ja dødbringende, naar man vover sig ene ind i de ukjendte Gange; men naar man har en paalidelig Fører, og derfor kan hengive sig udelt til det mægtige Indtryk disse Omgivelser gjøre, da kjender jeg ikke noget mere løftende og frigjørende i disse Slaphedens og Adsplittelsens Tider, end at vandre om her, hvor hvert Skridt viser Levninger af den Slægt, som gav sig selv hen for det største og bedste

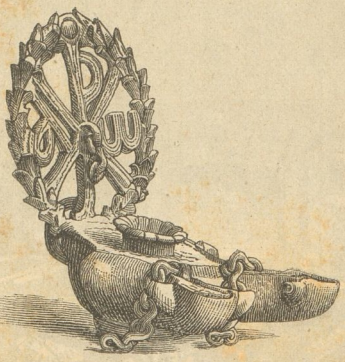

Ludvig Wagner.

Stolt Gundelil.

Af Henning Fox.

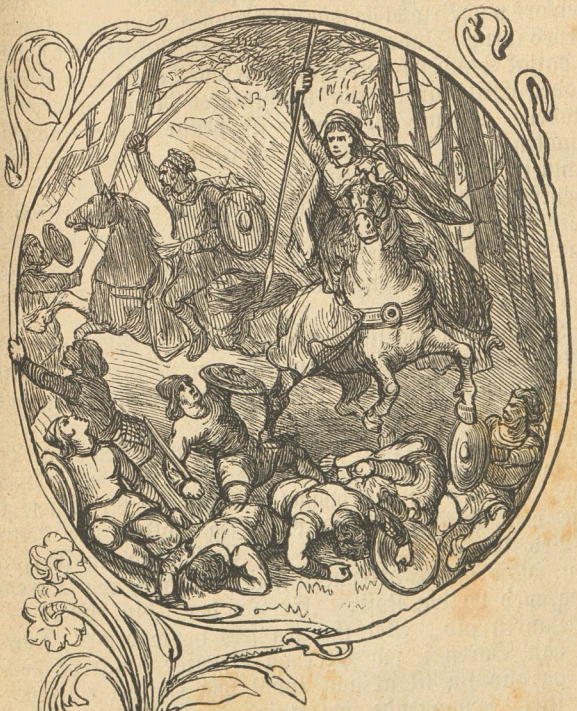

Rummet var stort og skummelt med røgbrunt Loft og Egepanel, Skindglugger og Plankegulv; der var en Kampestensarne med sodet Skorstenskappe, et Højsæde med udskaaret Ryg og Klædeshynde, et Bord der foran, dækket med frynset Lærredsdug, Træbakker og Sølvkrus, — blanke Vaaben paa Væggene, Skabe og Ørker langs samme og i hver Galv en Dør, af hvilke den ene, som stod vidt aaben, førte ud til en kølig Svale med Bislag og Planketrappe.

Det var Ridder Eskils Adelstue paa Skjoldnæs.

Ørker = Klædekister.

Henne paa den afkede Arnekant sad Ridderen og brækkede Brødstumper i en Mælkeskaal; et Par store Mynder stod hos med logrende Haler og flugne Blikke; da Maaltidet var dem beredt, satte Ridderen Skaalen paa Gulvet, lagde sine Arme overkors paa Brystet og saae en Stund med optagne Miner paa Dyrenes ivrige Slubren og de halsende Kjæbekast, med hvilke de nu og dastak Snuden i Vejret for ret at slaa Tand i Skorperne.

Ridder Eskil var en stor bredskuldret Mand, solbrændt og mørkladen. Snevre Sokkebroge af brunt Læder naaede fra Fodsaalen op til Hofterne, hvor de sammenholdtes af et simpelt Bælte. Ovenover Brogene bar han en kort aabentstaaende Justanskjortel, under hvis vide Ærmer man saae et Stykke af den vældige Arm, lodden og knudret. Minen var barsk, Haaret sort og krøllet og det prægtige Skjæg, der tæt og krused faldt ned over Brystet, var af samme Farve som Haaret.

Da Hundene havde stillet deres Sult, og Skaalen næsten var tom, mindedes Ridderen sin egen Nødtørft. Han foer hastig op og kastede et utaalmodigt Blik hen til det dugbredte Bord.

„Hvor i al Skjærsilds Pine henter Dyret den Mad?" brummede han og gik med skyndsomme Fjed ned imod hin anden Dør, der ved en overbygget Gang satte Adelstuen i Forbindelse med adskillige Udebure. „Jeg holder ikke dette Liv ud! Ved den øverste Gud! De skaffe mig en Farsot paa Halsen, disse dorske utrevne Bæstier." Han rev Døren op og skreg med vældig Røst: „Er Du der, din Æsel? — Faar jeg Davren ind, eller skal jeg selv hente den?" Dermed slog han Døren i, saa Øxer og Brynjer klingrede paa Væggene, og gav sig til at gaa rundt paa Gulvet i Kreds, oprørt og ilter, brummende som et indestængt Vilddyr.

Omsider viste den ventede Bordsvend sig paa Tærskelen med en Skaal Hvidmos i Haanden. „Forlad mig, strænge Husbond!" begyndte han med et haabløst Blik, „Det var ikke — —"

Ridderen var i den anden Stueende, da Døren gik op, og Svenden begyndte sit Forsvar. „Forlade Dig!" tordnede han og tog Afstanden i Stormskridt. „Vover Dit Trældyr at nævne Forladelse? Her har jeg nu ventet fast en halv Time paa den elendige Kost, I byder mig. Men jeg

---

Sokkebroge=Benklæder og Strømper.
Fustan = en Sort Bomuldstøj af rød Farve.

skal røre dine Lemmer! Sæt Skaalen! og pak Dig bort! — Sæt den, siger jeg, eller jeg skal — —!" Og Svenden, som i sin Angst ikke turde vende sine Øjne bort fra den Side, fra hvilken hans forbitrede Herre nærmede sig, adlød skælvende uvilkaarligt og satte Skaalen, — — ikke paa Bordet, men ganske lidt udenfor, og der laa saa det hele

Maaltid. Ridderens Forbitrelse kogte nu over alle Bredder; han greb sin ulykkelige Svend i Brystet og svingede ham rundt et Par Gange, saa hans Fødder næppe fik Lov til at røre Gulvet. „Vil Du tage Livet af mig, din usle elendige Orm? Nu skal Du dø!" brølede han og jog ham baglænds foran sig op imod Svalegangsdøren. Og der er

liden Tvivl om, at denne Trusel var bleven udført, hvis der ikke i rette Stund havde vist sig en tredie Person i bemeldte Dør — en herreklædt Mand af Midalder med Fjerhat paa Hovedet, Sværd ved Lænd og en gylden Strengeleg i Rem over Skulderen.

„Ej, ej!" raabte den fremmede med et Smil. „Fattes I ikke Spil til saadan lystig Dans? — Goddag, Goddag, gamle Stalbroder!"

Ridder Eskil slap sit Tag og standsede rød og ophidset foran sin Gjæst, medens Svenden fortumlet af Dødsangst foer denne forbi og ilede ned ad Trappen.

„Den Køter!" brummede Ridderen og søgte at samle sig. „Goddag, Henrik Oluffson, og hjertelig velkommen skal Du være paa Skjoldnæs. Gak ind i Stuen!

„Tak, Tak!" svarede den fremmede og gik ind. „Naa, der ligger al den velsignede Mad, hvortil vi hart monne trænge," vedblev han muntert, da han fik Øje paa Skaalen og den spildte Grød — — Saa det var derfor I dansede!"

Ridder Eskil brummede noget til Svar og forlod Stuen, idet han med lange Skridt gik ned over Salsgulvet.

Henrik saae smilende efter ham, lagde saa Kappe og Hat fra sig og hængte sin Strengeleg paa Væggen. Dernæst saae han sig lidt om i Stuen, klappede Mynderne, liggede paa Solvkanderne, der prydede Skjænken, og satte sig omsider ned oppe ved Bordet. Strax derpaa traadte Ridder Eskil ind, fulgt af Svende og Terner. Efter en kort Travlhed med forskrækkede Miner og en forstyrret Løben ud og ind var alt rede, saa at de to Venner kunde sætte sig til Bords. De spiste og drak, indtil de vare mætte, uden at mange Ord vexledes imellem dem; siden tog de Plads ude paa Svalen med Vinkanderne mellem sig og fortalte nu gjensidig, hvad hver især havde oplevet i de forløbne otte Aar, i hvilke de ikke havde set eller hørt fra hinanden.

„Og Du har endnu ingen Hustru, Eskil?"

„Jeg Hustru!" brummede Ridderen. „Naar fik jeg vel Tid til at tænke paa Kvinder? — Fra den ene Valplads til den anden langt foer vi, i Saxland, i Holterland, i de Venders og Obotriters Land, snart til Lands, snart til Vands, i Brynje Dag og Nat. Hvorlunde vi have brugt vore Glavind er vel ikke forbleven Dig uvitterlig; alle de Folk, der bo paa den anden Side Østresalt, have hyldet Dankongen, og alle Tysklands Hertuger, Bisper og Grever, helt ned til den FlodRhinen yde ham Skat og Hærfølge, er

det end ikke ud af deres gode Vilje. Nu ere vi færdige, og saa drog jeg hjem til min Fædrenegaard. Men jeg holder ikke dette Liv ud. Jeg keder mig til Døde, og saa dette Tyende, der sejgpiner mig med deres Dorskhed og Klodsethed og daglig nøder mig til at begaa Ulykker!"

„Ja de er slemme ved Dig," smilede Henrik; „men nu ville vi ikke tænke paa dem. Lad os heller høre noget om Eders berømmelige Estertog; thi at Du var med, behøver jeg vel ikke at spørge om."

„Du kan lide paa, at jeg var med," svarede Eskil med stort Liv. „Var jeg ikke blandt dem, der paa Valpladsen fik Ridderslaget af Kongen selv! Jo det var et Korstog, Henrik, som skal mindes trods de til Jorsal og Særkland — hundrede tusinde Krigere paa tolv hundrede Snekker stævnede vi did med vor sejrsæle Drot i Spidsen. Det maatte jo blive en let Sejr, tyktes det os, og vi lagde vore Brygger til Land under Sang og Spil. Fjenden trak sig tilbage; de undredes over vor vældige Magt og sendte os Fredsbud og Gidsler. Men der tredie Nat brød frem, faldt de os an paa fem Sider med vilde Hyl og Vaabengny, og det blev en Strid, som Norden ikke har Mage til siden Braavallaslaget. Tre mod een var de saa vel, og det fik endda være, havde de ikke dertil lagt deres arge Runekunster og ramme Trolddom. Natten blev sort som Beg, og jo flere vi vog, desto flere mylrede der frem; vore Egge blev sløve, vore Arme trætte, og da Dagen randt op, vare vore Fylkinger sprængte, og Tusinder af vore Mænd bedækkede Valpladsen. Men da var ogsaa Mørkets Magt til Ende. Du har vel hørt om Himmelbanneret, det skinnende røde Dannebroge med det hvide Kors. Jeg var netop —"

Her blev Ridderen afbrudt i sin Fortælling ved sjokkende Trin paa Trappen. Et sort Hovedklæde kom til Syne, fulgt af en graa Vadmelskappe og en lang Stav. Da Skikkelsen var helt oppe, blev den staaende i ydmyg Frastand og saae bønligt hen til Ridder Eskil.

„Se saa! nu er Freden forbi," raabte Husbonden arrigt. „Hvad vil dit gamle Teenhoved?"

Konen traadte et Par Skridt nærmere og nejede ærbødigt. „Forbarm Jer over mig, Hr. Riddersmand; Jeg er saa arm og usel, og nu til Morgen døde han."

Jorsal = Jerusalem. Særkland = Saracenernes Land. Brygger = Landingsbroer

„Hvem døde? Hvad hænger Du med Næbbet for? Kom hid og tal fra Leveren! Der er ingen, der kan forstaa Dig, naar Du staar slig og mumler."

„Min Husbond, strænge Herre!" svarede Konen og traadte endnu et Par Skridt nærmere. „Kjælderhvenden, som I kastede paa Hovedet ud over Sprinkelværket, just paa det Sted, I nu sidder."

„Ja, jeg kastede ham ud," svarede Ridderen med et forlegent Sideblik til sin Gjæst, „bagefter den forbandede Bærme, han gav mig. Naar jeg forlanger Vin, og han da giver mig Eddike, saa jeg i min Tørst sluger en halv Kande deraf, før jeg mærker, hvad jeg drikker, saa har jeg Lov til — — saa, skal jeg sige Dig, saa kaster jeg ham ud, forstaar Du."

„Ja Gud naade! ak ja — men jeg sidder med fire smaa Børn, strenge Herre."

„Saa kan Du prise din Lykke, at Du slap ham; han var kun til Byrde, hvor helst han kom."

„Men han tjente dog Opholdet til os, strænge Herre!"

„Tjente!" foer Ridder Eskil op. „Han tjente ikke den Mad, han selver aad. — Naar slig en Æsel kan brække Benene for at dumpe nogle Alen ned, og hvad mere er ikke kan brække et Par Ben uden at krepere deraf, saa er han jo et Aadsel i levende Live, og saa er baade Du og Alverden tjent med at slippe ham, siger jeg. — Tør Øjnene og skrup væk!"

„Ak Gud, men hvoraf skulle vi leve — Børnene og jeg"

„Hvoraf levede I forud?"

„Af den Løn, han tjente, strænge Herre!"

„Han fik, maa Du sige. For en Ufærd! om den Svend nogen Sinde sit hele Liv igjennem har tjent en Hvid, saa vil jeg være fordømt."

„Lad Du Konen beholde den Løn, hendes Husbond fik," foreslog Hr. Henrik. „Naar han ikke tjente Pengene, taber Du jo intet derved."

„For mig gjerne, hvis det ellers kan hjælpe. Hvor fik han sin Kost? Ja her paa Gaarden naturligvis. Naa, I kunne da herefter holde Jer til i Stegerset, Du og dine Børn. Skrup saa væk!"

„Gud velsigne Jer, Hr. Riddersmand! Tak, tak!"

Konen gik.

„Du trænger forbandet haardt til en Hustru, Eskil."

„Jeg har slaaet det af Tankerne, siger jeg Dig. Jeg er vorden for gammel."

„Snak. Du er jo endnu ikke de to Sneſe.“

„Jeg er noget bradſindet, veed jeg. Naar jeg vredes, har jeg Nød med at ſtyre mig. Det er galt nok med disſe Folk; men fik jeg en Huſtru, og jeg blev rigtig gram i Hu, ſer Du, og jeg dunkede hendes Pandeſkal mod Sengeſtokken

eller ſmed hende ud over Svalen, ſaa var jo hundrede Ulykker løs, og — ſaa havde jeg alligevel ingen Kone.“

Det er der gode Raad for. Du ſkal blot bejle til en ſaadan, der ikke lader ſig dunke eller ſmide noget Steds hen.“

Ridder Eſkil trak paa Skulderen. „Hvad ſkulde hun vel gjøre, naar Harmen kom over mig? Jeg kjender min

Svaghed og veed, at der gives intet Raad for den. Det begynder i Fingre og Tæer og iler som kogende Blod igjennem mig op til Hjærte og Hoved, saa jeg ikke selv veed, hvad jeg gjør; men det er altid noget, som helst maatte være ugjort. Og derfor skal aldrig en adelbaaren Kvinde betræde den Gaard, jeg kalder min. Jeg er Ridder og vil ikke bryde Loven. Vel har jeg mangen Gang her i min Ensomhed sidste Vinter tænkt, at det var fagert at have en stærk og trofast Kvinde, som kunde dele Sorg og Glæde med mig i Stedet for at være ene med disse — —"

Henrik rejste sig smilende, gik ind i Salen og hentede sin Strengeleg.

„Nu skal jeg synge Dig en Vise. Den er om en ung Jomfrulil, jeg saae igaar, og hun tykkes mig en passende Hustru for Dig. Visen har jeg selv lagt paa Vejen hertil, og Du skal være den første jeg synger den for."

Dermed anslog Henrik sine Strenge og sang, som følger:

Det hændte i klare Søndagsgry
— Saa hellige var de Tide —
Hr. Torben rider til Ottesang
Alt ved stolt Gundelils Side.
Ej vænere Jomfru der findes.

Rider han frem med sin Datter væn,
Et Spejl over alle Kvinder;
Men der de kom udi Søndenris,
Da mødte dem alle hans Fjender.

Det mælte den Herre Torben mod,
Saa saare hans Øjne runde,
„Ak, havde for Datter jeg nu en Søn,
Der Glavindet føre kunde!"

Hannem svared hans Dotterlil.
— En Liljevaand monne hun være —
„Jeg stander Dig bi for Sønner to,
Saa haver Du intet at kære.

Du rækker mig hid dit hvasse Spyd,
Selv tage Du Sværd i Hænde,

Glavind = Spyd.

Faar saa Gud Herren at raade for,
Hvorlunde den Leg skal ende."

-- De Fjender danned saa tæt en Ring
Alt udi de tykke Skove,
Den Jomfru kasted sin Hest omkring,
Saa Gnister fløj fra dens Hove.

Det blev en underlig Færd at se,
Der tredive stod imod tvende;
Den Jomfru traadte en Bededans
Med femten brynjede Svende.

Hun rakte dem for sin hvide Hand
Glavindets kolde Egge,
Hun slap dem ej, før de svam i Blod
Alt under de grønne Hække.

Solen skinner paa Blad og Straa,
Og Søndagsklokkerne kime,
Den Jomfru stak, og den Ridder hug,
Det vared fuldt vel en Time.

Den Jomfru stak, og den Ridder hug,
De vog baade ti og tive,
Og før det ringed til Messesang,
Var ikke en Fjende i Live.

Fuldglade red de til Kirke da,
De havde ej Saar eller Vunde;
Men alle Hr. Torbens Fjender laa
Med Ulivssaar udi Lunde.

Hr. Torben knæled ved Altre syv
Med Tak til hver Helgen fromme,
Dog takked han mest stolten Gundelil,
Den ædelig Rosenblomme.
Ej vænere Jomfru der findes."

Ridder Eskil sad hensunken i dybe Tanker. Endelig sprang han op og greb sit Bæger. „Ej vænere Jomfru der findes!" udbrød han med tindrende Blik. „Deri har Du Ret. Er den Kvinde til, og er det sandt, hvad Du synger om hende, da er hun uden Lige paa den ganske Jord. Tak for

den Vise, Henrik!" vedblev han og stødte sit Bæger mod Sangerens, „og hendes Skaal! — Ja kunde jeg faa slig en Ungmø til Hustru! — For en Ufærd! Er det kanske Torben Ebbesøns Datter paa Villesnæs? — Er det?"

„Du har gjættet det," nikkede Henrik.

„Ha! — Femten brynjede Svende! Du højeste Gud! — Er det Sanden, Henrik, da rider jeg endnu i denne Dag til Villesnæs og bejler, om Du vil følge mig. — Tredive mod tvende! og de vog dem alle? Men det er jo umuligt, Henrik!"

„Om der var slet saa mange, veed jeg ikke, men en hel Sværm var der, og velbeholdne slap de fra dem. Jeg kom juft ridende gjennem den Kirkeby, som Messen var til Ende, og Folk strømmede ud af Vaabenhuset. Daaden var alt rygtedes, og en stor Mængde Mennesker havde samlet sig udenfor Kirkeporten for at skue den bolde Ridder og stolt Gundelil, naar de steg til Hest. Ja, Du skulde have set hende i Sadlen, set hende smile og hilse, da de tordnende Hurraraab rystede Luften! Hvor saae hun fager og mild ud, den stærke lille Jomfru! Hun var en Dronning lig." —

„Guds hellige Pine, Henrik! Jeg vil bejle til hende. Saa hun var fager og mild tillige — og femten brynjede Svende med eet Glavind! Guds hellige salte — —" raabte Eskil og sprang atter op. „Kjeld!" brølede han ud over Sprinkelværket med slig Røst, at Gjenlyden forfærdet foer tilbage fra Skoven og Udeburene. „Kjeld! Kjeld! Kjeld! — — Er det ikke et Djævels Asen, at han ikke vil svare, naar jeg kalder!"

En Svend styrtede gjennem Adelstuen og stillede sig i Døren ud til Svalen. Over hans venstre Øje tronede en skrækkelig blaa Knude.

„Det var Kjeld, jeg kaldte paa, og ikke Dig. Hvorfor kommer han ikke? Hvor er han henne paa denne Tid af Døgnet!"

„Han har været sengeliggende siden — —"

„Naa, naa!" afbrød Ridderen den noget frygtsomme Redegjørelse. „Ja godt! Skrup saa af det snareste, Du kan, og lad sadle min Hingst — Ridetøjet skal skinne som Sølv, nej som Guld, dit Torskehoved! som Guld, forstaar Du — og otte Svende skal følge mig i deres bedste Dragter. Om en Time ride vi af Gaarde."

„Ja vel," svarede Svenden og ilede bort.

„Den Jomfru traadte en Bededans med femten bryn-

jede Svende," brummede Eskil. „Var det ikke slig, Du sang? Femten Svende! Ha, ha ha!"

„Du behøver ikke at hænge Dig i Tallet," svarede Henrik. „Jeg har alt sagt Dig, at jeg veed ikke, om der var slet saa mange."

„Men hvorfor Djævlen siger Du saa femten?" raabte Eskil hidsigt. „Du sagde jo femten. Var det ikke stolteligt og djærveligt, om der var kun fire, om der var kun tre — hvorfor siger Du saa femten, Henrik? Hvorfor synge I Skjalde altid Løgn? Hvorfor gjøre I det?

„Fordi dem, vi synge for, ere nogle døve blinde Kryb, som ikke kunne fatte en Stordaad, naar vi ikke gjøre Tingen fem Gange større, end den er. Vilde min Sang have rørt Dig, hvis det deri hed, at en fager Jomfrulil havde værget sig mod tre eller fire Svende? Jeg tænker, at Du havde trukket det hele til Jords. I Stedet for at se paa stolt Gundelils Daad, havde Du harmet Dig over en Flok Krystere, der havde fortjent Kølleslag for Sværdehug."

„Godt, godt!" svarede Eskil formildende. „Jeg skal kun vide Dig al Tak for din Sang. Hvad Indtryk den har gjort paa mig, ser Du selv, og nu vil jeg bede Dig ride med mig til Villesnæs og tale min Sag hos Torben og hans Datterlil."

„Det kan jeg ikke, svarede Henrik og stod op. „Ogsaa jeg har Ærind til en ædel Jomfru, og det har større Hast end dit. Hun lovede at bie paa mig i fem Aar, og nu, Eskil, har jeg været borte i otte. Er hun mig endnu huld, eller har hun ægtet en anden? Jo nærmere jeg kommer hendes Faders Gaard, desto mere brænder mit Hjerte af Længsel efter at vide det, desto mere vaagner den gamle Elskov igjen."

„Gid Du maa finde hende tro! Jeg husker fra gammel Tid, hvem det er, men kan ingen Besked give Dig. Skaal, min Ven! Held og Lykke for os begge! Jeg ri-der alligevel, enddog Du ikke kan følge mig. For en Ufærd! at der virkelig kan gives saadanne Kvinder! Jeg har ikke tænkt meget paa Kvindfolk i mine Dage, og i de bedste af dem har jeg kun set noget forbandet smukt skrøbeligt Legetøj, som ikke var for mig og mine Lige; men er der en Ungmø til, som stolt Gundelil, og har hun vejet — naa det var jo ikke slet saa mange brynjede Svende, saa skal hun ved mit gode Sværd ogsaa vorde min, om jeg saa skal føre hende med Magt af Gaarde."

„Tag Dig i Agt," lo Henrik, „og tal Du ikke om Magt paa Villesnæs. Hun kunde da faa i Sinde at handle med Dig, som Du handlede med Kjælderſvenden og kaſte Dig paa Hovedet ud af ſin Burdør."

„Gud i Himlen ſigne hende!" udbrød Ridder Eſkil ikke langt fra Taarerne. „Det kan kildre mig i min inderſte

Hjerterod at høre ſlige Ord om en Kvinde. Er jeg kun ikke for gammel, Henrik? Hvordan tykkes Du, jeg ſer ud," ſagde han bekymret og gav ſig til at purre op i ſit tykke krøllede Haar. „Gud ſkal vide, hvad Klæder jeg har — for det ſkikker ſig vel ikke at drage i Brynje? Kjeld!! Ej, ej!"

Ridderen gik selv gjennem Salen med lange Skridt, aabnede Nedredøren og kaldte helt blidelig ud:

„Er der nogle af I Æsler til Stede?“

I Rosenlunden ved Villesnæs gik den samme Dag Hr. Torbens yngste Datter Margrethe, hensunken i Tanker. Hun var en høj og slank Ungmø med skær Ansigtslød og drømmende Øjne. De lyse Flætninger faldt tykke og tunge ned over den mørkeblaa hjemmevævede Kjole, under hvilken de sølvspændte Sko vexelvis kom til Syne, der hun gik. Med et vaktes hun af sine Tanker ved et hurtigt Løb bag sig og en Buldren af Skjørter. Hun vendte sig og saae op. Det var hendes ældre Søster, der kom løbende — stolt Gundelil.

„Har Du hørt Mage!“ raabte hun og greb Søsterens Arm, hvorefter de begge gik langsomt videre. „Ridder Eskil paa Skjoldnæs har kastet sin Kjældersvend ud over Svalen, fordi han havde givet ham Øl for Vin, og den ulykkelige har brækket de fleste Lemmer. En Staldsvend har han for nogle Dage siden slaaet halvt ihjel, og Resten af hans Folk ere i mere eller mindre Grad lemlæstede. Han har næppe en hel Mand paa Gaarden.“

Gundelil var næppe saa høj som Søsteren. Haaret var mørkere, Kinden rødmede frisk og dunet, og under de fine Bryn glimtede et Par kjække graabrune Øjne.

„Jesus Maria!“ udbrød Søsteren. „Er han saadan en Vildmand, den ny Ridder? Og han skulde være en af Kong Valdemars bedste Mænd!“

„Det er han ogsaa — dertil vennesæl og god; han er bare saa skrækkelig hidsig og kan ikke styre sin Harme, naar den kommer over ham. — Men hvad er det ogsaa for Svende han har! Hvi lade de sig saaledes behandle?“

„Den arme Kvinde, der er hans Hustru!“

„Aa Herre Gud, lille Margrethe! Han har ingen Hustru. Er det ikke det, han mangler? Saadan sagde i det mindste Koste-Hulda, som for Tiden er nede i Stegersæt og lige er kommen der fra Egnen. Husker Du forresten ikke — vi have da set ham begge to, den Gang vi var med Fader til Landsting og saa Dankongen med alle hans Mænd. Ridder Eskil var iblandt de forreste. Jeg husker ham endnu saa grandt med det prægtige sorte Skæg og de brede Skuldre. Kan Du ikke — —

„Nej."

„Ak Gud! Nej Du havde kun Øje for Villum Axelsøn. — Maatte han dog snart faa Len af Kongen, at vi kunde faa det Fæstensøl!"

„Fader ynder ham ikke," sukkede Margrethe.

„Men faar han Len, saa skal Du se, at Fader ynder ham. Han har ikke vist Villum bort paa anden Maade, end han kan komme igjen, naar først han naaer saa vidt."

„Ak gid det maatte ske snart, kjære Søsterlil!" sagde Margrethe heftigt og slog Armen om Gundelils Midje. „Jeg havde saa stærke Drømme i Nat og frygter saare for, at Villum aldrig bliver min Husbond. Thi kommer der anden Bejler forinden, om han har Borg og Fæste eller og sin egen Gaard, saa veed jeg forvist, at Fader ikke bier paa Villum."

En Terne kom ilsomt løbende og kaldte paa Margrethe.

„Hvad er der paa Færde?" spurgte Gundelil.

„Her er kommen en fremmed Riddersmand til Gaarde, og jeg skulde bede Jomfru Margrethe at gjøre sig rede i Hast og gaa op til Husbond i Salen."

„Gud fri os vel! Hvem er det? Hvad vil han?" spurgte Margrethe.

„Jeg kjender ham ikke," svarede Ternen og løb foran.

„Du skal se, at det er Villum," hviskede Gundelil. „Lad os skynde os!"

Fra Rosenlunden slap de tvende Ungmøer ubemærkede ind i Kvindestuen og ilede derfra til deres Bur. Med bankende Hjærte iførte Margrethe sig sine Stadsklæder; Gundelil hjalp til med at smykke sin Søster og bad hende være trøst; siden fulgte hun hende gjennem den lange Gang, der forbandt Kvindestuen med Salen. Da hun havde lukket Salsdøren efter hende, blev hun staaende udenfor paa Gangen for at lytte.

Hun hørte da først sin Faders Stemme; men da Hr. Torben var saare lavmælt, kunde hun ikke forstaa Ordene. Derefter lød nogle ynkelige Pip af Margrethe og saa en rungende Mandsstemme, dyb og dog klar, godmodig-barsk i Tonefaldet og ængstligt bedende, tyktes hun. „Det er ikke ung Villum," tænkte hun ved sig selv; „men tys! han bejler jo alligevel — stakkels lille Søster! Naa, jeg vil haabe, at Fader siger Nej — den ældste først. Jeg gad vide, hvad det er for en Brumbasse — sagtens en rig gammel Herre-

mand, grim og fordrukken. Jeg maa se at faa fat paa en af Ternerne, at jeg kan faa Rede paa den Sag; thi det ender vel med, at der gaar Bud efter mig," og stolt Gundelil listede sig lydløs tilbage til Kvindestuen.

Næppe var hun vel inde af Døren, før Margrethe kom styrtende. Hun kastede sig om hendes Hals og brast i Graad.

„Du gode Gud! Hvad er hændet, Margrethe?"

„Aa, gid jeg var død! gid jeg var død! Jeg maatte love at ægte den røde sortskjæggede Vildmand der inde — Fader vilde have det — jeg turde ikke sige nej — —" og længe vedblev den utrøstelige stakkels Ungmø at stamme og hulke uden at have Øre for Søsterens Tale eller agte paa Spørgsmaalet, hvo det var, hun skulde ægte.

Endelig blev hun roligere, gik ind i Skemmen og kastede sig paa sin Seng. Der laa hun med Hænderne knugede i hinanden og stirrede op i Loftet, medens Taarerne vedblev at trille ned over hendes Kinder. Gundelil fulgte efter hende og satte sig hos hende.

„Nu skal Du ikke græde, Søsterlille!" trøstede Gundel og tog Margrethes Hænder. „Du skal ingenlunde ægte ham, naar Du ikke vil det. Har jeg ikke altid kunnet hjælpe Dig, naar der for Alvor var noget i Vejen for Dig? Jeg siger Dig, Du skal ikke. Det vil jeg være Mand for. Du skal nok faa Din rette Fæstemand og ikke den røde sortskjæggede Vildmand. Gud fri os! Hvem forlanger vel det? Fader ikke, naar han hører, at det er os to imod. Skylder han kanske ikke sin Datter Livet, og have vi ikke Lov til at raade os selv? Lad dem kun snakke og gjøre Aftale! naar Vildmanden er borte, saa komme vi! og faa vi først Fader under vore Hænder, skulle vi ælte ham saaledes igjennem — saaledes!" udbrød stolt Gundelil med tjærlig Skjæmt og jog sine knyttede Hænder skiftevis og med stor Ivrighed mod Søsteren, saa den lille ulykkelige maatte le midt under sin Kvide. „Saa naar Fader er bleven rigtig mør, min lille Søster, gjøre vi Aftalen om igjen, og det hvad enten Vildmanden bliver god eller ond. — Men sig mig dog, hvad var det for et Kuse?

„Aa Gud —" og Margrethe græd — „hvem andre vel end den onde grimme Ridder Esfil paa Skjoldnæs, netop ham, vi talte om, — ham, der kaster sine Folk over Bord

---

Skemmen = et lidet Kammer, Jomfrubur. Kuse = Bussemand.

og Bænke og Svalegange og slaar dem halvt eller helt til Døde. Jeg vil aldrig, aldrig være hans Hustru."

„Vær kun trøst, Margrethe! Han ægter ingen af Torbens Døtre paa Villesnæs, den Mand. Det kan Du stole paa. Men nu maa vi tænke os lidt om. Skulle vi sende Bud til Roskild og sige ung Villum, hvorledes Sagerne staa?"

I det samme kom Nøglekvinden løbende. „Har ingen af Jer havt Nøglen til Fadeburskabet? Der skal dækkes stort op, og jeg usalige — —"

„Gak Pokker i Vold! Vi have ingen Nøgler," svarede Gundelil ublidt og stødte den gamle ud af Skemmen. „Det er ligegyldigt, enten de Skjælmer faa Mad eller ej," og saa fløj Døren i for den gamle Kones Næse.

„Skulle vi sende Bud til ung Villum, at han kan gjøre sig rede, være her en aftalt Nat og ride bort med Dig? — Kongen tager Eder nok begge under sin Værn, og saa give vi Ridder Esbil en lang Næse, hvorhos vi spare al Veltning paa Fader."

„Aa Gud, nej. Jeg kan ikke flygte, jeg tør ikke — aa, jeg er slet ikke værd at hjælpe, min kjære gode Søster. Ikke formaar jeg som Du at gaa gjennem Ild og Vand for det, jeg vil, — jeg kan bare af min inderste Sjæl attraa — og dø, om dette skulde være, men intet andet."

„Stol paa mig, Margrethe! Nu sove vi derpaa i Nat og lade ingen formærke, at vi have Noget i Sinde. Imorgen skulle vi nok vide os Raad."

Længe bleve de to Søstre sammen i Skemmen. Man hørte de fremmede ride bort, og saa kom der Bud efter Gundelil. Hendes Fader ventede hende i Salen.

„Du veed, Gundelil, at Ridder Esbil har været her for at bejle. Vi maa tale lidt sammen om den Sag — vi to, Gundel! Thi Du er baade Søn og Datter for mig."

Hr. Torben var lille af Vext med langt gult Hageskjæg og brede lyse Knebelsbarter med gule Spidser. Haaret laa hvidlig glat over den brede Pande; Øjnene vare smaa og levende. Han talte hurtigt med en svag tør Røst og trommede ilfærdigt paa Bordet med sine Fingre.

Gundelil trak en Stol frem og satte sig overfor sin Fader; men hun saae mut ud og gav ikke Svar paa hans venlige Tiltale.

Nøglekvinde = Husholderske.

„Ridder Eskil“ vedblev Torben Ebbesøn, „er en højt anset Mand, dertil rig og af god Byrd. Men han er vild og ustyrlig som en Bjørn. Her kommer han ridende i Gaarde og er næppe kommen til Sæde, før han uden mindste Formæle begynder at ønske mig til Lykke med min bolde Datter; han har hørt, hvorlunde hun vog femten Svende

og beder derfor om at faa hende til Hustru.“

„Saa var det jo til mig, han bejlede, Fader“

„Ja det var helt let at forstaa. Men Dig vil og kan jeg ikke undvære, Gundelil, og mindst til Ridder Eskil. I ere haarde som Flint begge to, og vorder han din Husbond, sker der en Ulykke. Sige Nej til sligt hæderligt Tilbud gik

ej heller an, derfor besluttede jeg at spille Bejleren et Puds og lod gaa Bud efter Margrethe. Hun har, som jeg veed, denne fattige Svend Villum Axelsøn stærkt i Hovedet, men jeg agter ikke at give min Datter bort til ham, og her var god Lejlighed til at bringe hende ud af den taabelige Drøm med det samme. Da saa Margrethe traadte ind i Stuen, sagde jeg til Esfil: Her ser Du min Datter, og hvis hun staar Dig an, skal Du og ingen anden vorde hendes Husbond."

„Hvilken Skalk Du dog er!" svarede Gundelil og saae harmfuldt paa sin Fader. „Men det maatte da strax blive Ridder Esfil aabenbart, at Du sveg ham. Talte han ikke til Margrethe?"

„Han stod, min Tro, som en uselig Pilt overfor hende og blev baade rød og bleg. Tvende Gange begyndte han: Stolten Jomfru Gundelil, og vidste saa ikke mere at sige. Ikke er mit Navn Gundelil, svarede dertil din Søster helt ynkelig, og nu skyndte jeg mig at tage Ordet. Min Datter, som her staar, hedder Margrethe, sagde jeg; men Navnet gjør vel intet til Sagen. Vilde Du heller ægte en Gundelil?" — Nej, nej! men denne Skjald — dog, de Sangere vide kun altid halv Besked. Det vigtigste er, at Du vil være min Fæstemø; thi alt før jeg saae Dig, har jeg fattet stor Elskov til Dig, og herefter vil det ikke blive mindre, mærker jeg, nu jeg selv har set dit fagre Aasyn. — Dertil sagde han en hel Del om, at han vilde bære hende paa Hænderne og give hende de kosteligste Klæder, at hun skulde være glad og trøst og andet saadant, som Margrethe dog ikke svarede noget til, hvorfor jeg vinkede ad hende, at hun kunde gaa. Og Ridder Esfil er allerede saa elskovssyg og utaalmodig, at jeg for den Sags Skyld ikke frygter Følgerne; men Dig, Gundelil, har jeg et at bede om, og det er, at Du vil tale for Margrethe, saa hun kan slaa denne anden Svend af Tankerne og se lidt gladere ud, den næste Gang hendes Brudgom besøger hende."

„Har Du ikke lovet ung Villum —"

„Jeg har intet andet lovet, end at han maatte komme og bejle, naar han fik Borg og Fæste — ikke at Margrethe skulde bie derpaa kort eller længe."

„Naar skal der drikkes Fæstensøl?"

„Idag en Uge. Det holdt haardt at faa saa lang en Frist; thi Esfil saae, tror jeg, helst, at det blev med det samme."

„Ja jeg skal tale for Margrethe, det bedste jeg kan. Hun er saare mod i Hu."

Hr. Torben stod op og favnede sin Datter med stor Blidhed. „Tak, mit gode Barn! Din Fader kan lide paa Dig i alt." Dermed kyssede han hende mange Gange, og stolt Gundelil forlod Salen.

Næste Formiddag sad Ridder Eskil for Bordenden i sin Adelstue med Ryggen tilbagelænet, og Hænderne hvilende paa de udskaarne Dragehoveder, i hvilke Højsædets Armstød løb ud. Foran Langsiden af det svære Egetræs Bord stod en Svend og skurede paa en Ringbrynje; et prægtigt Sværd med gyldent Fæste samt nogle andre Vaaben laa paa Bordet foran Ridderen.

Eskil fulgte med vaagent Blik sin Svends Arbejde, og hans Øjne tindrede som et Barns af Glæde og Utaalmodighed ved at se det Tomme for Tomme skride frem over den rustgraa Jernskjorte.

„Blank som Sølv skal det være," brummede han og bøjede sig frem over Bordet for at se nøjere til. „Du har vel spurgt, at jeg har bejlet til stolt Gundelil, som Visen kalder hende, enddog for den Sags Skyld Margrethe er hendes rette kristelige Navn. Men de Skjalde blande altid Løgn med Sanden i Hob, og det kalder man at digte. Jeg mindes en Stump af den Vise, og det er Ord, Du kan have godt af at lægge Dig paa Sinde:

Den Jomfru traadte en Bededans
Med femten brynjede Svende.
Ej vænere Jomfru der findes.

Hvad tykkes Dig om saadan Husfrue, lille Ven? Tror Du, hun lider, at se Rustpletter paa vore Vaaben og ustriglede Heste? — Ej, ej! løb nu ikke for tidlig fra Brynkraven! Mer, mer! — Du mener, at Skjægget skjuler den, kan jeg tænke. Intet vorder skjult for den Jomfrus Øjne. Du var vel ikke med paa Villesnæs igaar? Du har vel aldrig set Margrethe Torbensdatter? Lys og mild som den klare Sol, stærk som en Kæmpe og høj og slank som en Humlestage, eller hvordan det er, I synger i Jeres Viser. Jeg skulde næsten tro, hun kunde lære Jer Lydighed og Hurtighed. Hun skjæmter ikke gjerne, skal jeg sige Dig." Ridder Eskil rejste sig og gik ned over Gulvet. „La la, la, lom; la la,

la lom! Ej vænere Jomfru der findes." Han aabnede Nedredøren og kaldte. En Svend kom løbende ind. Det var ham med Knuden over Øjet; den var idag grøn af Farve.

„Sig til Klædemesteren, at han skal have Skarlagenskjortlen færdig i Dag; thi jeg maa ogsaa have mig en ny Kappe, har jeg betænkt. Paa saadan Tid faar han tage Natten til Hjælp, den gode Ven! Det gaar ikke paa hver Dag, at vi ride til Villesnæs og drikke Fæstensøl. Og se til, at Du kommer af med den Bule inden Torsdag, Søn! Den vanhelder Dit Ansigt. Her har Du et Par Ørtug til Plaster og Salve."

Svenden ilede ud! Ridderen gik atter op ad Gulvet: „La la, la lom; la la, la lom! Ej vænere — —" Han drejede sig paa Hælen — „Trond!!"

Svenden kom tilbage.

„Hvor lider Kjeld i Dag? Sig ham, at han skal være karsk inden Torsdag. Du kan give ham denne," vedblev Ridderen og drog sin Fustanskjortel af. „Den er saa god som ny; men jeg faar nu andre og bedre Klæder, saa jeg kan undvære den. Giv ham den og skrub af! Rask, rask, lille Ven! Sov ikke under Vejs!"

I det samme lød et klingende Bulder henne fra Bordet. Et Ærme af Brynjen havde revet fat i Sværdet og det fløj hen ad Gulvet. Inden Svenden kunde tage det op, styrtede Ridder Eskil imod ham.

„Saa skal jeg da ogsaa knuse og splintre din Djævels bestialske Krop!" tordnede han blodrød af Harm, greb ham i Nakken og hævede ham med Kæmpestyrke i stiv Arm fra Gulvet. Men pludselig befindede han sig og slap sit Tag. Hen til dit Arbejde, din fordømte Æsel! Vi have ingen Tid at spilde. Men var det ikke, fordi jeg gjerne vilde se Jer alle med hele Lemmer paa Torsdag, skulde Du, saa sandt Herren lever, faa andet at vide. Hvor kan din Dromedar bære Dig saadan ad? Et Guds Under," vedblev Ridderen i mildere Tone, og tog Sværdet op, „at Klingen ikke brast! Det er intet Slagsværd, min Ven! men en Bryllupskaarde. Hæng den hen paa Væggen, at ingen værre Ulykke skal hænde. Ikke der, lille Ven! Der, der! — La la, la lom; la la, la lom! Ej vænere Jomfru der findes."

Ridderen gik i sine sædvanlige brune Læderbroge. Der over saae man en Kile af det brede lodne Bryst, thi Skjor-

ten stod aaben; det var fordi Baandet ved Linningen sprang itu, da han tog Svenden i Nakken. Idet han gav Sværdet fra sig, mærkede han Skaden uden at tænke paa Aarsagen, og Blodet steg ham atter til Hovedet. „Se nu til den fordømte Kvind!“ raabte han ilter og foer ned imod Døren, men vendte atter. „Naa, det bliver bedre. Det bliver altsammen bedre, kan jeg forsikre Jer. Jeg vil drage min Skindtroje paa, saa kan jeg prøve Brynjen med det samme. Han hentede Trøjen og trak den paa. „Er Du ikke færdig endnu med det Ærme? Det er da ogsaa en allerhelvedes Tid! Saa, saa! Kom nu her med den! — Godt, og skrub saa ud med de Fade og Bakker! De have staaet der siden Davren. — Tag dine Klude med og dine Oljekopper! Og tør Bordet ordentlig af, din svinske Kamel! Er det at gaa fra sit Arbejde? Du højeste Gud! Hvor trænger I dog til at muntres! Men bi kun! Jeg lover for, at der skal blive anden Sæd paa Skjoldnæs herefter.“

Svenden foer forvildet fra det ene til det andet og var saa heldig at slippe vel ud af Stuen. Ridder Eskil trængede Brynjen over sig og brummede derhos: „Med femten brynjede Svende,“ da der i det samme blev banket stærkt paa Yderdøren, og stolt Gundelil tren over Tærskelen.

Hun var iført en skinnende Spangebrynje, hvis skællagte Plader dækkede Bryst og Arme og naaede et langt Stykke nedenfor Hofterne. Over Brynjen bar hun en prægtig Skarlagenstrøje, foret med Graaværk. Paa Hovedet havde hun Staalhue med gylden Kam og metalbelagt Rem, der omsluttede de røde dunede Kinder og den skjønt buede Hage. Det mørke Haar flød udslaget ned over Nakke og Skuldre — Sværd ved Beltet, Spyd i Haanden og paa Armen et lidet stærkt Skjold, beslaaet med Guldnagler.

Ridder Eskils brune Øjne blev sælsomt store, da de skuede denne i Hjelm og Brynje saa fagre Aabenbaring. Han var just i Færd med at krampe Brynkraven sammen oppe under sit lange Skjæg, men lod begge Hænder synke uden at faa det gjort og stirrede undrende paa Jomfruen, der med faste Fjed gik ham i Møde.

„Er I Ridder Eskil paa Skjoldnæs?“ spurgte hun og støttede sig til Spydet.

„Ja jeg er, ædelige Dame!“ svarede Ridderen og lod sine store Øjne glide fra den hvide faste Haand, der holdt om Spydringen, til de mørke bedaarende Haarhvirvler, Trøjens bløde Pelskant og de sølvblanke Skælplader der-

under. Den mandhaftige Ridder var blændet paa alle Sanser, og da han havde svaret, bøjede han sig tvende Gange dybt, som naar han stod for Dandronningen, den stolte Berengaria.

„I har nok bejlet til Margrethe Torbensdatter af Villesnæs?"

„Det har jeg. Ikke vil jeg haabe, at den fagre Jomfru har fristet nogen Skade?"

„Margrethe Torbensdatter lider vel; men hun har betænkt at ægte en anden end Eder, Hr. Ridder."

Eskil blev rød som det dryppende Blod. „Hun skal ægte mig, om jeg selv skal slæbe hende til Alteret. Vil Du bringe stolt Margrethe denne min Hilsen."

„Hun lader sig ikke slæbe hverken hid eller did og mindst af alt til Brudeskamlen. Hun bad mig sige Eder saa."

„Guds strenge Dom!" tordnede Ridderen og stampede i Gulvet. „Hvem er Du, at Du vover at bringe mig saadant Bud."

„Jomfru Margrethes Terne er jeg."

„Se se! Der er stærke Kvinder paa Villesnæs lader det til. Er kanske Du ligesaa mandhaftig som din kjække Jomfru?"

„Du kan jo forsøge, om jeg er det. Jeg har lovet Margrethe Torbensdatter at stikke Dig ihjel, for hun tykkes Du ser ilde ud. Tag saa dit Sværd og værg Dig, som Du kan. Du er jo alt i Brynjen."

„Est Du galen?" raabte Ridder Eskil i sin Harm. „Vil din tosede lille Ting stikke mig ihjel! Jeg kan jo klemme Dig saa flad i din Brynje, at Du taber Liv og Aande derved."

„Store Ord kan ikke klare Sagen, Hr. Ridder! Tag dine Vaaben — Sværd eller Glavind, hvad der baader Dig bedst. Det skal være lige Kamp."

„Ved den højeste Gud, om jeg løfter Sværd eller Spyd mod slig Rosenblomme, som Du er!"

Da fældede Jomfru Gundelil med Lynets Hast sit Spyd og stødte det mod hans Brynje. Odden gled ind mellem Ringene og ridsede ham i Brystet.

„Jeg tror for Sanden, det skal være Alvor!" raabte Ridderen og nam Sværdet, der hang paa Væggen. „Kom saa an, min lille Jomfru! Ha, ha, ha! Det er første Gang jeg maaler Klinge med et spædlemmet Møbarn. Men kanske har Du lært stolt Margrethe Kunsten af?"

„Skal Du ikke have Hjelm paa?"

„Ej ej! Du stikker vel ikke efter Synet, Du lille? "

„Jeg skal love Dig det. Og Skjold — ejer Du intet Skjold?"

„Vel ejer jeg Skjold, Du allerkjæreste! men det er tre Gange større end dit, og jeg vil være det foruden, ellers veed Du jo slet ikke, hvor Du skal stikke. Kom saa an da!"

„Du faar tage Skade for Hjemgjæld, forvovne Ridder! Nu kommer jeg!"

Gundelil faldt ud, og Ridder Eskil bødede med sit Sværd. Et andet og tredie Stød fulgte efter; dog naaede ingen af dem ind. Den Ridder stod stor og tryg og smilede listelig under Skjægget. Han værgede kun for sig og syntes at lege med sin blanke Klinge. Men stedse blev disse korte Stød hurtigere, Vendingerne snarere; med Skjoldet for Ansigtet trængte den djærve Ungmø paa; hun sprang som en Hind fra Side til Side ; det sang og det klang; tilsidst maatte Ridderen bruge sit Sværd saa snelt fra højre til venstre, fra venstre til højre, saa det syntes, som var der tvende Klinger. Ridderens Blik hvilede fast i Jomfruens luende Øjne, for deri at læse Stødets Retning; men disse Øjne havde en sælsom Tryllekraft. — Det rislede i Blodet, det krøb i Fingrene, det var, som om Spydodden stod ham kildrende i Hjertet og tvang ham til at slippe sit Værge.

Da fik han et djærveligt Hug over sin venstre Skulder, og i næste Nu fornam han et isnende Naalestik i samme Side. „Nu mangler I Jert Skjold, Hr. Ridder!" lød Jomfru Gundelils Stemme med en Latter saa klar, at Ridderen gik helt fra Samlingen. I det samme fik han et nyt Stød; det snurrede i hans højre Albu, og Sværdet fløj ham af Haanden, saa det raslede hen ad Gulvet.

„Din Djævels dejlige Troldunge!" raabte Ridder Eskil og styrtede frem, greb den brynjede Ungmø i sine Arme og knugede hende til sit Bryst. „Jeg har tabt! Du har slaaet mig Sværdet af Haanden — og nødt mig til at afstaa Jomfru Margrethes Haand; men saa sandt Herren lever! Jeg vil have Dig i Stedet. Jeg vil! Jeg vil! — Og Du er tusindfold mere fager, er Du, og — bliv fra mit Skjæg! au, au! allerkjæreste lille! Slip, slip!" skreg den slagne Ridder, der med begge Hænder favnede stolt Gundelil, medens hun med fuld Haand sled i hans lange sorte Skjæg.

„Slip selv!" lo hun.

„Ja vil Du være min Hustru?"

„Først maa I slippe mig."

„Ikke om Du rykkede hvert Haar med Rode op," svarede Ridderen med Øjnene i Taarer.

„Jeg er kun Jomfru Margrethes Terne, har jeg sagt."

„Det er ligemeget, hvem Du er, naar kun Du vil vorde min Fæstemø!"

„Men saa piner jeg Dig til Døde, Du røde fortskjæggede Vildmand!"

„Aa Gud signe Dig!" raabte Ridderen ellevild af Glæde, druknede det friske bløde Ansigt dybt inde i sit store Skjæg og trykkede utallige Kys paa den fagre lille Mund. Først da han var helt aandeløs, slap han sit Tag og spurgte:

„Men et har jeg glemt at forfare: Hvad hedder Du, min allerkjæreste lille Hustru?«

„Endnu er jeg ikke din Hustru og har vel slet ikke lovet at blive det."

„Jo ved den højeste Gud!" raabte Eskil barnlig-forfærdet og slyngede i sin Angst paany begge Arme om

hende. „Hvad hedder Du?"

„Gundelil," svarede hun og saae ham skjælmsk op i Ansigtet.

„Hedder Du Gundelil? Ja men saa er Du vel den Jomfru, der vog de brynjede Svende? Er Du ikke?"

„Jo, jo, Du lede Trold! Det var just mig, der vog dem."

„Og saa er Du vel tillige Hr. Torbens Datter?"

„Hans ældste Datter, gamle Trold. For han har to, skal jeg sige Dig."

„Aa, Gud Fader! jeg er den lykkeligste Mand paa Jorden og i Himlen. — — Men, hvorfor gav din Fader mig sin yngste Datter? — Det var jo Dig, jeg bejlede til."

„Fordi han ikke vilde af med mig — fordi jeg er den bedste. Fatter Du ikke det?"

„Jo jo — men han lod mig forstaa, at han havde ikkun een Datter. Han har handlet mod mig som en Skalk, stolt Gundelil!"

„Det maa han forsvare, som han bedst kan. Du rider vel hjem med mig?"

„Ja, det gjør jeg. Herefter slipper jeg Dig ikke af Syne. — — Trond! Trond!" raabte han ned ad Salen til, saa det klang i alle Sølvkruserne paa Skjænken.

Døren fløj op, og Trond fløj ind. Knuden over Øjet var prydet med et vældigt Lærredsplaster.

„Lad sadle min Hingst og sig til Klædemesteren, at om to Minutter maa Skarlagenskjortelen og den ny Kappe være færdige. Her ser Du din ny — — Hvorfor ler Du, min Hjertenskjær?" spurgte Ridderen og knugede hende til sig paany.

Gundelil lo med sin allerklareste Stemme og pegede efter Svendens Pande. „Hvor faa dine Folk slige Mærker, gamle Trold! Bruge I kanske her at rende Døre op med Panden?"

„Ja, min Hjertenskjær!" svarede Ridderen forlegent og tilkastede Svenden et forbitret Blik. „De rende imod alle Steder. Det er nogle store Æsler tilhobe — Afsted med Dig, dit Djævels Kollehoved! Bring Vin ind af bedste Tønde og Bægere saa blanke som Guld! Alt inden to Minutter, eller jeg skal gaa Dig til Haande."

„To Minutter!" lo den fortryllende Ungmø. „Du giver visselig dine Svende god Tid, Ridder Esfil! Jeg veed, Du kan gjøre det samme langt snarere. Il Du selv ned min allerkjæreste, og sadl din Hest, saa skal jeg imens gjøre Bægrene rede, og naar Du er her igjen, drikke vi vor egen Skaal og følges ad til Villesnæs."

„Mageløst, min Dronning! Mageløst! Hvilken velsignet Kvinde Du dog er!" jublede Ridder Esfil og ilede ud af Salen.

Et Par Timer senere jog en stadselig klædt Ungersvend ind i Borggaarden paa Villesnæs. Han kastede Tømmerne til en Gaardsvend, og da han spurgte, at Hr. Torben var i sin Adelstue, stormede han med hurtige Skridt op ad Trappen.

„Ridder Torben," sagde den unge Hovmand og standsede hartad aandeløs foran Husbondens Sæde. „I lovede mig, at jeg maatte komme til Eders Gaard som Bejler, naar Kongen havde givet mig Borg og Fæste. Jeg er nu Hovedsmand paa Stegehus og beder Eder desaarsag, at I vil fortro mig Eders yngste Datter Margrethe og give mig hende til Hustru."

„Hm," svarede Ridder Torben og stod op. „Maa jeg ønske Dig til Lykke, Villum Axelsøn! — — Det gjør mig for Sanden ondt at skulle sige det; men min Datter Margrethe — — Du kommer for silde, Villum Axelsøn."

„I har vel ikke lovet hende bort til nogen anden Mand?" spurgte ung Villum bleg og lagde Haanden paa Bordpladen.

„Just saaledes er det. Igaar var Ridder Eskil af Skjoldnæs her og fæstede hende til sin Hustru. Og han er næppelig til Sinds at afstaa hende til nogen anden."

„Gud staa mig bi, om I taler Sanden, Ridder Torben!" udbrød den ulykkelige Ungersvend. „Hvi vilde I gjøre mig slig en Meen, da I dog havde givet mig Løfte."

„Jeg gav Dig aldrig Løfte paa, at Margrethe skulde bie Dig Mø, til hun blev gammel og graa. Men jeg har alt een Gang bedet Dig forlade min Gaard, og det samme gjør jeg nu."

„I viser mig Døren! Nej, Ridder Torben! denne Gang staar jeg her efter Eders egen Tilladelse, den I for ikke fuldt et Aar siden gav mig, og denne Sinde gaar jeg ikke herfra, før I har stadfæstet det Løfte, I sidst gav, og bestemt Dagen for Fæstensøllet."

„Den er alt bestemt," svarede Torben og smilede spodsk. „Paa Torsdag drikke de Fæstensøl, Ridder Eskil og Margrethe."

Torben Ebbesøn gjorde Mine til at forlade Salen men ung Villum drog sit Sværd ud af stor Harm og raabte:

„Skal jeg bringe Jer til at holde Løfte som en ærlig Riddersmand? — Stat stille! siger jeg, eller jeg støder Jer

ned paa Stedet, tager Margrethe i Favn, og rider af Gaarde med hende."

I samme Stund gik Døren op, og Ridder Eskils mægtige Skikkelse viste sig paa Tærskelen.

„Vel mødt, Eskil! Du kommer, som var Du kaldet," raabte Torben. „Her staar en halvgalen Ungersvend, som

truer med at ride af Gaarde med din Fæstemø."

Ung Villum drejede sig brat og var rede til at falde an paa sin formentlige Medbejler, da denne foer ham forbi og gik lige løs paa Torben Ebbesøn.

„Ja for en Ufærd!" buldrede Ridder Eskil. „Jeg er ogsaa kaldet og det for at sige Dig: først at Du er en arg

Skalk, hvad jeg dog formoder, Du forud veed, og dernæst, at jeg har fæstet stolt Gundelil til min Brud. — Kom hid, min allerkjæreste Duelil! og sig selv din Fader, at Du vil være min Hustru."

„Jeg vil først hente Margrethe," sagde Gundel henne i Døren.

„Du har Ret, min Hjertenskjær! hent først Margrethe og sig hende, at ung Villum er kommen. Hun skal være glad, som alle vi andre. —Ræk mig din Haand, Villum Axelsøn, og ønsk mig til Lykke! Jeg har trolovet den Ungmø, om hvem der synges: Ej vænere Jomfru der findes. Og for de Ord staar jeg inde."

— Der blev dobbelt Fæstensøl paa Villesnæs, og Maanedsdagen efter drak Ridder Eskil og ung Villum Brylup med Torben Ebbesøns Døtre. Men til det sidste Gilde var Henrik Olufføn med. Han havde fundet sin Fæstemø tro, og var saare glad i Hu. Derfor havde han ogsaa sin Harpe med og kvad hel mangen skæmtefuld Sang til Moro for de mange Gjæster; men først og sidst maatte han synge Visen om stolt Gundelil, og hver en Gang blev Omkvædet ødelagt, fordi en dundrende Bas stemte i og sang af fuldeste Hjerte:

„Ej vænere Jomfru der findes!"

Hun: „Hr. Rabbi! Jeg kommer for at anklage Moses Meyer, han vilde med Magt trække mig ned paa sit Skjød for at kysse mig".

Rabbien: „Rachel! Nu praler Du".

En ung Person, der aldrig havde været i Jylland, men for øvrig havde megen Sans for og Kjærlighed til Naturen, havde sat sig i Hovedet, at de Forfattere, som havde gjort navnlig Vestkysten til Gjenstand for deres Skildringer, vist nok mindre havde havt den nu saa efterspurgte Virkelighed for Øje, end Ønsket om derved at opnaa en vis romantisk Effekt.

I Særdeleshed havde han mine egne — saavel mundtlige som skriftlige — Skildringer saa lumsk i Kikkerten: „Saa øde Steder kunde ikke tillige være saa skjønne," — paastod han, — „og Situationer, hvor man saadan uden videre kunde komme i aabenbar Livsfare (som f. Ex. paa „Langlig Sande" i Hjerting Bugt) fandtes ikke i Virkeligheden i vort saa lille og fredelige Land."

Dette, som han ofte tidligere havde ytret, paastod han igjen ved en Lejlighed i Foraaret 1877, og det med stor Bestemthed.

Da jeg nu netop havde besluttet paany at besøge disse Steder i den kommende Sommer, vidste jeg intet bedre Middel til at faa Bugt med denne haardnakkede Tvivler end at tage ham selv med, for at han ved eget, personligt Selvsyn kunde overbevise sig, saa vel om Landets Skjønhed, trods dets Vildhed, som ogsaa derom, at saadanne Scener som de ovennævnte i det mindste kunde foregaa paa hine Steder.

En smuk Julimorgen — smukke Dage vare for øvrig sjældne i Sommeren 1877 og en hel Uge, som blev os til Del, en Mærkværdighed — fløj vi da fra Kjøbenhavn og vare desværre, havde jeg nær sagt, allerede samme Aften i Varde. Desværre — thi ved med en saadan Fart at flyve gjennem Landene mærkes Overgangen fra det ene til det andet Lands Natur saa godt som ikke, og Sindet bliver ikke lidt efter lidt stemt i Samklang med Omgivelserne. Hvorfor jeg ogsaa, da vi om Aftenen sade paa Gjæstgivergaarden i ovennævnte lille jydske Kjøbstad, havde den Sorg at høre min Rejsekammerat temmelig ironisk gjøre den Bemærkning, at endnu havde han da ikke set synderlig til Vestkystens saa meget omtalte Mærkværdigheder! — Dog — allerede den næste Morgen, da vi gik os en mindre Tur udenfor Byen, ud ad Jandrup Vejen, med den ubegrænsede Hedeørken til den ene Side og de lige saa ubegrænsede Marskenge, — hvorigjennem Varde Aa slynger sig, — til den anden, havde jeg den Tilfredsstillelse at se ham imponeret og høre ham ytre, at en saadan Storhed og Stilhed i Naturen havde han endnu aldrig set eller følt.

Omtrent ved Middagstid forlod vi atter Byen, denne Gang i sydvestlig Retning, og vandrede midt ud i den vilde Hede for endnu samme Aften at naa Hjerting, vort foreløbige Bestemmelsessted. Vi kunde have benyttet Jernbanen indtil Guldager Station — omtrent Halvvejen —, men da det var stille Vejr med Udsigt til at Solen vilde bryde igjennem, og Hedens Syner da rimeligvis vilde vise sig for os i al deres Ejendommelighed, foretrak jeg at tilbagelægge de to Mile til Fods. Vi vare ogsaa neppe komne en Fjerdingvej fra Byen, førend vi saa' en stor Sø lige for os, hvori fandtes flere større og mindre Øer, deriblandt noget, der tog sig ud som en Kirke med Taarnet ned ad. „Er det

allerede Havet ved Esbjerg eller Hjerting?" spurgte min Kammerat. „Nej," svarede jeg, „det er en af Fata Morganas Søer, som vil forsvinde, naar vi nærme os." Da det unge Menneske aldrig havde set dette Fænomen før, paastod han naturligvis, at det var en „virkelig" Sø, og at jeg kun vilde narre ham. „Har Du da nogen Tid før set en Kirke, som den der midt i Søen, en Kirke med Taarnet nedad og Bygningen lige ud i Vejret, — saadan som „den i Luften frit svævende Grækerinde?"" Nej, det havde han ikke. „Tror Du da ogsaa, at det er en virkelig Kirke?" Nej, det troede han dog ikke: „men hvad i al Verden er det

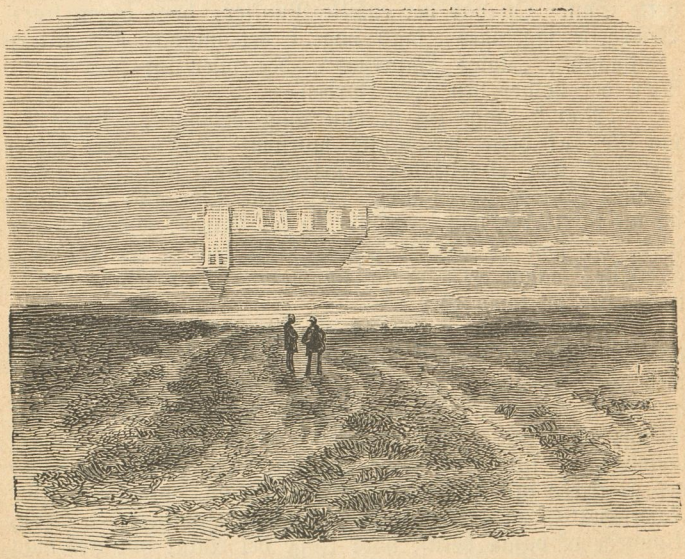

da?" spurgte han noget irriteret. „Det er Luftspejlinger," — svarede jeg, — „eller Hildringer, saadanne som man al Tid faar at se ved stille Vejr og Solskin, naar man har en tilstrækkelig stor Flade for sig, saaledes som paa Alheden og her ved Havet."

Det er ikke saa meget egentlige Skyer som en Taage (Havguse), der om Sommeren forhindrer Solen fra at trænge igjennem ved Vesterhavet. Den Dag, da vi foretog

disse Vandringer, havde vi om Formiddagen ingen Sol havt, hvorfor ogsaa den Del af Byens Omegn, vi da havde havt for Øje, viste sig for os i sin virkelige Skikkelse. Da vi nu for anden Gang forlod Byen, havde Solen lige begyndt at gjennembryde Taagen, hvorved hin tilsyneladende Sø med Øerne og den omvendte Kirke fremkom. Paa vor videre Vandring brød den endelig igjennem med hele sin Magt — uden dog her saa nær ved et stort Hav at lade den for øvrig skyfri Himmel fremtræde i sin hele, rene Klarhed. Den spredte kun Taagen ligesom overalt ud over Himlen, hvorved alle Gjenstande fremtraadte som omgivne af et let, blaaligt Slør, hvorigjennem de viste sig i en uafbrudt skiftende eller bølgende Bevægelse — „en Leg af Elefanter" — hvormed St. Blicher saa træffende sammenligner dette Syn. Og var der enkelte Punkter, hvor ingen større Bevægelse iagttoges, saas dog i det mindste den flittige „Lokmand", „Lokes Havresæd", der viser sig som en fin Røg, der bølger hen over Jorden.

„Naa," sagde jeg til min unge Ledsager, „synes Du saa ikke, at dette ser ganske morsomt ud?" „Ja, det er rigtignok som et Eventyr," svarede han, idet han noget svimmel støttede sig til mig; „og Fata Morgana nødes jeg da nu til at tro paa, for vil Du se, Varde, som jo ligger der, og som vi for et Øjeblik siden saa' i sin naturlige Skikkelse, ogsaa den er jo nu bleven til en Slags Luftø med store og smaa Øer i."

Under deslige Samtaler og Bemærkninger fortsatte vi vor Vej gjennem Heden, langsomt og som opløste af Varme med den glødende Ørkensol lige i Ansigtet; thi Solen brænder om Sommeren i denne skyggeløse Egn med en sydlandsk Varme og Glød. Endelig naaede vi Guldager Stationsbygning, et lille Hus midt paa den vilde Hede, og da vi ved at træde ind i „Ventesalen" fandt os optagne i selve Familiens — og det en saare elskværdig Families — Skjød, skjønnede vi ogsaa heraf, hvor ringe det Antal vist nok maa være, der mellem Aar og Dag benytter denne Station som Maal eller Udgangspunkt. Da vi atter gave os i Vej, var dog Solen paa sin nedgaaende Bane saa venlig paa ny at gjemme sig bag nogen opstigende Havtaage, hvorigjennem den vel vedblev at være synlig, men af en mildere Glans, mørkerød som Maanen, idet den hæver sig over Horisonten, overordenlig velgjørende for vore blændede, forpinte Øjne. Og vidunderlig dejligt tog det vidtstrakte Landskab og den

blikstille Vandflade, som vi nu begyndte at kunne se, sig ud i dette milde, røde Sollys, hvorved hele Egnen erholdt ligesom en hel anden Karakter og et nyt Udseende.

Da vi naaede de yderste Huse i den lille Landsby Hjerting, der ligger terrasseformig nedad Skraaningen mod Havbugten, forekom det os, at et ligesaa talrigt som elegant Selskab af Herrer og Damer bevægede sig i større og mindre Grupper mellem os og Stranden. Uvilkaarlig standsede vi begge ved dette Syn og saa' med en vis Forskrækkelse paa hinanden, hvis af Sved og Solbrand næsten sorte Ansigter og gjennemstøvede Klæder just ikke frembrød det eleganteste Udseende. „Aa," sagde endelig min unge Ven ironisk, „det er naturligvis ikke andet end „Hildringer". Vil Du se den høje, tynde Dame der yderst til Højre.... Det er sikkert intet andet end Masten af et forbi sejlende Skib, som ved en Luftspejling stilles os saa nær for Øje .... og saadan forholder det sig ogsaa nok med alle de andre!"

Uagtet det var glædeligt for mig at se denne tidligere saa forstokkede Tvivler allerede nu at være bleven saa troende, kunde jeg dog ikke tiltræde denne hans Anskuelse — blandt andet, fordi noget, jeg hidtil rent havde glemt, i samme Øjeblik atter randt mig i Hu, nemlig at Hjerting jo var bleven til et elegant Badested, siden jeg sidst havde været der.

Jeg forklarede derfor min Kammerat, hvorledes det forholdt sig, og at Fata Morgana intet havde med disse Skikkelser at gjøre.

Imidlertid havde Synet af disse mange Mennesker dog — som sagt — ikke forskrækket os saa lidt. Og det var vist nok Grunden til, at vi ikke strax søgte til Gjæstgiverstedet eller — som det vel sagtens nu maatte hedde — „Badehotellet", men først foretog en lille Vandring til venstre for Byen ned mod Stranden, hvor der saa vidt vi kunde se, ikke fandtes et levende Væsen. Østranden af den Havbugt, hvorved Hjerting ligger, veksler med større og mindre Højdepunkter i hele sin Længde. Det højeste af disse er den saakaldte „Esbjerg Kleve", en mægtig Bakke oven over dette nye og mærkelige Havneanlæg*). Men

*) Byen Esbjerg har — i Følge Trap — sit Navn af denne Bakke, og denne atter af „Æs", Fiskemadding, der opgraves nedenfor i Stranden.

ogsaa tæt udenfor Hjerting saavel i Syd som Nord er der temmelig høje og stejle Affald ud mod Havet. Idet vi nærmede os et saadant, modtoges vi af en stærk, tordenlignende Lyd, der bragte min Kammerat til med Forundring at se sig om og spørge, hvad det var; thi at en saadan Larm kunde udgaa fra Havet, hvis spejlblanke Flade vi jo havde lige for os, faldt ham ikke et Øjeblik ind. Jeg besvarede ikke hans Spørgsmaal, men nøjedes med at føre ham ud paa den yderste Kyststrand, hvorved han da blev vaer, hvorledes den tilsyneladende blikstille Vandflade desuagtet hævede sig lige i Landingen og brød sig med hin tordenlignende Lyd, Havets Dønning, trods Mangelen af al Vind i Nærheden.

Vel havde vi kun mod Sydvest det aabne Hav, „der er sin egen Grænse", medens vi ligefor os, i Vest havde Den Langlig og i Nord Fortsættelsen af Havbugten, der under Navn af Hjerting Revier og Ho Bugt strækker sig til henimod Varde; men Indtrykket var desuagtet overvældende for den, der endnu aldrig havde staaet ligeoverfor et saa

mægtigt Naturbillede, og som for første Gang hørte Havets Dønning, hvis regelmæssig faldende Bølge var i Nærheden som en Torden at høre, men hvis fjærnere Fald til begge Sider lød som Harpeklang eller Orgeltoner.

Naar Vesterhavet har foretaget den kun 1/6 Mil brede Gjennemskæring — Graadyb — mellem Fanø og Skallingen og derved dannet eller i alt Fald betydelig omdannet denne Havbugt, vides ikke. Men Sagnet fortæller, at det ikke al Tid har set saaledes ud paa disse Steder, som nu. I Guldager Sogn ligger der en nu ubetydelig lille Gaard ved Navn „Sønderris", der i Middelalderen har været en adelig Sædegaard i mange Slægtled, hvorom det saaledes hedder, at en betydelig Del af den nuværende Havbugt har en Gang været en denne Gaard tilhørende Eng.

Paa dette ophøjede Sted bleve vi siddende saa længe, til Solen „gik i Bjærge", hvilket i dette Tilfælde var at forstaa bogstaveligt; thi det var de høje Horns Sandklitter paa den anden Side af Bugten langt inde i Blaavand, der skjulte dens sidste Straaler for os. Derpaa rejste vi os, og — dækkede af Skumringen — søgte vi Hotellet for at skaffe os Logis for Natten. Her fik vi da Bekræftelse paa, at der ganske rigtig var en Mængde Badegjæster — over hundrede, tror jeg — hvoraf den lille By selvfølgelig i den Grad var opfyldt, at jeg og min Ledsager kun med Vanskelighed fik Tag over Hovedet. Dels paa Grund heraf og dels fordi denne Overfyldning af Mennesker forekom mig som en ren Parodi paa dette Steds sædvanlige højtidsfulde Ensomhed, besluttede vi os til allerede den følgende Dag at begive os over til den anden Side af Bugten, som da forøvrig ogsaa var vort egentlige Maal. — Da det af os paa Hotellet bestilte Aftensmaaltid bragtes os, bleve vi behagelig overraskede ved at se dette for en væsenlig Del bestaaende af en overordenlig Mængde smaat, stegt Fuglevildt — Stærer, Spurve og lignende Fugle — hvis særdeles rigelige Tilstedeværelse hidrørte fra følgende ejendommelige Naturbegivenhed. Aftenen før vi tog fra Kjøbenhavn, — fortalte man os, — havde der her paa Kysten herskt et forfærdeligt Tordenvejr, ledsaget af Byger med Hagel og Isstumper af en saadan Voldsomhed, at man ikke i Mands Minde havde oplevet noget lignende. Da man den følgende Morgen var kommen ud i en til Byen hørende lille Plantage, der, fordi den er den eneste større Samling af Træer i flere Miles Omkreds, er Nattelogis for alle Egnens Smaafugle, fandtes

Gangene formelig bedækkede af disse. Stormen i Forbindelse med Haglene og Isstykkerne havde nedslaaet dem i dræbt eller lemlæstet Tilstand, — i saadan en Mængde, at hele Badeselskabet hidtil ikke havde kunnet fortære dem. Nu tror jeg dog, at vi spiste de sidste; i alt Fald fik vi ingen den næste Morgen, da vi jo allerede, som før er sagt, forlod dette for Øjeblikket saa urolige Sted.

Og fra nu af begyndte ogsaa den mærkeligste og interessanteste Del af vor Rejse.

Herligt var det for en gunstig Sidevind og i en prægtig, tomastet Sejlbaad at kløve Hjertingbugtens lange, grønlige Bølger, der — kommende fra Graadyb — endnu havde bevaret Havbølgens hele Udseende, Mægtighed og Friskhed. Men kun altfor hurtigt førte den gunstige Vind os igjennem dem; thi da vi først kom i Læ af Den Langlig, der ligger omtrent midt i Bugten, mistede Farvandet dette Storhavs-Udseende, og fra nu af legede kun en Fjords — Ho Fjords — for Øjeblikket saa venlige Bølger omkring vort Fartøj, og en stedse aftagende Vind var her neppe mere i Stand til at udfylde vore Sejl.

Ret som Vinden saaledes hendøde mere og mere, og Varmen tiltog, begyndte Fata Morgana paany at drive sit Spil med os rundt omkring.

Lige for os tabte vi aldeles vort Maal, Byen Ho, med Huse, Kirke og Enge, af Syne, og kun de høje Horns Bjærge langt ude i Vest bag ved den kunde undertiden skimtes. Saa' vi os tilbage mod Hjerting, var heller ikke det Sted mere til at kjende: De enkelte Huse vare skudte ud fra hverandre og havde hvert lige som et lille Vand omkring sig. Kastede vi Blikket saa langt det kunde naa ud mod Sydost, ud mod den høje Esbjerg By og „Kleve", da var det aldeles, som om vi saae et storartet Bjærglandskab med Solglans paa de højeste Tinder. Men det Mærkeligste viste sig dog til venstre for os, i Vandet mellem Langlig og Ho, paa de saakaldte „Sande", hvilke i Ebbetiden i Reglen ere tørre og ved Flodtid kun bedækkede af et lavt Vand. Der saaes noget, der var vel bekjendt for mig, men som opvakte min Rejsefælles højeste Forbauselse, ja Skræk. „Men hvad i al Verden er dog det?" spurgte han endelig efter en Tidlang med aaben Mund at have stirret paa Fænomenet. „Ja, hvad er det? Gjæt en Gang," svarede jeg. „Hvor kan jeg det? ... noget som det, der gaar, kryber eller sejler der, har jeg aldrig før set i mit Liv!" „Du synes, det er som

et frygteligt Dyr, ikke sandt?" „Ja," svarede han. „Som et Slags Uhyre af en Krabbe eller Hummer med mange Ben, der langsomt kryber af Sted halvt i Vandet og halvt i Luften?" fortsatte jeg. „Ja," svarede han dæmpet, „saaledes ser det virkelig omtrent ud."

For ikke at spænde ham yderligere forklarede jeg ham da, hvad det var — en Vogn, der kjørte fra Langlig til Ho.

„En Vogn!" — raabte han — „men hvorledes kan en Vogn kjøre der, tilsyneladende midt igjennem Havet?"

„Ja," — svarede jeg — „som Du ser kan en Vogn kjøre der; men det kan ogsaa gaa galt, saaledes som det i Virkeligheden flere Gange er hændt. Kjører den for langt mod Nord, kommer den ud i det Dyb, hvor vi for Tiden sejler, og som kaldes „Grenen"; kommer den for langt til Syd eller Sydost, truer den af Graadyb, og holder den sig aldeles paa rette Vej, er den dog ikke al Tid sikker, eftersom der selv ved Ebbe kan være saa dybt Vand paa Sandene, at Hest og Vogn pludselig begynder at sejle! ... Paa den sidste Maade var det, at jeg selv paa det nærmeste var ved

at sætte Livet til, da jeg som Barn sidste Gang kjørte der over, — hvad Du jo nok husker, Du aldeles ikke vilde tro, da jeg nu i Foraaret læste en Beretning for Dig derom. Nu kan Du da i alt Fald se, at selve Situationen sjer truende nok ud, ikke sandt?"

„Jo," svarede han, „det sidste kan rigtignok ikke nægtes."

Imidlertid fortsatte vi vor langsomme Sejlads, hvorved vi omtrent holdt Skridt med den i samme Retning spadserende „Hummer", og kort efter at vi selv vare landede under Ho Enge, kjøb ogsaa dette Uhyre i Land en lille Fjerdingvej fra os. — Naar jeg siger: vi landede, er dette forøvrigt ikke at forstaa efter Bogstaven; paa Grund af, at det ikke var fuld Flodtid, kunde vi nemlig ikke flyde helt ind, men maatte efter at have kastet Anker og nedtaget Sejlene forlade Baaden og tilbagelægge et ganske godt Stykke Vej, vadende gjennem Blaaler og Sjapvand. — For at hvile os efter den besværlige Vadetur og for atter at faa Strømper og Sko paa Fødderne satte vi os i det bløde, duftende Marskgræs, hvor vi fremdeles morede os over de Fata Morganiske Syner, der nu, da det var blevet blikstille, maaske vare forunderligere end nogensinde før paa denne Rejse. Især vedblev Vognen, der langsomt nærmede sig os paa Randen af Strandbredden, at vise sig i alle Slags fantastiske Skikkelser, og det var saa at sige først i det yderste Øjeblik, at den antog sit virkelige og naturlige Udseende, nemlig af en langagtig Arbejds- eller Høstvogn, forsynet med et Agebræt, hvorpaa Kusken, en kraftig sømandslignende Skikkelse, sad og manøvrerede med Tømmen, som om det kunde være Linerne i et Fartøj. De aller fleste Folk der paa Egnen have nemlig i deres Ungdom faret til Søs i en Række af Aar, forinden de slaa sig til Ro paa deres fædrene Jordbund, hvad der giver dem et ejendommeligt flot Sving, som ikke forlader dem, og der klæder dem morsomt under Udførelsen af deres landlige Virksomhed. Vognens Ejer, en midaldrende Gaardmand fra Ho, hørte aldrig saasnart, at jeg ikke saa gjerne denne Gang vilde tage Logis i Præstegaarden, fordi jeg havde en Ledsager med, før end han tilbød os sit Hus, hvis vi blot vilde tage til Takke med Lejligheden, — hvad vi naturligvis gjerne vilde. Derpaa satte vi os op hos ham paa Agebrættet og kjørte i Fodsgang op gjennem de grønne smilende Enge, op mod den ørkenstille Bys adspredt liggende Huse oo Smaagaarde, og holdt efter

en halv Timestid i hans Gaard, hvor vi modtoges med stor Venlighed af hans flinke Hustru og smukke Datter. Under denne vor langsomme Kjørsel sad min unge Ledsager i tavs og stille Beskuelse. Navnlig drejede han hyppig Hovedet om mod Syd, hvor den varme, disige Luft stundom tilsløredes og stundom igjen afdækkede et vidt udstrakt Sandland, der snart fremtraadte i skinnende Hvidhed og snart i et violet, rosenfarvet Skjær, som naar Solen skinner paa en fjern Snemark. Endelig spurgte han, hvad vel det dog kunde være, og hvad det var for et nyt Eventyr, jeg der havde i Beredskab til ham? Jeg svarede ham, at Navnet paa dette „Eventyr" var Skallingen, og at jeg, hvis han ønskede det, skulde have den Fornøjelse at gjøre ham bekjendt dermed endnu den samme Dag.

Da vi kort Tid derefter sade ved et godt Maaltid, omgivne af vor Vært og hans Familie, og talte om, hvor morsomt Vognen havde taget sig ud for os, da vi kom sejlende, ytrede min unge Ledsager, at han ikke kunde begribe, hvorledes Nogen turde kjøre midt igjennem et saa bredt Vand. — „Aa," svarede vor Vært, „i et Vejr som i Dag har det ingen Nød; men sætter det op med Taage i det Lag man er derude, skal En endda have ondt nok ved at bjerge sig ... Ja, saamænd skal En det," tilføjede han lidt efter tankefuld og ligesom noget sky for at udtale sig nærmere. Paa samme Tid saa' jeg, at baade Konen og Datteren havde Taarer i Øjnene.

„Men hvorfor kjører man da derover, naar det kan være forbundet med Fare?" spurgte min Kammerat: „man plejer jo dog ellers at sejle over til en Ø, og Langlig er jo dog en Ø, ikke sandt?"

„Jo, det skal nok sæde," svarede Manden, „og der er ogsaa dybt Vand nok paa den østlige Side; men her over Sandene er der til daglig Brug ikke Vand nok til at sejle i. Derfor er der ikke andet for, end at vi her, som har Enge derovre, maa kjøre frem og tilbage i Høbjergningstiden." Lidt efter tilføjede han med den tidligere Alvor og en noget sky Mine: „Men det kan endda til sine Tider være strængt nok, som sagt, for den, der skal kjøre over til Langlig."

I Følge mit Kjendskab til disse ensomme Steders Beboere sluttede jeg af den forbeholdne Maade, hvorpaa Manden udtalte sig, at der fornylig maatte være sket et Ulykkestilfælde paa Sandene. Men i Følge det samme Kjendskab var jeg ingenlunde sikker paa, at man vilde fortælle os det

eller de nærmere Omstændigheder derved. Alligevel spurgte jeg naturligvis derom. Det varede en Stund, inden jeg erholdt noget Svar. Endelig sagde Manden: „Ja, det er endda ikke længere siden end som nu i Foraaret; men" — tilføjede han, idet han rejste sig — „vi har det paa Tryk, og der kan De selv læse det." Derpaa tog han et Exemplar af Ribe Amtstidende ned fra en Hylde paa Væggen, rakte mig Bladet, idet han atter tog Plads efter i Tavshed at have peget paa Stedet, og jeg læste som følger:

„Klitfoged Christiansen er formodenlig den 3die Dennes*) forulykket paa Sandene mellem Langlig og Ho. Han var med Hest og Vogn kjørt fra Ho den nævnte Dags Eftermiddag Kl. 1 i Ebbetiden og har paa Grund af den stærke Taage forfejlet Kursen saaledes, at han er kommen ned mod Graadyb. Her maa han formodenlig være kjørt fast i det løse Sand og har paa Grund heraf fraspændt Hesten og søgt med den at naa sit Hjem paa Langlig, men det indtrædende Højvande har da bortskyllet baade ham og Hesten. Denne har imidlertid reddet sig ved Svømning, idet den Dagen efter i en meget forkommen Tilstand blev funden siddende fast i Sandet til Bugen. Vognen blev funden paa det Sted, hvor den efter al Sandsynlighed maa være kjørt fast, og den Forulykkede vilde uden Tvivl kunne have reddet sig ved at være bleven i den, da Vandet paa dette Sted ved Højvande og under almindelige Forhold neppe har en Dybde af over to Alen." —

I stor Alvor og med hjærtelig Deltagelse hørte Familien paa Oplæsningen af denne dem saa vel bekjendte Beretning, — hvoraf en Fremmed vist nok vilde sluttet, at den Forulykkede havde været en nær Slægtning eller en meget nøje Bekjendt af Huset. Men dette var ikke Tilfældet. Det var kun den levende Samfundsfølelse, der i Reglen besjæler de faa Individer, som bo sammen paa meget isolerede Steder, og der gjør dem ligesom solidariske med hverandre.

Endelig rejste Husfaderen sig paany, tog Avisen, som jeg endnu sad med, varsomt ud af min Haand, bøjede den nøjagtig i de tidligere Folder og lagde den op paa sin Plads. Medens han udførte dette, sagde han: „Han var en ensom Mand. Han havde hverken Kone eller Børn. Han boede ovre paa Langlig i et lille Hus, han selv havde bygget."

---

*) Det er Marts 1877.

Lidt efter tog Datteren til Orde — hun var som Forældrene stor og kraftig bygget, men havde et fint, blegt og noget tungsindigt Ansigt — og sagde med dæmpet Røst:

„Han havde et Ærende til os og var herinde i Gaarden paa sin sidste Rejse. Vi bad ham komme indenfor, men han vilde ikke staa af Vognen. Han havde saadant et Hastværk for at komme hjem. Og det kunde vi jo ogsaa nok forstaa bag efter, for han skulde jo hen."*)

Da det jo nu saaledes lod til, at Isen var brudt, mente jeg, at jeg ogsaa nok selv igjen turde tillade mig et Spørgsmaal, og jeg spurgte da, hvorledes man først var kommen til Kundskab om dette Ulykkestilfælde. Alligevel varede det atter nogen Tid, inden jeg erholdt noget Svar herpaa. Endelig rejste Manden sig atter, og idet han gik frem og tilbage i Stuen, sagde han:

„Jeg havde Morgenen efter et Ærende ned i Fennen, og medens jeg gik der ned efter, tænkte jeg paa, hvordan det vel var gaaet Klitfogden paa hans Hjemrejse, for Taagen var begyndt at sætte op over Sandene allerede, mens han holdt her i Gaarden. Og i det samme jeg gik og tænkte paa det, faldt mine Øjne ud over Sandene og jeg saa' da Noget derude tæt inde under Land ligesom det kunde være et Kretur, der var kommet i Bløde. Naa, jeg gik jo da derud; da jeg kom nærmere, saa' jeg, at det var en Hest, og da jeg kom helt ud til den, kjendte jeg jo nok, at det var Christiansens. Den havde Grime paa, men ellers ikke noget, og den havde ikke andet ovenfor Sandet end Hovedet og sine Forben, som den endnu imellem Stunder sparkede lidt omkring med for at holde sig oppe. Men ellers var den snart færdig, det var let at se, saa hel ringe, som den var. Alene kunde jeg jo ikke gjøre noget ved den, alligevel den saa' saa naadig til mig, da den formærkede, at jeg vilde til at gaa min Vej. Men saasnart ske kunde, kom vi jo igjen — vi maatte endda ret mange til det, og vi havde nær aldrig faaet Reb om hende, ved det at hun var sunket saa dybt, og Sandet var saa blødt, at det strax løb sammen igjen. Men vi fik hende jo da op igjen, alligevel det var ret et strængt Arbejde".

„Og den levede?" spurgte jeg.

---

*) Ytring af Almuens Tro paa en forud bestemt Skjæbne — hvoraf den Paagjældende selv kan have en Fornemmelse.

„Aa ja. Og det er et rigtig godt Dyr endnu til sit Arbejde, men ud paa Sandene, det vil hun ikke mere".

„Og Klitfogden?" spurgte jeg lidt efter.

„Han blev aldrig funden", svarede han, „Havet tog ham".

Da det endnu var tidlig paa Eftermiddagen, brød jeg op for at vise min Rejsefælle det hvide Eventyrland i Syd, hvilket han jo alt af sig selv var bleven vaer under vor Opkjørsel fra Stranden. Vi toge derfor foreløbig Afsked med vor Vært indtil om Aftenen og begave os over blomstrende Lyng, gjennem Skove af Blaabær og Rævlinger og langsmed lave Klitter ud imod det skinnende Sandland, som vi naaede efter henved en Times Gang. Lige i Randen ligger et lille Hus, saa ensomt og øde som i Saharas Ørk, hvor i mangfoldige Aar en gammel Eremit — kaldet Simon Skomager — har havt sit Ophold, hvem jeg som sædvanlig aflagde et Besøg. Han havde som ganske ung deltaget i Sokrigen med England i Aarhundredets Begyndelse og havde i en af hine Skjærmydsler mistet sit ene Øje ved en Granatstump. Denne eller kun maaske en Del der af var bleven siddende indenfor Pandehuden ovenover det udslukte Øje, hvor den i Tidens Løb havde dannet sig et Leje, hvori man med Fingeren kunde skyde den frem og tilbage over en Del af Panden, — hvad der som Barn var mig en stor Fornøjelse at faa Lov til, naar jeg sad paa hans Knæ og han da med en af mine Fingre lod Blyet vandre i sit forborgne Gjemme. Han var en saare frisk og frejdig Person, over hvem Alder og Tid ingen Indflydelse syntes at udøve, og med sit ene Øje og vandrende Granatstump saa' han ligesaa skjælmsk og polisk ud nu, da han var nærved de 90, som nogensinde i hans Ungdoms- eller Manddomsdage. Denne lystige Eremit og gamle Patriark fandt vi siddende udenfor sit Pavluns Dør, „der Dagen var hed", og i den halve Times Tid, vi opholdt os hos ham, gjorde han i Sandhed alt for at fornøje os, idet han fortalte os Historier, trakterede os med „Krems" og Brændevin og tilbød os til Slutning — ligesom i gamle Dage — sin Granatstump til Befoling og „Vandring".*)

---

*) Han var — som sagt — endnu frisk og vel i 1877; men jeg har hørt, at han senere skal være død.

Derpaa traadte vi ud paa Skallingen.

Denne Ørken, der er at se til som en fortløbende Strandbred eller Havbund uden Hav, er nu ganske tør, selv ved daglig højeste Flod; men for en Snes Aar siden overskylledes den endnu paa det laveste Sted af den daglige

Flodbølge. Nu sker dette kun ved Stormflod. Den Del deraf, som tidligere overskylledes, har altsaa hævet sig, og paa vor Gang derover bemærkede jeg flere af de Græsarter, som antyde en begyndende Engdannelse, saaledes som paa „Tipperne" i Ringkjøbing Fjord. Jeg sagde før, at Skallingen i Fraskand lignede en snebedækket Mark; men færdes man derude, bliver denne Lighed endnu mere slaaende; thi ved den mindste Vind fyger det løse, skinnende hvide Sand med en hvislende Lyd uafbrudt henover den uendelige Flade, ganske som Sneen, — et Syn, der i Forbindelse med den dybe Eensomhed og de vilde Omgivelser gjør Skallingens

Ørken til et af de mærkværdigste og mest betagende Steder i vort Fædreland.

I Begyndelsen af vor Vandring havde vi dog Simon Skomagers Hus, der som den eneste Bygning paa Kysten tjener som et Slags Sømærke, at se tilbage til og orientere os efter; men vi havde neppe gaaet et Kvarterstid, førend det i den disige Luft var sammensmeltet med de talrige, lave Sandklitter hvoraf Kysten er opfyldt. Vi havde da intet mere af, hvad der laa bag os, at rette os efter, og en Tid lang saa' vi saa vel foran os som til alle Sider kun den ubegrænsede Flade med det sagte fygende Sand. Alligevel havde jeg dog denne Gang taget vort Bestik saa rigtigt, at vi trods alle Hildringer landede netop ved den „Oase", hvorefter vi havde rettet Kursen, — en af de Klitsamlinger, der findes paa Skallingen ud mod Havet. Her fik min Kammerat Sandbjærge af en ny Art at se, af de „levende", stedse fygende, uden Beplantning, kun bestaaende af fint, snehvidt Sand fra Foden til Toppen. Og han fik endnu mere at se, noget, han aldrig havde ventet at finde paa et Sted som dette. Indenfor de hvide Bjærge og i Læ af dem findes smaa Engstrækninger, og disse vare bedækkede med Blomster, straalende Blomster, Ørkenens Flora, friske og dejlige, som de, der voxe ved Kildens Bred i den grønne Skov! — — Kun endnu en kort Vandring, og vi stod ved selve Havet, hvis solbeskinnede Bølger næsten ikke vare til at adskille fra den glinsende Strand, hvorover de kun lidet hævede sig, — idet saavel Himmel som Hav var indhyllet i en kun halvt gjennemsigtig, blaalig Varmedis, hvorfra snart flere og snart færre lysende Punkter uafbrudt blinkede frem for strax efter at forsvinde og give Plads for andre.

Saaledes ser det ud paa Skallingen en varm og stille Sommerdag.

Kun endnu et Bevis paa, hvor vildsomt det selv for den Vejkjendte kan være at færdes paa disse Steder! — Uagtet der jo ingensomhelst anden Uklarhed var til Stede, end den alt omtalte, der frembringes ved den varme, disige Lufts egen bølgende Bevægelse, men hverken Havgusе eller tættere Taage; og uagtet jeg som Følge heraf stod i den Formening, at vi gik netop selv samme Vej tilbage i Retning af Simon Skomagers Hus, saa kom vi dog „i Land" i en saa betydelig Afstand fra det nævnte Punkt, at det let kunde være gaaet os mindre heldigt, hvis Skallingen havde været Langlig Sande d. e.: endnu i Forbindelse med Tide-

vandet og med nært Dyb til to Sider. Nu medførte Fejltagelsen kun den Ubehagelighed, at vi først naaede vort Hjem henad Midnat.

Den lille Kirkeby, hvortil Skallingen, Langlig o. s. v. hører, hedder — som sagt — Ho (med sit Annex Ørby). Den ligger paa Vester-Horne-Herreds yderste Pynt eller „Hoved"; deraf dens Navn, hvilket oprindelig var Hoved; men dette er paa Grund af Almuens Udtale heraf bleven til Ho, der nu er den officielle Betegnelse.*)

De faa og adspredte Huse og Smaagaarde, hvoraf Byen bestaar, omgives ud mod Havet — mod Vest og Sydvest — af en Halvcirkel af mægtige Sandbjerge, der yde nogen Læ mod den paa disse Steder saa voldsomme Vestenvind. Nedenfor disse vilde Klitter, hvis Bjergland udgjør en fuldstændig, milelang Ørken, ligge da de venlige Huse med deres Marker og frodige Marskenge — Fenner — hvilke sidste strække sig langsmed Ho Fjord saa langt Synet rækker. Det er denne Forening af den barskeste, vildeste Natur med Landsby og Fjord og Enges smilende Ynde, der giver dette Sted sin ejendommelige Karakter. Og hvo der paa en klar Dag bestiger den højeste Sandklit ovenfor Byen, hvorfra han paa én Gang kan overskue det samlede Billede af disse to Naturer, han vil modtage et Indtryk heraf, som sent vil forsvinde af hans Erindring.

For at dette Indtryk ret kraftig kunde blive min unge Rejsefælle til Del, og for til Afsked endnu en Gang at overskue alle de mærkelige Steder, vi havde besøgt sammen i de ca. 5 Dage, vort Ophold havde varet, tog jeg ham den sidste Aften før vor Afrejse med mig op paa denne høje Sandklit. Det var nær Solnedgang og klart og stille. Klitterne, der her alle ere beplantede med Marhalm og Helme, stode med en saa dyb, mørkeblaa Skygge, som virkelige Bjærge. Havet bagved var roligt uden anden Bevægelse end Dønningens

---

*) Almuen udtaler Ordet Hoved og Byens nuværende Navn aldeles ens nemlig som Hu-e. — Saaledes for at nævne et lignende Exempel paa Navneforandring, bevirket ved Almuens Udtale, kan anføres, at en gammel Herregaard ved Limfjorden, der oprindelig hed Kildegaard, nu officielt fører Navnet Kjeldgaard (Kilde paa Jysk: Kjell').

Fald, der netop kunde høres. Fjorden aldeles blank. Engene, kranſede med Tuſender af Høſtakke, i perſpektiviſk Uendelighed langsmed den. Midt i Fjorden Langlig med ſine takkede Klitter og ſine „Sande“, hvilke nu laa ſaa fredelige, overhvælvede af en klar Himmel og bedækkede af en ſpejlblank Vandflade. Og dog . . . uvilkaarlig bleve vi begge tavſe og vore Blikke alvorlige ved Synet af dette nu ſaa ſmilende Sted. Uvilkaarlig fulgte vi begge med Øjnene — Klitfogdens Vej ud mod det ſkumle Graadyb, den han jo „ſkulde“ for at tages af Havet og for aldrig at blive funden, den „enſomme Mands“ Vej, den han ſidſte Gang drog i den Tanke, at han ilede mod ſit Hjem, men for at finde det ſtore Hjem, hvor den Enſomme ikke mere er alene. — —

Anden Dagen efter vare vi atter hjemme, — jeg blandt andet, med det Udbytte af Rejſen, at min unge Ven ikke mere nærede nogen Mistro til Paalideligheden af mine Skildringer fra Veſtkyſten. Han havde erkjendt, at der gives Steder, hvor ſelve Virkeligheden er romantiſk.

Thomas Lange.

Den Stærkeste.

Fortalt af Chr. Vestergaard.

vilket Røre der blev i Brørup den Lørdag Aften, da det ryktedes, at Regimentet vilde drage derigjennem paa Vejen til Lejren! Det skulde indkvarteres der om Natten, ja yderligere blive der Søndag over for at hvile ud. Hver og en, der paa nogen Maade kunde, var ude for at tage imod dem; det var mange Aar siden, at man havde set et helt Regiment der i Byen. En og anden af Byens unge Karle, der havde været Soldat, havde nok ved festlige Lejligheder vist sig i sin klædelige Uniform og vakt Skinsyge hos sine Kammerater, ikke formedelst sin Værdighed, men paa Grund af den Lykke, han i Uniformen gjorde blandt Pigerne. Men hvad var dog det imod et helt Regiment!

Hen under Aften meldte Musikens Toner, at Regimentet nærmede sig, og en stor Flok af Børn, Piger og Karle, men ogsaa enkelte ældre Folk drog ud at tage imod dem. Ude, hvor Vejen bøjede fra Skoven ned ad Bakkerne, blinkede det af Bajonetter, og Musikens Toner lød dem i Møde. En egen Stemning gik igjennem alle Tilskuerne, baade smaa og store, en Mellemting mellem noget glædeligt og alvorligt: det store Tog, der drog frem med vajende Faner og fuld Musik, det var lutter unge, sunde og friske Ansigter, der smilede dem i Møde, saa det næsten saa ud som et Festtog; men de spidse, blanke, i Aftensolen glimrende Bajonetter bragte en Mindelse om en alvorligere Gjerning.

Paa den aabne Plads ved Kirken gjorde Regimentet Holdt; enhver fik sit Kvarter anvist, og den store, nys samlede Skare, der syntes kun at udgjøre et Legeme, var nu delt i en Mængde smaa Grupper, der tyede til de omkring staaende Landsbyfolk for at opspore deres Kvarterer. Ved Kirkelaagen stode to unge Piger alene og betragtede det usædvanlige Liv i den ellers saa stille Landsby. Pludselig stod en Soldat ved Siden af dem, en høj, velvoxen Karl med et aabent livligt Ansigt; en svag Antydning af et til-

kommende Overskjæg gav ham et endnu mere friskfyragtigt Udseende.

„I ville da ikke sige mig, hvor jeg skal ligge i Nat?“ spurgte han.

„Det er ikke let at vide,“ sagde den ene af dem leende, hvis Du ikke ved bedre Besked.“

„Der skal nok findes en, der hedder Bent Olsen, her i Omegnen et Sted. Kjender I noget til ham?“

„Ham finde vi nok," vedblev den første af Pigerne; „det er min Fader. Vi bo ude paa Marken. Nu skal jeg vise Dig hjem."

„Saa er jeg jo saa godt som hjemme allerede," fortsatte Soldaten. „Tænkte jeg ikke nok, at Du var derfra!"

„Ja, eller vidste, hvor han boede," rettede Pigen.

Da hendes Veninde havde hjemme i Byen, fulgtes de to andre ene ud paa Marken. Det var en dejlig, mild Sommeraften i Tusmørket; Fuglene vare gaaede til Ro, og ude paa Marken hvilede alt i dyb Fred og Ro; selv Køerne havde lagt sig til Hvile i Græsset.

„Hvad hedder Du?" spurgte han.

„Marie! Og Du da?"

„Jeg hedder Jens. Og vil Du have hele Historien, saa hedder jeg Jens Larsen."

„Du er vel træt? I have vel gaaet langt i Dag?"

„Nu kan jeg ikke mærke noget til det; det er vist, fordi jeg følges med Dig."

„Tror Du?" svarede hun rødmende. „Lære I ogsaa at sige saadan noget til Pigerne, naar I blive Soldater?"

„Det følger med Tjenesten," lød Svaret. „Det behøver ikke at læres, for det hænger ved Klæderne."

„Da er det underligt, at det ikke falder af, saaledes som I maa banke og børste dem."

„Nej, for det sidder indvendig," forklarede han, „dybt inde under Vesten hos enhver rigtig Soldat, og der kommer hverken Børste eller Spansfrør."

Han talte livligt og muntert, og før de vidste det, vare de ved hendes Hjem, et Hus, der laa ene derude paa Marken i Læ af en lille Skov. Hendes Forældre vare halvgamle Folk, og Marie deres eneste Barn. Hun var lidt over en Snes Aar, af Natur var hun munter, men det kom kun frem, naar hun var blandt jævnaldrende; thi ved til daglig Dags kun at omgaas sine gamle Forældre og sætte sig ind i deres Tankegang, havde hun vænnet sig til at lægge Baand paa sin Munterhed, saa der skulde en ydre Foranledning til ligesom at vække hende.

Der blev sørget for Jens i enhver Henseende; han fik et Natteleje saa blødt, at han nær var bleven borte i det Bjærg af Dyner, der truede med at lukke sig over ham for stedse. „Det er Maries, naar hun en Gang skal have Huset," forklarede Bent.

Det morede de gamle at høre den livlige Karl for-

tælle om Soldaterlivet og Bylivet i det Hele. Bent havde selv i sin Ungdom været Soldat og fandt det derfor dobbelt interessant, saa det blev sent, før de gik til Ro. Næste Morgen ved Solopgang gik Marie til sin vante Gjerning ud at malke Køerne; hun saa' af og til i Retning mod Storstuen, hvor deres Gjæst laa. Underligt nok, som han var i hendes Tanker den Morgen. Det var dog ikke blot den kjønne Uniform med de blanke Knapper, skjønt ogsaa den, havde hun nok hørt, skal være farlig for de unge Piger. Nej, det var Jens's hele Væsen, der saa godt passede til Uniformen. Han var ikke blot livlig og meddelsom; men der var over hans hele Person noget friskt og frejdigt, en Livsglæde, som hun sjælden havde mødt den hos sine Ligemænd, der drog hendes Tanker til ham. Med saadant et Mod var Livet en Glæde, forstod hun nok, og ihvorvel hun langtfra var kjed af Livet, følte hun sig langt under ham i det Stykke; hans korte Besøg var som et Solglimt i deres saa ensformige Liv. Hendes Arbejde gik under disse Tanker ikke saa rask som ellers.

„God Morgen, Marie!" lød det pludselig ved Siden af hende.

Hun foer sammen; det var hans Stemme, som hun sad og tænkte paa.

„Gjorde jeg Dig bange?" spurgte han.

„Ja, næsten! Jeg troede ikke, Du var saa tidlig oppe, naar Du havde Lov til at ligge," svarede hun.

„Jeg skulde da ud at hjælpe Dig at flytte Køer. Jeg vilde ikke gjærne have, at I skulle tro altfor slemt om mig, naar jeg er reist."

„Det er der vist ingen af os, der gjør," svarede hun med Varme.

„Ja, hvem kan vide! Man kan ikke se Folk længere end til Tænderne."

„Somme Tider dog meget længere," mente hun, „naar man først kjender lidt til dem."

„I bo rigtig net herude med saadan en smuk Skov ved Siden. Der sidder Du vel tidt inde om Sommeraftenerne og hører paa Nattergalene?"

„Nej!" svarede hun med et lille Suk. „Jeg er jo alene, og mine Forældre ville ikke gjærne have, at jeg gaar fra dem. Men jeg kan høre dem fra Sovekammeret."

„Da kunde jeg nok have Lyst til at høre paa Nattergalen i Aften, at sige, hvis Du vil med. Det er mange

Aar, siden jeg hørte den; men det er aller bedst, naar man er to."

„Vi kunne jo se ad, om det kan gaa an," svarede hun rødmende. „Hvor bor Du da, siden Du ikke hører Fuglesang?"

„Langt ude paa et Land, man kalder Sletten. Der er saa kjønt, kan Du tro," svarede han leende, „for der er hverken Bakker, Skov eller Vand at se. Og den eneste Sangfugl, vi kjende, er Graaspurven. Men den ere vi ogsaa rigtig glade ved."

„Der maa være morsomt at bo ude," faldt hun leende ind.

Hans Lystighed var saa smittende, og hun følte sig saa usædvanlig vel tilpas.

Han gav nu paa samme spøgefulde Maade en Skildring af sin Fødeby, hvor hans Fader ejede en lille Gaard.

„Vi ere syv Søskende," sluttede han, „lutter lange Drenge, og jeg er den yngste. Derfor er jeg naturligvis ogsaa bleven den bedste, thi Du ved jo nok, at Rosinen altid er i Pølseenden."

Det lo de begge to af og fulgtes saa hjem til Frokost. Dagen gik saa hurtigt, fandt de allesammen. Maries Fader og Jens besaa Marken og den nærmeste Omegn; men den sidste fandt det ikke værd at gaa for langt bort; han længtes efter Maries Selskab. Var det mere end en blot flygtig Tilbøjelighed? Det gjorde han sig næppe Rede for; han var indtaget i hendes milde, venlige Øjne, hendes livlige Væsen, der var lige saa langt fra overstadig Lystighed som fra at udspringe af Behagelyst, i hendes kjærlige Optræden over for sine Forældre, kort sagt i hendes hele Person.

Om Aftenen, da Solen var gaaet ned, og de to gamle beredte sig til at gaa til Ro, begyndte Jens at tale om det dejlige ved Fuglesang og ytrede Lyst til at høre Nattergalen, samt henkastede, om Marie ikke ogsaa skulde have Lyst dertil. Hun saa' spørgende til Moderen, og da denne havde indrømmet hende et Øjebliks Forlov, gik begge de unge over i Skoven. Der var saa tyst og fredeligt, saa højt til Loftet mellem de ranke Stammer.

„Lad os sætte os her paa Diget," foreslog han. „Der er som et helt Fløjelstæppe af Mos. Herinde kunde man rigtig svinge sig paa det dejlige Græs, i Fald her var lidt Musik."

„Det er her nok af hver Dag," svarede hun. „Men det er Synd, for saa træde vi Blomsterne ned."

„Du har Ret."

„Gid vi maatte ligge i Kvarter her fra nu af til næste Sommer," vedblev han lidt efter.

„Saa blev I vist for magelige, hvis I ikke fik mere at bestille, end Du har taget Dig for i Dag," svarede hun.

„Nu fik jeg lært Eder at kjende; men i Morgen rejse

vi, og saa er jeg vel glemt med det samme," sagde han og saa' spørgende paa hende.

„Nej!" svarede hun og slog Øjnene ned.

I det samme lød Nattergalens Triller, saa klare, ømme og betagende, at de begge sad stille en Stund og hørte derpaa.

„Den synger for sin Mage," begyndte Jens. „Du

kan tro, Marie, den er glad ved Sangen, mens den ruger paa Reden."

„Jeg har nok glædet mig ved Sangen," sagde hun, „men aldrig tænkt paa Magen. Det er vist Egenkjærlighed; man tænker for meget paa sin egen Fornøjelse uden at have Tanke om andres Glæde."

„Havde man sig en trofast Mage som den," sagde han med usædvanligt Alvor, „saa kunde man altid synge og være glad. Marie!" og han greb en af hendes Hænder, „vil Du være min Mage?"

„Ja, Jens!" hviskede hun og støttede Hovedet til ham.

Det var vist endnu smukkere end selv Nattergalens Sang, hvad de hviskede til hinanden.

„Du sagde i Formiddags, Jens," ytrede Marie blandt andet, „at man ikke let kunde kjende Folk. Det var mig allerede, som havde jeg kjendt Dig i mange Aar. Derfor tør jeg stole paa Dig, skjøndt det kun er saa kort Tid, siden vi mødtes."

„Nu lære vi nok hinanden rigtig at kjende, min Ven," svarede han. „Og vi ville lære af Nattergalen at synge for hinanden."

Det blev aftalt, at naar de paa Hjemvejen fra Lejren kom i Nærheden af Brørup, skulde Jens komme om Aftenen at besøge dem og tale med hendes Forældre om deres Forhold til hinanden; men før den Tid skulde ingen vide noget om deres Kjærlighed.

Et trofast Blik og et muntert Farvel var Skilsmissen den næste Dag, og saa var han paa Vej til Regimentet.

Der gik Dage og Uger; de vare langsomme, syntes Marie, thi hun længtes. I hendes Bryst var der dog kun Solskin og Glæde; hun vidste sig elsket og elskede igjen. Det faldt hende næppe ind, at Jens var en Gaardmandssøn; det var ikke hans mulige Rigdom, hun ønskede sig, og kom den Tanke frem, da var det snarere som en Hindring, der kunde stille sig imellem dem end som et Fortrin ved ham. Det var hans friske, livsglade Sind, hans kjække Mod, hun mindedes, og fremfor alt, at han holdt af hende; derfor sang det i hendes Bryst, og hun nynnede, saa lang Dagen var. Naar den Dag endelig kom, skulde hendes Forældre have det at vide, og de kunde næppe have noget imod Forbindelsen, troede hun. Derfor kunde hun rigtig leve i sin Kjærlighed.

Dagen kom, den længe ventede; den var saa lang, saa lang; før hen ad Aften kunde han ikke være der. Rygtet havde allerede meldt, at Regimentet skulde indkvarteres i Krumsted, en halv Mils Vej fra hendes Hjem, og da Solen begyndte at synke, saa' hun vel de Sneje Gange ad den Vej, han maatte komme. Men Solen sank længere og længere, uden at han kom: den gik til Hvile, og hun begyndte at blive urolig. Selv søge Hvile kunde hun ikke; hun maatte ud at møde ham; thi endnu kunde han komme. Hun gik og gik, bestandig videre; snart bildte hun sig ind at se nogen komme; men kom hun nærmere, var det Blændværk. Hvor tung var ikke Hjemvejen! Hvad var Grunden til hans Udeblivelse? Regimentet var kommet, det havde hun faaet at vide; men ingen Jens! Var han syg, eller — nej, det kunde hun umuligt tro — fortrød han sit Ord til hende?

Hun fik ingen Søvn den Nat, men stille Graad og dyb Sorg over den bitre Skuffelse. Hun kastedes fra den ene Mulighed til den anden, uden at vide, hvad hun turde tro. Et stod fast, at hun elskede ham, og hun kunde og vilde ikke tro paa andet end hans Gjenkjærlighed. Men en Beslutning var fattet, og næste Morgen, før det blev Dag, listede hun sig sagte bort fra Hjemmet og gik til Krumsted. Hun vilde se, om hun kunde finde ham eller faa Underretning om ham; i Uvisheden kunde hun ikke leve. Da hun naaede Byen, begyndte der allerede at blive Røre; Regimentet skulde stille i Dagningen, og den ene Flok Soldater kom efter den anden, men endnu ingen Jens. Lidt efter ankom Officererne, og Soldaterne traadte an; i det samme kom fra den modsatte Side en større Flok Soldater løbende og søgte hurtigt deres Pladser. Han kunde være iblandt dem, og hun nærmede sig saa meget, hun turde, for at tage dem nøjere i Øjesyn. Kaptajnen var nu bleven opmærksom paa den unge, smukke Pige, der med Øjnene bestandig gjennemløb Rækkerne, og nærmede sig hende.

„Søger Du nogen?" spurgte han.

Hun blev undselig og havde gjerne trukket sig tilbage, hvis det havde været muligt, men fremstammede:

„Jens!"

„Dem er der vist mange af, min Pige," vedblev Kaptainen. „Det er Jenser allesammen. Men kom med, saa skulle vi se, om vi kunne finde din Jens. Jeg skal lære ham, hvis han vil narre Dig!"

Hvor nødigt hun vilde, maatte hun følge med, Række op og Række ned. Hun var blussende rød af Undseelse ved saaledes at blive trukken frem. Paa Kaptajnens stadige Spørgsmaal: „Er det ham?“ „Er det ham? svarede hun slet intet, turde end ikke se paa Soldaterne, men kun ved stjaalne Blikke undersøge, om han var der. Fra de muntre Jensers Side vankede der mange spøgefulde, men godmodige Bemærkninger og hist og her lød det under denne Spidsrodsmarsch: „Det er mig! Det er mig!“

„Fandt Du ham ej?“ spurgte Kaptainen venligt, da de kom til Enden af Rækkerne.

„Nej!“ svarede hun.

„Ved Du ikke mere om ham, end at han hedder Jens?“

„Han hedder Jens Larsen og er fra Urup,“ kom det hvisken frem.

„Er her nogen ved vort Kompagni, der hedder saaledes?“ spurgte Kaptajnen en Underofficer.

„Ja vel, Hr Kaptajn!“ svarede denne. „Han blev paa Hjemtouren indlagt paa Lazarethet i Aarhus af gastrisk Feber.“

„Saa er han undskyldt denne Gang, min Pige. Han kommer nok igjen,“ nikkede Kaptajnen til Marie. Soldaterne smidskede til den smukke Pige, men hun skyndte sig bort.

En Sten var væltet fra hendes Bryst; men en anden var kommen i Stedet, og dog var det lettere at bære saaledes. Han var uden Skyld i Udeblivelsen, det var en stor Trøst, men laa nu og led. Paa Hjemvejen udmalede hun sig hans Sygdom, og som alt af den Art blev det i Frastand for hendes kjærlige Øjne meget farligere, end det var. Han led, og hun kunde ikke være hos ham og pleje ham. Hendes Forældre havde været forundrede over hendes Fraværelse, og skjønt hun havde betænkt at ville skjule Sandheden for dem, var baade hendes Udeblivelse og hendes forandrede Sindsstemning nok til at røbe, at der var noget alvorligt i Vejen. Men næppe havde hun nævnet sin Vens Navn, før Sorgen overvældede hende og hun brast i Graad. Skjønt de unges hovedkuls Forbindelse i høj Grad forbavsede dem, var det dog nærmest her at trøste; deres Kjærlighed, og at ogsaa de holdt af Jens, gjorde hende godt. Men hvor hun gik, og hvad hun end foretog sig, forfulgte Billedet af hendes syge Ven hende; det var, som kaldte han ad hende. Det var uudholdeligt, og næste Morgen fik hun af sine Forældre Tilladelse til at opsøge ham.

Det var en stor Begivenhed i hendes Liv at gjøre en saa lang Rejse, at sejle over Bæltet og fare af Sted med de hurtige Dampheste. Dog, skjøndt det gik rask, var det for hende, der brændte af Længsel, ikke nær hurtigt nok; hvert Ophold under Vejs fyldte hende med pinlig Uro. Ankommen til sit Bestemmelsessted ilede hun med at opsøge Sygehuset, hvor hun fandt den savnede. Han havde stærk Feber, talte i Vildelse og kjendte hende ikke. Hun bad om Tilladelse til at blive der og vaage hos ham om Natten,

og det tillodes hende. Om Dagen færdedes her saa mange; da maatte hun nøjes med at sidde og se paa ham; men i den tause Nat, da han i vilde Drømme førtes fra Sted til Sted, da satte hun sig ved hans Side, tog hans Haand mellem sine og bad saa inderligt til Gud for hans Helbredelse og for deres Lykke. Saa talte hun kjærligt til ham, og det var, som hendes Blik og de milde Ord havde Magt over det onde, der rasede i hans Legeme, eller det var vel snarere Bønnens Magt, der gjorde, at han lidt efter lidt blev roligere og mod Daggry faldt i Søvn, hvorpaa hun

selv søgte nogle Timers Hvile, som hun efter de mange sjælelige og legemlige Anstrængelser højlig trængte til.

Da hun op ad Dagen traadte ind i Sygeværelset, laa han endnu i en tryg Søvn, og en ældre Bondekone sad der ved Sengen.

„Er det Dig, der har vaaget hos min Søn i Nat og, som Lægen siger, passet ham saa godt?" spurgte denne.

Hun foer sammen ved at høre, at det var hans Moder, der var kommen; Blodet strømmede hende til Hovedet, og hendes Hjærte bankede stærkt. Hvad vilde hun sige, naar hun hørte, at hun var hans Brud.

„Ja!" svarede hun paa Moderens Spørgsmaal.

„Er Du her fra Byen; Du seer ikke ud dertil?"

„Nej, jeg er ikke. Det er rart, at han sover saa godt, saa tænker jeg, at han har det værste overstaaet," vedblev Marie for at lede Samtalen hen paa noget andet.

Pigens synlige Interesse for Sønnen, hendes Accent, der slet ikke var jydsk, i Forbindelse med hendes Ungdom, som hun ikke antog passede med en Sygevogterskes Alder paa et offentligt Sygehus, forundrede Moderen, og hun svarede:

„Doktoren mener ogsaa, at han nu nok kommer sig. Men hvor er Du da fra?"

„Jeg er fra Fyen."

„Hvorledes er Du da kommen her over at pleje Syge?" vedblev den anden.

Nu saa Marie ingen Udvej mere til at slippe for en Tilstaaelse, og hun svarede rødmende:

„Jeg hørte, at Jens var syg og laa her paa Hospitalet."

„Hvorfra kjender Du da ham?" spurgte Moderen strængt.

Marie fortalte derpaa aabent, hvorledes de havde lært hinanden at kjende. Det tiltalte ikke den gamle; hun erkyndigede sig nøje om hendes Forældre og lod derhos falde Ytringer om, at Marie nok havde vidst, at han var en Gaardmandsson.

„Det vidste jeg," svarede Marie, „men I gjør Synd, hvis I troer at jeg af den Grund har givet ham mit Ja."

„Lad os nu ikke vække ham," afbrød Moderen. „Vi kunne altid tale videre derom en anden Gang."

„Det er vist ikke godt, hvis han seer os begge paa en

Gang, naar han vaagner," mente Marie. „Det kunde gjøre ham ængstelig. Vil I have det, skal jeg gaa bort en Tid."

„Nej!" vedblev Moderen, hvem der pludselig faldt noget ind. „Bliv Du her, saa gaar jeg ind i det næste Værelse et Øjeblik."

Det var ikke behageligt for Marie at vide, at hun derinde fra blev iagttaget af et Par skarpe Øjne; men hun kunde ogsaa nok forstaa, at hans Moder var højlig forundret over her at træffe en tilkommende Svigerdatter og ikke strax kunde tage kjærligt imod hende.

Et Øjeblik efter vaagnede den syge; han gned sine Øjne to, tre Gange, som vilde han ikke tro det Syn, han her saa.

„God Morgen, Jens!" sagde Marie saa muntert, hun kunde.

„Hvad! Du her, Marie!" sagde han og strakte begge Armene ud efter hende.

Hun greb hans Hænder og trykkede dem.

„Hvor skulde jeg ellers være, naar jeg ikke skulde pleje min Ven?" svarede hun.

„Du har faaet at vide, at jeg var syg, og er kommen herover. Marie! Nej, det kan jeg ikke glemme!" sagde han.

„Nattergalen sang saa vemodigt, saa vidste jeg, at Du var syg."

„Nattergalen! Nu kommer jeg mig vist snart."

„Tys!" hviskede hun. „Nu skal Du ligge pænt stille, at vi snart kunne faa Dig rask."

„Du kan tro, jeg længtes efter Dig," sagde hun, „saa forhørte jeg mig ved Regimentet. Da jeg fik at vide, at Du var syg, kunde mine Forældre ikke stille mig tilfreds længere; jeg maatte jo over til Dig."

„Tak, min lille Pige!" svarede han. „Det skal jeg aldrig glemme Dig. Jeg vidste, at Du var trofast; nu har jeg lært Dit gode Hjærte endnu bedre at kjende og er knyttet end fastere til Dig."

For Moderen havde Sønnens Kjærlighed stillet sig ganske anderledes; hun antog det for et flygtigt Indfald; derfor vilde hun belure deres Møde for af den Maade, hvorpaa han tog imod Marie, at lære Forholdet rigtigt at kjende. At Pigen var rejst herover for at pleje ham var meget smukt; men det kunde være skeet for at være sikker paa at faa en Gaardmandssøn, men alt, som de unge taltes ved, gik det op for hende, at det var mere end en Forli-

belse, at de holdt inderligt af hinanden. Hun havde havt langt andre Hensigter med sin Søn og havde allerede udset ham en passende Brud, saa dette var en Forstyrrelse i hendes moderlige Planer. Hun vilde ind til dem; men det var, som en anden holdt hende tilbage og sagde, at det var Synd at forstyrre deres Møde. Der traadte hende her en ny Magt i Møde, en anden Aand end den, hun var vant til at træffe i Forholdet mellem Mand og Hustru; og hun følte sig overvunden af denne stærke Kjærlighedens Aand, der gav hende et nyt Blik paa Livet, og som var saa godt i Slægt med hendes Moderkjærlighed, om end ikke med dennes Planer.

Nu kunde hun ikke betvinge sig længere.

„Gud velsigne Eder begge to!" var hendes første Ord.

„Du ogsaa her, Moder!" udbrød Jens forbavset. „Tak for dine Ord!"

„Tak!" sagde Marie og trykkede hendes Hænder.

„Naar Moder har sagt Ja, saa er der intet i Vejen, min Pige," sagde Jens. „Saa ere vi saa godt som gifte, for saa har Fader ikke noget, han skal have sagt."

„Nu smigrer Du nok, min Dreng," sagde Moderen. „Jeg havde tænkt noget andet; men naar Du nu med Guds Hjælp kommer Dig, skal Du faa Lov at have din Villie. I have overvundet mig."

„Det er hende der," sagde Jens, og hans gamle Skjælmeri brød atter frem, „der har besejret os begge. Hun er farlig at have med at gjøre. Hvem hun seer paa, kan lige saa gjerne overgive sig med det samme. Men det er kun i Kjærlighed, hun er stærk," føjede han til.

„Nu skal Du have Ro," sagde Moderen tilsidst, „at Du snart kan komme hjem til os alle; jeg er dog nok i det mindste den klogeste. Saa følges vi to, Marie og jeg, ad om et Par Dage, naar vi først see Dig oppe, hjem til hendes Forældre. Der henter Du hende saa, naar Du bliver rask, og tager hende med hjem til os."

„Ja, saadan skal det være!" erklærede begge de unge og saa kjærligt til hinanden.

Og saaledes blev det.

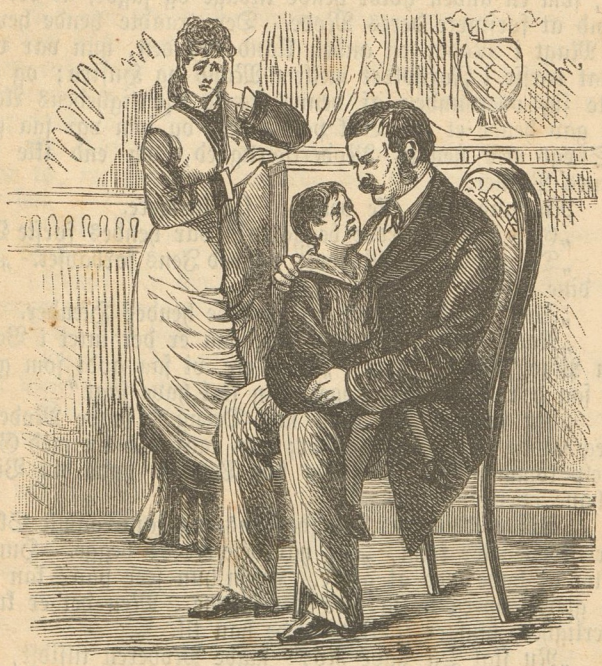

Onklen: Hvor kan Du dog nænne at bedrøve din Moder saadan, Du ved, at det gjør hende mere ondt at slaa Dig end det gjør Dig selv.

Drengen: Ja, for hun slaar ogsaa altid med Hænderne.

Hvorledes Kresten kom frem.

En Historie fra gamle Dage
af H. J. Guldberg.

---

an var ikke noget Lys Kresten, at sige paa Lærdommens møjsommelige Sti, gjaldt det derimod om at bruge en Moggreb eller drive med et Par gamle Øg eller tilnøds ryge en Pibe Tobak — vel at mærke ikke den hollandske, som var ham for stærk, men almindelig „Blaamand" til 12 ß Pundet — saa var Kresten med, og det ganske godt endda. Ja, der var i den Slags Sager næsten noget lunt ved ham, som t. Exemp., da han paa Sommermarkedet med umiskjendeligt Handelstalent pruttede en Legetøjskone (ɔ: ikke en Kone til at lege med — paa ingen Maade — men en, der sælger Legetøj) 7 ß af paa en Pibe, som han Dagen efter solgte til sin Faders Andensvend med 9 ß og et gammelt Pibehoved i ren Fortjeneste, og det gamle Pibehoved var endda slet ikke saa helt daarligt. Saadan en Klogt varslede ikke ilde for Fremtiden. Hans Fader, den rige Per Nilen i —, ja, det gjør jo ligemeget, hvad Byen hed, da det er en gammel Historie — nok er det, Per Nilen ventede sig ligefrem noget af den Dreng paa Handelens Enemærker. Og han var selv en Mand, som havde drevet det til noget uden at gaa til

Bøgerne efter Visdom. Han paastod — og selv hans Fjender gav ham Ret heri — at han ikke nogen Sinde havde havt en Bog i Hænde, siden han gik i Skole, og alligevel ejede han nu den største Gaard, den sværeste Mærkumspibe, de fedeste Heste og den rødeste Næse i hele Sognet. Se saadan en Mand behøvede naturligvis ikke at bryde sig stort om, hvad Præst og Degn sagde, og det gjorde han da heller ikke; han gav dem saa nogenlunde, hvad dem tilkom, i Følge Loven og saa var den Historie ude.

Men da hans eneste kjødelige Afkom, Kresten, i sin Tid skulde i Skole, mærkede Per Nilen, at der maatte gjøres eller rettere gives noget extraordinært. Degnen erklærede nemlig rent ud den første Dag, han havde Drengen til Undervisning, at større Fæ havde han ikke truffen paa sin Vej. Og det fik Per naturligvis at vide henne paa Kroen endnu den selvsamme Aften, som det var sagt. For da han nemlig begyndte at gjøre Nar af lille Lars Mikkelsens Følog, som Lars havde kjøbt paa Fastemarkedet og betalt for dyrt efter Kjenderes Paastand — saa blev vedkommende begribeligvis gal i Hovedet, drak en Gang af Kruset og sagde med en bitter og skærende Røst:

„Ja, det kan kanske nok være, hun er skidt at lægge til paa; men det er endda kun et Føl, hun skal faa, og det kan jeg „alle Dage" prange bort, selv om det ikke skal blive heldigere end visse andres eneste Søn, og saa godt kan det da for Pokker blive al den Stund Degnen siger, at den Dreng, som jeg mener, er det største Fæ i hele Sognet."

„Siger Degnen det om min Søn, saa skal jeg", bandede Per Nilen, „ringe for hans Øren — Degnen! Degnen! saadan en Pjalt! saadan en — saadan en — —" da Manden i sin Hidsighed ikke i en Hast kunde finde et passende Ukvemsord, rejste han sig i en Fart og gik eller rettere løb hjem for at fortælle sin Kone den lidte Tort. Han vilde op til Degnen strax; han skulde nok vise ham, hvad det betød at skjælde hans Søn ud o. s. v. o. s. v. Men Per Nilen havde en sindig Kone, som tilmed havde mere over ham at sige, end han selv vidste af. Hun foreslog at tage Sagen med Ro; gaa i Skole skulde jo nu Kresten en Gang, og saa var det klogest at staa sig godt med Degnen saa længe; bag efter, naar Drengen havde Skolen bagved sig, ja saa var det en hel anden Sag, saa kunde, skulde og maatte hendes Mand gjerne sige Degnen Besked, det var kun Løn som forskyldt, men indtil videre var det

bedst at vinde Jeppesen — saa hed Skolemesteren — ved at give ham et Par Ænder en Gang imellem, for han holdt saameget af Andesteg.

Naturligvis brummede Per Nilen over, at han ikke blot skulde lade Degnen i Fred, men oven i Kjøbet sende ham Foræringer. Men da han skjønnede, at Konen havde Ret, gik han ind paa hendes Forslag, idet han dog betingede sig, at hun bestandig skulde tage de mindste Ænder, „for", sagde han, „Ænder er Ænder og de er sagtens gode nok til den Pris."

Alligevel fik Degnen ikke uden store og fede Ænder, „for det er Konen, det gaar ud over", sagde Per Nilens Viv, „og jeg vil ikke bagtales ved Mad. Jeppesens Kaffegilder for den Sags Skyld". Og det kan jo ingen fortænke hende i, at hun ikke vilde.

Degnens Mund blev nu stoppet, ikke bogstavelig — hvad der for Resten i forbigaaende bemærket vilde have været en ren Gevinst for Kirkesangen — men han fik Kyllinger, han fik Ænder og han fik Æg. Da han nu grumme godt

kunde lide et saadant provisorisk Lønningstillæg, lagde han — eller maaske hans Kone — en Plan, der var fiffig nok.

Mødte Kresten jævnlig i Kjøkkenet med en Kurv fuld, saa var han en rar Dreng, og Kjærlighedens Kaabe dækkede da Syndernes Mangfoldighed. Men Per Nilen gav jo ikke som en glad Giver — langtfra — og derfor kunde det nok hænde sig, at Sendingerne en Gang imellem udebleve lovlig længe.

Saa sagde Madam Jeppesen bare en Morgen til sin Mand: „Hør lille Fatter, nu paa Søndag skulde vi have Møllerens og Kromandens herop — Du ved, vi har været hos dem sidst — hvad skal vi give dem? Hvem der bare havde et Par Ender til den Dag. Der er nu Per Nielsens, de synes ikke længer at paaskjønne al den Umage Du gjør Dig med deres Klodrian af Søn."

Den Dag blev Kresten hørt i Lærebogen, hvilket nødvendigvis medførte Oversidden for hans, og Dagen efter de ønskede Fjerkreaturer for Madammens vedkommende.

Paa den Maade bleve alle Parter hjulpne og Kresten kom saa langt frem i Verden.

Han naaede Konfirmationsalderen; men fik saa rigtig nok ogsaa at føle, at den brede Ende var tilbage, som Sællænderen sagde ved en anden Lejlighed.

Sognets Præst, Pastor Mikkelsen, var en Mand, som heller ikke foragtede denne Verdens Goder. Han havde f. Ex. billige Ligtaler, naar Folk pruttede med ham — „de vare derefter", sagde han selv — og han havde dyre Taler, rosende og Taarer fremkaldende Taler for Folk, som vilde betale ordentlig. Han forstod i det Hele at gjøre sit Pund frugtbringende og havde taget til Valgsprog Ordet om, at en Arbeider er sin Løn værd.

Det var rimeligt, at denne trofaste Sjælehyrde ventede paa Konfirmationsofferet, før han vilde tage nogen endelig Bestemmelse med vor Helt. Drengens Dumheder, som for Resten hverken vare faa eller smaa, fik Lov til at passere for det Første. Kort sagt, Præsten bar sig ad som en snild Diplomat, der afventer Fremtiden — det vil i dette Til fælde sige Fredagen før Konfirmations-Søndagen. Den Dag ofrede Børnene efter gammel Skik deres Pengegave straks om Morgenen, derefter fandt saa en Overhøring Sted, der afgjorde vedkommendes Skjæbne, i hvor vel onde Tunger rigtig nok paastod, at den var afgjort i det Øjeblik Pengene kom paa Bordet — men det var naturligvis ikke andet end Bagvaskelse, som jo kan ramme selv den bedste.

Men nu træffer det sig hverken værre eller bedre end, at Per Nilen just havde været til Marked om Torsdagen, og ved denne Lejlighed var han, maaske første Gang i sit Liv, bleven narret i en Hestehandel. En anden Pranger, „ellers en god Ven", havde været fræk nok til at snyde ham en ægte Kryhbebider paa. Den omtalte Fredag Morgen stod den ny Hest og bed i Kryhben, saa Splinterne fløi til alle Sider og inde i Stuen sad Per Nilen, slog i Bordet og bandede Hest, Hestepranger og sin egen Dumhed lige ned i den sorte Jord.

I det samme kom Kresten ind og forlangte Penge til Præsten. „Penge! Nej, saa bandede Manden, om Du faar Penge til ham. Har jeg ikke givet Degnen nok for at faa Dig saa langt? Penge til Præsten! Har jeg ikke nylig givet ham Tiende, og det efter en urimelig høj Kapitelstaxt og har vi ikke nylig havt Paaske, hvor jeg ogsaa maatte punge ud — og saadanne Tider! saadan en fordømt Rallik, vi har ude i Stalden, der er over 100 Daler tabt og jeg dumme Asen, som kunde lade mig saadan tage ved Næsen af den røde Knud Pranger. Men han skal faa det betalt skal han. Jeg skal ikke helme, før jeg faar ham en prakket paa, der er titusende Gange værre end denne hersens."

Og med dette fromme Ønske stoppede Per Nilen for et Øjeblik, medens han tændte Merskummeren, som slet ikke vilde trække i Dag.

Kresten gav sig til at græde og Enden paa Samtalen blev, at Per Nilen smed en Sølvdaler hen ad Bordet, saa den dansede efter. Den kunde han give Præsten, og syntes denne, at det var for lidt, saa blev det hans egen Sag, han (Per Nilen) blæste Præsten et Stykke.

Til al Ulykke var Maren, Konen, ikke hjemme den Morgen, ellers er det mulig, at det hele var gaaet anderledes.

Naa, Børnene mødte saa Fredag Morgen i Læsestuen, og saasnart Præsten var kommen ind, gik de op med deres Skjærv efterhvor de vare dygtige til. Der kom Sedler og der kom Sølvpenge og det baade store og smaa. Mikkelsen nikkede og smilede til hver især; det mente han at have Grund til; thi det var ret anstændigt, hvad der var kommen hidtil, og saa havde han jo endda den rigeste Mands Søn tilbage. Det var noget, som fulgte af sig selv, at Kresten maatte komme sidst, hvor Rangforordningen var

lagt efter Kundskaber. — Men nu var det hans Tur. Han ragede lidt i Buxelommen, fandt omsider den stakkels Daler, som syntes bestemt til at sætte ondt Blod alle Vegne, og lagde den paa Bordet. Det kan nok være, at Præsten laante ham et Par Øjne.

Med lidt dirrende Stemme begyndte han: „Er det — er det den Skilling, Du skal give din Præst, lille Kresten?"

„Ja, for Fader var gal i Hovedet over vor ny Hest og saa maatte jeg ikke faa flere."

„Naa, saa det maatte Du ikke. Ja, I er mig naturligvis ikke juridisk talt noget skyldig, og det moralske Ansvar kan man naturligvis ikke vente — — — men det gjør naturligvis ingen Ting. Jeg staar jo ikke her for at tage mod Gaver, endskjønt en Arbeider jo vel er sin Løn værd; men jeg bør ikke for Gavers Skyld tillukke Øjnene som Samuel sagde; her staar jeg som Veileder og for at øve Retfærdighed. Gaa ned paa din Plads igjen Kresten — ja, Du kan ogsaa blive; da Du er heroppe alligevel, saa kan vi ligesaagodt i Dag begynde Prøven med Dig. — Kan Du altsaa sige mig — lad mig nu se — kan Du sige mig, hvad vi skal gjøre om Søndagen?"

„Kjøre af By", svarede Kresten med en erfaren Mands Sikkerhed.

„Vorherre frels og bevar os Dreng, er Du gal? kommer her og vil give mig en Daler for, at jeg skal se igjennem Fingre med Dig og konfirmere en, der vil „af By" om Søndagen i Stedet for at søge Guds Hus. — Nu har jeg „pinede" aldrig saa længe jeg har været Præst faat Mage til Svar. Men det bliver der ikke noget af for det første; det vil nok vare længe — hører Du Dreng l—æ—n—g—e . . . om det overhovedet nogen Sinde kan finde Sted efter et saa gudsforgaaent Svar. — Jeg har talt, gaa bort fra mine Øjne — Du er vist tilbage."

Det kan nok være, der laa et Hus, da Drengen kom hjem, selv Kryhbebideren blev for en Stund glemt over dette; thi ikke blot skulde Knægten nu til at gjøre stadig Gavn paa Mark og Marked, men saa kom dertil endnu Torten, den Skam, at Per Nilens, den rigeste Mands Søn, at han ikke kunde komme frem, nej, det var ligefrem Topmaalet af Uforskammethed. Intet Under, at Manden bandte og Konen skjændte over hans Gjerrighed — thi havde Drengen blot mødt med „en Brun" eller tilnøds

med „en Blaa“ paastod hun, at det nok skulde gaaet godt. Det var Manden for Resten enig med hende om; men fandt det lige godt ærgerligt at skulde trækkes op hver Dag, i Gaar af Prangeren, i Dag af Præsten.

„Jeg gaar op til dem vor Moer“, begyndte han efter at have grundet lidt. „Der falder mig noget ind, med Gæs fanger man Ræve, og jeg har da ogsaa set Folk før i Dag. Tag mig min graa Frakke og stop Du den Mersk-ums Kresten; men krads hende godt ud først; hun vil ikke trække det Skarn.“

„Ja, men bliv nu ikke hidsig Per, saa bliver det bare værre,“ mente Konen.

„Hidsig, nej, Du kan være ganske rolig, for det er jeg. De Ærter kan jeg vist nok klare endnu.“ Og saa gik han.

Børnene havde forladt Præstegaarden og skyndte sig hjem, dels for at fortælle, hvad Plads de skulde have paa Kirkegulvet, og dels for at udbasune den lige saa vigtige Nyhed, at Per Nilens Kresten var bleven vist af. Præsten sad inde hos sin trofaste og aandsbeslægtede Hustru, hans lille Juliane, i den hyggelige Dagligstue og var i Færd med ved hendes Hjælp at udfærdige Konfirmationsofferet. Da meldte Stuepigen Per Nilens Ankomst. Pengene forsvandt i en Fart i Præstens store Lomme og først saa fik vedkommende Lov at komme ind.

„Ja, Faer kan vel nok vide, hvorfor jeg er kommen i Dag,“ begyndte Per Nilen, „det er Kresten jeg vilde tale med Faer om. Jeg vilde grumme gjærne have ham konfirmeret — —.“

„Det kan ikke ske, Per Nielsen, det kan jeg ikke gjøre, min gode Per Nielsen, saadan en Dumrian.“

„Ja, det er nu til Bogen, at han ikke er saa klog, for ellers er der Fanden — — om Forladelse, at jeg bandte, men til andre Dele er han s'gu sikker nok — og da han hverken skal være Præst eller Degn, saa tænkte jeg, at naar jeg fornøjede Faer godt for det. — — Den Daler maa Faer ikke være vred for. Det var kun fordi jeg var saa harm over den Krybbebider.“

„Nej, Per Nielsen, tror han da jeg tillukker Øjnene for Penge, rigtig nok er en Arbeider sin Løn værd, og en Daler er ligefrem uanstændigt Offer fra en Mand, som Per Nielsen, der er velsignet med timeligt Gods i Overflødighed; men det kan ikke ske. hvad vil Menigheden sige til det."

„Aa," faldt Juliane ind, „Du har da Lov til at være barmhjærtig og tilgivende, det kommer ikke Menigheden ved, saa naar Per Nielsen føler sin Uret og vil forbedre sig, synes jeg næsten" — — —

„Frist mig ikke min Kjære, Du ved, jeg har saa svært ved at modstaa, naar Du beder om noget; thi vil jeg heller sige Per Nielsen Farvel og gaa ind til min Konfirmationstale. Men Du har vel en Kop Kaffe til Per Nielsen? Nu gaar jeg —" og det gjorde han.

Den Samtale, som nu begyndte mellem Madam Mikkelsen (min Historie ligger saa langt tilbage i Tiden, at

Præstekonerne endnu ikke vare blevne Fruer) og Per Nilen endte med, at den sidste tog en halvhundrede Dalers Seddel op af sin Tegnebog og lagde den, saadan i Tanker naturligvis, under sin Kaffekop, noget som Præstekonen, fordybet i Samtalen, som hun var, naturligvis heller ikke lagde Mærke til. Men et Øjeblik efter var hun, den gode Sjæl, bleven saa kjærlig stemt, at hun gav Kresten Lov til at komme med de andre paa Søndag; sin Mand skulde hun nok vinde. Per kunde være ganske rolig, men behøvede for Resten ikke at tale om den Sag til andre.

Det vakte ikke saa ringe Forbavselse i Kirken, at Kresten alligevel mødte frem og stillede sig op ved Siden af de andre Drenge. En Nabo hvistede til Per Nilen: „Det maa have kostet Dig en god Skilling det."

„Aa nej, itte større itte", var Svaret, medens et lunt Smil strejfede den tiltaltes Ansigt.

Efter Gudstjenestens Slutning kom Præsten og hans Kone hen til Per Nilen og ønskede ham til Lykke, „og saa sige vi saa mange Tak for det, De ved nok," hvistede Madammen.

„Ikke noget at takke for. Men jeg glemte nok en halvhundrede Dalers Seddel oppe hos Dem forleden. Jeg kan ikke finde den noget Steds og maa i Tanker have ladet den ligge paa Bordet. De har vel funden den, kan jeg tænke, maa jeg lade Karlen gaa op efter den?"

Nu var der to, som blev flemt lange i Ansigtet; men Per Nilen tilføjede med et lille Smil: „Ja, De kan give Karlen 45 Daler med hjem; „en blaa" kan De beholde, den vilde jeg alligevel have givet Dem. Farvel og Tak, fordi Faer tog Drengen med."

Men fra den Dag af kunde det aldrig hjælpe at ty til Madammen, naar Præsten havde vist en Konfirmand bort.

Den Gamle: Naa min gode Isach, Din Fader maatte altsaa afsted, men er Du nu ogsaa ganske sikker paa at han er død.

Den Unge: Ach ja, jeg lod en dobbelt Krone falde tre Gange paa Gulvet og han rørte sig ikke.

Prisnedsættelse for Kjøbere af Wisbechs Almanak 1880.

Hos J. L. Wisbech, samt i alle Boglader kunne Almanakkens Kjøbere ved betids at indsende Bestilling faa en Del af følgende Bøger 1/3 Del under den anførte Bogladepris, nemlig for Kjøbere af

	ord.	netto.
Almanakken til 50 Øre.....	10 Kr.	for 6 Kr. 66 Øre
— 75 —	15 —	— 10 —
— 1 Kr.	20 —	— 13 — 33 —
— 1 — 25 Øre	30 —	— 20 —

De af Almanakkens Kjøbere, der ønske at nyde denne Rabat, bedes med Bestillingen at sende os det bageste Omslag eller opgive Almanakkens Nr.

Det mindste Beløb, hvorpaa denne Rabat kan tilstaas, er ved Bestilling af et Parti til mindst 10 Kr. eller 6 Kr. 66 Øre netto; paa Bestillinger til et mindre Beløb kan ikke reflekteres, og kan der til hver Bestiller kun leveres 1 Expl. af hver Bog.

Kolding i August 1879.

J. L. Wisbech. C. H. Wisbech.

1. **Ridekнægten.** Livsbilleder fra det nordlige Sjælland af Beatus Dodt. Anden Udgave, med 48 Illustrationer. Pris 4 Kr.
2. **Udvalgte Fortællinger** af Beatus Dodt. 1. og 2. Bind. 4 Kr.
3. **Armand.** F. A. Strubberg. Det gamle spanske Dokument. 2 Kr.
4. **Birch, Sophus,** Kjærlighedshistorier, 1. og 2. Samling. Før 3 Kr. 33 Øre nu 1 Kr. 60 Øre, enkelte Bind 80 Øre.
5. — Kongens Skat, Fortælling med 9 Træsnit. 60 Øre.
6. — Pennetegninger fra Krigen 1864. 60 Øre.
7. **Johan Gyldenstjerne** eller Kjærlighed og Politik. Romantiske Skildringer fra Frederik I. Tid. 1. og 2. Del. 2 Kr.
8. **Bernhard.** Fortælling af T. Volkmann. 6 Ark. 40 Øre.
9. **Fætteren i Konsistoriet.** Fortælling af W. G. v. Horn. Af det tydske ved H. Chr. Geill. 4 1/2 Ark. 40 Øre.
10. **Samling af Noveller og Fortællinger.** Oversatte af H. Chr. Geill. 1. og 2. Bind. 1 Kr. 60 Øre.
11. **Kogebog for By- og Landhusholdninger** af Marie Rasmussen. Tredie bethydelig forøgede Oplag, indeholdende ca. 600 Anvisninger til at koge, bage, stege, nedsylte, henlægge, nedsalte, Tilberedning af forskjellige Drikkevarer, Slagtning, Mejerivæsen m. m. Pris heftet 1 Kr. 80 Øre. Indbunden 2 Kr.
12. **Kogebog for Husmødre af Bondestanden,** af Dorthea Hansen. Andet Oplag, indeholdende henved 360 letfattelige Anvisninger til Slagtning, Husholdning, Madlavning, grov og fin Bagning, Syltetøjer, Drikkevarer, Ølbrygning, Mejerivæsenet, Sæbekogning og Bast m. m. Pris 1 Kr. 20 Øre.
13. **Kogebog for mindre Husholdninger** med 248 Anvisninger. Pris 75 Øre.

14. Fortællinger af Wisbechs illustrerede Almanak for 1869 til 1879 à 1 Kr. i Papbind 1 Kr. 25 Øre.
15. Ditto, enkelte Hefter under Titel: Spøg og Alvor, 1., 2., 3. Samling 35 Øre.
16. Kammerherre Guul. Illustreret Jule- og Nytaarsgave. Af F. C. L. Trojel. 75 Øre.
17. Tre Noveller (Vildtyven, Idealet, Badeopvarteren i Ostende). Af det tydske ved H. Chr. Geill. 65 Øre.
18. Vejledning til Træers Opelskning, Plantning og Pasning m. m. af C. T. Nygaard, examineret Gartner. Pris 40 Øre.
19. Vejledning ved Dyrkning af Rodfrugter i Marken, samt Dyrkningen af Humle, Kommen, Peberrod, Tobak, Sennop og Dodder, af Nygaard. Pris 35 Øre.
20. Guldtørst eller kvindelige Rænker, Roman af Emile Gaboriau. 1. til 3. Bind. 4 Kr. 30 Øre.
21. To Kvinder eller Vanen og Erindring, Roman af Adolphe Belot. 1 Kr. 30 Øre.
22. Fortællinger og Skildringer af Hother Tolderlund (Dr. H.), ny Samling. I. (Patent. En Kop Kaffe. Kuglepostен. Himmelbjerg og Bovbjerg). Før 2 Kr. nu 1 Kr.
23. Leonard Lindsay eller en Buecaneers Historie, af Angus B. Reach 2 Dele. Før 6 Kr. nu 2 Kr.
24. Cherbuliez. Meta Holdenis. Fortælling. 1 Kr. 70 Øre.
25. Anton Nielsen. Fra Landet. Billeder af Folkelivet i Sjælland. 490 Sider. 2 Kr. 50 Øre.
26—27. Fra Natur og Folkeliv. Aargang 1870 og 1871. 2 Bind med mange Illustrationer, hver Aargang à 1 Kr.
28. Menneskeliv. 58 Digte af K. J. Knudsen. 75 Øre.
29. Seks Bibellæsninger over udvalgte Stykker af det gamle Testamente, af C. Leunbach, Sognepræst. 60 Øre.
30. Friskole eller Statsskole, af Skouboe, Skoleinspektør. 1 Kr.
31. Meddelelser om Agerbruget i Belgien, ved Næder. 1 Kr.
32—33—34. Landokonomiske Breve, udgivne af R—r, 1. og 2. à 75 Øre, 3. à 1 Kr.
35. Den landokonomiske Bogføring, af Friherre v. d. Goltz. 2 Kr. 25 Ø.
36. Soegaard. Verdenshistorie for Folket. Oldtidens, Middelalderens og nyere Historie. 3 Bind, Postilformat. Pris 10 Kr.
37. Bibliothek for Ungdommen. Udgivet af J. Davidsen. 1872 og 73. 8 Bind à 2 Kr. 20 Øre, naar alle 8 Bind tages paa en Gang 10 Kr.
38. Nonnen i Asmild. En Fortælling af N. A. Törsleff. 50 Øre.
39. Den forlorne Søn, af Dutton Cook. Pris 80 Øre.
40. Perlebaandet eller Familien Rebeaumont. Roman i to Dele efter Miss Young. Pris 1 Kr. 35 Øre.
41. Manden, som leer. Roman af Victor Hugo. 3 Dele. Pris 2 Kr.
42. Frimureriets Oprindelse, Udvikling, Former og Betydning. Pris 1 Kr.
43. Sammenlignende Skildringer af Land og Folk for Menigmand, af Selmer. Pris 40 Øre.
44. Eddasangen forklaret som Bidrag til Verdensaandens Historie, af V. B. Hjorth. Pris 1 Kr. 30 Øre.
45. Robinson Crusoes Liv og Handelser med 53 Billeder. 1 Kr. 20 Ø.
46. Maurus Jokai, Galmandsliv, Roman. 1 Kr. 35 Øre.

47. **Mercy Merrick**, Roman af Wilkie Collins. 2 Kr.
48. **Braddon, Lucius Davoren.** 3 Kr. 20 Øre.
49. **Gerstäcker, John Mulligan.** 1 Kr.
50. **Luther og Melanchton.** Kirkehistorisk Livsbillede af Dr. A. Moldenhofer. 1 Kr. 50 Øre.
51. **Daglig Øvelse i Gudsfrygt**, af Dr. Johan Gerhardt. 80 Øre.
52. **Johan Taulers Betragtninger** over vor Frelser Jesu Christi Liv og Lidelse. 3 Kr.
53. **Prædikener** over de hellige 10 Bud af C. H. Kasparis. 70 Øre.
54. **Menneskets Hjertes Spejl**, fremstillet i ti Figurer over den indvortes Tilstand og Beskaffenhed, enten det er et Guds Tempel eller et Satans Værksted. 50 Øre.
55. **Passionsbetragtninger**, eller hvad lægger den stille Uge os paa Hjerte? af W. Adams. Pris 65 Øre.

Bibliotek for interressant Fortælling.

56. 1. De fjendtlige Kaptajner. 40 Øre.
57. 2. Negerens Hævn. 40 Øre.
58. 3. Sørøverens Brud. 40 Øre.
59. 4. Jagten paa Slavehandlerne. 40 Øre.
60. 5. Fra Forbryderlivet. 40 Øre.
61. 6. Flugten gjennem Urskoven. 40 Øre.
62. 7. Eneboeren paa Spitzbergen. 40 Øre.
63. 8. Trapperne blandt Indianerne. 40 Øre.
64. 9. Vicondera, den hvide Ørn. 80 Øre.
65. 10. Den hvide Slavinde. 80 Øre.
66. 11. Den sidste Inka. 80 Øre.
67. 12. Desertøren paa Tonga-Tabu. 80 Øre.
68. 13. Den sidste Mohikaner. 1 Kr.
69. 14. Kolonisterne. 1 Kr.
70. **Menneskelivet.** En kristelig Haandbog for Unge og Gamle af Fr. Ahlfeld. 3 Kr. 50 Ø.
71. **Arendts aandelige Skatkammer**, indb. 1 Kr. 20 Ø.
72. **Davids Psalmer** ved Stiftsprovst Rothe, indb. i Papbind 50 Ø.
73. **John Ashworth.** Fortællinger fra Dybet af Folkelivet, 1ste, 3die og 4de Del à 1 Kr. 60 Ø. (2den Del er udsolgt, men et nyt Oplag ventes snart).
74. **Hesba Stretton:** Alene i London (med 12 Billeder) 1 Kr. 25 Ø.
75. — Livets Storm (med 7 Billeder) 1 Kr. 50 Ø.
76. — Kongens Tjenere (med 8 Billeder) 1 Kr. 60 Ø.
77. — Cassy (med 6 Billeder) 1 Kr. 20 Ø.
78. — Max Krömer (med 13 Billeder) 1 Kr.
79. — Stephen Fern. Nogle Træk af Livet ved Englands Kulgruber (med 5 Billeder) 1 Kr. 60 Ø.
80. — Enoch Rodens Læreaar (med 5 Billeder) 1 Kr. 60 Ø.
81. — Bedes Legat (med 8 Billeder) 2 Kr. 40 Ø.
82. **Husbibliothek for Morskabslæsning**, 16 Bind à 24 Ark kpl. 10 Kr. enkelte Bind 70 Ø.
83. **Sørøveren i Østersøen** af Victor Rydberg. 4 Kr.
84. **Onkel Toms Hytte** af H. B. Stowe. 1—2 Del. 5 Kr.
85. **Fraskilt.** Original Fortælling af M. Gjørup. 1 Kr.

86. **Sir Roger af Coverley** eller den uheldige Frier. 1 Kr.
87. **Fem Eventyr**, bearbeidede af Franz Hoffmann. Med 8 Bill. 1 Kr.
88. **Sangbog for selskabelige Kredse**, udgivet af J. Davidsen. 2 Kr.
89. **Nials Saga**, gjenfortalt af H. H. Lefolii. 1 Kr.
90. **Sundheds-Haandbog** eller Sygdoms- og Helbredelseslære for Enhver, af Overlæge W. Reymann. 4 Kr.
91. **Huslægen.** Raadgiver og Hjælpebog for Hvermand, af W. Reymann. 1 Kr. 50 Ø.
92. **Konversations-Haandlexikon**, en vejledende Haandbog for Enhver, ved P. Larsen. 6 Bind. 15 Kr.
93. **Kortfattet Havebog**, især for Landhusholdninger, af Knutzen. 50 Ø.
94. **Arbejderens Bog.** Oversat af F. Vahl. 50 Øre.
95. **Lægen uden Medicin**, at helbrede enhver Sygdom med Diæt. 1 Kr.
96. **Husraad imod Menneskets Sygdomme**, samt **Professor Hufelands Hus- og Rejseapothek.** Pris 35 Øre.
97. **Den gamle berømte Læge Henrik Smids Lægebog.** Udtog af Henrik Smids Lægebog. Pris 50 Øre.
98. **Dyrlægebog** eller kortfattet Beskrivelse af de hyppigst forekommende Sygdomme hos Oxen, Faaret, Svinet og Hunden ɔc., af Dyrlæge S. Rasmussen. Pris 1 Kr.
99. **Kortfattet Beskrivelse** af de hyppigst forekommende Sygdomme hos Hesten ɔc. af Dyrlæge S. Rasmussen. Pris 1 Kr.
100. **Udvalgte Eventyr**, af Brødrene Grimm. 60 Øre.
101. **Napoleon den Forstes Historie.** 50 Øre.
102. **Illustreret Familieblad**, Maanedsskrift for Romanliteratur, Rejsebeskrivelser og Skitser fra fremmede Lande, med mange Illustrationer. 1., 2., 3. og 4. Aargang à 3 Kr.
103. **Morlay Ernstein** eller Hjertets Beboere af G. P. R. James. 1. og 2. Del. 1 Kr. 35 Øre.
104. **Øjeblikkets Barn.** Original Fortælling af Waldemar Thrane. 1 Kr. 30 Øre.
105. **Danmark i ældre og nyere Tid.** Af C. S. Secher. I. Kjøbenhavns Historie. II. Danske Kjøbstæders Historie. III. Danske Herregaardes Historie. I. 5 Kr., II. og III. 5 Kr.
106. **Landsbyen paa Klippen.** Fortælling af Miss Thackeray. 1 Kr.
107. **Udvalgte Fortællinger** af Cornhill Magazine. 1 Kr.
108. **Den uundværlige Selskabsmand til Tidsfordriv for Alle.** 1 Kr. 35 Ø.
109. **Rød Ulv.** En Fortælling fra Mexiko. 70 Øre.
110. **Adela** eller **frelst af en Engel**, af Maine Reid. 548 Sider. 1 Kr. 50 Øre.
111. **Historisk Arkiv.** Et Maanedsskrift for populære Skildringer af historiske Personer og Begivenheder. Udgivet af Joh. Petersen og Fr. Granzow. Aargangen 1869–72. 8 Bind i stor 8vo. Nedsat Pris 16 Kr.
112. **Fra alle Lande.** Et Maanedsskrift for nyere Reisebeskrivelser, for Skildringer af Lande og Folkeslag, af Dyre- og Plantelivet. Udgivet af Wm. Maribo, E. Bluhme, J. U. A. Holm og L. Zinck. Aargangene 1868—73, 12 Bind i stort 8vo. 24 Kr.
113. **Fremmedordbog**, indeholdende cirka 70,000 Ord af M. Meyer. 1 Kr.
114. **Træk af Thorvaldsens Konstner- og Omgangsliv** af Bilkens. 1 Kr. 50 Øre.

Fra Natur og Folkeliv, 1870

med 75 Illustrationer.

Pris 1 Kr.

Indhold.

Vesuvs Udbrud i Aaret 79. — Bartholomæusnatten. — Lidt om Glassets Historie. — Nogle Bemærkninger om Karoline Mathilde og hendes sidste Dage. — Silkeormen. — Ridderholmskirken i Stokholm. — Kejser August, Livia og Julia. — Shejkhen og hans Datter, eller Visdom og Daarskab. — Den franske Revolutions Kvinder. — Til Skibets Historie. — Kalabaliken i Binder. — Nogle Helgenlevninger.

Fra Natur og Folkeliv, 1871

med 30 Illustrationer.

Pris 1 Kr.

Indhold.

Hannibal. Efter Mommsen. — Ludvig af Orleans og Johan den Uforfærdede af Burgund. Efter Michilet. — Om Insekternes Betydning for og Virksomhed i Naturens store Husholdning. Efter K. C. v. Baer. Pinklis. Efter Curtius. — Cadondals Sammensværgelse og Hertugen af Engheins Mord. Efter Lanfrey. — Leidens Belejring. Efter Mollay. — Thekulturen. Af J. Sahlertz. — Kaffekulturen. Af J. Sahlertz. Ninive. Efter Verien de St. Martin. — Normannerne udenfor Paris. Efter H. Martin. — Franske Bygningsmindesmærker. — Erik Dahlbergs Ungdom. Af N. F. Brun.

Ovenstaaende interessante og belærende Værk faas i alle Boglader til 1 Kr. pr. Bind (omtrent 1/3 af den oprindelige Bogladepris) samt hos Undertegnede.

J. L. Wisbech.

I alle Landets Boglader saas:

Læsebog for Folkeskolen og Hjemmet,

udgivet ved **Joakim Larsen**, Overlærer.

Med den af Undervisningsministeriet anbefalede Retskrivning.

Udstyret med 74 godt udførte Illustrationer.

(500 Sider i stor Oktav. — Pris: 2 Kr. 65 Ø., stærkt indbundet.)

Denne Læsebog fremtræder som den billigste og smukkest udstyrede illustrerede Læsebog for Borger- og Almueskolen. Af Bogens 500 Sider omfatte de første 256 Sider: Fabler, Eventyr, Sagn, Ord- og Tankesprog, Digte, Fortællinger af blandet Indhold og fædrelandshistoriske Stykker, medens de sidste 244 Stykker indeholde: naturhistoriske og fysiske Beskrivelser, Skildringer af Folkelivet og et kortfattet Omrids af Verdenshistorien. Bogen giver i de fortællende Afsnit et rigt Udvalg af fortrinlige Læsestykker, der alle frembyde en saa levende Interesse for Barnet, at de kunne forudsættes ikke at trætte dette selv ved oftere Gjennemlæsning. Det naturbeskrivende Stof fremtræder dels i en Række Skildringer af Dyr og Planter, Lande og Naturmærkværdigheder m. m., dels i Oversigter af ligefrem belærende Indhold (om Dyre-, Plante- og Mineralriget, om Jorden, Luften, Vandet, Varmen og Vejrliget, Magnetismen, Elektriciteten, Himmellegemerne etc.). Samtlige Læsestykker i Bogen ere tagne af de bedste og mest brugbare Kilder (for største Delen vore egne hjemlige Forfattere) og valgte under stadigt Samraad med dygtige og praktisk erfarne Skolemænd.

Prøvearк af Bogens Text og Billeder kunne indtil Videre paa Forlangende gratis tilsendes Lærere, Præster, Sogneraad, Skolekommissioner og andre, der have Indflydelse paa Valget af Skolebøger.

Kjøbenhavn. **J. H. Schubothes Boghandel.**

Læse- og Tankeøvelser for Begyndere ved H. Chr. Geill, Lærer ved Kolding Borgerskole. Syvende Oplag. 50 Øre.

Restbeholdningen af Almanakken for 1869 til 1879 sælges til følgende nedsatte Priser:

Aargangene 1869 til 1875 til 20 ß. for 12 Øre, til 24 ß. for 15 Øre, til 32 ß. for 25 Øre, til 40 ß. for 35 Øre.

1876 til 1879 til 50 Øre for 15 Øre, til 75 Øre for 25 Øre, til 1 Kr. for 40 Øre.

1877 til 1879 til 1 Kr. 25 Øre for 45 Øre.

Eftersom de Vejrspaadomme som hidtil have ledsaget Almanakken, ofte ikke have svaret til Virkeligheden, have Udgiverne iaar ment at burde gjøre en Afvigelse, idet de meddele hvorledes Vejrforholdene have stillet sig her i Landet for 17 Aar siden, altsaa i Aaret 1863, da Erfaringen saavel her, som i Udlandet, synes at have godtgjort, at en Overensstemmelse, særlig i anomale Aar have fundet Sted og slig Meddelelse altsaa kunne være til nogen Nytte for de Samfundsklasser hvis Dont fortrinsvis er afhængig af Vind og Vejr.

Vejrspaadomme for 1880,

beregnet efter

Vejrliget i Aaret 1863.

Januar lignede Foraar. Vejret var mildt, graat og uden Nattefrost. Den 19de faldt Barometret; ustadigt Vejr indtraf med Uvejr til Maanedens Slutning.

Februar var mild; særlig den sidste Halvdel tør og smuk. Foraarsfuglene viste sig, Buskene begyndte at skyde Knop. Enkelte Steder paa Øerne saaedes Ærter.

Marts var i sin Begyndelse den foregaaende Maaned lig, senere indtraf Frost og Snestorm. Maanedens Slutning var mild, men afbrødes atter af Kulde, Storm, Sne og Regn.

April. Aprilsvejr. Slutningen især raa og kold. Streng Nattefrost.

Maj. Med Undtagelse af nogle faa Dage var denne Maaned koldere og tørrere end gjennemsnitlig; særlig var Nattekulden haard. Den 29de og 30te faldt en god Landregn.

Juni's Begyndelse var kold og tør. Slutningen var varm, hist og her faldt Regn i Form af Tordenbyger.

Juli var i Begyndelsen mild og smuk og usædvanlig tør og varm, derefter en halv Snes Dage stormfuldt og koldt Vejr med Byger. Slutningen af Maaneden var atter mild og tør.

August var smuk og stadig til Midten, senere ustadig og ugunstig for Høsten som sinkedes ved idelige Smaabyger.

September var en Fortsættelse af den forrige Maaned; med megen Besvær og ikke uden Tab, tilendebragtes Indhøstningen i Slutningen af Maaneden.

Oktober var ualmindelig tør og smuk, Slutningen dog stormfuld og orkanagtig.

November var tør og mild; nogle Dages mild Frost midt i Maaneden, hindrede ikke Markarbejdet.

December var i Begyndelsen mild, først i Slutningen indtraf Frost som vedvarede til Aarets Ende. Den 22de indtraf en svær Orkan som især paa Øerne anrettede megen Skade, hvor Træer rykkedes op med Roden eller knækkedes.

1752